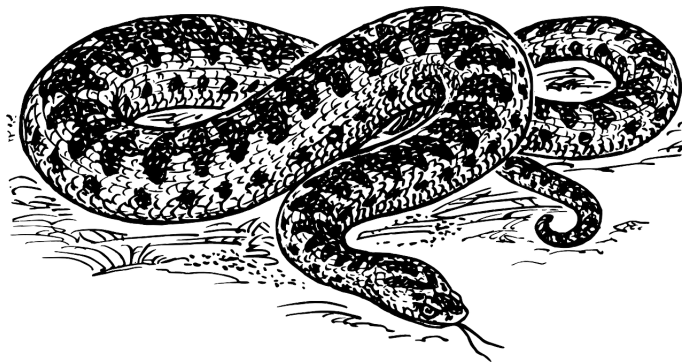

Käärme-alkuiset perinnäiset paikannimet

Pro gradu -tutkielma
Sonja Valkeinen
Helsingin yliopisto
Suomen kieli
Joulukuu 2015

Sisällysluettelo

I	JOHDANTO	I
1.1	AIEMPI TUTKIMUS.....	I
1.2	TYÖN TEOREETTINEN TAUSTA JA TUTKIMUSKYSYMYKSET.....	2
1.3	TUTKIMUKSEN KULKU	4
2	KÄÄRMEET SUOMESSA	5
2.1	KÄÄRMEET SUOMEN LUONNOSSA.....	5
2.2	KÄÄRMEET TARINOISSA, KANSANUSKOMUKSISSA JA NIMILIPUISSA.....	6
2.3	KÄÄRMEIDEN NIMITYKSET <i>KÄÄRME, KÄRME(S) JA KÄRMI</i>	8
3	AINEISTO	10
3.1	AINEISTON KERUU JA RAJAUS.....	10
3.1.1	<i>Kär-alkuiset nimet</i>	13
3.1.2	<i>Jako maasto- ja vesistönimien</i>	14
3.2	RINNAKKAISNIMISYYDESTÄ JA -MUOTOISUUDESTA.....	15
3.3	NIMIEN RAKENTEESTA.....	17
3.3.1	<i>Nimien syntaktis-semanttinen rakenne</i>	17
3.3.2	<i>Liitynnäiset</i>	18
3.3.3	<i>Yleisimmät perusosat</i>	19
3.3.4	<i>Määriteosien sijat</i>	20
4	MAASTONIMET	22
4.1	MAANKOHOUMAT	22
4.1.1	<i>Kalliot, mäet ja vuoret</i>	23
4.1.2	<i>Pitkänomaiset maankohoumat</i>	29
4.1.3	<i>Vaarat</i>	29
4.1.4	<i>Mäkiset ja kalliiset maa-alueet sekä muut maankohoumat</i>	32
4.1.5	<i>Maankohoumien nimeämisperusteista</i>	33
4.2	MAANALENEMAT	34
4.3	RINTEET, TÖRMÄT JA JYRKÄNTEET.....	36
4.4	KIVET, LOUHIKOT JA LUOLAT.....	37
4.4.1	<i>Kivet</i>	37
4.4.2	<i>Kivikot ja loubikot</i>	38
4.4.3	<i>Luolat ja rotkot</i>	40
4.4.4	<i>Muut</i>	41
4.4.5	<i>Kivien, loubikkojen ja luolien nimeämisperusteista</i>	41

4.5	METSÄT.....	42
4.5.1	<i>Kankaat</i>	45
4.5.2	<i>Muut metsät</i>	46
4.5.3	<i>Metsäsaaret</i>	46
4.5.4	<i>Metsiköt ja metsän osat</i>	47
4.5.5	<i>Metsätarkoitteiden nimeämisperusteista</i>	48
4.6	SUOT.....	49
4.7	MUUT MAASTOTARKOITTEET.....	51
4.7.1	<i>Käärmeennousupaikat</i>	51
4.7.2	<i>Käärmekuusi-nimet</i>	52
4.7.3	<i>Muut puut</i>	55
4.7.4	<i>Muut</i>	56
4.8	YHTEENVETO MAASTONIMISTÄ.....	57
5	VESISTÖNIMET.....	60
5.1	VEDENKOKOUMAT.....	60
5.2	VIRTAVEDET.....	63
5.2.1	<i>Joet</i>	64
5.2.2	<i>Ojat ja purot</i>	64
5.2.3	<i>Virtavesien osat</i>	65
5.3	VETEEN RAJAUTUVAT PAIKAT.....	66
5.3.1	<i>Niemet ja labdet</i>	66
5.3.2	<i>Kalliot</i>	69
5.3.3	<i>Rannat</i>	71
5.3.4	<i>Saaret, karit ja luodot</i>	71
5.3.5	<i>Salmet ja kannakset</i>	76
5.3.6	<i>Muut</i>	76
5.4	VEDENALAISET PAIKAT.....	77
5.5	YHTEENVETO VESISTÖNIMISTÄ.....	78
6	LOPUKSI.....	81
	LÄHTEET.....	83
	NIMIELEMENTTIEN LEKSIKAALINEN HAKEMISTO.....	87

I Johdanto

Tämän tutkielman tarkoituksena on tarkastella Suomen *Käärme*-alkuisia perinnäisiä paikannimiä. Aineistonani ovat Kotimaisten kielten keskuksen Nimiarkistosta kerätyt tiedot kaikkiaan 2217 *Käärme*-alkuisista nimeä kantavasta luonnonpaikasta. Pysin selvittämään, minkälaisia luonnonpaikkoja käärmeiden mukaan on nimetty, millaisia niille annetut nimet ovat rakenteellisesti ja semanttisesti ja millainen levikki nimillä on. Lisäksi kiinnitän huomiota siihen, minkälaisia ominaisuuksia, tarinoita ja uskomuksia nimettyihin paikkoihin liitetään. 'Käärmettä' tarkoittavien appellatiivien yleisyys maamme paikannimistössä viittaa nimittäin vahvasti siihen, että näihin eläimiin on liitetty paljon uskomuksia (Kiviniemi 1990: 136–140). Tämä ei oikeastaan ole yllättävää, sillä käärme on monissa kulttuureissa ja uskonnoissa vahvasti symbolinen eläin, josta on kerrottu runsaasti tarinoita. Suomessakin käärme on yksi yleisimmistä eläimistä esimerkiksi kansansaduissa (Kiviniemi 1990: 98).

I.1 Aiempi tutkimus

Eläimen tai taruolennon nimityksen sisältävistä paikannimistä on vuosien saatossa tehty jonkin verran pro gradu -töitä. Useimmat ovat jo muutaman vuosikymmenen takaa: 90-luvulta ovat opinnäytteet mm. *Jänis-*, *Poro-*, *Konna-* ja *Sammakko-* sekä *Piru*-alkuisista nimistä (Ahonen 1994; Arjovuo 1994; Eteläinen 1997; Tenho 1996). 80-luvun puolella on lisäksi tehty ainakin yksi tutkielma *Joutsen*-alkuisista nimistä (Aaltonen 1987). Opinnäytteiden valmistumisvuodet heijastavat hyvin sitä, kuinka systemaattinen, tietyn lekseemin sisältävien paikannimien tutkimus voimistui Suomessa 1990-luvun kynnyksellä (Ainiala ym. 2008: 74). 2000-luvulla paikannimitutkimuksen aiheet ovat laaventuneet, ja esiin ovat nousseet mm. sosio-onomastiset aiheet sekä kaupunkinimistö. (Ainiala ym. 2008: 81–82.) Tietyn lekseemin sisältävien paikannimien tutkimus on samaan aikaan vähentynyt, joskaan ei täysin tyrehtynyt. 2000-luvulla tietyn lekseemin sisältäviä paikannimiä on tutkinut esimerkiksi Kaija Mallat väitöskirjassaan *Naiset rajalla: Kyöpelä, Nainen, Naara(s), Neitsyt, Morsian, Akka ja Ämmä Suomen paikannimissä* (2007).

Laskevasta trendistä huolimatta koen, että *Käärme*-alkuisten paikannimien tutkimukselle on tarvetta. *Käärme* on yksi yleisimmistä Suomen paikannimissä esiintyvistä eläimennimityksistä (Kiviniemi 1990: 137–140), ja jo sen vuoksi merkittävä nimistöllinen elementti. Hämmästyttävää kyllä, *Käärme*-nimiä ei ole aiemmin juuri tutkittu. Appellatiivin *käärme* eri murremuotoja on kyllä käsitelty opinnäytteissä (mm. Johansson 1974), mutta muutoin *Käärme*-nimiä on käsitelty

lähinnä yksittäistapauksina aluemonografioissa eli tietyn alueen nimistöä käsittelevissä töissä. Mielestäni näin keskeinen paikannimien leksikaalinen elementti ansaitsee laajemman käsittelyn.

I.2 Työn teoreettinen tausta ja tutkimuskysymykset

Onomastiikassa on perinteisesti ajateltu, että paikannimillä on kaksi osaa, perusosa ja määriteosa. **Perusosa** on yleensä nimetyn paikan lajin ilmaiseva appellatiivi, esimerkiksi *katu* tai *järvi* (Ainiala ym. 2008: 96). Perusosaa puolestaan edeltää yleensä nimenosa, joka erottaa paikan kaikista muista samanlajisista tarkoitteista; tätä nimenosaa kutsutaan **määriteosaksi** (Ainiala ym. 2008: 97). Esimerkiksi järvennimessä *Saarijärvi* määriteosa *Saari* kuvaa paikan luonnetta (saarisuutta) ja perusosa *järvi* lajia (vedenkokouma).

Käytän tässä työssä hyväksi myös Kurt Zilliacuksen alun perin ruotsinkielisen nimistön analysointiin kehittämää (1966) ja Eero Kiviniemen edelleen soveltamaa syntaktis-semanttista luokittelua (Kiviniemi 1975; 1990: 90–95). Tässä analyysissä jokaiselle nimelle annetaan syntaktis-semanttinen rakennetyyppikoodi, jonka Kiviniemi määrittelee seuraavasti:

[--] numero (1 tai 2) ilmaisee nimenosien luvun ja sen jälkeen merkityt kirjaimet nimenosien syntaktis-semanttisen funktion (A = lajia ilmaiseva, B = nimittävä, C = erityispiirrettä ilmaiseva nimenosa) (Kiviniemi 1990: 92).

Määritelmässä mainittu **nimenosa** tarkoittaa sellaista ”nimen osaa”, jolla on nimenmuodostuksen kannalta paikkaa luonnehtiva tai yksilöivä tehtävä. Esimerkiksi nimessä *Saarijärvi* on kaksi nimenosaa: paikan **erikoispiirrettä ilmaiseva nimenosa** *Saari* ja **paikan lajia ilmaiseva nimenosa** *järvi*. Nimen merkitystä vastaa lauseparafraasi ”järvi, jossa on saaria”, ja sen syntaktis-semanttinen koodi on 2 CA. Nimi *Iso Saarijärvi* on rakenteeltaan erilainen: se tarkoittaa ”sitä Saarijärveä, joka on isompi”. Tällöin erikoispiirrettä ilmaiseva nimenosa on *Iso*, ja *Saarijärvi*-osa toimii nimessä pelkkänä osoittavana tai nimittävänä perusosana. Nimen koodi on siis 2 CB. (Kiviniemi 1990: 92–93).

Vaikka syntaktis-semanttisen analyysin voisi nimeämisperusteiden osalta viedä tätä pidemmällekin (ks. Ainiala ym. 2008: 108–110), tyydyn tässä työssä edellä esitettyyn, lähinnä rakenteeseen keskittyvään analyysiin. Tämä johtuu siitä, että monien aineiston nimien nimeämisperusteista voidaan esittää korkeintaan arvauksia. Tällöin kaikkien nimien nimeämisperusteiden tarkka luokittelu numeerisin koodein ei ole järin hedelmällistä.

Tätä seikkaa lukuun ottamatta lähestyn *Käärme*-nimiä sangen samankaltaisesta kulmasta kuin edeltäjäni eläimennimityksen sisältäviä nimiä käsittelevissä töissään. **Tutkimuskysymykseni ovat seuraavat:**

1) Minkälaisille paikoille *Käärme*-alkuisia nimiä on annettu?

Mikä on näiden paikkojen laji? Miten suuri osuus paikoista on vesistöpaikkoja, entä maastopaikkoja? Onko nimetyistä paikoista löydettävissä toistuvia piirteitä, esimerkiksi metsäisyys, kallioisuus, koko tai korkeus? Korostuuko jokin tietty paikkatyyppi (esimerkiksi kalliot)?

2) Minkälaisia nimeämisperusteita nimille on löydettävissä?

Mitä ominaisuuksia paikkoihin Nimiarkiston tiedoissa liitetään? Kerrotaanko nimen synnystä tai nimetystä paikasta tarinoita? Näkyvätkö käärmeisiin vanhastaan liitetyt uskomukset tarinoissa tai paikkojen kuvauksissa?

3) Minkälaisia *Käärme*-alkuiset nimet ovat rakenteellisesti?

Minkälaisia nimet ovat syntaktis-semanttisesti? Minkälaisia perus- ja määriteosia nimillä on? Paljonko joukossa on paikalta toiselle siirtyneitä nimiä, entä muiden paikkojen mukaan muodostettuja nimiä?

4) Minkälainen on *Käärme*-alkuisten nimien maantieteellinen levikki?

Hypoteesini on, että 1) valtaosa aineiston nimistä on annettu paikalla esiintyvien käärmeiden mukaan, 2) nimetyissä paikoissa korostuvat käärmeiden suosimat elinympäristöt, kuten kalliot, kivet ja metsät, 3) nimissä vallitsevana rakennetyyppinä on paikannimistöllemme tyyppillinen kaksiosainen tyyppi (syntaktis-semanttinen koodi 2 CA, *Käärmemäki*) ja 4) nimien levikki noudattaa käärmeiden esiintymisalueen rajoja.

Perustan hypoteesini 1., 2. ja 3. kohdan Eero Kiviniemen toteamukseen, jonka mukaan joidenkin eläinlajien jatkuva pesiminen tietyllä paikalla voi olla niin näkyvää ja kuuluvaa, että juuri se on antanut aiheen nimeämiseen (Kiviniemi 1990: 139). Käärmeet eivät ole riistaeläimiä, joten niiden metsästäminen on epätodennäköinen nimeämisperuste. Käärmeisiin liittyvät uskomukset sen sijaan voivat olla nimien taustalla, mutta käärmeiden yleisyyden vuoksi pidän ainakin tässä vaiheessa todennäköisempänä, että useimmat paikat on nimetty paikalla tavattujen eläinten mukaan. Hypoteesin 3. kohdan perustan siihen, että useimmat suomalaiset paikannimet noudattavat mainittua rakennetta (Ainiala ym. 2008: 96).

I.3 Tutkimuksen kulku

Tutkimukseni voidaan johdannon jälkeen jakaa karkeasti neljään osaan. Ensimmäisessä osassa (luku 2) selvitän, millaisia käänteitä Suomessa on, millaisia uskomuksia niihin on kirjallisuuslähteissä ja Nimiarkiston keruutiedoissa liitetty ja millaisia nimityksiä niistä on murteissa käytetty. Toiseksi esittelen keräämäni aineiston (luku 3). Lähestyn tässä osassa aineistoa paitsi esittelevältä myös rakenteelliselta kannalta: selvitin mm. aineiston yleisimpiä perusosia ja nimistössä esiintyvää morfologista vaihtelua. Käyn läpi myös rinnakkaisnimen ja -muodon eroja, tarkoitteiden jakoa maasto- ja vesistötarkoitteisiin, nimien rakennetta syntaktis-semanttiselta kannalta sekä yleisimpiä paikkojen lajeja.

Kolmannessa osassa (luvut 4 ja 5) tarkastelen maasto- ja vesistönimiä. Käyn aineiston tarkoitteet läpi tarkoiteryhmä kerrallaan, ja esitän huomioita yleisimmistä nimityypeistä, nimeämisperusteista ja nimettyjen paikkojen luonteesta. Erikoisten tarkoitteiden tai nimien kohdalla saatan pysähtyä myös pohtimaan nimien taustoja ja nimen syntyyn vaikuttaneita tekijöitä. Mahdollisuuksien mukaan tarkastelen myös nimirypäitä sekä liitynnäisnimien osuutta nimeämisessä. Neljännessä ja viimeisessä osassa (luku 6) tarkastelen työssä ilmi tulleita seikkoja sekä teen yhteenvedon tutkimuksen tuloksista. Pohdin myös, mitä *Käärme*-nimistä kannattaisi seuraavaksi tutkia ja miten tutkimuksen tulokset suhteutuvat muihin perinnäisistä paikannimistä tehtyihin tutkimuksiin.

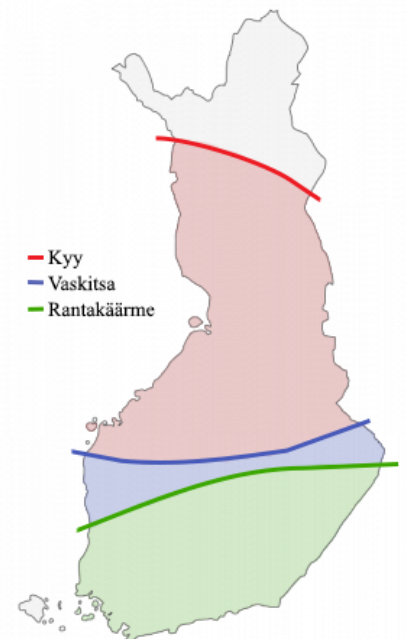
2 Käärmeet Suomessa

2.1 Käärmeet Suomen luonnossa

Suomessa tavataan kolme käärmelajia: kyykäärmettä (*Vipera berus*), ranta- eli tarhakäärmettä (*Natrix natrix*) sekä kangaskäärmettä (*Coronella austriaca*). Lisäksi maassamme esiintyy vaskitsaa (*Anguis fragilis*), joka ei biologisessa mielessä ole käärme vaan raajaton lisko. Vaskitsaa on kuitenkin vanhastaan murteissa nimitetty *vaskikäärmeeksi*, ja myös *kyy* on voinut viitata vaskitsaan. (SMS s.v. *kyy*; Latva & Tarnanen 2013: 11, 203.) Usein on mahdotonta erottaa, milloin 'käärmettä' tarkoittava nimitys viittaa nimistössä varsinaisiin käärmeisiin ja milloin vaskitsaan. Tämän vuoksi käsitelen vaskitsaa tässä työssä käärmeiden rinnalla.¹

Suomen käärmelajeista kyytä ja rantakäärmettä tavataan mannermaalla. Kangaskäärmettä esiintyy vain Ahvenanmaan saaristossa, joka on vanhastaan täysin ruotsinkielistä aluetta. Koska keskityn tässä työssä suomenkielisiin nimiin, jätän Ahvenanmaan ja kangaskäärmeen tutkimuksen ulkopuolelle. Mannermaalla viihtyvän vaskitsan sen sijaan sisällytän mukaan. Seuraavassa esittelen maamme käärmelajit lyhyesti ja valotan hieman niiden elinoloja ja -tapoja.

Kyy on Suomen yleisin käärmelaji, ja myös ainoa myrkyllinen. Väriykseltään se on harmaa, sinertävä, ruskea tai musta; mustana se sekoitetaan toisinaan rantakäärmeeseen. Kyy on kuitenkin ruumiinrakenteeltaan tanakampi ja huomattavasti lyhyempi kuin rantakäärme, ja siltä puuttuvat rantakäärmeelle tyypilliset niskatäplät. Kyyllä on tyypillisesti sahalaitainen selkäkuvio, mutta varsinkin mustilla yksilöillä se voi jäädä hailakaksi tai puuttua kokonaan. Kyyän levinneisyysalue kattaa koko maan aivan pohjoisinta Lappia lukuun ottamatta. (Latva & Tarnanen 2013: 28, 53, 58–62, 97.)

Kuva I. Kyyän, vaskitsan ja rantakäärmeen tyypillisen levinneisyysalueiden rajat. Vaskitsaa ja rantakäärmettä on tosin tavattu pohjoisempanakin. (Latva & Tarnanen 2013: 50, 97, 216.)

¹ *Vaski*-alkuisia paikannimiä on Nimiarkiston kokoelmissa joitain satoja, mutta *vaskitsa*-, *vaskimato*- tai *vaskikäärme*-alkuisia ei yhtään. Aineistoni perusteella vaskitsat ovat kuitenkin useiden *käärme*-alkuisten nimien taustalla. *Kyy*-alkuisia nimiä on Nimiarkiston tiedoissa satakunta, tosin joissain nimissä *kyy* voi käärmeiden sijaan viitata esimerkiksi kyyhkysiin tai kyyditsemiseen.

Ranta- eli **tarhakäärme** on väritykseltään usein harmaa (esimerkiksi vihertävänharmaa, siniharmaa, punertavanharmaa) tai musta. Sillä voi olla myös täpliä tai jopa kyymäisiä, sahalaitamaisia kuvioita. (Latva & Tarnanen 2013: 28–29.) Varsinkin rantakäärmeen musta muoto sekoitetaan joskus kyyhyyn, mutta tyyppillisesti rantakäärmeillä on aina niskassa kaksi keltaista tai oranssia täplää. Joskus harvoin ne saattavat puuttua (Latva & Tarnanen 2013: 28). Rantakäärmeet ovat myös tyyppillisesti solakampia ja pidempiä kuin kyyt, ja niiden levinneisyysalue on rajoittuneempi. Esiintymisalueen pohjoisraja kulkee noin Oulun ja Kajaanin korkeudella, joskin tihein kanta on eteläisellä rannikolla ja Saimaalla. (Latva & Tarnanen 2013: 28–29, 50, 58.)

Vaskitsa on kyytä ja rantakäärmettä huomattavasti harvinaisempi ja pienempi, raajaton lisko. Väritykseltään se voi olla punertava, kuparinhohtoinen, hopeanharmaa tai sinipilkullinen. Vaskitsan levinneisyysalue ulottuu Vaasan ja Lieksan korkeudelle, joskin tiheimmät kannat ovat etelämmässä. (Latva & Tarnanen 2013: 208–210, 216.)

Kyyyn, rantakäärmeen ja vaskitsan suosimat elinympäristöt poikkeavat toisistaan. Kyy suosii aurinkoisia ja lämpimiä paikkoja: kallioita, louhikkoja, metsittyneiden peltojen reunoja ja hoitamattomia pihvoja. Rantakäärme viihtyy ennen kaikkea kosteissa ympäristöissä, esimerkiksi järvien, jokien ja merten rannoilla ja hitaasti virtaavien vesien äärellä. Vaskitsa taas viihtyy parhaiten runsaan pintakasvillisuuden seassa, komposteissa ja lehtipuumetsiköissä, ja se suojautuu auringonpahteelta kivien tai kasvillisuuden alle. Kaikki kolme lajia osaavat uida. (Latva & Tarnanen 2013: 27, 37, 53, 76, 206, 212.)

Kuva 2. Suomessa tavattavat käärmeet. Vasemmalla tyyppillinen sahalaitainen kyy, keskellä rantakäärme keltaisine niskatäplineen ja oikealla kuparinhohtoinen vaskitsa.

2.2 Käärmeet tarinoissa, kansanuskomuksissa ja nimilipuissa

Käärmeisiin on liitetty aikojen saatossa paljon erilaisia uskomuksia ja tarinoita. Esimerkiksi rantakäärmeitä on ennen pidetty elätteinä maatalojen pihapiireissä, navetoissa ja tuvissa, sillä niiden on uskottu toimivan talon ja karjan suojelijoina. Elättikäärmeille on uhrattu ruokaa samaan

tapaan kuin kodinhaltijoillekin, ja niiden tappamisesta on seurannut onnettomuus. Myös tietäjien on kerrottu pitäneen elättikäärmeitä, jotka tosin ovat olleet vaarattoman rantakäärmeen sijaan myrkyllisiä kytä. Käärmeet ovat olleet tietäjille suomensukuisten kansojen keskuudessa muutoinkin tärkeitä: mm. šamaanien apuhenget ovat toisinaan saattaneet ottaa käärmeen hahmon. (Pulkkinen 2014: 88, 237.)

Käärmeiden on myös uskottu pitävän hallussaan magian käyttövoimaa eli väkeä. Tarinoiden mukaan käärmeet kerääntyivät joukolla keväisin pitämään käräjiä, ja silloin niiden väkeä saattoi siirtyä ns. käärmeenkärjäkiveen. Sen kerrottiin olevan valkoinen, pieni kivi, jota käärmeiden päällikkö piti kokouksessa arvonmerkinään. Jos kiven onnistui varastamaan tai löytämään, sai haltuunsa voimakkaan taikakalun, jota käytettiin mm. erilaisten vammojen parantamiseen sekä kuljetettiin matkoilla mukana amulettina (Pulkkinen 2014: 279; Sirelius 1989: 559).

Tarinat käärmeiden käräjistä ovat todennäköisesti syntyneet, kun käärmeitä on noussut keväällä suurina joukkoina maan pinnalle talvehtimiskoloistaan. Aineistossa tällaisia talvehtimispaikkoja on varsinkin Pohjanmaalla kutsuttu *käärmeennousuiksi* tai *käärmeenousupaikoiksi* (ks. luku 4.7.I). Tutkimassani aineistossa on myös useita paikkoja, joissa mainitaan pidetyn käärmeiden käräjiä. Tällaisia paikkoja on ainakin Luumäellä, Muhoksella ja Punkaharjulla. Nimiarkiston tiedoissa on mainintoja, että yksi kärjäkäärmeistä olisi ollut valkoinen, ja toisten mukaan sillä olisi ollut päässään kruunu. H. A. Reinholmin 1800-luvulla tekemien muistiinpanojen mukaan valkoisista ja kruunupäisistä käärmeistä on kerrottu muitakin tarinoita: ne ovat voineet esimerkiksi antaa lahjoja tai ajaa vannemaisena renkaana takaa kärjäkivivarkaita (1896: 101–103). Viljakkalasta on lisäksi tieto, että käärmeen kruunun ryöstäjä voi kuulla ruohon kasvavan, ymmärtää lintujen kielen ja oppii puhumaan eläinten kieltä (Kaskimies & Sinisalo 1999: 118).

Muiden uskomusten mukaan mm. viheltäminen tai käärmeen nimen mainitseminen houkuttelee paikalle käärmeitä (SMS s.v. *käärme*; Toljander 1999: 51). Viheltämisestä on maininta on myös keräämässäni aineistossa (Juvan *Kärmesaari*). Kristillisessä perinteessä taas käärmettä on totuttu pitämään ennen kaikkea Saatanan edustajana (Pulkkinen 2014: 33). Onkin sanottu, että käärme ei kestä kuulla Herran nimeä, ja jos käärmeen raadon vie avoimeen hautaan ja haudassa oleva ihmisruumis siunataan, käärmeen asuinsijoilta katoavat käärmeet kokonaan (Toljander 1999: 49).

Myös vaskitsaan on liitetty uskomuksia. Vaskimadon päälle astuvan ihmisen on sanottu mätänevän; toisen tiedon mukaan ärsytetyn kuparikäärmeen puremaa ei voi parantaa (Reinholm 1896: 106). Kerrotaan myös, että kuparikäärmeet ovat sokeita eivätkä näe pistää muulloin kuin

keskiyöllä tai -päivällä (Johansson 1974: 6). Toisaalta myös kyykäärmeiden on uskottu olevan tavattoman myrkyllisiä, pieniä ja sokeita. Sanonta kertoo, että jos kyy olisi näkevä, se panisi yhdessä yössä yhdeksän taloa tulleeksi. (Johansson 1972: 4, II.)

Moneen aineiston paikkaan liittyy huomattavasti edellä mainittuja uskomuksia maanläheisempi kertomus ihmisestä tai eläimestä, jota käärme on purrut. Keruutiedoissa on toki viljalti myös mielikuvituksellisia kuvauksia: Harjavallan *Kärmekalliolla* tapetusta käärmeestä on saanut yhdeksän syntiä anteeksi, Joutsan *Kärmesyvässä* käärmeet uivat pyhäpäivinä nuottaan ja Kivijärven *Kärmesaareen* on tuotu käärmeitä veneellä. Myös tietäjistä on mainintoja. Esimerkiksi Maaningan *Käärmelehddestä* kerrotaan, että muuan tietäjä houkutteli leipäpalkalla alueen käärmeet hukuttautumaan sinne.

Useimpiin *Käärme*-alkuisiin paikkoihin ei kuitenkaan liitetä tarinoita. Tyypillisesti *Käärme*-alkuista nimeä kantavalla paikalla kerrotaan vain esiintyvän paljon käärmeitä. Tässä mielessä *Käärme*-nimet poikkeavat selvästi esimerkiksi *Piru*-alkuisista nimistä, joista valtaosaan liittyy nimen syntyä selittävä tarina (Tenho 1996: 89–90).

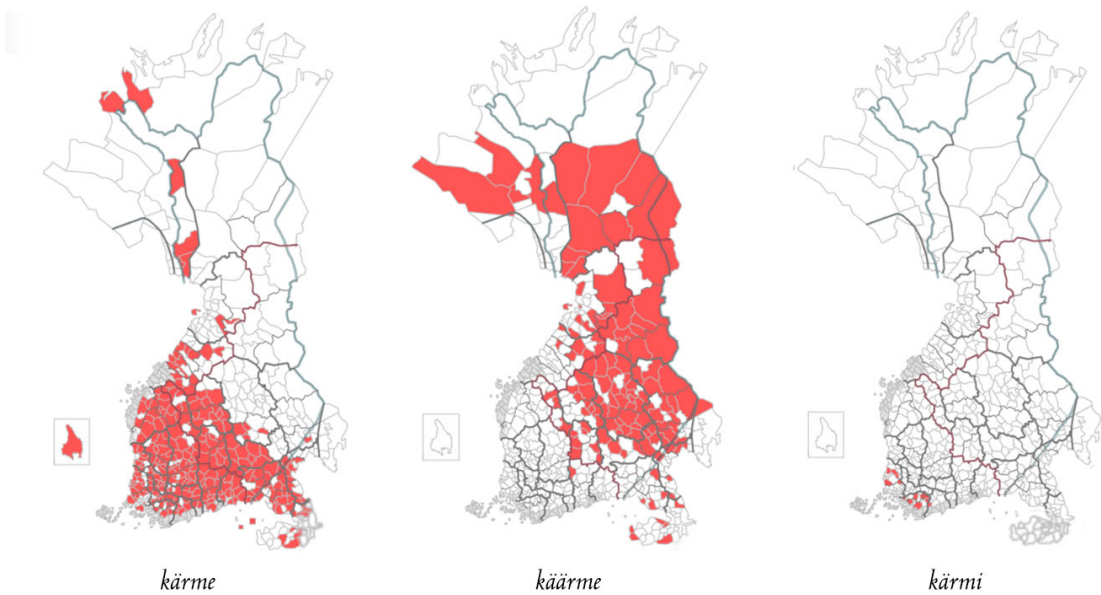
2.3 Käärmeiden nimitykset *käärme*, *kärme(s)* ja *kärmi*

Appellatiivilla *käärme* on murteissa ollut monta muotoa. Kuten *kartasta I* näkyy, idässä ja pohjoisessa sana on esiintynyt pitkävokaalisessa muodossa *käärme*, *kiärme* tai *keärme*. Lounaismurteissa hallitsevana on ollut lyhytvokaalinen *kärme*, joskin Halikossa, Perttelissä, Angelniemessä ja Raumalla on tavattu muotoa *kärmi* ja Sauvossa, Perniössä ja Muurlassa muotoa *kerm* ~ *kermi*. Lisäksi Etelä-Pohjanmaalla, Ylä-Satakunnassa ja Kaakkois-Hämeessä appellatiivi on ollut konsonanttiloppuisessa muodossa *kärmes*. Kaakkoismurteissa hallitseva muoto on aikaisemmin ollut *kärme*, mutta Aija Johanssonin mukaan pitkävokaalinen *käärme* on vallannut siltä alaa. (SMS; Johansson 1972: 5–7.)

Käärme esiintyi kirjakielessä pitkään yksinomaan lyhytvokaalisessa muodossa. Pitkävokaalinen muoto *käärme* esiintyy ainakin Gananderin sanakirjassa v. 1787 (Ganander 1937–1940: 366), mutta Raamattuun se pääsi vasta vuonna 1913 (Kuusi 1936: 33). Nykyisin *käärme* on kirjakielessä yksinomainen, ja Nimiarkiston aineiston perusteella se on vallannut alaa myös paikannimistössä. Paikannimissä esiintyvää määriteosaa *kär* ei murteissa 'käärmeen' merkityksessä tunneta (ks. luku 3.1.1).

Käärmeen lisäksi käärmeisiin on murteissa viitattu mm. appellatiiveilla *mato*, *hoilo* ja *orma* (Johansson 1972: 8–9, 12). Näistä *mato* on kiertoilmaus, jolla on vältetty mainitsemasta käär-

mettä nimeltä. Tutkimusaineistossani *Käärme*-alkuisilla paikannimillä esiintyy *Mato*-alkuisia rinnakkaismuotoja, ja myös Nimiarkiston kokoelmissa *Mato*-alkuisia nimiä on runsaasti.² *Hoilo* puolestaan viitanee käärmeen pitkään ja kaitaan muotoon³, ja *orma* lienee lainaa ruotsista.⁴ Molemmat ovat paikannimissä harvinaisia: sekä *orm*-, *ormi*- ja *orma*- että *boila*- ja *boilo*-alkuisia paikannimiä on Nimiarkistossa vain kolmisenkymmentä. Kovin yleisiä *orma* ja *ormi* eivät ole murteissakaan, sillä niistä on Murrearkiston kokoelmissa mainintoja vain neljästä länsisuomalaisesta pitäjästä (Isojoki, Korttesjärvi, Kurikka, Laihia).

Kartta I. Appellatiivien *kärme*, *käärme* ja *käirmi* levikki Suomen murteiden sanakirjan mukaan.

² Arvioni mukaan *Kä(ä)rm*e-alkuisia nimiä on Nimiarkiston I-kokoelmassa n. 2500 ja *Mato*-alkuisia vajaat 2100. Arvio perustuu siihen, että *Kä(ä)rm*e-nimilippuja on kokoelmassa 30,5 cm ja *Mato*-lippuja 25,3 cm paksu pino, ja I cm pino sisältää laskujeni mukaan keskimäärin 82 nimilippua.

³ Appell. *boilo* 'pitkä ja kapea; rotko, kuilu metsässä; jyrkkä, kapea syväne' (NA).

⁴ Ruots. *orm* 'käärme; myrkylliset t. myrkykäärmeet' (IRS).

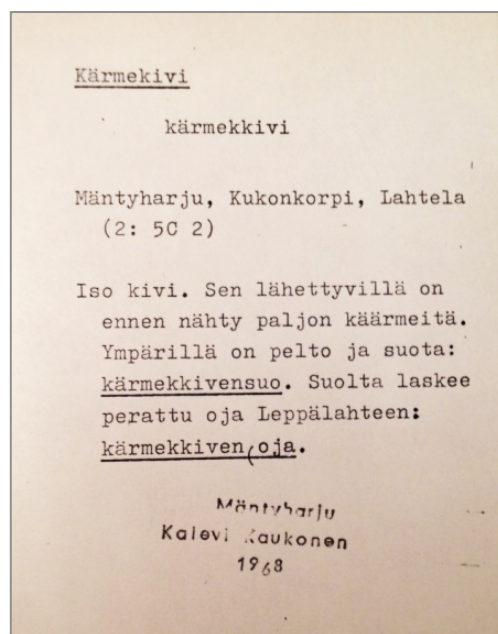
3 Aineisto

3.1 Aineiston keruu ja rajaus

Tutkimusaineistoni on kerätty Kotimaisten kielten keskuksessa sijaitsevan Nimiarkiston paikannimikokoelmista syksyllä 2014. Arkiston kokoelmissa on kaikkiaan 2,7 miljoonaa pitäjittäin järjestettyä nimilippua (kuva 3) Suomesta ja Suomen lähialueilta. Kuhunkin nimilippuun on merkitty yleiskielistetty paikannimen hakuasu, nimen murremuoto, nimetyn paikan sijainti (pitäjä, kylä ja talo) sekä karttasignum, jonka avulla paikan löytää nimien keruun yhteydessä laaditulta kartalta (ns. keruukartalta). Lisäksi kussakin lipussa mainitaan, minkälajisesta paikasta on kyse ja toisinaan myös kuvaillaan paikkaa ja sen sijaintia tarkemmin. (KotusI.)

Tässä työssä käytetyt aineiston nimet on kerätty pääosin ns. I-kokoelmasta, joka on Nimiarkiston kokoelmista laajin ja sisältää vuoden 1944 jälkeen kerätyt paikannimet koko Suomen – myös luovutetun Karjalan – alueelta (KotusI). Koska I-kokoelman keruutiedot *Käärme*-nimistä ovat hyvin runsaita ja maantieteellisesti kattavia, en ole katsonut aiheelliseksi sisällyttää aineistoon nimiä ns. II- ja III-kokoelmista. Nämä kokoelmat pitävät sisällään kerätyt nimet vuoteen 1944 asti ja ovat huomattavasti I-kokoelmaa suppeampia (KotusI).

Olen rajannut aineistoni käsittämään nykyisen Suomen alueella sijaitsevat, *Käärme*-al-
kuista nimeä kantavat luonnonpaikat. Olen noudattanut paikkojen luokittelussa pääosin nimilipuissa ilmoitettuja paikkojen lajeja; jos esimerkiksi *Kärmesvuoren* lajiksi on keruutiedoissa ilmoitettu mäki, se on myös omassa luokituksessani mäki eikä vuori. Poikkeuksen muodostavat paikat, joiden laji on nimilipuissa ilmoitettu murteellisella lekseemillä, esimerkiksi *baikka* ja *rakka*. Tällaisissa tapauksissa olen selvittänyt lekseemin merkityksen Nimi- tai Murrearkistosta tai Suomen murteiden sanakirjasta ja merkinnyt paikan lajiksi vastaavan yleiskielisen lekseemin (*baikka* > kannas, *rakka* > kivikko, louhikko). Vastaavalla tavalla olen selvittänyt myös muita aineistossa esiintyviä murteellisia lekseemejä.

Kuva 3. Esimerkki Nimiarkiston I-kokoelman keruulipusta.

Kaikkiaan aineistossa on paikkoja 2147 ja niillä 2217 nimimuotoa (ks. [kartta 2](#)). Toisen maailmansodan jälkeen luovutettujen alueiden nimet olen jättänyt tarkoituksella työn ulkopuolelle, samoin harvat Ruotsin puolelta kerätyt nimet. Pääasiallinen syy maantieteelliseen rajaukseen on karttatekninen: useimmista luovutettujen alueitten nimistä ei ole karttasignumia. Olen myös rajannut tutkimuksen kohteeksi nimenomaan luonnonpaikat, sillä kulttuuripaikkojen sisällyttäminen aineistoon olisi kasvattanut sen liian suureksi yhdessä pro gradu -työssä käsiteltäväksi.

Olen kerännyt aineistoon kaikki sellaiset luonnonpaikkojen nimet, jotka alkavat nimelementeillä *K(ä)ärm(e)*, *Kärmes*, *Kärmi*, *Keärm(e)* tai *Kiärm(e)*. Olen ottanut mukaan myös liitynnäisnimet, jotka sisältävät *Käärme*-alkuisen paikannimen (*Käärmekalliokangas*) sekä *käärme*-appellatiivin pohjalta muodostetun johdoksen sisältävät nimet (*Kärmekkeentöyry*, *Kärmeistö*). *Kermi*-alkuiset nimet olen rajannut aineiston ulkopuolelle, sillä vaikka appellatiivilla *kermi* on murteissa runsaasti eri merkityksiä⁵, 'käärmeen' merkityksessä se on harvinainen. Ensimmäisen vokaalin osalta ääntöasultaan e:n ja ä:n välille jäävät *Keirme/Keirmi*-nimet olen kuitenkin ottanut tähän työhön mukaan, sillä ne viittaavat keruutietojen perusteella *käärme*-appellatiiviin. *Kär*-nimiä olen ottanut mukaan tietyin ehdoin, ks. luku 3.1.1.

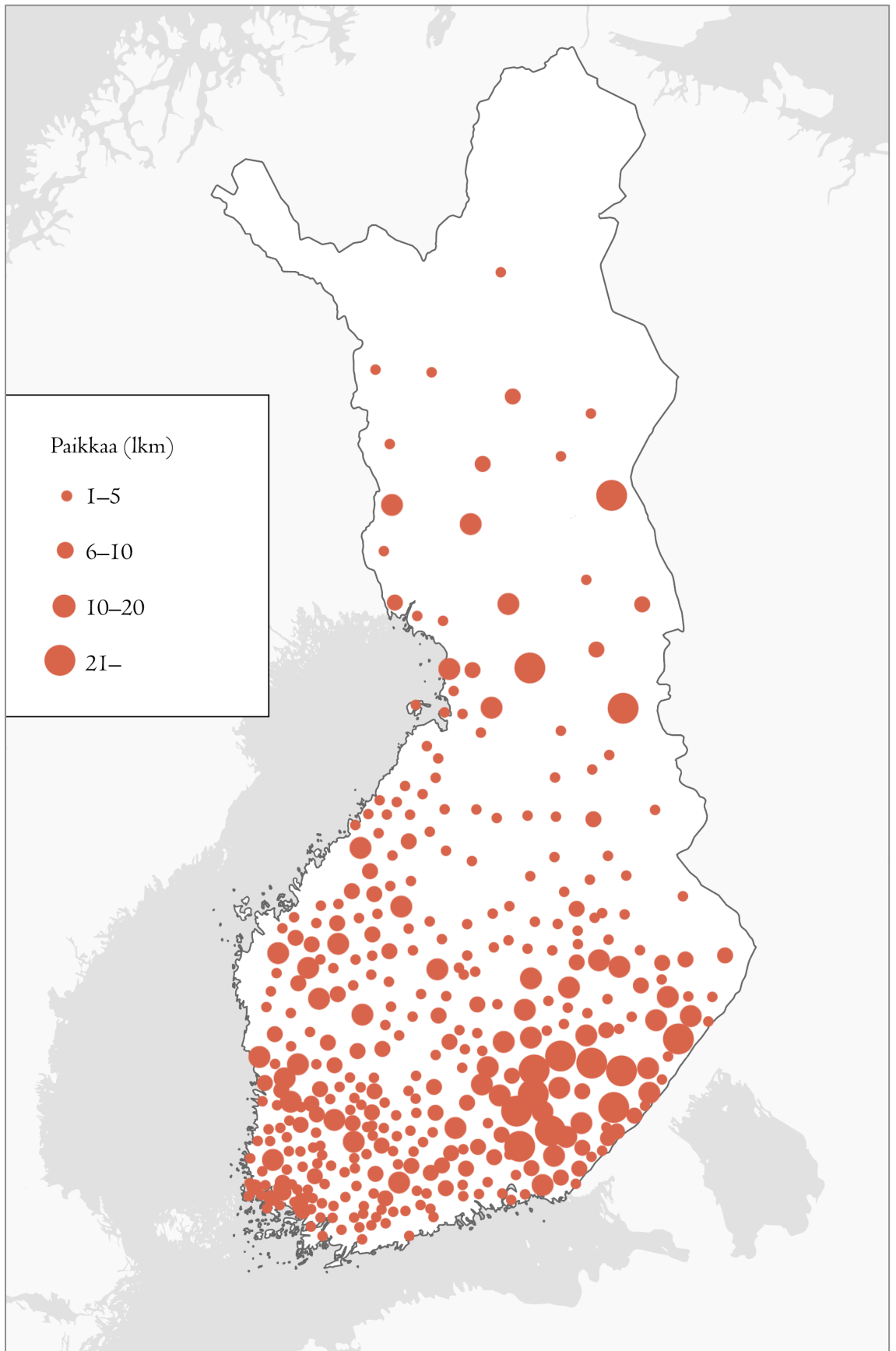
Olen kiinnittänyt aineistoa kerätessäni erityistä huomiota nimien ääntöasuihin, sillä nimiä on yleiskielistetty nimilipuissa vaihtelevin käytännöin. Esimerkiksi lyhytvokaalisina ääntyviä *Kärme*-nimiä on saatettu yleiskielistää pitkävokaalisiksi. Olen noudattanut nimien kirjaamisessa seuraavaa periaatetta: jos nimen alkuosa ääntyy *Käärme-*, *Kiärme-* tai *Keärme-*, se on kirjattu *Käärme*-alkuiseksi. Vastaavasti lyhytvokaalisina ääntyvät *Kärme-* ja *Keirme-* nimet on kirjattu *Kärme*-alkuiseksi, ja *Kär*-nimet *Kär*-alkuiseksi. Niiden nimien osalta, joiden lipuissa ei ole ollut tietoja ääntämyksestä, on noudatettu nimilipun kirjoitusasua.

Koska tarkoitukseni on tässä tutkimuksessa keskittyä luonnonpaikkojen nimiin, olen hyväksynyt aineistoon vain sellaisia nimiä, jotka kuuluvat tai ovat nimenantajankohtana saattaneet kuulua luonnonpaikoille. Sen sijaan viljelys- ja asutusnimet olen jättänyt aineistosta pois, samoin niiden pohjalta muodostetut liitynnäiset.⁶ Tällaisia ovat esimerkiksi ahojen, alueitten, halmeitten, kaskien, kytöjen, maantiemäkien, marjapaikkojen, niittyjen, palojen, rajapaikkojen ja -pyykkien, (karja)polkujen, talojen, tilojen sekä viljeltyjen alueitten nimet, olipa kyse sitten suosta tai vaikkapa kalliomaasta. Pyrin karsimaan myös tarkoitteet, jotka ovat nimenantoajankohtana olleet

---

⁵ Appell. *kermi* 'kehys, kehä, karmi, raami; ajelureen t. rattaiden keulassa oleva suojus; piiri, rinki; joukko, parvi; ohut kuori t. pintakerros, ketto, kalvo, kelmu; poro' (SMS). 'Käärmeen' merkityksessä SMS ei *kermiä* tunne.

⁶ Poikkeuksen muodostavat liitynnäiset, jotka esiintyvät jonkin aineiston nimen rinnakkaismuotona, esim. Perhon *Kärmekangas* ~ *Kärmekoskenabo*.

Kartta 2. Aineiston paikat pitäjittäin. Jokaisessa pitäjässä on vain yksi karttamerkintä, joka osoittaa pitäjän nimien määrän. Poikkeuksen muodostavat Rovaniemi ja Sodankylä, jotka ovat maantieteellisesti hyvin laajoja alueita. Näiden pitäjien rajalla sijaitsevat nimet on merkitty omalla karttamerkillään.

viljelykäytössä mutta muuttuneet sittemmin luonnonpaikoiksi. Tämän johdosta mm. osa metsistä ja soista on karsiutunut pois. Näin on käynyt silloin, jos nimilipussa on kerrottu paikan olleen aikaisemmin viljelyksessä tai jos paikan nimi on ollut suoraan viljelykseen viittaava, esimerkiksi metsännimi *Käärmeabo* ja mäennimi *Kärmeala*.

Koska sama nimi on usein nimestetty Nimiarkiston kokoelmiin useammin kuin kerran, olen kiinnittänyt erityistä huomiota saman pitäjän sisällä esiintyviin nimiin. Esimerkiksi Kärkölästä löytyy nimitietoja peräti kolmesta *Kärmekalliosta*; Lempäälästä taas on tietoja sekä *Käärmekalliosta* että *Käärmevuoresta*, ja ne vaikuttavat keruutietojen perusteella samalta paikalta. Olen tällaisissa tapauksissa tarkistanut keruukartoista sekä Maanmittauslaitoksen Kansalaisen karttapaikka -palvelusta, viittaavatko merkinnät samaan paikkaan vai eivät. Jos viittaavat, olen tulkinnut samanaiset nimitiedot yhdeksi ja samaksi nimeksi. Jos taas kaksi eriasuista nimeä viittaa samaan paikkaan, olen tulkinnut ne tapauksesta riippuen rinnakkaisnimiksi tai -muodoiksi (ks. luku 3.2). Näin ollen Kärkölässä on aineistossani vain yksi *Kärmekallio* (josta on kolme keruutietoa) ja Lempäälässä rinnakkaismuodot *Käärmekallio* ja *Käärmevuori* (jotka viittaavat samaan paikkaan).

Koska kaikista tarkoitteista ei kuitenkaan ole karttasignumia tai kuvausta ja koska kaikkia keruisiin liittyviä karttalehtiä ei ole saatavilla, aineistoon on saattanut jäädä jokunen tuplamerkintä. Olen mahdollisuuksien mukaan pyrkinyt karsimaan epäselvyyksiä etsimällä karttasignumittomia paikkoja nimilipun tietojen pohjalta Kansalaisen-palvelusta. Usein paikka on tätä kautta löytynytkin. Karttapaikka on ollut karttoineen ja satelliittikuvineen korvaamaton apu myös nimiryppäiden jäljittämässä sekä paikkojen koon ja muiden ominaisuuksien, mm. kallioisuuden, selvittämisessä.

3.1.1 *Kär*-alkuiset nimet

Aineistosta on karsittu keruuvaiheessa kaikki *Kär*-alkuiset nimet, joissa *kär* viittaa selvästi kärryihin, käräjiin, soihin⁷ ym. tarkoitteisiin. Jäljelle on jäänyt 12 *Kär*-alkuista nimeä, joiden tausta on epäselvä. Näistä paikoista on nimilipuissa vain niukalti tietoja: yleensä kerrotaan lähinnä paikan sijainnista tai esitetään arvauksia siitä, mitä elementti *kär* voisi tarkoittaa.

Pidän *Käärme*-nimen lyhentymistä *Kär*-muotoon mahdollisena, sillä nimen määräiteosan loppuheittoa on esiintynyt ainakin itäisellä ja lounaisella murrealueella (Nissilä 1962: 86–87; 1975: 276–277). Viljo Nissilällä on tästä useita esimerkkejä: esimerkiksi *Ahjärv* < Ahvenjärvi,

---

⁷ Ruots. *kärr* 'vetinen maa, lätäkkö' (FO s.v. *kärr*); 'suo; mutasuo; rämekorpi; korpikangas' (IRS s.v. *kärr*).

Kuva 4. Imatran *Kärmemäki* (maankohouma) ja sen vieressä *Kärämäki* (talo) Karttapaikka-palvelussa.

Haukuor < Haukkavuori (1975: 277). Lisäksi Karttapaikka-palvelussa on useita tietoja lähekkäin sijaitsevista *Kär-* ja *Käärme-*nimistä (esim. Imatran *Kärämäki* [talo] ja *Kärmemäki* [maankohouma]).

Aineiston *Kär-*alkuiset nimet ovat kuusi *Kärmäkeä* (Rautjärvi, Korpilahti, Savitaipale, Säckijärvi, Sääminki, Vehmaa), kolme *Kärniemeä* (Merimasku, Ruokolahti ja Vehkalahti) sekä liitynnäiset *Kärmäenropakko* (Savitaipale), *Kärniemenvuori* (Ruokolahti) ja *Kärmännikönkangas* (Mäntyharju).

Paikoista vain kaksi sijaitsee selvästi länsimurteisella alueella lähellä ruotsalaisasutusta (Vehmaa, Merimasku). Näiden tapauksessa *kär-*elementin johtaminen ruotsin appellatiiviin *kärr* näyttää mahdolliselta. Kauempana ruotsalaisasutuksesta määriteosan loppuheitto näyttää todennäköisemmältä selitykseltä. Toisaalta kaikista *Kär-*paikoista vain yhden kohdalla mainitaan olevan paljon käärmeitä, joten vaikka loppuheitto olisikin tapahtunut, *kär* ei välttämättä viittaa juuri *käärmeeseen*.

Vain kaksi aineiston *Kär-*alkuista paikannimeä löytyy peruskartoilta: Rautjärven ja Säämingin *Kärmäet*. Rautjärven *Kärämäki* löytyy nykymaailmasta. Säämingin *Kärämäki* puolestaan on merkitty vuoden 1987 peruskarttaan, mutta ei uudempiin. Vuoden 1917 Suomen taloudellisesta kartasta molemmat puuttuvat. Näiden tietojen pohjalta nimien taustoista ei juuri voi tehdä päätelmiä.

3.1.2 Jako maasto- ja vesistönimisiin

Aineiston paikoista 1515 (71 %) on luokiteltu yksinomaan maastotarkoitteiksi ja 626 (29 %) yksinomaan vesistötarkoitteiksi. Lisäksi kuusi paikkaa on sijoitettu kumpaankin ryhmään. Nämä paikat sijaitsevat tyypillisesti rantamailla tai vesirajassa ja saattavat ajoittain joutua veden alle. Molempiin ryhmiin luokitellut paikat ovat Joutsenon *Kärmebauta* (syväne Saimaan rannalla), Jokioisten *Kärmekallio* ~ *Kärnekoskenkallio* (maankohouma veden äärellä), Hauhon *Kärmelammi* ja Kiteen *Käärmeoso* (ajoittain veden täyttämiä monttuja), Ahlaisten *Kärmeviiki* (vesijättömaa) sekä Sotkamon *Käärmetörmä* (rannassa sijaitseva rinne).

Taulukosta I käy ilmi tarkoitteiden tarkempi jakautuminen maasto- ja vesistötarkoitteisiin.

Maastotarkoitteet	lkm
Maankohoumat	878
Maankohoumien osat	17
Maanalenemat	28
Rinteet, törmät, jyrkänteet	37
Kiviset tarkoitteet	119
Metsätarkoitteet	203
Suotarkoitteet	143
Puut	95
Muut	18
<i>Paikkoja yhteensä</i>	<i>1521</i>

Vesistötarkoitteet	lkm
Vedenkokoumat	78
Vedenkokoumien osat	1
Virtavedet	57
Virtavesien osat	29
Niemet, niemekkeet	232
Niemen osat	8
Lahdet, lahdenpohjat	56
Kalliot	45
Rannat ym.	11
Saaret, karit, luodot	81
Vedenalaiset paikat	22
Muut	16
<i>Paikkoja yhteensä</i>	<i>632</i>

Taulukko I. Aineiston paikat lajeittain.

Sama paikka voi olla luokiteltu useaan tarkoiteryhmään, esimerkiksi metsää kasvava mäki sekä metsäksi että mäeksi. *Yhteensä-*rivillä kukin paikka on kuitenkin laskettu vain kerran (poikkeuksena paikat, jotka kuuluvat sekä maasto- että vesistötarkoitteisiin; nämä paikat on laskettu molemmissa sarakkeissa).

3.2 Rinnakkaisnimisyydestä ja -muotoisuudesta

Jotta aineiston paikkoja ja nimiä pystyisi järkevästi analysoimaan, on tarpeen tehdä ero termien *rinnakkaisnimi* ja *rinnakkaismuoto* välillä. Nimistöntutkijoiden parissa yleinen konsensus on, että rinnakkaisnimiä ovat kiistatta ainakin kaikki ne samatarkoitteiset ilmaukset, joilla on eri nimeämisperusteet (*Kärneluola* ~ *Mäyrämäki*, *Antinpelto* ~ *Mäkelänpalsta*). Rinnakkaismuotoja ovat taas ainakin ne samatarkoitteiset nimimuodot, joiden välillä on ainoastaan fonologisia tai morfologisia eroja (*Käärnekallio* ~ *Kärnekallio*, *Susitöyry* ~ *Sudentöyry*). (Ainiala 1997: 28–29.)

Sen sijaan siitä on erimielisyyttä, ovatko samatarkoitteiset mutta leksikaalisesti toisistaan eroavat nimet (*Käärnekallio* ~ *Matokallio*, *Käärnemäki* ~ *Käärnekumpu*) rinnakkaisnimiä vai saman nimen rinnakkaismuotoja (Ainiala 1997: 28–30). Tällaisten nimien yksilöivä merkitys on sama (Ainiala 1997: 29), eivätkä ne välttämättä eroa toisistaan myöskään syntaktis-semanttisesti. Käytän tässä työssä rinnakkaisnimien ja -muotojen erotteluun Terhi Ainialan määritelmää, jonka mukaan saman nimen rinnakkaismuotoja ovat ne samatarkoitteiset ilmaukset, joissa erityispiirrettä ilmaisevaan nimenosaan sisältyy sama tai (lähes) samamerkityksinen lekseemi (Ainiala 1997: 30). **Tällöin rinnakkaismuodoiksi katsotaan nimimuodot, joissa**

- I) **erityispiirrettä ilmaisevassa nimenosassa on sama lekseemi** (elliptiseltä näyttävä *Käärme* ja epeksegeettiseltä näyttävä *Käärmeniitty*, liitynnäisnimi *Kärnekoskenkallio* ja siitä reduktion kautta syntynyt *Kärnekallio*, eri perusosaiset *Kärnekalliot* ~ *Kärneluolikko*) tai

- 2) erityispiirrettä ilmaisevaan nimenosaan sisältyy samamerkityksinen lekseemi (Iso Kärmejärvi ~ Suuri Kärmejärvi, Kärmemäki ~ Matomäki). (Ainiala 1997: 29–31.)

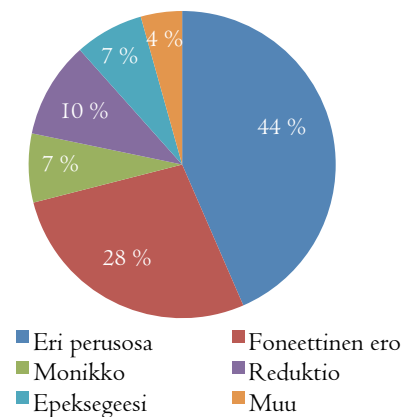
Tämän määritelmän perusteella aineistossa on 2147 paikkaa, joista 67:n nimellä on *Käärme*-alkuisia rinnakkaismuotoja. Kaikkiaan aineistossa on 2217 *Käärme*-nimeä (ks. taulukko 2).⁸ Koska aineisto on rajattu nimiin, joissa esiintyy appellatiivi *käärme*, valtaosa erikantaisesta rinnakkaisnimistöstä jää tutkimuksen ulkopuolelle. Poikkeuksen muodostavat lähinnä rinnakkaisnimet, joissa esiintyy määriteosana tarkentava etuliite (*Kärmesaari* ~ *Iso Kärmesaari*, *Käärmeukuusi* ~ *Kaivolan käärmeukuusi*). Muutamat elliptisesti *Käärme*-nimistä syntyneet rinnakkaisnimet (*Kärmesaari* ~ *Saari*, *Kärmebarju* ~ *Harju*) puolestaan rajautuvat pois, samoin 15 *Mato*-alkuista *Käärme*-nimien rinnakkaismuotoa.

Taulukko 2. Aineiston paikkojen, rinnakkaisnimien ja -muotojen lukumäärät (kpl).

Paikkoja	2147
<i>Käärme</i> -alkuisia nimimuotoja	2217
Paikkoja, joiden nimillä rinnakkaismuotoja	67
<i>Mato</i> -rinnakkaismuotoja	15
<i>Käärme</i> -rinnakkaismuotoja	137
yhteensä	152
Paikkoja, joilla rinnakkaisnimi(ä)	75
rinnakkaisnimiä yhteensä*	157

* Sisältää sekä *Käärme*-nimet että niiden erikantaiset rinnakkaisnimet.

Kaavio I. Aineiston *Käärme*-rinnakkaismuotojen tyypit ja suhteelliset osuudet (n=67).

Kuten kaaviosta I näkyy, useimmat aineiston rinnakkaismuodot poikkeavat toisistaan lähinnä perusosaltaan (nimityyppi *Kärme*kukkula ~ *Kärmetöyry*). Tällaisia nimiä on 30. Toiseksi eniten on foneettisesti toisistaan eroavia rinnakkaismuotoja (*Kärme*oja ~ *Kärmo*ja, *Käärmeenbarju* ~ *Käärmebarju*), joita esiintyy 19 nimellä. Viidellä nimellä on monikollinen rinnakkaismuoto (*Käärmeluoto* ~ *Käärmeluodot*).

Näiden lisäksi seitsemällä nimellä on reduktiiviselta vaikuttava rinnakkaismuoto (tyyppi *Kärme*luolavuori ~ *Kärme*vuori). Epeksegeettisiä nimiä (tyyppi *Kärme*töyry ~ *Kärme*töyrynmäki) on puolestaan viisi. Osa epeksegeettisiksi tulkitsemistani nimimuodoista voi tosin olla myös siirryn-

⁸ Lasken käytännön syistä *Käärme*-nimiksi tässä myös 1) etuliiteelliset nimet, kuten *Iso Kärmesaari*, 2) *Kär*-alkuiset nimet sekä 3) nimen *Käärneukuusi*. Viimeksi mainitusta lisää *Käärmeukuusi*-nimien yhteydessä luvussa 4.7.2.

näisiä, sillä esimerkiksi Loimaan *Käärmesuo* ~ *Käärmesuonmäki* on vuori, ja vuoret harvemmin ovat soisia.

Kolmella nimellä on hankalasti aukeava rinnakkaismuoto. Nämä nimet ovat Askaisten *Kärmesaari* ~ *Kärmäläinen*, Perhon *Kärmekangas* ~ *Kärmekoskenabo* sekä Mynämäen *Kärneluolanmäki* ~ *Kärmevuorenmäki*. Askaisten *Kärmesaaren* rinnakkaismuoto on paikannimijohtimella *-nen* muodostettu *Kärmäläinen*, joka keruutietojen mukaan on ”kansanomainen nimi”. Perhon *Kärmekangas* ~ *Kärmekoskenabo* on osa *Kärme*-alkuisten nimien ryvästä, johon kuuluvat mm. *Kärmekoski* ja *Kärmekukula*. *Kärmekoskenabo* on liitynnäisenä selvästi sekundaarimuodoste, mutta *Kärmekankaan* syntytavasta on vaikea tehdä päätelmiä. Se on voinut muodostua määriteliitynnäisenä *Kärmekosken* mukaan, mutta yhtä hyvin kyseessä voi olla primaarinimi. Sopiikin kysyä, onko kyse saman nimen rinnakkaismuodoista, vai ovatko *Kärmekangas* ja *Kärmekoskenabo* pikemminkin rinnakkaisnimiä.

Mynämäen *Kärneluolanmäki* ~ *Kärmevuorenmäki* on arvoituksellinen. Pitäjistä ei ole keruutietoja *Kärmevuori*-nimestä, eivätkä nykykartat tunne nimeä sen enempää kuin *Kärneluolaakaan*. Keruutietojen mukaan kohtalaisen lähellä mäkeä on kuitenkin sijainnut *Kärneluola*-niminen paikka. Mikäli nimimuotojen *Kärneluola* ja *Kärmevuori* viittaavat samaan paikkaan, *Kärneluolanmäki* ja *Kärmevuorenmäki* ovat rinnakkaismuotoja; mikäli eivät, kyse on kahdesta rinnakkaisnimestä.

3.3 Nimien rakenteesta

3.3.1 Nimien syntaktis-semanttinen rakenne

Aineiston nimet ovat syntaktis-semanttiselta luonteeltaan hyvin yksioikoisia: peräti 96 % kaikista nimimuodoista on rakenteeltaan tyyppiä 2 CA (*Käärmebarju*, *Kärmeniemenlabeti*). 1,1 % nimimuodoista on tyyppiä 2 CB (*Iso Käärmeselkä*, *Käärme-Pääkkönen*) ja 2,8 % tyyppiä 1 C (*Kärmeistö*, *Käärmeenpää*; myös selvät metonymiset siirrynnäiset kuuluvat tähän ryhmään). Lisäksi kahdella nimellä on ellipsin tuloksena syntynyt tyyppin 1 A rinnakkaismuoto, josta *Käärme*-määriteosa on tippunut kokonaan pois (*Kärmesaari* > *Saari*, *Kärmebarju* > *Harju*).

Kaksiosaisien nimimuotojen valtava enemmistö ei suinkaan ole yllättävää. Kaksiosainen, *Käärmebarju*-tyyppinen yhdysnimi on Kiviniemen mukaan nimenomaan paikannimille tyyppillinen perusrakenne (1990: 90). Hän kirjoittaa:

[--] jos nimellä on appellatiivinen homonymi, ilmaus on yleensä siirtynyt proprien kategoriaan siksi, että sitä voidaan hyvin käyttää myös yksilöivänä, koska sen tarkoite on riittävän keskeinen tai paikallisesti ainoa lajissaan. Muunlaisissa kompositumeissa paikan lajin ilmaisevan maasto-termin mahdolliset tarkoitteet voidaan aina rajata erilaisten määritteiden valinnalla niin ahtaasti,

että ilmaukset ovat nimenantajyhteisön kannalta yksilöiviä. Usein tähän päästään jo kaikkein yksinkertaisimmilla (*Saarijärvi*-tyyppisillä) ilmauksilla. Niin kuin jo aiemmin totesin, **yhdysnimet ovatkin valtatyypinä siksi, että tällainen kielellinen rakenne tarjoaa eniten erilaisia ilmaismahdollisuuksia.** (Kiviniemi 1990: 99–100, lihavointi allekirjoittaneen.)

2 CA -tyypin nimistä noin kymmenesosa on kokoliitynnäisiä (*Kärmepurunsuo, Kärme koskenkallio*). Liitynnäisnimet ovatkin paikannimistölle tyyppillinen piirre, sillä on huomattavasti taloudellisempaa muodostaa uusia nimiä vanhan nimistön pohjalta kuin luoda kokonaan uusia primaarinimiä (Kiviniemi 1990: 100).

2 CB -tyypin nimet muodostuvat etuliitteenomaisesta määräiteosasta (*Iso, Vähä, Pabka*) sekä puhtaasti nimittävästä perusosasta (*Käärmeselkä, Kärmejärvi*). Kenties erikoisin tämän ryhmän nimi on *Käärme-Pääkkönen*, *Pääkköset*-nimiseen lampiryhmään kuuluva vedenkokouma. *Käärme-Pääkkönen* on myös ainoa 2 CB -tyypin nimi, jossa määräiteosa sisältää appellatiivin *käärme*. Kaikissa muissa tämän tyypin nimissä *käärme*-appellatiivi esiintyy nimen perusosassa.

Nimityypin I C nimet ovat luonteeltaan erityispiirrettä ilmaisevia, ja niistä puuttuu paikan lajia ilmaiseva perusosa. Tällaiset nimet ovat tyyppillisesti johtimen avulla muodostettuja (*Kärmeistö*), yksiosaisia (*Kärme*), metaforisia (*Käärmeenpää* mäennimenä) tai läheisiltä paikoilta siirtyneitä (*Kärneluola* metsännimenä).

3.3.2 Liitynnäiset

Liitynnäisiksi kutsutaan nimiä, jotka on muodostettu siten, että ne sisältävät jonkin läheisen paikannimen joko osin tai kokonaan. Kokonaisen paikannimen sisältäviä nimiä (tyyppi *Saarijärvenkangas*) kutsutaan kokoliitynnäisiksi, toisen paikannimen määräiteosan sisältäviä (tyyppi *Saarijärvi* 'Saarijärven lahti') määriteliitynnäisiksi. Kaikkiaan liitynnäisiä on nimistössä paljon, jopa puolet. (Ainiala ym. 2008: 102.)

Aineiston nimimuodoista on selviä kokoliitynnäisiä (*Kärneluolavuori, Kärmevuorenalus*) kaikkiaan 9,2 %. Kokoliitynnäisten suhteellinen osuus on samaa kokoluokkaa sekä maasto- että vesistönimissä. Aineistossa on runsain mitoin myös määriteliitynnäisiä, mutta niitä on kokoliitynnäisiä hankalampi erottaa primaarinimistä, sillä ne ovat rakenteellisesti ja leksikaalisesti hyvin samanlaisia kuin primaarinimet. Esimerkiksi vierekkäin sijaitsevista *Kärnelähti*-, *Kärmeniemi*- ja *Kärmeaari*-nimisistä paikoista on vaikea sanoa, mikä niistä on nimetty ensin ja mitkä nimet on muodostettu ensimmäisen nimen pohjalta. Monen aineiston paikan lähistöltä paljastuu kartoja tutkiessa myös uusia *Käärme*-nimiä, joista ei ole Nimiarkiston tiedoissa mainintaa.

Koska yli 2000 paikan tarkka sijoittaminen ja lähekkäisten liitynnäisnimien manuaalinen etsintä eriaikaisista kartoista ei ole mahdollista yhden pro gradu -työn laajuudessa, tyydyn toteamaan, että liitynnäisiä on paikannimisessä yleensä ottaen paljon, jopa puolet (Ainiala ym. 2008: 102). Pyrin tässä työssä pääsemään liitynnäisnimiin kiinni tarkastelemalla muun analyysin ohessa luvuissa aineiston nimiryypäitä. Lisäksi tarkastelen kunkin tarkoiteryhmän nimeämisperusteiden yhteydessä keruutietojen mainintoja lähekkäisistä *Käärme*-alkuisista nimistä.

3.3.3 Yleisimmät perusosat

Aineiston yleisimmät perusosat ovat *kallio*, *mäki*, *niemi*, *saari* ja *vuori*, joita kantaa hieman yli puolet aineiston nimimuodoista. Vaikka myös metonymisten siirrynnäisten ”perusosat” huomioitaisiin (esimerkiksi niemennimen *Kärme*kivi näennäinen perusosa on *kivi*, vaikka syntaktis-semanttiselta kannalta nimellä ei ole perusosaa), tilanne pysyy jokseenkin muuttumattomana (ks. taulukko 3). Kaikkiaan jotakin 20 yleisimmästä perusosasta kantaa peräti neljä viidesosaa nimimuodoista.

perusosa	% nimimuodoista		paikan laji	% paikoista
	A	B		
kallio	18,5	18,6	mäki	17,2
mäki	14,8	15,0	kallio, kallioita (maalla)	16,1
niemi	10,5	10,7	niemi (vedessä)	10,1
saari	4,7	4,8	suo (määrittelemät.)	4,3
vuori	4,6	4,6	kuusi	4,0
kuusi	3,8	3,9	lampi, lampia	3,1
kangas	3,4	3,4	saari (vedessä)	2,9
suo	3,4	3,4	kangas	2,9
lampi	2,3	2,5	kivi	2,6
kivi	2,4	2,4	lahti	2,5
lahti	2,3	2,3	oja, puro	2,4
harju	1,7	1,9	vuori	2,4
oja	1,8	1,9	rantakallio	2,0
luola	0,9	1,6	kivikko, louthikko	1,7
kalliot	1,0	1,0	harju, harjanne	1,7
kumpu	0,9	1,0	saari, saareke (metsä-)	1,5
järvi	0,6	0,9	rinne	1,3
korpi	0,9	0,9	luola	0,9
neva	0,9	0,9	notko, notkelma	0,8
luoto	0,8	0,8	apaja	0,8
yht.	80,2	82,5	yht.	81,1

Taulukko 3. Aineiston 20 yleisintä perusosaa ja paikan lajia.

Nimimuotojen n=2217, paikkojen n=2147.

Nimimuodoissa perusosien osuus on laskettu **sarakkeessa A** nimistä, jotka sisältävät syntaktis-semanttisen paikan lajia ilmaisevan nimenosan (*Käärme*lahti lahten nimenä).

Sarakkeessa B mukaan on otettu myös nimet, joilla ei ole paikan lajia ilmaisevaa perusosaa syntaktis-semanttisessa mielessä, mutta joilta voidaan sellainen leksikaalisilla perusteilla löytää (*Kärme*kivi niemennimenä, *Iso Kärme*järvi järven nimenä). Koska monet sarakkeen B nimet ovat siirrynnäisiä, niiden perusosa ja paikan laji eivät välttämättä vastaa toisiaan.

Aineiston yleisimmät perusosat heijastelevat myös nimettyjen paikkojen lajeja: kymmenestä yleisimmästä perusosasta ja paikan lajista peräti yhdeksän on samoja. Poikkeuksena on *vuori*, joka on aineiston perusosista viidenneksi yleisin mutta paikan lajina vasta 12:s. Ero johtuu siitä, että perusosat *kallio*, *vuori* ja jopa *mäki* ovat sangen synonyymisiä appellatiiveja. Monia *vuori*-perusosaisia tarkoitteita on nimestyksen yhteydessä luokiteltu kallioiksi ja mäiksi. Kerron näiden perusosien käytöstä lisää luvussa 4.1.1.

Yleisimmissä paikan lajeissa korostuvat käärmeiden suosimat elinympäristöt – kiviset kalliot ja niemet, lämpimät mäet, aukeat rannat ja suojausat suot. Kuusten yllättävän suurta määrää selittää ns. *Käärmeukuusi*-nimitystyyppi, jota käsitellään luvussa 4.7.2.

3.3.4 Määriteosien sijat

Aineiston nimimuodoista noin 11 % sisältää genetiivimuotoisen (*Kärmeenmäki*, *Kärmebarjunmäki*) ja noin 85 % nominatiivimuotoisen (*Kärmemäki*, *Kärmeluolamäki*) määriteosan. Loput nimet ovat joko metonyymisiä siirrynnäisiä (*Kärmeluola* mäennimenä), muuten yksiosaisia (*Kärmäläinen*) tai sellaisia, että määriteosan sijaa on semanttisen läpinäkymättömyyden tai määriteosan lyhentymisen vuoksi vaikea tulkita (*Kärmäki*).

Liitynnäisten lisäksi genetiivimuotoinen määriteosa on tyypillinen henkilönnimen tai -nimityksen sisältävissä nimissä, sillä ne ilmaisevat usein paikan omistusta tai nautintaa (Kiviniemi 1975: 20). Tästä näkökulmasta mielenkiintoisia ovat etenkin aineiston nimet, jotka sisältävät määriteosan *Kärmeen*. Tällaisia nimiä on 35. Esimerkiksi Tyrvään *Kärmeenojan* lähellä sijaitsevat talot *Iso-Kärme* ja *Pikku-Kärme* sekä peltoaukea *Kärme*. Myös Säaksmäen *Kärmeenlabden* ja *Kärmeenkorven* lähellä sijaitsee *Kärme*-niminen pelto.

Aineistossa ei ole mainintoja *Kärme*-nimisistä henkilöistä, mutta mikäli yllä mainitut nimet pohjaavat *Kärme*-talonnimiin, ne on hyvinkin todennäköisesti annettu omistus- tai nautintasuhteen perusteella (vrt. *Anttilanlabti*). Toisaalta pellonnimiin pohjaavat *Kärmeen*-nimet on todennäköisesti annettu nimetyn kohteen sijainnin mukaan. Tarkkaa arviota *Kärmeen*-nimien pohjana olleista *Kärme*-paikkojen tyypillisestä lajista on vaikea esittää, sillä Nimiarkiston tiedoissa *Kärme*-nimisiä paikkoja on vain kolme (yksi talo, kaksi peltoa). Maanmittauslaitoksen Karttapaikka-palvelu ei tunne *Kärmeitä* yhtäkään.

Aineistossa on myös yksi *Kärmen*-alkuinen sekä 20 pitkävokaalista *Käärmeen*-nimeä. Toisin kuin lyhytvokaalisilla nimillä, pitkävokaalisten nimien määriteosat esiintyvät toisinaan myös

nominatiivimuodossa (*Käärmeenbarju* ~ *Käärmebarju*, *Käärmeenlampi* ~ *Kärmelampi*). Muutoin niiden taustat ovat aineiston valossa samankaltaiset kuin *Kärmeen*-nimillä.

4 Maastonimet

Aineistossa on kaikkiaan 1521 maastotarkoitetta (71 % kaikista aineiston paikoista). Yleensä maasto- ja vesistönimien on paikannimistössä suunnilleen yhtä paljon (Kiviniemi 1990: 48), mutta tässä tapauksessa maastotarkoitteiden suurempi lukumäärä on sangen odotuksenmukaista. Kiviniemi on todennut, että suuri osa *Käärmekallio*- ja *Matomäki*-tyyppisistä nimistä pohjanee paikalla pesiviin tai eleleviin käärmeisiin (1990: 139), ja keruulippujen runsaat maininnat käärmeiden esiintymisestä tukevat ajatusta. Aineistossa yleiset kivikot ja louhikot, aurinkoiset mäet ja kalliot sekä luolat ovatkin käärmeiden suosimaa elinympäristöä. Vesistötarkoitteissa vastaavia käärmeiden suosimia paikkatyyppijä on melko vähän – lähinnä kyseeseen tulevat louhikkoiset niemet ja rantakalliot.

Maastotarkoitteista ylivoimaisesti runsaslukuisimpia ovat maankohoumat, joita on peräti 878 kpl (58 % kaikista maastotarkoitteista, ks. [taulukko I](#)). Seuraavaksi eniten on metsäisiä (203 kpl, 13 %), soisia (143 kpl, 9,4 %) ja kivisiä paikkoja (119 kpl, 7,8 %). Vähiten yksittäisistä tarkoiteryhmistä on maanalenemia (28 kpl, 1,8 % maastopaikoista). Aineistossa korostuvat siis lämpimät, suojaisat ja kiviset tarkoitteet; monesti käärmeiden suosimat maastopaikat ovatkin näitä kaikkia. Esimerkiksi metsää kasvavalla mäellä saattaa olla kallioisia käärmeiden pesäkoloja. Tästä syystä jotkin tarkoitteet on luokiteltu useaan eri tarkoiteluokkaan kuuluviksi ja käsitellään eri näkökulmasta aina kunkin tarkoiteryhmän yhteydessä.

Seuraavassa analysoin maastonimiä tarkemmin ryhmittäin. Käyn läpi jokaisen ryhmän nimet, nimilipuissa mainitut nimeämisperusteet sekä paikkoihin liitettyjä ominaispiirteitä. Lisäksi pyrin mahdollisuuksien mukaan selvittämään metonyymisten nimien lukumäärää sekä nimiryppäiden osuutta *Käärme*-alkuisissa maastonimissä.

4.1 Maankohoumat

Maankohoumille on murteissa paljon erilaisia nimityksiä, joista monet sisältävät myös kasvillisuuteen ja maaperään liittyviä merkityksiä (mm. *kangas*⁹) (Kiviniemi 1990: 68–69). Olen sisällyttänyt maankohoumien ryhmään kaikki sellaiset paikat, joiden lajin nimitykseen liittyy edes jollain tasolla 'maankohouman' merkitys. Olen kuitenkin rajannut ryhmän ulkopuolelle rinteet ja törmät, joita käsitellään luvussa 4.3.

---

⁹ Appell. *kangas* 'kuiva, hiekkavaltainen, verraten tasainen t. harjumainen alue, joka etupäässä kasvaa mäntyä mutta joka voi olla myös puuton' (SMS).

Tällä rajauksella aineistossani maankohoumiksi on katsottu paikat, joiden lajiksi on merkitty harjanne, harju, kallio, kallioryhmä tai -saareke, kukkula, kumpare, kumpu, mäki, metsämäki, nummi, nyppylä, selänne, särkkä, töyry, vaara tai vuori. Lisäksi käsittelen ryhmässä ”muut” erilaiset mäki- ja kallioiset maa-alueet. Taulukossa 4 näkyy kuhunkin tarkoiteryhmään kuuluvien paikkojen lukumäärät.

Kannattaa kuitenkin muistaa, että erilaiset maankohoumien nimitykset ovat hyvinkin päällekkäisiä. Sama paikka voi yhden kielenkäyttäjän mielestä olla *vuori* ja toisen mielestä *kallio*, kuten Raision *Käärmevuoren* tapauksessa. Jotkin aineiston tarkoitteet on tämän takia merkitty kahteen luokkaan kuuluviksi, ja mm. kalliot, mäet ja vuoret käsitellään yhteisen alaotsikon alla. Sama appellatiivi voi myös murrealueesta ja kielenkäyttäjistä riippuen viitata hyvinkin erikokoisiin tarkoitteisiin; on esimerkiksi hyvin vaikea hahmottaa, minkä kokoinen *harju* tai *vuori* on, ellei ko-koa ole nimilipussa erikseen tarkennettu. Yleisesti ottaen noin 7 % maankohoumista kerrotaan olevan pieniä ja yhtä monen suuria tai korkeita. Loppujen 86 % koosta ei ole mainintaa.

Kaikkiaan maankohoumiksi luokiteltavia paikkoja on aineistossa 878 ja niillä on 909 eri nimimuotoa. Näissä luvuissa kukin paikka on laskettu vain kerran, vaikka se olisi luokiteltu kah-teen maankohoumaryhmään.

Taulukko 4. Aineiston maankohoumien lajit nimilipputietojen mukaan.

Laji	Paikkoja	Laji	Paikkoja
mäki tai metsämäki	367	särkkä	7
kallio tai kallioita	345	kumpare	6
vuori	51	töyry	6
harju	26	nummi	1
kumpu	15	selänne	1
vaara tai vaaroja	15	mäki- tai kallioalue	9
harjanne	10	määrittelemätön	7
kukkula	8		
nyppylä	9		
		<i>Yhteensä*</i>	878

* Sama paikka on voitu luokitella kahteen eri ryhmään kuuluvaksi, jos se on eri nimilipuissa luokiteltu eri tavalla. Yhteensä-sarakkeessa kukin paikka on kuitenkin laskettu vain kerran.

4.1.1 Kalliot, mäet ja vuoret

Kallioita ja kallioryhmiä on aineistossa yhteensä 390 kpl. Näistä kuitenkin reilu kymmenesosa (45 kpl) sijaitsee rannalla tai vedessä ja käsitellään tämän vuoksi vesistönimien yhteydessä. Jäljelle jääneistä 345 kallioista yhdeksän kymmenesosaa sijaitsee kuivalla maalla, parisenkymmentä suolla tai suon reunassa. Kymmenen kallion maasto-olosuhteita ei ole nimilipuissa täsmennetty.

Kallioiden yleisimmät nimet ovat *Kärmekallio* (135 kpl), *Käärnekallio* (108 kpl) ja *Kärmeskallio* (41 kpl). Kahdeksalla kallionnimellä esiintyy *Käärme*-alkuisia rinnakkaismuotoja (mm. Suolahden *Käärnekallio* ~ *Käärnekari*, Hollolan *Kärmekallio* ~ *Kärmemäki*).

Vuoriksi eli kalliomäiksi luokiteltuja maankohoumia on aineistossa 51 kpl. Vuorten yleisimmät nimet ovat *Kärmevuori* (21 kpl), *Käärmevuori* (7 kpl), *Kärmesvuori* ja *Kärmekallio* (4 kpl kumpaakin). Mäiksi luokiteltuja maankohoumia on puolestaan 362 kpl ja metsämäkiä 7 kpl. Yleisimmät nimet ovat *Kärmemäki* (140 kpl), *Kärmesmäki* (37 kpl) ja *Käärmemäki* (29 kpl). Vuorten nimistä *Käärme*-alkuisia rinnakkaismuotoja on kolmella, mäennimistä neljällätoista.

Maantieteellisesti *Käärme*-alkuisia mäkien, kallioiden ja vuorien nimiä on lähinnä Kokkola-Lieksa-linjan eteläpuolella (ks. kartta 3 A–C). Käärmeitä esiintyy kyllä tätä pohjoisempanakin (ks. kartta s. 5), mutta niiden mukaan nimetyt maankohoumat ovat nimiltään yleensä joko liitynnäisiä (Sievin *Käärmeurunkukkula*) tai kantavat jotakin muuta perusosaa kuin *mäki*, *kallio* tai *vuori* (Rovaniemen *Kärmelehto*). Viimeksi mainitun ryhmän nimet voivat olla metonymisiä, jolloin ne on nimetty toisen lähellä olevan paikan mukaan (Ainiala ym. 2008: 104–105). Esimerkiksi *Kärmemetsä*-niminen mäki on voinut saada nimen läheiseltä samannimiseltä metsältä. On myös mahdollista, että ”väärää” perusosaa kantavien nimien tarkoite on kadonnut tai vaihtanut lajia. Esimerkiksi Rovaniemen *Kärmelehto*-nimisen vaaran kerrotaan kasvaneen aiemmin metsää, joka on nyttemmin hakattu pois. Vaaraan viitataan kuitenkin yhä metsän nimellä, vaikka se ei vaaraa enää peitäkään.

Perusosat -kallio, -mäki ja -vuori

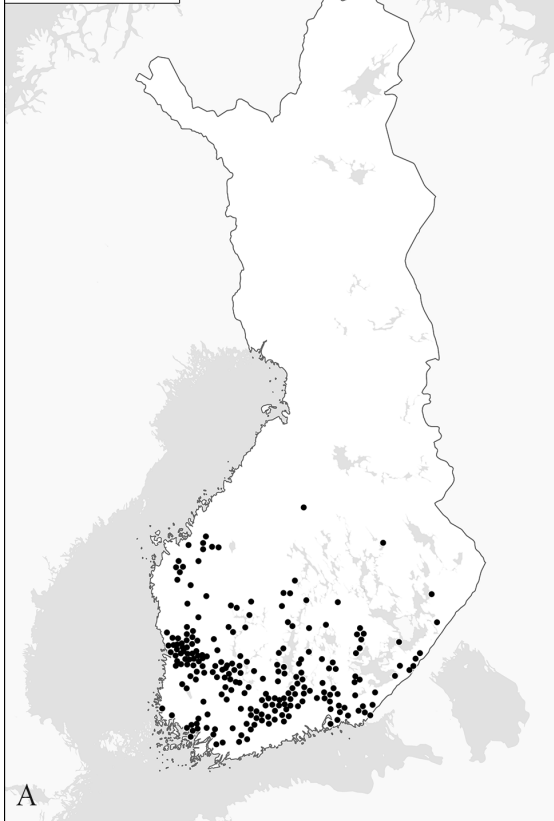
Kuten edellä totesin, maankohoumiin viittaavat nimitykset ovat usein merkitykseltään päällekkäisiä. Tämä pätee myös appellatiiveihin *kallio*, *mäki* ja *vuori*. Nimilippujen kuvausten perusteella näyttää siltä, että erityisesti perusosat *kallio* ja *vuori* viittaavat aineistossa samankaltaisiin tarkoitteisiin. Niitä käytetään sekaisin eritoten vuoriksi luokiteltujen tarkoitteiden nimissä, joista peräti viidesnes on perusosaltaan *kallioita* (taulukko 5). Sen sijaan kallioiksi luokitellut tarkoitteet ovat lähes

Taulukko 5. Peruosien *-mäki*, *-kallio* ja *-vuori* määrät aineiston mäkien, kallioiden ja vuorten nimissä.

tarkoitteen laji		nimen perusosa									
		<i>-mäki</i>		<i>-kallio</i>		<i>-vuori</i>		muu*		yhteensä	
		kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%
<i>mäki</i>	275	72,4	30	7,9	33	8,7	42	11,1	380	100	
<i>kallio</i>	12	3,4	315	89,0	16	4,5	11	3,1	354	100	
<i>vuori</i>	2	3,7	11	20,4	38	70,4	3	5,6	54	100	

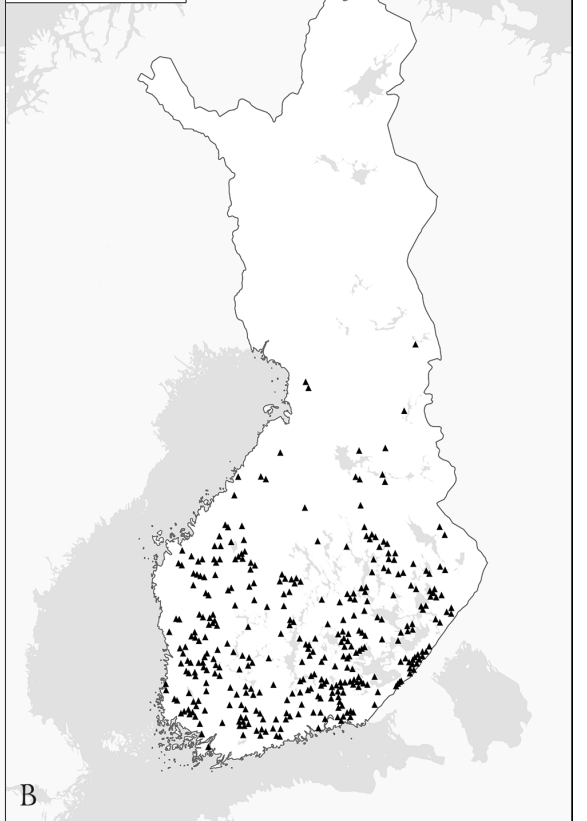
* sis. myös perusosattomat nimet

Kä(ä)rme(s)mäki

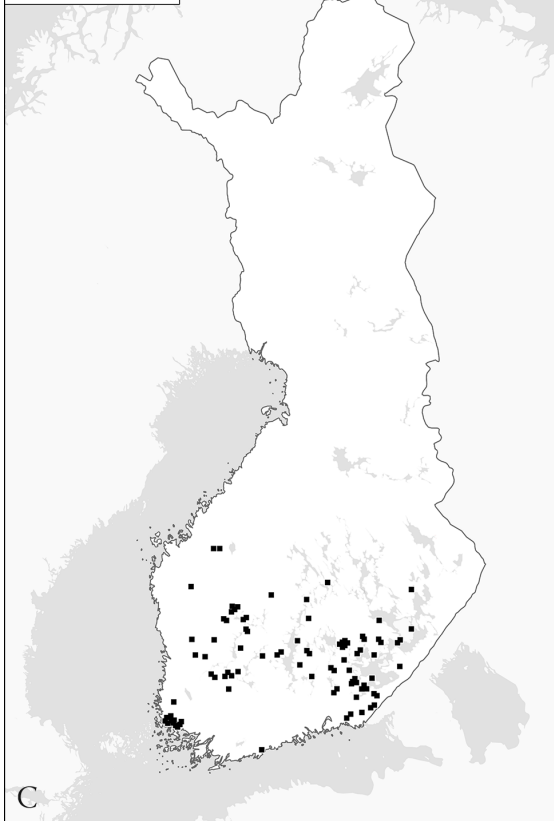
A

Kä(ä)rme(s)kallio

B

Kä(ä)rme(s)vuori

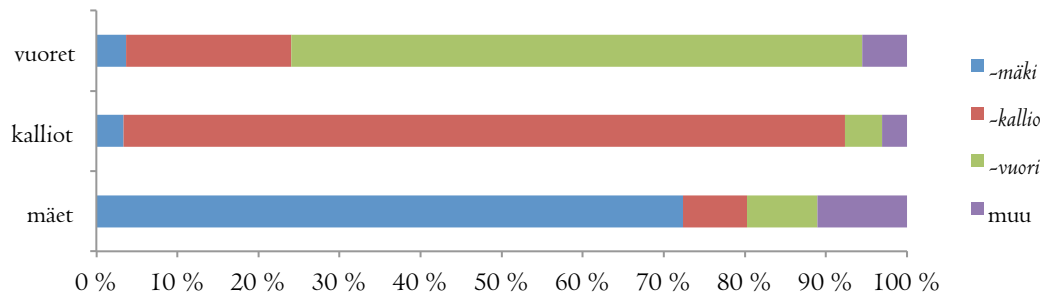
C

Kartta 3A. Maankohoumat, joiden nimi on *Kä(ä)rme(s)mäki*.

3B. Maankohoumat, joiden nimi on *Kä(ä)rme(s)kallio*.

3C. Maankohoumat, joiden nimi on *Kä(ä)rme(s)vaara* tai *Kä(ä)rme(s)vuori*.

Kaavio 2. Perusosien *-mäki*, *-kallio* ja *-vuori* suhteelliset osuudet aineiston mäkien, kallioiden ja vuorten nimissä.

aina myös perusosaltaan *kallioita*: perusosaa *vuori* kantaa vain muutama prosentti kallioiden nimissä. Mäistä perusosaa *kallio* kantaa kahdeksisen prosenttia ja *vuorta* yhdeksisen prosenttia tarkoitteista.

Näistä prosenttiosuuksista ei kannata vetää kovin pitkälle vieviä johtopäätöksiä, sillä nimilippuihin merkityt paikkojen lajit ovat aina nimestäjien ja nimenantajien tulkintoja. Paikkoja luokittelevassa sanastossa on murteiden välillä runsaasti vaihtelua etenkin sanojen merkitysten osalta (Kiviniemi 1990: 44). Esimerkiksi appellatiivi *vuori* viittaa joillakin alueilla huomattavasti suurempaan ja jyrkempään maankohoumaan kuin toisilla. Edellä kuvattu nimien perusosien vaihtelu erilaisiksi merkittyjen tarkoitteiden välillä on kuitenkin siinä määrin mielenkiintoista, että on syytä tarkastella appellatiivien *kallio*, *mäki* ja *vuori* merkityksiä lähemmin. Kielitoimiston sanakirjassa sekä Nimi- ja Murrearkistojen lipuissa appellatiivit määritellään seuraavasti:

kallio 'paljas (ympäristöstään kohoava) kallioperän kohta; kallioperä' (KS); 'joko laajasta kallioalueesta tai vain yhdestä mäestä käytetty nimitys; paikka, jossa peruskallio on laajalti näkyvä; kangasalueella tai rannikolla sijaitsevaa korkeaa, kallioperäistä maastoa, jossa ei juuri puuta kasva; pienempi ja loivempi [maankohouma] kuin vuori' (NA); 'korkeahko, paljas kohta maastossa; pyöreähkö kivi; kauttaaltaan kiinteä, yhtenäinen suuri kivi; matalahko ja pienehkö vuoriperän paljastuma, vuoriperä; kallio, mäki; tasainen (vaakas.) kalliopinta' (MA).

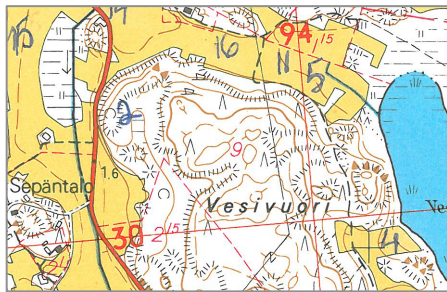
mäki 'ympäristöstään koholla oleva maastonkohta; huomattavan kalteva maastonkohta' (KS); 'pieni mäki (vrt. vuori); selvä maankohouma; korkea maastokohta; pienienkin maankohoumien nimi; kohtalainen maaston kohoama, kukkula' (NA); 'pieni kohouma, jonkunlainen pienen kalliion tapainen; ahde, mäki, kallio, mäkima, vuori; ranta, törmä; pihamaa; kari' (MA).

vuori 'korkea kallioperän kohouma; suur(ehko)ista kumparemaisista kasoista, kasaumista' (KS); 'mäki; korkeahko avokalliomäki; korkea, jyrkkä kallio; huomattavan korkea kohouma maastossa, tavallisesti jyrkempi kuin mäet' (NA); 'iso mäki; jyrkkäseinäinen t. ympäristöään huomattavasti korkeammalle nouseva kalliomäki; korkeahko kallio; maaston korkeimmat kohdat, ei kuitenkaan tavattoman korkeita, laella ei kasvillisuutta' (MA).

Kallioille ominaista on siis tyypillistä ennen muuta paljas kallioperä. Jos kallio on korkea, se voidaan mieltää *vuoreksi*. Ympäristöstään kohoava *kallio* tai *vuori* voidaan puolestaan nimetä mäeksi, etenkin jos tarkoite ei ole kovin jyrkkä. Kuten aiemmin totesin, appellatiivien käytössä on kuitenkin suuria alueellisia eroja. Alueesta riippuen samaa tarkoitetta voidaan nimittää *mäksi*, *kallioksi* tai *vuoreksi*, joskus jopa *kiveksi*. Onkin helppo ymmärtää, miksi eronteko *kallioiden*, *vuorten* ja *mäkien* välillä on aineistossa usein hankalaa.

Muut perusosat

Mäen, *kallion* ja *vuoren* lisäksi aineistossa esiintyy mäkien, kallioiden ja vuorten perusosina jonkin verran muita 'maankohoumaa' tarkoittavia appellatiiveja. Eniten niitä on mäillä (33 kpl, 8,7 % kaikista nimimuodoista), kallioilla taas ei yhtään. Tämä on odotuksenmukaista, sillä *mäki* on 'maankohoumaa' tarkoittava yleisappellatiivi, joka voi – toisin kuin *kallio* – viitata monenlaisiin maankohoumiin. Mäksi on luokiteltu esimerkiksi isoja ja pieniä, hiekkaisia ja kallioisia, harju- ja pyöreitä maankohoumia. Aineistossa perusosina esiintyvät, edes sekundaaristi 'maankohoumaa' tarkoittavat appellatiivit ovat *abde*¹⁰, *barju*, *kangas*, *kankare*¹¹, *kukkula*¹², *kumpu*¹³, *luoto*, *mätäs*¹⁴, *nummi*, *rinne*, *saari*, *selkä*, *särkkä*, *töyry* ja *vaara*.

Kuva 5. Kustavin Kärmealuoto (merkitty numerolla 2) vuoden 1971 keruukartalla.

luoto-loppuinen mäki (Kustavin Kärmealuoto) on hyvin kallioinen.

Muita mäennimille epätyypillisiä perusosia ovat *lassi* (Alavuden Käärnelassi), *raunio* (Vöyrin Kärmesraunio)¹⁵, *riutta* (Mäntyharjun Kärmeriutta)¹⁶ ja *rämäkkä* (Jalasjärven Kärmesrämäkkä)¹⁷. Osa näiden nimien perusosista viittaa nimetyn paikan maaperään tai kasvillisuuteen (*raunio* ja *riutta*

¹⁰ Appell. *abde* 'maantiessä oleva mäki [--]; joen törmä, äyräs; äyräiden välinen syväne, noro' (SMS).

¹¹ Appell. *kankare* '(pellon keskellä oleva) kivikkokumpare, hiekkatöyry, pellonpiennar' (SMS).

¹² Appell. *kukkula* '(pieni) maankohouma, kumpu, kumpare [--]; vuoren, mäen tms. ylin kohta' (SMS).

¹³ Appell. *kumpu* 'pieni pyöreälakinen maankohouma, pieni mäki' (SMS).

¹⁴ Appell. *mätäs* 'pieni mäki; suomätäs; töyry, kumpare' (NA: Ristiina, Hirvensalmi).

¹⁵ Appell. *raunio* 'kivikko; kasa, kivikasa; kiviröykkiö; kivistä koottu aita' (NA).

¹⁶ Appell. *riutta* 'kivinen, kallioinen maasto' (NA: Mäntyharju).

¹⁷ Appell. *rämäkkä* 'pehmeä suoalue; suopohjainen, soinen metsämaa' (NA: Jalasjärvi).

kivisyyteen tai kiviröykkiöihin, *rämäkkä* vetiseen maaperään), osa paikalla tapahtuneeseen toimintaan (*lassi* 'tila, paikka; paikka, johon puut kerätään kuorittavaksi tai uitettavaksi' [NA]). Joukossa on myös perusosattomia siirrynnäisiä, sillä molemmat sekä Laitilan että Mynämäen *Kärneluola*-nimet ovat siirtyneet mäennimiksi mäellä sijaitsevista käärmeiden pesäluolista.

Vain yksi aineiston mäennimi jää täysin hämäräksi: Tyrvännön *Käärmeenpää*. Kyseessä saattaa olla metaforinen paikan muotoa kuvaava ilmaus, mutta ilman karttasignumia ja tarkempia tietoja nimen alkuperästä on vaikea olla varma.

Kallioiden nimistä muuta kuin *mäkeä*, *kalliota* tai *vuorta* kantaa perusosanaan 4 nimeä (3,1 % kallionnimistä). Nämä perusosat ovat *paikka* (Alajärven *Kärmeenousupaikka*), *loubi*¹⁸ (Säämingin *Käärneloubi*), *kärki* (Luopioisten *Käärmekärki*) ja *kivi* (Suonenjoen *Käärmekivi*). Lisäksi aineistossa on 7 perusosaton nimeä, jotka ovat metonyymisiä siirrynnäisiä. Nämä nimet ovat Karjalan, Paimion, Sauvon ja Turun kuusi *Kärneluola* sekä Lemin *Kärmeenpesät*.

Vuorten nimissä on mäen, kallion ja vuoren lisäksi perusosina ainoastaan *kukkula*. Lisäksi joukossa on yksi perusosaton siirrynnäinen (Loimaan *Käärmesuo*).

Mäkien, kallioiden ja vuorten osat

Aineistossa on 13 nimettyä mäen, kallion tai vuoren osaa. Näistä kuusi on mäenrinteitä tai -syrjiä, neljä mäen, kallion tai vuoren ulokkeita ja kaksi mäen huippua. Yleisimmät nimet ovat *Kärmemäki* (3 kpl), *Kärmekallio* (2 kpl) ja *Käärmemäki* (2 kpl).

Perusosina esiintyvät *mäen*, *kallion* ja *vuoren* ohella *laki* (*Kärmeslaki* Ylitorniossa), *nenä* (*Kärmeskallionnenä* Kerimäellä), *niemi* (*Kärmenäenniemi* Vehkalahdella) ja *särkkä* (*Käärmesärkkä* Enossa). Näistä *laki* viittaa mäenhuippuun ja *nenä* ja *niemi* kallion tai mäen ulokkeisiin. Aineistossa *nenää* ja *niemeä* käytetään enimmäkseen veteen rajautuvien paikkojen perusosina, mutta Kiviniemen mukaan ne voivat viitata yhtä hyvin maastotarkoitteisiin (1990: 75–76).

Sen sijaan louhikkoiselle mäenrinteelle kuuluva nimi *Käärmesärkkä* vaikuttaa kummalliselta. Miksi louhikkoiselle mäenrinteelle on annettu hiekkaiseen maankohoumaan viittaava perusosa *särkkä*¹⁹? Kartalla tai satelliittikuvissa mäenrinne ei näytä erityisen hiekkaiselta. Satelliittikuvissa sen ympäristössä näkyy kuitenkin hiekkaisia ranta-alueita. Kenties *Käärmesärkkä* on nimenantoajankohdasta ollut hiekkaisempi kuin nykyisin.

¹⁸ Appell. *loubi* 'kallion- tai kivenlohkare' (NA: Sääminki).

¹⁹ Appell. *särkkä* 'vedenalainen hiekkakohouma; pieni mäenharjanne, kukkula; hiekkaharju, harjanne, töyräs, reuna, törmä' (SSA).

4.1.2 Pitkänomaiset maankohoumat

Pitkänomaisia maankohoumia – harjuja, harjanteita ja selännteitä – on aineistossa 37 kappaletta. Yksi tämän ryhmän maankohoumista on luokiteltu selännteeksi, 26 harjuksi ja 10 harjanteeksi. Lisäksi aineistossa on yksi harjun osa (Tuusniemen *Käärmevaaru*). Maantieteellisesti *Käärme*-alkuisia harjun- tai selännteennimiä esiintyy siellä täällä lähes koko maassa aivan pohjoisinta Lappia ja Kainuuta lukuun ottamatta.

Pitkänomaisten maankohoumien yleisimmät nimet ovat *Käärmebarju(t)* (II kpl), *Kärmebarju* (9 kpl) sekä *Kärmesbarju* (3 kpl). Yhdessä ne kattavat noin 60 % kaikista harjujen, harjanteiden ja selännteiden nimistä. Ylivoimaisesti yleisin nimen perusosa on *harju*, jota kantaa noin kaksi kolmasosaa nimistä. *Selkä*²⁰ esiintyy vain yhdessä nimessä (Muurlan *Kärmeselkä*). Yksittäisinä esiintyy myös kallioisiin maankohoumiin viittaavia appellatiiveja *kallio* ja *vuori* (Loviisan *Käärmekallio*, Laukaan ja Rautalammen *Käärmevuoret*) sekä *mäki* (Hyvinkään *Käärmemäki*). *Käärmemäki* on karttakuvissa kalliainen.

Muita pitkänomaisten maankohoumien nimien perusosia ovat *juontuva* (Peräseinäjoen *Kärmesjuontuva*), *kaula* (Pellon *Käärmekaula*), *kangas* (Kerimäen ja Ylikiimingin *Käärmekankaat*), *rinne* (Pyhäselän *Käärmerinne*), *syrjä* (Tammelan *Kärmesyrjä*) ja *särkkä* (Kiihtelysvaaran *Kärmesärkkä*). Näistä *juontuva* ja *kaula* viittaavat selvimmin maankohoumien muotoon: *juontuva* tarkoittaa Suomen murteiden sanakirjan mukaan 'juovaa, rantua, viirua' ja *kaula* 'esineen, kappaleen, luonnonmuodostelman tms. hoikinta kohtaa'. *Kangas* ja *särkkä* kantavat mukanaan maaperään tai kasvillisuuteen liittyviä merkityksiä, ja *syrjä*²¹ ja *rinne* viittaavat tarkoitteen sijaintiin tai kaltevuuteen.

Aineiston ainoan harjun osa on perusosaltaan *vaaru* (Tuusniemen *Käärmevaaru*). Appellatiivi *vaaru* viittaa Nimiarkiston tietojen mukaan "hiekkaiseen, matalahkoon harjuun, joka jatkuu kilometrejä pitkänä" (Tuusniemi). Suomen sanojen alkuperän mukaan se voi tarkoittaa myös vaaraa tai (muuta) maankohoumaa.

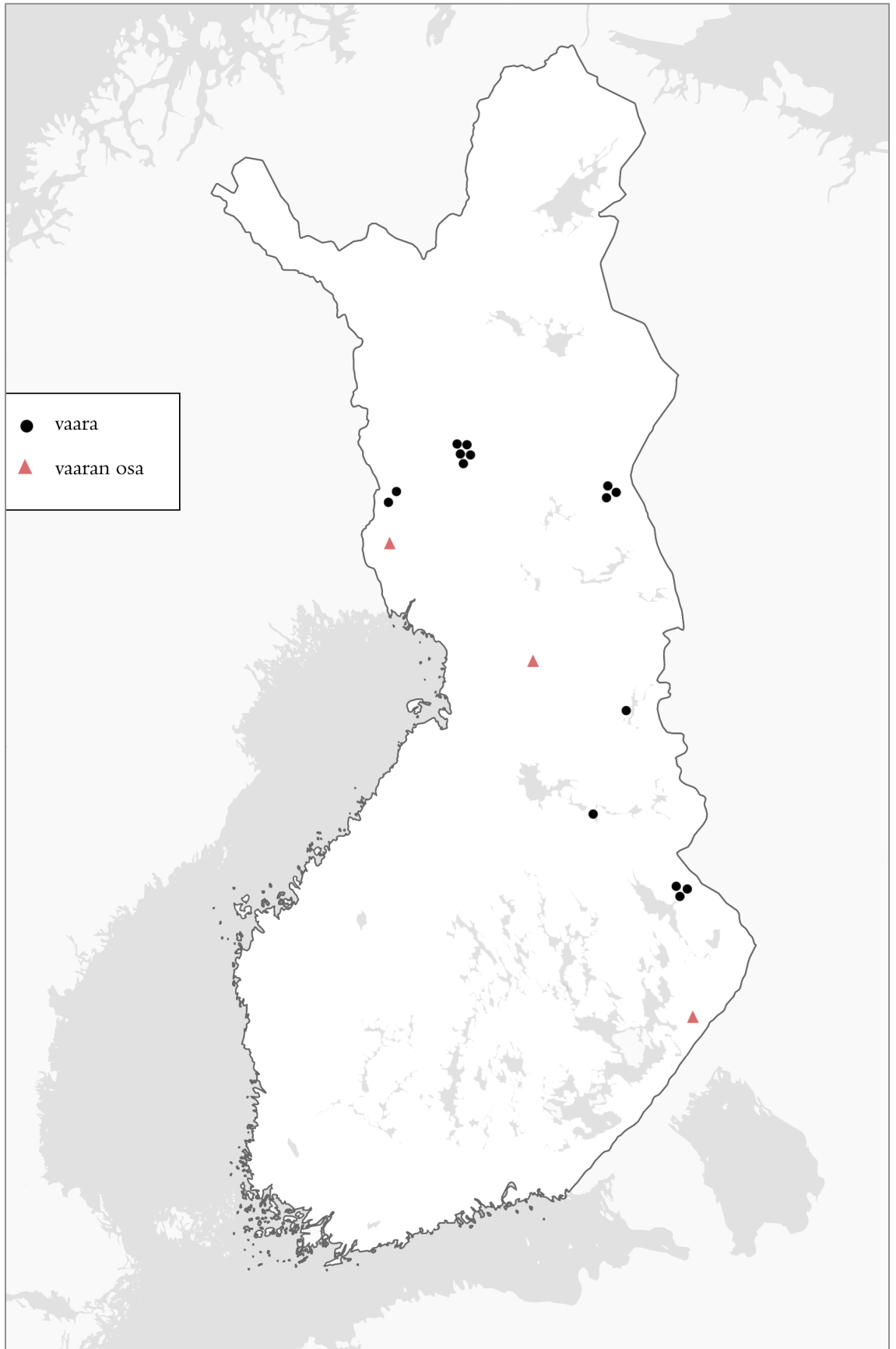
4.1.3 Vaarat

Vaaroiksi luokiteltavia maankohoumia on aineistossa 15 kappaletta, vaarojen osia kolme. Luokan yleisin nimi on *Käärmevaara* (6 nimeä). Maantieteellisesti nimet keskittyvät eteläiseen Lappiin ja Kainuuseen (kartta 4).

²⁰ Appell. *selkä* 'mäki; harjanne; pitkänomainen korkeahko harju' (NA).

²¹ Appell. *syrjä* 'laide, reuna, vierä' (NA).

Kartta 4. Aineiston vaarat ja vaarojen osat (mm. huiput).

Vaarojen joukossa on tarkoitteiden lukumäärään nähden silmiinpistävän paljon nimirypäitä. Yli puolet kaikista vaaranimistä kuuluu vaaroille, jotka ovat osa jotakin ryhmää. Rovaniemen ja Sodankylän rajalla sijaitsee vaararyväs nimeltä *Käärmeselkä*, johon kuuluvat *Iso Käärmeselkä*, *Talvi-Käärmeselkä* ja *Pabka-Käärmeselkä* ~ *Paska-Käärmeselkä*. Niiden vieressä on *Käärmelehto* sekä koko joukko muita *Käärme*-alkuisia nimiä, jotka eivät viittaa maankohoumiin. Pellossa puolestaan si-

Kuva 6. Rovaniemen *Käärmeselät*, *Käärmelehto* sekä muita *Käärme*-alkuisia nimiä.

jaitsee vaarapari *Käärmevaara* ja *Käärmejuppo* ~ *Käärmejupukka* ja Sallassa *Iso Käärmeoiva* ja *Pieni Käärmeoiva*. Viimeksi mainittuun ryhmään saattaa kuulua myös samasta kylästä nimestetty *Käärmeoiva*, josta ei ikävä kyllä ole annettu tarkkoja sijaintitietoja.

Appellatiivien *vaara* ja *selkä* lisäksi vaaranimissä esiintyy perusosana appellatiiveja *oiva*, *lehto*, *juppo* sekä *jupukka*. Appellatiivit *juppo* ja *jupukka* viittaavat joko vaaroihin tai niiden huippuihin ja ovat osittain synonyymejä (SMS). Appellatiivia *oiva* ei löydy Nimiarkiston tiedoista, mutta sanakirjatiedon mukaan kyseessä on saamelaisperäinen appellatiivi, joka esiintyy erityisesti tunturien nimissä jälkiosana (SKES).

Erikoisimmalta vaaranimistä tuntuu Rovaniemen *Käärmelehto*. Nimiarkiston tietojen mukaan *lehto* merkitsee Rovaniemen seudulla 'koivikkoja kasvavaa maa-aluetta; alavaa vaaraa tai kangasta, jossa kasvaa lehtipuuvoittoista metsää'. Nimilipussa mainitaan, että vaaralla on kasvanut hyvää metsää, mutta sitä ei kerrota, onko kyse lehti- vai havumetsästä. Kun metsä on hakattu pois, metsän nimi on jäänyt käyttöön maankohouman nimenä.

Vaaran osia on aineistossa vain kolme: Pudasjärven *Käärmeakaisto*²² (vaaran luoteisosa), Tohmajärven *Käärmekallio* (vaaran eteläkärki) ja Ylitornion *Käärmerakka*²³ (vaaran huippu). *Käärmeakaisto* on osa laajempaa *Käärme*-alkuisten nimien ryvästä, johon kuuluvat mm. *Käärmesaaret* ja *Käärmeoja*. *Käärmekalliolla* kerrotaan nähdyn käärmeitä, ja *Käärmerakka* on nimensä mukaisesti louhikkoista, käärmeille sopivaa maastoa.

²² Appell. *kaisto* 'kaistale; soiden välinen kaitainen harjumaasto' (SMS).

²³ Appell. *rakka* 'kivikko, louhikko (et. tunturissa)' (SSA).

4.1.4 Mäkiset ja kallioiset maa-alueet sekä muut maankohoumat

Jo mainittujen maankohoumien lisäksi aineistossa on pienehkö joukko sekalaisia maankohoumia (67 kpl), jotka sijaitsevat hajallaan ympäri maata. Tämän ryhmän voi jakaa karkeasti neljään osaan: 1) pieniin maankohoumiin, 2) hiekkaisiin maankohoumiin, 3) mäkisiin ja kallioisiin maa-alueisiin, 4) muihin.

Pienten maankohoumien ryhmään kuuluvat tarkoitteet, jotka on luokiteltu kukkuloiksi, kummuiksi, kumpareiksi ja nyppylöiksi. Useat pienten maankohoumien nimien perusosina esiintyvät appellatiivit ovat hyvin alueellisia. Esimerkiksi *kukkulaa* esiintyy perusosana enimmäkseen Länsi- ja Keski-Suomessa ja *kumpua* lähinnä Kitee-Sulkava-akselin ympäristössä. Oleellista tämän tutkimuksen kannalta on, että kaikkiin näihin appellatiiveihin liittyy Suomen murteiden sanakirjan ja Nimiarkiston tietojen mukaan nimenomaan 'pienen maankohouman' merkitys. Lisäksi kahta aineiston töyryistä kuvataan nimilipuissa siinä määrin pieniksi, että olen sijoittanut ne tähän ryhmään. Kaikkiaan pienten maankohoumien ryhmässä on 40 nimeä, ja niistä useimmin toistuva on *Käärmekumpu* (15 nimeä). Lisäksi ryhmään kuuluu yksi koko aineiston erikoisimmista nimistä, *ke*-johtimen sisältävä *Kärmekkeentöyry* (Miehikkälä).

Ke-johtimella muodostetut substantiivikantaiset sanat ilmaisevat Ison suomen kieliopin mukaan kantasanan tarkoitteen kaltaista, mutta siitä silti jollakin olennaisella tavalla poikkeavaa entiteettiä (*ruusuke* 'ruusumainen kuvio', *siiveke* 'siipimäinen rakenne') (ISK 2010: 219). Tällä perusteella muodoste *kärmeke* viittaisi paikan käärmeen kaltaiseen ominaisuuteen, esimerkiksi muotoon. On myös mahdollista, että *Kärmekkeentöyry* on luonteeltaan liitynnäinen, ja määriteosa *Kärmeke* on alun perin ollut esimerkiksi talonnimi. Keruutiedoissa ei tosin ole tietoja *Kärmeke*-nimisistä paikoista eikä edes muista *Kärmekkeen*-nimistä, ei myöskään Karttapaikassa tai Miehikkälän kattavilla lehdillä Suomen taloudellisessa kartassa (1914). Kolmas selitys erikoiselle määriteosalle on affektisuus: *ke*-johdoksella muodostetut sanat kantavat joskus samankaltaisia affektisia merkityksiä kuin *ake*- ja *ale*-johdokset (*ketale*, *rääpäle*) (ISK 2010: 225). Käärmeet ovat aina herättäneet ihmisissä inhoa ja pelkoa, joten pejoratiivisen johtimen liittäminen käärmeisiin viittaavaan ilmaukseen olisi sangen loogista. Tällöin erikoisen määriteosan taustalla olisi paikan käärmeisyys sekä nimenantajien käärmeisiin kohdistamat asenteet.

Aineiston loppuilla maankohoumilla on huomattavasti *Kärmekkeentöyryä* tavanomaisemmat nimet. Esimerkiksi **hiekkaisia maankohoumia** – nummia, särkkiä sekä hiekkaisia töyryjä – on aineistossa kaikkiaan yhdeksän, ja niistä peräti kuuden nimi on *Käärmesärkkä*. *Särkkä*-perusosaa kantavat nimet keskittyvät maantieteellisesti Outokumpuun ja sen lähipitäjiin.

Mäkisiin ja kallioisiin maa-alueisiin on katsottu seitsemän tarkoitetta, joiden lajiksi on merkitty nimilipuissa mm. kalliomäkimaa, kalliomaa, kallioalue tai mäkimaa. Kyse ei ole välttämättä yhtenäisistä mäkirypäistä tai kalliomaiden kohdalla edes maankohoumista, mutta koska kalliotarkoitteiden kohdalla tarkoitteen korkeutta ei ole mainittu, käsittelen ne tässä muiden kallioiden yhteydessä. Ryhmään kuuluu kahdeksan paikkaa: *Kärmeskallio* (Alavus), *Kärmesbarju* ja *Kärmeskallio* (Jalasjärvi), *Kärmesmäki* ~ *Kärmeskallio* (Kortesjärvi), *Kärmemäki* (Mäntyharju), *Kärmekallio* (Taipalsaari), *Käärmekallio* (Tammela) ja *Kärmesnousut* (Ylistaro).

Viimeinen ryhmä sisältää lähinnä nimiä, joiden tarkoitteiden tarkkaa lajia ei ole nimilipuissa kerrottu. Nimien perusosien ja kuvausten perusteella ne ovat kuitenkin maankohoumia: *Käärmevuori* (Kuhmoinen), kaksi *Kärmekangasta* (joista toisella rinnakkaisnimi *Kärmebarju*) (Perho), *Käärmekumpu* ja *Käärmeselkä* (Sodankylä) sekä *Kärmevuori* (Ylöjärvi). Näiden lisäksi ”muut”-luokassa on kolme töyryä (Jaalan *Kärmeskallio*, Petäjaveden *Kärmekallio* ja Pohjaslahden *Kärmesmäki*). Niitä ei kuvata nimilipuissa sen enempää hiekkaisiksi kuin pieneksikään, joten ne eivät sovi kolmeen ensimmäiseen luokkaan.

4.1.5 Maankohoumien nimeämisperusteista

Maankohoumiin yleisimmin nimilipuissa liitetty ominaisuus on paikan kääremeisyys (59,5 % paikoista, ks. taulukko 6). Koska paikannimiä annetaan usein paikalla esiintyvien tarkoitteiden mukaan, on todennäköistä, että suuri osa maankohoumista on nimetty juuri niiden (todellisen tai oletetun) kääremeisyyden vuoksi. Oletusta tukee se, että *Käärme*-alkuisia nimiä kantavat maankohoumat ovat korostetun kallioisia ja louhikkoisia, siis kääremeille tyypillistä maastoa. Louhikkaisuus tai kallioisuus on maankohoumien nimilipuissa toiseksi useimmin mainittu ominaisuus (59

Taulukko 6. Nimilipuissa maankohoumiin yhdistettyjä ominaisuuksia.

Ominaisuus	Mainintoja (kpl)	% paikoista
Käärmeisyys	523	59,6
Louhikkaisuus, kivisyys	59	6,7
Muiden <i>Käärme</i> -nimien läheisyys	56	6,4
Liitynnäisnimi	25	2,8
Jyrkkyys	21	2,4
Kuvio (esim. kalliossa)	12	1,4
Paikkaan liittyvä tarina	8	0,9
Paikan muoto	6	0,7

Paikkoja yhteensä 878 kpl.

mainintaa, 6,7 % kaikista maankohoumista), minkä lisäksi lähes puolet kaikista aineiston maankohoumista on joko kallioita tai vuoria. Joissain tapauksissa käärmeisyys on toki saatettu liittää paikkoihin vasta nimenannon jälkeenkin, kun nimi on luonut mielleyhtymän paikalla esiintyviin käärmeisiin.

Kolmanneksi eniten nimilipuissa on mainintoja muiden *Käärme*-alkuisten paikannimien läheisyydestä (55 mainintaa, 6,4 % paikoista). Karttapaikka-palvelun kartoissa uusia *Käärme*-nimiä näkyy tosin sellaistenkin maankohoumien läheisyydessä, joiden keruutiedoissa ei muita *Käärme*-nimiä ole mainittu. Nimirypäisiin kuuluu todellisuudessa siis suurempi osuus maankohoumien nimistä kuin nimilipputiedot antavat ymmärtää. Liitynnäisnimien kohdalla tilanne on samankaltainen – kaikkia liitynnäisiä tuskin on mainittu nimilipuissa, ja esimerkiksi ellipsin läpi käyneitä nimiä (**Käärme*lähteenmäki > *Käärmemäki*) on vaikea tunnistaa liitynnäisiksi ilman lisätietoa.

Muita nimilipuissa selvästi ilmaistuja nimeämisperusteita ovat paikkoihin liitetyt tarinat (8 mainintaa) sekä paikalla – yleensä kalliossa – oleva käärmeenmuotoinen kuvio tai painauma (11 mainintaa). Toistuvasti mainittuja paikkojen ominaisuuksia ovat myös jyrkkyys sekä paikan (pitkulainen) muoto.

4.2 Maanalenemat

Maanalenemia on aineistossa maankohoumiin verrattuna häviävän vähän (28 kpl, vain 3,2 % maankohoumien määrästä). Valtaosa tämän ryhmän tarkoitteista on joko notkoja tai notkelmia (18 kpl), mutta joukossa on myös kuoppia (4 kpl), laaksoja (2 kpl) ja syvänteitä (2 kpl). Lisäksi aineistossa on yksi suppa (Hauhon *Kärme*lammi) sekä vesijättömaa (Ahlaisten *Kärme*viiki). Rinnakkaisnimiä tai -muotoja ei tässä ryhmässä esiinny.

Useat tämän ryhmän tarkoitteista ovat lajiltaan sellaisia, että niiden voidaan mieltää kuuluvan myös muihin tarkoiteryhmiin. Esimerkiksi Ahlaisten *Kärme*viikiä, Hauhon *Kärme*lammia ja Joutsenon *Kärme*bautaa käsitellään veteen rajautuvien paikkojen yhteydessä (luku 5.3.6), ja Kiteen *Käärme*losoa tarkastellaan vedenkokoumien yhteydessä (luku 5.1). Lisäksi erilaisia kuoppia ja monttuja sivutaan rotkojen ja luolien yhteydessä (luku 4.4.3).

Notkojen ja laaksojen yleisin nimi on *Kärmenoro*, joka esiintyy kolmesti (Hausjärvellä, Kangasniemellä ja Mikkelin maalaiskunnassa). Myös *Kärme*bauta-nimi esiintyy toistuvasti (Joutsenossa ja Parikkalassa). Muita primaareja notkojen ja laaksojen nimiä ovat *Kärme*albo (Taivassalo), *Kärme*sbauta (Lappajärvi), *Käärme*kanta (Kerimäki), *Kärme*skouru (Jaala), *Kärme*laakso (Pohjaslahti), *Kärme*enlukko (Nurmijärvi), *Kärmenotko* (Pöytyä), *Kärme*orko (Savitaipale), *Käärme*enpesä (Pyhäntä) ja

Käärmenotko (Kitee). Kuoppia tai kuopparyhmiä on neljä: *Käärmeosot* (Kitee), *Kärmesprunni* (Karvia), *Käärmeluola* (Sievi) sekä *Kärmekuoppa* (Tyrvää). Syvänteitä on kaksi, *Kärmebauta* (Joutseno) ja *Käärmeoso* (Kitee). Lisäksi aineistossa on yksi suppa *Kärmelammi* (Hauho) ja yksi vesijättömaa *Kärmeviiki* (Ahlainen).

Monilla tämän ryhmän nimillä on yleiskielestä poikkeava perusosa. Nimiarkiston tietojen mukaan niistä ainakin appelliitit *albo*, *lukko*, *noro* ja *orko* kantavat 'notkon, notkelman' tai 'kostean maapaikan' merkityksiä. Lisäksi appelliitit *kouru* viittaa 'pitkänomaiseen, koverapohjaiseen syvennykseen' (SMS). *Loso* tarkoittaa 'isoa monttua; vesiperäistä, alavaa paikkaa' (NA: Kitee) ja *prunni* 'kaivettua kuoppaa suolla; vesilammikkoa' (NA: Karvia). *Viiki* lienee lainaa ruotsista (IRS s.v. *vik* 'lahti, lahdelma, poukama').

Viikiä ja *lammia* lukuun ottamatta ainoa nimen perusosana esiintyvä appelliitit, johon 'notkon', 'kuopan' tai 'maanaleneman' merkitystä ei sen enempää yleiskielessä kuin murteissaakaan liity, on *kanta*. Kerimäen, Punkaharjun ja Savonlinnan arkistotietojen mukaan *kanta* viittaa joko kapeikkoon, kannakseen tai kankaaseen; Suomen murteiden sanakirjan mukaan sen merkitys voi olla myös '(vesien välinen) maakaistale'. Kerimäen *Käärmekanta* sijaitsee kuitenkin niemessä, ei kannaksella. Lisäksi lähellä on toinenkin *kanta*-loppuinen syväne, *Niittykanta* (kuva 7). Kansalaisen Karttapaikassa on tietoja useista kymmenistä muistakin *kanta*-perusosaisia painanteista ja niemistä itäisellä murrealueella. Näyttää siis siltä, että appelliitivilla *kanta* on ollut paikallisesti myös 'painannetta' ja 'niemeä' sivuavia merkityksiä.

Primaarinimien lisäksi aineistossa on viisi kokoliitynnäistä. Nämä nimet ovat *Kärmekeuopinnotko* (Lohja), *Kärnepesännotko* (Luumäki), *Kärmeritutanotko* (Mäntyharju), *Käärmeniemennotko* (Sää-

Kuva 7. Kerimäen *Käärmekanta* v. 1975 peruskartalla ja v. 2014 satelliittikuvassa. *Käärmekanta* on merkitty numerolla 5.

minki) ja *Käärmekuusenotko* (Tohmajärvi). Viimeksi mainitun nimeämisperusteeksi esitetään nimilipussa kuusiin kiivenneitä käärmeitä, mutta nimi voi yhtä hyvin johtua paikalla kasvaneesta erikoisesta puusta, ns. *käärmeikuusesta* (ks. luku 4.7.2). Muutoin liittynnäismuodosteet ovat taustoiltaan melko yksioikoisia.

Keruutiedoissa maanalemien yleisimpänä ominaisuutena mainitaan käärmeisyys (12 mainintaa). Seuraavaksi eniten mainintoja on kivikkoisuudesta sekä muista läheisistä Käärme-nimistä (5 mainintaa kustakin). Myös vetisyys mainitaan useamman kerran, mikä ei liene yllättävää – kerääntyöhän vesi usein juuri painanteisiin ja alaviin maaston kohtiin. Viisi nimeä eli vajaa viidennes kaikista maanalenemien nimistä on selviä liittynnäisiä, mikä näkyy mm. niiden moniosaisessa rakenteessa (*Käärmeniemennotko*, *Käärmeikuusenotko*).

4.3 Rinteet, törmät ja jyrkänteet

Rinteiksi, törmiksi tai jyrkänteiksi luokiteltavia tarkoitteita on aineistossa 37 kpl ja niillä yhtä monta *Käärme*-alkuista nimimuotoa. Ylivoimaisesti eniten on rinteitä, 27 kpl. Tähän lukuun on laskettu myös mäenrinteet, joita on aiemmin käsitelty mäen osien yhteydessä (s. 28). Toiseksi eniten rinteiden, törmien ja jyrkänteiden ryhmässä on jyrkänteitä (5 kpl). Lisäksi ryhmässä on yksi kallionreuna, kaksi syrjää, yksi reunama ja yksi rantatörmä.

Ryhmän yleisimmät nimet ovat *Käärmerinne* (7 kpl) ja *Kärmemäki* (5 kpl). Lisäksi *Kärme*-kallioita ja *Käärme*-kallioita on kumpiakin kaksi. Yhtä poikkeusta lukuun ottamatta kaikkien ryhmän nimien perusosat kantavat joko maankohoumiin, kivisyyteen tai rinteeseen liittyviä merkityksiä. Yleisimmät perusosat ovat *mäki* (10 nimeä), *rinne* (10 nimeä) ja *kallio* (4 nimeä). Lisäksi kallioisuutta tai kivisyyttä implikoiva perusosa *vuori* esiintyy kolmessa, *louhi* kahdessa ja *riutta* yhdessä nimessä. Maankohoumiin viittaavat perusosat *kangas*, *kynnäs*²⁴ ja *särkkä* ja rinteisiin tai reunoihin *syrjä* ja *törmä*. Lisäksi yhden nimen perusosa on *paikka*.

Aineistossa yleisiä rinteisiin liitettyjä ominaisuuksia ovat käärmeisyys (25 mainintaa, 68 % paikoista), louhikkoisuus tai kallioisuus (12 mainintaa, 32 % paikoista) sekä etelään viettäminen (3 mainintaa, 8 % paikoista). Lisäksi muutaman paikan kohdalla on maininta käärmeiden pesintään sopivista koloista, vaikka itse eläimiä ei paikalla muistettu tavatun. Kaikki nämä ominaisuudet esiintyvät aineistossa myös maankohoumien kuvauksissa. Tämä on odotuksenmukaista, ovathan rinteet tyypillisesti maankohoumien osia.

---

²⁴ Appell. *kynnäs* 'pieni pyöreä mäenkumpare' (NA: Petäjavesi, Saarijärvi).

Kuten maankohoumienkin tapauksessa, liitynnäisiä on rinteiden nimistössä melko vähän (6 kpl, 16 % ryhmän nimistä). Kaikki ryhmän liitynnäiset ovat perusosiltaan joko *mäkiä* tai *rinteitä* (Lapin kaksi *Kärmeluolanmäkeä*, Savitaipaleen *Kärmekallionmäki*, Kuopion ja Suonenjoen *Käärmeabonrinteet* sekä Tuusniemen *Käärmelamminrinne*). Osa *mäki*-perusosaisista nimistä saattaa olla maankohoumilta siirtyneitä, sillä appellatiivi *mäki* voi viitata sekä maankohoumaan että kaltevaan maastonkohtaan (KS). Tämä ajatus ei kuitenkaan saa tukea aineistosta, jossa rinteillä ja niihin liittyvillä maankohoumillä on käytännössä aina erikantaiset nimet (esimerkiksi Ypäjän *Kärmemäki* on *Pakkastenmäen* syrjä).

On erikoista, että rinteillä ei esiinny aineistossa lainkaan rinnakkaisnimiä. Rinteiden lähellä sijaitsevia *Käärme*-alkuisia nimiä on tosin muutamia: Tervon *Käärmekankaan* lähellä on *Käärmeranta*, Tuusniemen *Käärmelamminrinteen* lähellä *Käärmelammi*, Savitaipaleen *Kärmekallionmäen* lähellä *Kärmekallio* ja Parikkalan *Kärmeloubenmäen* lähellä *Kärmeloubi*. Tyypillisesti nimiparit käsittävät rinteiden ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevan maankohouman.

4.4 Kivet, louhikot ja luolat

Aineistossa on suhteellisen runsaasti erilaisia kivisiä paikkoja: 54 kiveä, 37 kivikkoa tai louhikkoa, 20 luolaa ja 4 rotkoa. Lisäksi *Kä(ä)rme*-alkuinen nimi on annettu muinaisrannalle, kallioseinälle, -paikalle sekä painanteelle. Kaikkiaan kivisiä paikkoja on 119 ja niillä 125 *Käärme*-alkuista nimimuotoa.

Yleisimmät tämän ryhmän nimet ovat *Kärmekivi* (29 esiintymää), *Kärmeluola(t)* (21 esiintymää) sekä *Käärmekivi* (16 esiintymää). Nämä kolme nimeä kattavat kaikkiaan hieman yli puolet (53 %) kaikista ryhmän nimistä.

4.4.1 Kivet

Kiviä ja kivenlohkareita on aineistossa 54 kappaletta. Nimimuodot *Kärmekivi*, *Kärmekivet*, *Käärme-kivi* ja *Kärmeskivi* ovat tässä tarkoiteryhmässä hyvin hallitsevia: peräti 89 % (48 kpl) paikoista kantaa jotakin näistä nimistä. Loput ryhmän nimet ovat *Kärmeenkielikivi* (Rautjärvi), *Kärmekallio* (Urjala), *Kärmeluola* (Rymättylä), *Käärmeholvi* (Juva), *Käärmeenkärjäkivi* ~ *Käärmeidenkärjäkivi* (Punkaharju) ja *Käärmesaari* (Sotkamo).

Nimistä Sotkamon *Käärmesaari* on helpoin selittää: kyseessä on maastotarkoite, jonka nimeämisessä on käytetty vesitarkoitteen perusosaa *saari*. *Saari*-appellatiivia esiintyy nimistössä

laajemminkin mm. metsälampareiden perusosana (Kiviniemi 1990: 72, 181). Toinen melko läpinäkyvä nimi on Rymättylän *Kärmeluola*. Nimi on todennäköisesti viitannut alun perin kivessä tai sen alla sijaitsevaan luolaan, ja siirtynyt sitten tarkoittamaan koko kiveä. Kivellä mainitaan olevan edelleen runsaasti käärmeitä.

Punkaharjun *Käärmeidenkäräjäkivi*-nimiä ei ole nimilipuissa selitetty, mutta ne liittyvät suurella todennäköisyydellä vanhaan uskomukseen käärmeiden käräjäkokoontumisista (ks. luku 2.2). Juvan *Käärmeholvi* puolestaan on erikoisen muotoinen kivimuodostelma, ikään kuin heinäseipäitä olisi pinottu tiukkaan kasaan; kiven arvellaan syöpyneen sen näköiseksi. Appellatiivi *holvi* viittaa sanakirjatietojen mukaan 'luolaan, onkaloon, koloon, painanteeseen, kuoppaan; painanteeseen, rotkoon' (SMS). Mitä ilmeisimmin kiven rosainen, erikoinen pinta on vaikuttanut perusosan valintaan.

Urjalan *Kärmekallio* tuntuu aluksi perusosaltaan erikoiselta. Miksi yksittäinen kivi on nimetty *kallioksi*? Kielitoimiston sanakirjassa appellatiivin *kivi* merkitykseksi on määritelty melko laajasti 'kova aines, josta maapallon kalliokuori on muodostunut; kappale tällaista ainetta; vastaavanlainen keinotekoinen kova aine t. kappale'. Vastaavasti *kallio* on 'paljas (ympäristöstään kohoava) kallioperän kohta; kallioperä'. Totesin jo aiemmin maankohoumien kohdalla, että appellatiivien *kallio*, *mäki* ja *vuori* merkitykset limittyvät maankohoumien nimissä (s. 24). Appellatiivin *kallio* merkitys tulee sanakirjojen perusteella *mäen* ja *vuoren* lisäksi liki myös *kiveä*. Päällekkäiset merkityskentät näyttävät ulottuvan jopa *kiven* ja *mäen* välille, kuten Kiikoisten *Kärmekiven* rinnakkaisnimessä *Kärmemäki*. Kiven kutsuminen kallioksi ja päinvastoin ei siis itse asiassa ole kovin yllättävää.

Ryhmän nimistä vain yksi, Rautajärven *Kärmeenkielikivi*, jää merkitykseltään hämäräksi. Sen ulkonäköä ei kuvata nimilipussa lainkaan. Nimi on voinut siirtyä läheiseltä *Kärmeenkieli*-nimiseltä paikalta (kartalta ei tällaista nimeä tosin löydy), tai kivessä voi olla esimerkiksi käärmeen kieltä muistuttavia kuvioita. Ilman kuva-aineistoa ja tarkempia tietoja asiasta on mahdoton sanoa mitään varmaa.

4.4.2 Kivikot ja louhikot

Kivikkoja ja louhikkoja on aineistossa 37, joista viiden nimellä on useita rinnakkaismuotoja. Nämä paikat ovat Hartolan *Kärmekukkula* ~ *Kärmetöyry*, Kalajoen *Kärmekalliot* ~ *Kärmeluolikko*, Kiikoisten *Kärmekivi* ~ *Kärmemäki*, Rovaniemen *Käärmerakka* ~ *Käärmejyppyrä* ja Ylitornion *Kärmerakka* ~ *Kärmejuppo*.

Kivikoiden ja louhikoiden yleisimmät nimet ovat *Käärnelouhi*, *Kärneluola* ja *Kärmesmäki*, jotka esiintyvät kaikki neljästi. Kahdesti esiintyviä nimiä ovat *Kärmerakka*, *Käärmerakka* ja *Kärnekallio*. Lisäksi aineistossa on aiemmin mainittujen nimien monikollisia muotoja (*Kärneluolat* Askaisissa, *Kärnekalliot* Kalajoella ja *Käärnekalliot* Rääkkylässä) sekä *louhi*-appellatiivin eri murreasuihin päättyviä muotoja (*Kärnelouhi*, *Kärneloubo* ja *Kärneloubu*).

Suoraan louhikkoon tai kiviseen maastoon viittaavat *rakan*²⁵ lisäksi appellatiivit *riutta*²⁶, *röytä*²⁷ ja *kolu*²⁸, ehkä jossain määrin myös *luolikko*. Luoliin tai koloihin viittaavat *luolikko* ja *loukko*²⁹, rinteisiin, jyrkänteisiin tai rotkoihin puolestaan *kuru*³⁰. Perusosa *saari* viittaa pellon keskellä olevaan kiveen tai kiviröykkiöön; *saari*-perusosaa maatarkoitteiden nimissä on käsitelty mm. maankohoumien (s. 27) ja metsien (s. 46) yhteydessä. Myös Jalasjärven *Kärmesperän* kerrotaan olevan pellon keskellä sijaitseva kivikko. Tämä saattaa perusosan *perä* outoon valoon, sillä keruutietojen perusteella sen merkitys on alueella 'loppupää, loppuosa, (syrjäinen) alue'. Kenties pelto ei ole nimenantoajankohtana ulottunut kivikon ympärille, vaan kivikko on sijainnut viljelysten tai metsän perukoilla?

Syntaktisesti useimmat kivikkojen ja louhikkojen nimet ovat yksioikoisia: ne koostuvat nominatiivimuotoisesta määriteosasta *kä(ä)rmē(s)* sekä paikan lajia ilmaisevasta perusosasta (yleisimmin *louhi*, *kallio*, *mäki* tai *rakka*). Selviä liitynnäisnimiä ei ole. Osa nimistä voidaan kuitenkin tulkita metonymisiksi, jolloin niillä ei ole varsinaista syntaktista perusosaa lainkaan (ks. luku 3.3.I). Esimerkiksi maankohouman perusosan (*mäki*, *kukkula*, *harju*, *juppo*, *jyppyrä*, *kumpu*, *töyry*) sisältävien nimien voidaan katsoa siirtyneen louhikoille läheisiltä maankohoumilta, ja *luola*-loppuiset nimet on todennäköisesti annettu louhikolla sijaitsevien käärmeiden pesäluolien mukaan.

Rajanveto primaari- ja sekundaarinimien välillä on kuitenkin vaikeaa, kuten Kalajoen *Kärneluolikko* osoittaa. *Kärneluolikkaa* kuvataan keruutiedoissa mm. ”siilinkokoiseksi mukulakivikoksi”, kiviraunioksi ja luolikoksi. Päädyin luokittelemaan tämän nimen primaariksi, sillä tulkitani mukaan paikan koloisuus ja luolikkoisuus on niin perusteellista, että luolia ei voi pitää kivikosta erillisenä tarkoitteena. *Luola*-nimien kohdalla tulkitsin toisin, sillä yksittäinen luola tai kolo on yleensä vain pieni osa kivikosta, louhikosta tai esimerkiksi mäestä. Tällöin nimeämisperuste olisi ”kivikko/louhikko/mäki, jossa on käärmeenpesä”.

²⁵ Appell. *rakka* 'kivikko, louhikko (et. tunturissa)' (SSA).

²⁶ Appell. *riutta* 'kivinen, kallioinen maasto' (NA: Mäntyharju).

²⁷ Appell. *röytä* 'kivinen maa' (NA: Taipalsaari).

²⁸ Appell. *kolu* 'kivikosta, louhikosta, kivisestä maasta tms.; jäisestä, iljanteisesta tiestä t. kelistä' (SMS).

²⁹ Appell. *loukko* 'nurkka, nurkkaus, soppi, sopukka, kolo, kolkka, perukka' (KS).

³⁰ Appell. *kuru* 'veden uurtama kapea ja syvä rotko, jyrkkäreunainen joen- t. puronuoma; (pitkänomainen) vetinen notkelma' (SMS).

4.4.3 Luolat ja rotkot

Aineistossa on 20 luolaa. Luolien yleisin nimi on *Kärneluola* (13 nimeä), seuraavaksi yleisin *Käärneluola* (3 nimeä). Joukossa on myös yksi *Kärnesluola*, yksi monikollinen *Kärneluolat* sekä kaksi määriteosaltaan genetiivimuotoista nimeä (*Kärmeittenluola*, *Kärmeenluola*). Luoliksi luokiteltavien paikkojen perusosa on aineistossa siis aina joko *luola* tai *luolat*, ja sitä edeltää appellatiivi *kä(ä)rme(s)* joko nominatiivissa tai genetiivissä.

Aineistossa on myös neljä rotkonnimeä: *Kärmerotko* (Haukivuori), *Käärmerotko* (Inari), *Käärmekurunrotko* (Haukipudas) sekä *Kärmeenpesä* (Savitaipale). Kahdesta ensin mainitusta ei ole juuri sanottavaa – ne noudattavat nimistölle tyypillistä syntaktista rakennetta ja niiden perusosa vastaa nimetyn paikan lajia. Nimi *Kärmeenpesä* taas on luonteeltaan metonyyminen: rotkossa sijaitseva käärmeenpesä on antanut nimen koko rotkolle (Ainiala ym. 2008: 104).

Rotkonnimistä mielenkiintoisin on Haukiputaan *Käärmekurunrotko*. Keruutiedon mukaan *Käärmekurunrotko* on kyllä *kuru*³¹, mutta nimeä *Käärmekuru* ei käytetä siitä. Sen sijaan paikkaan viitataan nimellä *Käärmekurunrotko*. Joko lähistöllä on aikaisemmin ollut *Käärmekuru*-niminen paikka, jonka mukaan *Käärmekurunrotko* on nimetty, tai sitten kyse on epeksegeesistä. Tällöin nimen perään on lisätty tarkoitetta tarkentava perusosa *rotko*, koska alkuperäisen perusosan *kuru* merkitys on nimenkäyttäjille hämärtynyt (Ainiala ym. 2008: III–II2). Kyse lienee ensin mainitusta, sillä vaikka *Käärmekuru*-nimestä ei ole keruutietoja, Karttapaikka-palvelussa näkyy *Käärmekuru*-niminen suo noin kilometrin *Käärmekurunrotkosta* luoteeseen.

Kuva 8. Haukiputaan *Käärmekuru* ja *Käärmekurunrotko* Karttapaikan kartassa.

Karttapaikka tuntee nimeltä *Käärmekurun*, mutta ei *Käärmekurunrotkoa*. NA:n keruutiedoissa tilanne on päinvastainen.

³¹ Suomen murteiden sanakirjan mukaan *kuru* on 'veden uurtama kapea ja syvä rotko, jyrkkäreunainen joen- t. puronuoma; (pitkänomainen) vetinen notkelma'. *Käärmekurunrotkon* nimilipputietojen mukaan *kuru* tunnetaan kuitenkin Haukiputaalla merkityksessä 'kankaiden välissä oleva kosteikko, suo tai räme'.

4.4.4 Muut

Edellä kuvattujen nimien lisäksi aineistossa on yksi muinaisrannan (Kokemäen *Kärmebarju*), yksi kalliioseinän (Savitaipaleen *Kärmekallio*), yksi kalliopaikan (Ylistaron *Kärmesnousut*) ja yksi kalliopainanteen nimi (Suomenniemen *Kärmeenpata*). Näistä nimistä *Kärmeenpadalla* ja *Kärmebarjulla* on rinnakkaisnimi. *Kärmeenpadan* rinnakkaisnimi on erikantainen *Pirunpata*, *Kärmebarjulla* puolestaan elliptinen *Harju*. Nimilipussa mainitaan, että nimenkäyttäjät pitivät v. 1991 pitkää muotoa *Kärmebarju* outona, vaikka kyseinen muoto oli nimestyshetkellä peruskartassa (ja on Karttapaikan mukaan vieläkin).

Ylistaron *Kärmesnousut* viittaa kalliopaikan lisäksi myös hietikkoon ja käärmeiden talvehtimispaikkaan. Kyseessä lienee ns. käärmeenousupaikka, jossa käärmeet nousevat suurina joukkioina keväällä koloista maan pinnalle. *Käärmeenousupaikka*-nimiä käsitellään enemmän luvussa 4.7.1. Tässä todettakoon vain, että *Käärmeenousu-* ja *Käärmeenousupaikka*-nimet ovat tyypillisiä Länsi-Suomelle ja eritoten Pohjanmaan seudulle (ks. [kartta 6](#)).

4.4.5 Kivien, louhikkojen ja luolien nimeämisperusteista

Aineistossa kiviin, louhikkoihin ja luoliin yleisimmin liitettävä ominaisuus on paikan käärmeisyys, joka mainitaan paikoista lähes kahdessa kolmasosassa ([taulukko 7](#)). Erityisen usein käärmeisyys yhdistetään louhikkoihin (70,3 %) ja luoliin (70 %), mutta muissakin tarkoiteryhmissä se mainitaan vähintään 50 %:ssa tapauksista. Näiden lukujen valossa on oletettavaa, että merkittävä osa nimistä on annettu nimenomaan paikalla esiintyvien käärmeiden perusteella.

Taulukko 7. Louhikkoihin, luoliin ym. nimilipuissa yleisimmin liitetyt ominaisuudet.

Ominaisuus	kivet		louhikot ym.		luolat		muut		kaikki yhteensä	
	main.	% kivistä	main.	% louhikoista	main.	% luolista	main.	% muista	main.	% paikoista
Paikan käärmeisyys	32	59,3	26	70,3	14	70,0	4	50,0	77	64,2
Louhikkoisuus, kivisyys	1	1,9	34	91,9	0	0,0	1	12,5	36	30,0
Muiden <i>Käärme</i> -nimien läheisyys	6	11,1	2	5,4	4	20,0	0	0,0	12	10,0
Kuvio kivessä tms.	5	9,3	0	0,0	0	0,0	0	0,0	5	4,2
Tarina	3	5,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0	4	3,3
Paikan jyrkkyys	0	0,0	1	2,7	0	0,0	2	25,0	3	2,5
Tarkoitteen muoto	1	1,8	0	0,0	0	0,0	1	12,5	2	1,7

Paikkoja yhteensä 119 kpl (54 kiveä, 37 louhikkoa, 20 luolaa, 8 muuta tarkoitetta).

Toiseksi eniten aineistossa on mainintoja nimetyn paikan kivikkoisuudesta tai louhikkoisuudesta. Tämä piirre koskee tosin lähinnä kivikkoja ja louhikkoja, joista piirre mainitaan lähes kaikkien (91,9 %) kohdalla. Muissa tarkoiteryhmissä kivikkoisuus tai louhikkoisuus on harvinainen piirre – se yhdistetään vain yhteen kiveen ja yhteen rotkoon. Tämä on luonnollista, sillä louhikko viittaa alueeseen, johon sisältyy vähintään kiviä, mutta usein myös kallioita, kivien väliin jääviä luolia ja rotkoja. Louhikkoon sisältyviä yksittäisiä kiviä ei yleensä ole ollut tarpeen nimetä erikseen. Aineistossa yksittäiset kivet ovatkin saaneet nimiä lähinnä silloin, kun ne ovat sijainneet muista kivistä erillään, esimerkiksi metsän keskellä.

Edellä mainittujen ominaisuuksien lisäksi aineistossa on muutamia mainintoja käärmeen muotoisista kuvioista, painaumista tai kohoumista kivissä. Joihinkin kiviin liitetään myös tarinoita ns. kuningaskäärmeestä tai käärmeiden käräjistä (ks. luku 2.2). Lisäksi yhden rotkon nimeämisperusteeksi arvellaan rotkon kapeaa, käärmemäistä muotoa.

Vajaalla kymmenesosalla kivisistä tarkoitteista on nimilipputietojen perusteella lähistöllä muita *Käärme*-alkuisia paikannimiä. Kolmessa tapauksessa nimet ovat kivien nimien perusteella muodostettuja liitynnäisiä: Lemin *Kärmekiven* vieressä sijaitsee *Kärmekiviportti*, Mäntyharjulla *Kärmekiven* ympärillä on *Kärmekivensuo* ja lähellä *Kärmekivenoja*, ja Padasjoen *Kärmekiven* lähellä on *Kärmekivenlähde*. Loppujen nimien kohdalla on hankalampi hahmottaa, mikä nimi on primaari ja mikä sekundaari. Esimerkiksi Längelmäen *Kärmekivi* sijaitsee *Kärmeabolla* ja Maarian *Käärmealuola* *Käärmeellä*. Kovin suuria nimiryypäitä ei *Käärme*-nimistä ole kuitenkaan muodostunut; suurimmissa ryypäissä on kolme nimeä.

4.5 Metsät

Erlaisia metsätarkoitteita on aineistossa yhteensä 203 kappaletta ja niillä 208 eri *Käärme*-alkuista nimimuotoa. Kuten [taulukosta 8](#) näkyy, tämän ryhmän paikoista vajaa puolet on määritelty metsiksi tai metsäsaariksi tarkentamatta metsän lajia sen kummemmin. Vajaa kolmannes paikoista on määritelty kankaiksi, vajaa kuudennes metsäsaariksi tai -saarekkeiksi ja muutama prosentti korviksi. Lisäksi joukossa on kaksi koivikkoa (Lempäälän *Kärmekoivut* ja Suomussalmen *Käärmevesakko*) ja yksi kuusimetsikkö (Savukosken *Käärmeuusikko*). Loput paikat ovat joko metsien osia, metsikköjä tai metsäryhmiä.

Ryhmän yleisimmät nimet ovat *Käärme kangas*, *Kärmekangas*, *Kärmesaari*, *Käärmesaari*, *Kärnessaari* sekä *Kärmesmäki*. Nämä viisi nimityyppiä käsittävät vajaan puolet kaikista ryhmän nimistä (96 nimeä). Ryhmän loput nimet ovat kuitenkin syntaktisesti ja semanttisesti hyvin samankaltaisia: mel-

kein yhdeksän kymmenesosaa kaikista ryhmän nimistä muodostuu nominatiivimuotoisesta määriteosasta *kä(ä)rme(s)* sekä (konkreettista) paikan lajia ilmaisevasta perusosasta (yleisimmin *saari, mäki, niemi, metsä*). Joukossa on myös vesistötarkoitteille ominaisia perusosia, kuten *niemi* ja *saari*, sekä lukuisia harvinaisia perusosia, kuten *kaisto*,³² *kontto*,³³ *saarenko* ja *vanne*. Muutamit perusosat saattavat olla metaforisia: esimerkiksi Mikkelin *Kärmekeynnyksen* perusosa viittaa keruutietojen mukaan paikan epätasaiseen, keynnyksmäiseen maahan (paikalla ei tietävästi ole keynnyksiä). On myös mahdollista, että nimi on siirtynyt metsälle *Kärmekeynnyksen*-nimiseltä viljelykseltä, vaikka tällaisesta viljelyksestä ei ole tietoja Nimiarkistossa eikä kartoissa.

Kartassa 5 näkyvät kaikki metsätarkoitteet, joiden nimi on *Kärmekeynnyksen*, *Kärmekeynnyksen* tai *Kärmekeynnyksen*, sekä vertailun vuoksi myös *Kärmekeynnyksen*, *Kärmekeynnyksen*- ja *Kärmekeynnyksen*-nimet. Siinä missä *Kärmekeynnyksen*-tyypin nimiä on vain muutamia ja nekin hajallaan maan etelä- ja länsiosissa, *Kärmekeynnyksen*-tyypin nimet ovat keskittyneet Pohjanmaalta Oulun seudulle sekä Keski-Suomesta Savoon ja Karjalaan ulottuvalle alueelle. Ne puuttuvat kokonaan Hämeestä, Uudeltamaalta ja Varsinais-Suomesta; Lapissa, Satakunnassa ja Kymenlaaksossa *Kärmekeynnyksen*-tyypin nimiä on muutamia.

Nimien levikkiä selittää Lounais-Suomen osalta Suomen murteiden sanakirjan tieto, jonka mukaan appellatiivista *kangas* ei ole tietoja Varsinais-Suomesta ja Satakunnasta juuri lainkaan. Kyseessä ei ole siis murteiden kannalta yleissuomalainen sana, vaikka yleiskielessä *kangas* 'metsän' merkityksessä tunnetaan. Puolet aineiston *Kärmekeynnyksen*-tyypin nimistä sijaitsee *kangas*-appellatiivin esiintymisalueen ulkopuolella, mutta nimien vähyyden vuoksi tästä ei voi juuri tehdä päätelmiä.

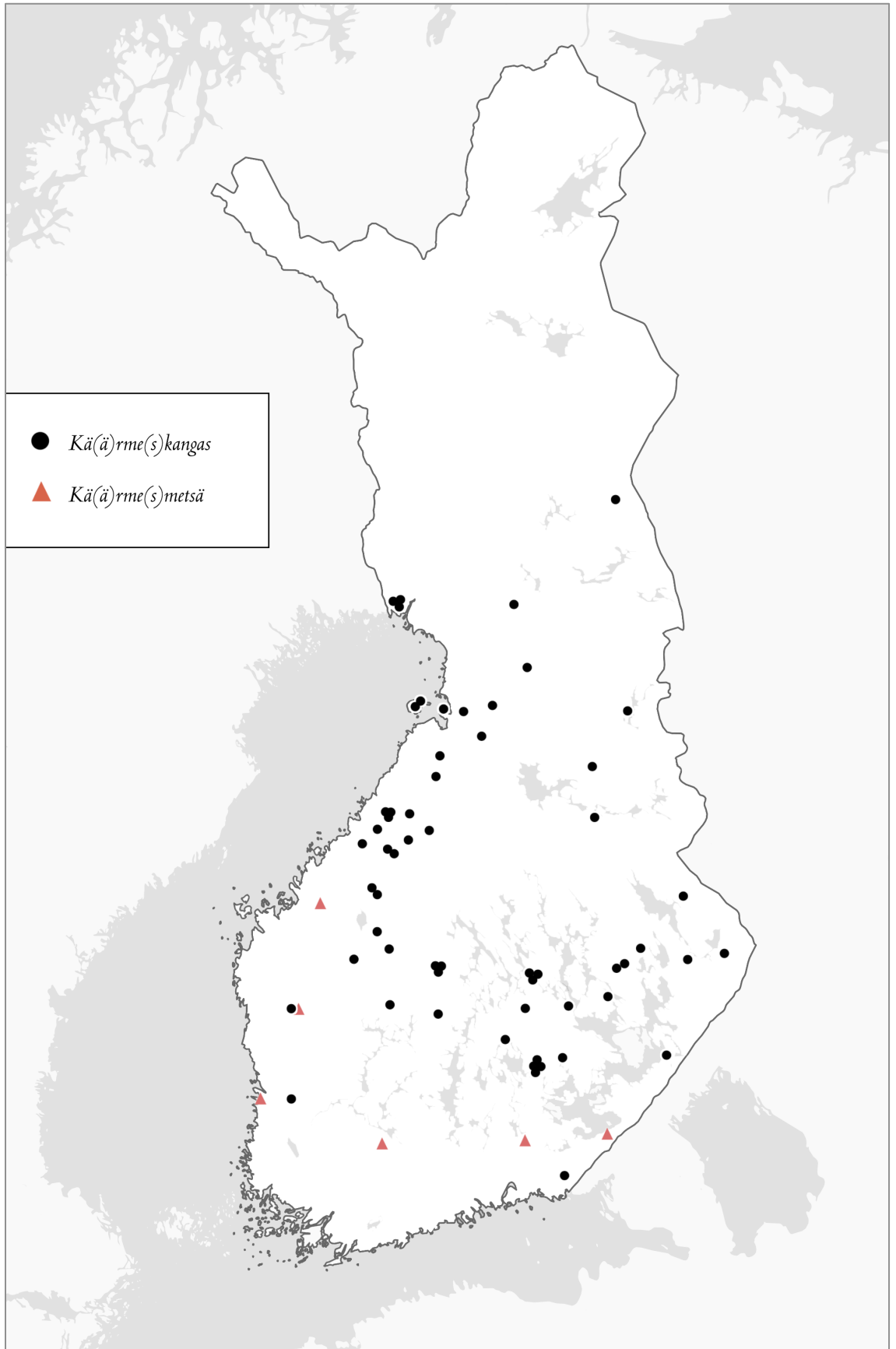
Metsätarkoitteiden nimistössä on jonkin verran kokoliittynäisiä, 17 kappaletta (noin 8 % kaikista nimistä). Niiden yleisin perusosa on *kangas* (8 nimeä), seuraavaksi yleisimmät *mäki* ja *metsä* (kaksi nimeä kummallakin perusosalla). Yhtä lukuun ottamatta kaikkien kokoliittynäisten

Taulukko 8. Metsätarkoitteet lajeittain.

paikan laji	lkm	%-osuus
metsä, metsämaa(sto)	63	31,0
metsäsaari, -saareke	33	16,3
metsäalue	15	7,4
metsäniemi, -niemeke	4	2,0
muu metsän osa	6	3,0
kangas, kangasmaa	62	30,5
kankaan osa	4	2,0
korpi	5	2,5
metsikkö	7	3,4
koivikko	2	1,0
muu	2	1,0
yhteensä	203	100

³² Appell. *kaisto* 'kaistale; soiden välinen kaitainen harjumaasto' (SMS).

³³ Appell. *kontto* 'puita kasvava suo; soinen metsä; metsämaa, joka on soistunut mutta jonka pohjalla on savikko' (NA: Töysä).

Kartta 5. Aineiston metsätarkoitteet, joiden nimi on *Kä(ä)rme(s)kangas* tai *Kä(ä)rme(s)metsä*.

määriteosat ovat genetiivissä, mikä onkin liitynnäisnimissä yleistä (Kiviniemi 1975: 19–20). Genetiiviä esiintyy metsätarkoitteiden nimissä liitynnäisten ulkopuolella vain kahdessa nimessä (Luumäen *Kärmeenpesässä* ja Vetelin *Kärmeennousussa*). Molemmat ovat keruutietojen perusteella metonymian kautta metsille siirtyneitä nimiä.

4.5.I Kankaat

Kankaiksi luokiteltuja metsiä ja metsämaita on aineistossa 62 kappaletta. Yleisimmät nimet ovat sangen yllätyksettömästi *Käärmekangas* (30 nimeä) ja *Kärmekangas* (4 nimeä). Muita toistuvia nimiä ovat *Kärmeskangas*, *Kärmesaari* ja *Kärmesbarju*. Lisäksi neljällä nimellä on *Käärme*-alkuinen rinnakkaismuoto (Juvan *Kärmesaari* ~ *Käärmesaari*, Kauhajoen *Käärmekallio* ~ *Kärmeskangas*, Outokummun *Käärmekangas* ~ *Käärmepeätäikkö* ja Ranuan *Käärnepalo* ~ *Käärmevaara*). Liitynnäisnimiä kankaiden nimistössä on maltillisesti, noin kymmenesosa (7 kpl).

Kankaalla tarkoitetaan tavallisesti kuivaa, hiekkavaltaista, verraten tasaista tai harjumaista aluetta, joka etupäässä kasvaa mäntyä mutta joka voi olla myös puuton (SMS). Tätä taustaa vasten ei ole yllätys, että jotkin kankaiden nimien perusosista viittaavat maankohoumiin. Tällaisia ovat mm. *barju* (Evijärven, Kauhajoen ja Sievin *Kärmebarjut*), *kaisto* (Pudasjärven *Käärmeakaisto*), *klumpit*³⁴ (Kaustisten *Kärmeklumpit*), *särkkä* (Liperin *Käärmesärkkä*) ja *vaara* (Ranuan *Käärmevaara*), ehkä jossain määrin *kalliokin* (Merijärven *Kärmekallio*). Ensisijaisesti 'metsän' merkitystä kantavia perusosia puolestaan ovat *peätäikkö* (Outokummun *Käärmepeätäikkö*), *saajo*³⁵ (Pellon *Kärmesaajo*) ja *lehto* (Ylikiimingin *Käärmelehto*).

Loput kangastarkoitteiden nimet ovat perusosiltaan hyvin sekalaisia. *Kärmeriutan* perusosa viittaa kiviseen maaperään, Haapajärven *Käärmeakaaron* perusosa ilmeisesti paikan kaarevaan muotoon ja Ranuan *Käärmevaaran* rinnakkaisnimi *Käärnepalo* paikalla sattuneeseen tulipaloon. Joukossa on lisäksi yksi perusosattomaksi tulkittavissa oleva nimi, Vetelin *Kärmeennousu*. *Kärmeennousu*-tyypin nimistä enemmän luvussa 4.7.I.

---

³⁴ Appell. *klumpi* 'maankohouma, mäennyppylä, kumpare; metsä- tms. saareke' (SMS).

³⁵ Appell. *saajo* 'sekametsäalue, usein syön ympäröimä; kuiva saareke, kumpare tai kangas soiden keskellä; suosaareke, joka ei ole kovin korkea' (NA: Pello).

4.5.2 Muut metsät

Muiksi kuin kankaiksi luokiteltavia metsiä on aineistossa 85 kpl. Luvussa on mukana yksittäisten metsien lisäksi myös yksi metsäryhmä (Raution *Kärmekankaat*). Tämän ryhmän yleisin nimi on *Kärmekangas* (18 nimeä). Muita toistuvia nimiä ovat *Kärmebarju*, *Kärmekorpi*, *Kärmemäki*, *Kärmesmetsä*, *Kärmesmäki*, *Käärmekangas* ja *Käärmekorpi*. Yhdessä nämä nimet käsittävät reilu puolet kaikista tämän ryhmän nimistä.

Aineistossa on muutamia nimiä, joiden perusosa ilmaisee nimetyn metsän laatua. Tällaisia ovat *koivut* (Lempäälän *Kärmekoivut*), *kontto*³⁶ (Töysän *Kärmeskontto*), *korpi* (seitsemän *Kärmekorpea*), *lehto* (Nurmeksen *Kärmelamminlehto* ja Pieksämäen *Kärmelehto*) ja *vesakko* (Suomussalmen *Käärmevesakko*). Kuten kankaidenkin tapauksessa, myös tässä ryhmässä esiintyy joitakin maankohoumille ja vesistötarjoille tyypillisiä nimien perusosia (mm. *mäki*, *barju*, *kallio*, *kankare*,³⁷ *särkkä*, *vuori*; *niemi*, *saari*, *luoto*).

Aineistossa on vielä muutamia *maa*-perusosaa kantavia nimiä (mm. Kaustisen *Kärmemaa*). Eero Kiviniemen mukaan appellatiivi *maa* voi perusosana tarkoittaa hyvin monenlaista maa-aluetta: esimerkiksi erämaakappaletta, soiden rajaamaa maa-aluetta, saarta tai metsäsaarekettä (1990: 182). Lisäksi aineistossa on kaksi nimeä, joilta puuttuu perusosa kokonaan (Karkun *Kärmeistö* sekä Pusulan *Kärme*). Ensiksi mainittu on käärmeinen, kuiva, oijen ympäröimä metsä, jälkimmäinen taas suo, metsä ja mäki, joiden tarkemmista ominaisuuksista ei keruulipuissa ole mainintaa.

Liitynnäisnimiä aineistossa on melko vähän, 10 kappaletta (12 % ryhmän nimistä). Lisäksi aineistossa on yksi nimi, Kälviän *Kärmeenousukangas*, jonka liitynnäisluonne on epäselvä. Keruutieto nimestä on 1950-luvulta, eikä nimilipussa kerrota paikasta juuri mitään. Nykykartoista nimeä ei löydy. Nimi saattaa olla jonkin läheisen *Kärmeenousu*-alkuisen nimen pohjalta muodostettu liitynnäinen (Kälviältä on useita keruutietoja *Kärmeenousu*-alkuisista nimistä), mutta yhtä hyvin kyseessä voi olla primaari nimi ('kangas, jolta käärmeet nousevat [maan alta talvehtimasta]'). *Kärmeenousu*-tyypin nimistä enemmän luvussa 4.7.I.

4.5.3 Metsäsaaret

Appellatiivia *saari* käytetään joskus 'veden ympäröimän maa-alueen' merkityksestä poikkeavasti. Tällöin se voi viitata metaforisesti maalla sijaitseviin maankohoumiin, suolla sijaitseviin kovan

³⁶ Appell. *kontto* 'puita kasvava suo; soinen metsä; metsämaa, joka on soistunutta mutta jonka pohjalla on savikko' (NA: Töysä).

³⁷ Appell. *kankare* '(pellon keskellä oleva) kivikkokumpare, hiekkatöyry, pellonpiennar' (SMS).

maan alueisiin tai ylipäänsä metsälampareisiin (”metsäsaariin”). Viimeksi mainittuja metsäsaaria on aineistossa kaikkiaan 33 kappaletta (30 metsäsaarta tai -saareketta, yksi metsikkösaareke ja kaksi kangassaareketta), minkä lisäksi käsittelen tässä myös aineiston neljä metsäniemekettä. Kaikkiaan tässä ryhmässä on 37 paikkaa.

Ryhmän yleisimmät nimet ovat *Käärmeasaari*, *Kärmeasaari* ja *Kärmeasaari*, jotka kattavat kaksi kolmannesta kaikista metsäsaarten nimistä. Vesistötermien lainaaminen ei tosin rajoitu *saari*-appellatiiviin: ryhmän nimien joukossa on myös *Kärmesluoto* (Siikainen), *Kärmesnokka* (Merikarvia) ja kaksi *Käärmeniemeä* (Muhos ja Ylikiminki). Vesistötarjoitteiden lisäksi nimien perusosia on lainattu myös maankohoumilta (Kittilän *Käärnekumpu*, Jalasjärven ja Ylistaron *Kärmesmäet*). Loput ryhmän nimet ovat *Käärmeasaaret* (Pudasjärvi), *Käärmekorpi* (Pudasjärvi), *Kärmeasaarenko* (Kymi) sekä *Kärmesoja* (Ilmajoki).

Nimistä vain *Kärmesoja* on selvästi siirrynnäisnimi; se on joko lyhentynyt pidemmästä nimimuodosta (esim. *Kärmesojansaari) tai siirtynyt metonymisesti läheiseltä ojalta. Keruutietojen mukaan metsäsaaren välittömässä läheisyydessä sijaitsevat myös *Kärmesojanmäki* ja *Käärmeasaari*, joista jälkimmäinen on Karttapaikka-palvelussa nimellä *Kärmesojanmaa*. Nimi on siis lyhentynyt elliptisesti. Varsinaisesta *Kärmesojasta* ei ole keruutietoja.

Kuva 9. Ilmajoen *Kärmeasaari* on Karttapaikka-palvelussa pidemmässä nimiasussa kuin Nimiarkiston keruutiedoissa.

Erikoisin metsäsaaren nimen perusosa on *saarenko* (Kymen *Kärmeasaarenko*). Sanakirjat ja Nimiarkiston kokoelmat eivät tunne tällaista appellatiivista ilmausta. Kyseessä lienee joko murreilmaus tai paikannimijohtimella *-nko* (vrt. *tasanko*, *osinko*) muodostettu tilapäismuodoste (ISK 2010: 210).

4.5.4 Metsiköt ja metsän osat

Varsinaisten metsien lisäksi aineistossa on seitsemän metsikköä: *Käärmekorpi* (Anttola), *Kärmesmetsä* ~ *Kärmesmäki* (Alahärmä), *Kärmelehto* (Haukivuori), *Kärmesmetsä* (Kauhajoki), *Kärmenäreikkö* (Pieksämäki), *Kärmeviita* (Mikkeli) ja *Käärmeuusikko* (Savukoski). Vaikka keruutiedoissa kerrotaan metsi-

kön laadusta vain *Käärmeuusikon*, *Kärmenäreikön*³⁸ ja *Kärmeviidan*³⁹ kohdalla, perusosat *korpi* ja *lehto* antavat viitettä siitä, millaisia metsikköjä muut nimetyt kohteet ovat. Metsikköjen lisäksi aineistossa on yksi ryteikkö⁴⁰, Jalasjärven *Kärmesrämäkki*. Sen perusosaa *rämäkki* käsitellään soiden yhteydessä.

Kankaiden osia on aineistossa nimetty neljä ja muita metsän osia 6. Kankaiden osat ovat *Käärmekangas* (*Kotikankaan* etelään pistävä uloke Pudasjärvellä), *Käärmelehto* (kosteaa kohta kankaalla Suomussalmella), *Käärmemäki* (kangasmetsänkappale Kesälahdella) ja *Kärmeennousupaikka* (kankaan syrjä Halsualla). Muut metsien osat ovat *Kärmeennousupaikka* (metsänurkka Kälviällä ja kohta metsässä Laihialla), *Kärmesuo* (metsälohko Liedossa), *Kärmeenpesä* (metsän osa Luumäellä), *Kärmekangas* (vanha käärmeenousupaikka Sievissä) ja *Kärniemi* (metsänreuna Vehkalahdessa).

4.5.5 Metsätarkoitteiden nimeämisperusteista

Metsätarkoitteisiin on Nimiarkiston keruutiedoissa liitetty vähänlaisesti mainintoja paikkojen ominaisuuksista. Kuten taulukosta 9 näkyy, yleisimmin metsiin liitetty ominaisuus on käärmeisyys. Se mainitaan vajaassa puolissa paikoista. Esimerkiksi kivien ja louhikoiden ryhmässä käärmeisyys liitetään 64 %:iin ja maankohoumissakin 59 %:iin paikoista. Muitakin luonnehdintoja on metsistä kitsaanlaisesti: kivisyys tai louhikkoisuus mainitaan vain joka kahdeksannen paikan ja muiden *Käärme*-nimien läheisyys noin joka yhdeksannen paikan kohdalla. Tarinoita on liitetty vain kahteen ja metsän muoto yhteen nimeen. Lisäksi kuutta paikkaa (kolmea metsikköä, kolmea metsäsaarta) luonnehditaan pienikokoisiksi. Taulukon ulkopuolisista ominaisuuksista metsän kuivuus mainitaan viidesti, märkyys neljästi ja jyrkkyys kerran.

Jos metsätarkoitteisiin liitetystä ominaisuuksista haluaa niukkuuden lisäksi johonkin kiinnittää huomiota, niin metsiköiden lähellä näyttäisi olevan muita maastotarkoitteita enemmän *Käärme*-alkuisia paikannimiä (28,6 %). Esimerkiksi kivikkojen ja louhikkojen ryhmässä vastaava osuus on 10 % ja maankohoumien ryhmässä 18 %. On kuitenkin hyvä muistaa, että metsikköjä on aineistossa hyvin vähän (vain seitsemän). Yhdenkin maininnan ero keruutiedoissa muuttaa suhteellisia prosenttiosuuksia siis merkittävästi. Lisäksi paikannimistössä on tavallista, että jopa puolet kaikista nimistä on liittynnäisiä (Ainiala ym. 2008: 102). Tähän nähden keruutietojen 28,6 % on oikeastaan melko pieni luku. Eräs mahdollinen selitys alhaiselle osuudelle tälle on, että

³⁸ Appell. *näreikkö* 'metsä, jossa kasvaa kuusia' (NA: Kangasniemi).

³⁹ Appell. *viita* 'kosteapohjainen, huonokasvuinen metsä; sankka kuusimetsä; metsä, joka on kasvanut tiheästi pitkää puuta [esim. mäntyä]' (NA: Mikkeli).

⁴⁰ *Ryteikkö* 'puiden, pensaiden, oksien tms. muodostama vaikeakulkuinen tiheikkö, rytö' (KS).

Käärme-nimien pohjalta ei juuri muodosteta uutta nimistöä. Tämä vaikuttaa kuitenkin epätodennäköiseltä selitykseltä, sillä esimerkiksi vesistönimissä (ks. s. 79) liitynnäisnimiä on viljalti. Todennäköisempää onkin, että nimestäjät eivät vain ole saaneet kaikkia *Käärme*-alkuisia maastonimiä kirjattua muistiin.

Taulukko 9. Metsätarkoitteisiin nimilipuissa yleisimmin liitettyjä ominaisuuksia.

Ominaisuus	kankaat		korvet		koivikot		muut metsät*	
	main.	% kankaista	main.	% korvista	main.	% koivikoista	main.	% muista metsistä
Paikan käärmeisyys	27	43,5	2	40,0	1	50,0	30	38,5
Louhikkoisuus, kivisyys	5	8,1	1	20,0	1	50,0	12	15,4
Muiden <i>Käärme</i> -nimien läheisyys	7	11,3	1	20,0	0	0,0	11	14,1
Tarina	1	1,6	0	0,0	0	0,0	1	1,3
Tarkoitteen muoto	1	1,6	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Tarkoitteen pienuus	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0

Ominaisuus	metsiköt		metsäsaaret*		muut		kaikki yhteensä	
	main.	% metsikoistä	main.	% metsäsaarista	main.	% muista	main.	% kaikista
Paikan käärmeisyys	3	42,9	18	48,6	7	58,3	88	43,3
Louhikkoisuus, kivisyys	1	14,3	4	10,8	1	8,3	25	12,3
Muiden <i>Käärme</i> -nimien läheisyys	2	28,6	2	5,4	0	0,0	23	11,3
Tarina	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	1,0
Tarkoitteen muoto	0	0,0	0	0,0	0	0,0	1	0,5
Tarkoitteen pienuus	3	42,9	3	8,1	0	0,0	6	3,0

Paikkoja yhteensä 203 kpl (62 kangasta, 5 korpea, 2 koivikkoa, 78 muuta metsää, 7 metsikköä, 37 metsäsaarta ja 12 muuta tarkoitetta).

* ”Muut metsät” käsittää metsät, metsämaat, -maatost sekä -alueet. ”Metsäsaaret”-sarake sisältää myös metsä- ja kangasniemet ja -niemekkeet.

4.6 Suot

Aineistossa on kaikkiaan 143 suotarkoitetta ja niillä 144 *Käärme*-alkuista nimimuotoa. Lukumäärällisesti ryhmässä on eniten soita ja suoalueita (120 kpl), seuraavaksi eniten suosaarekkeitä (11 kpl). Viimeksi mainittujen pieni lukumäärä selittyy osin sillä, että soiden keskellä sijaitsevat metsäiset saaret ja saarekkeet on tässä työssä luokiteltu metsäsaariksi ja -saarekkeiksi. Soiden ja suosaarekkeiden lisäksi ryhmässä on neljä lähettä (Mäntyharjun *Kärmeriutanlähde*, Padasjoen *Kärmekivenlähde*, Soinin *Kärmeenpesänlähde* ja Sonkajärven *Käärmebarjunlähde*), kaksi kosteikkoa (Paavolan *Käärmearo* ja Ristiinan *Kärmelamminsuo*), yksi suomaa (Sääksmäen *Kärmeenkorpi*), suo-

maasto (Pudasjärven *Käärmekorpi*), suon osa (Pellon *Kärmeperä*), soistuva alue (Siikaisten *Kärmesneva*) ja turvealue (Jalasjärven *Kärmeskonto*).

Useimmissa Nimiarkiston lipuissa ei tarkenneta nimetyn suon tyyppiä. Tämän vuoksi taulukossa I0 on luokiteltu nevoiksi kolmesta ja rämeiksi vain kuusi suota; kaikki loput on luokiteltu tyyppiltään määrittelemättömiksi soiksi. Korvet on tässä työssä luokiteltu metsiksi.

Suotarkoitteiden yleisimmät nimet ovat *Käärmesuo* (26 nimeä), *Kärmesuo* (23 nimeä) ja *Kärmesneva* (12 nimeä). Selviä kokoliitynnäisiä (tyyppiä *Kärmesaarenneva*) on lisäksi 25 kpl. Loput nimet koostuvat muutamaa poikkeusta lu-

kuun ottamatta nominatiivimuotoisesta määriteosasta *kä(ä)rme(s)* sekä 'suota', 'maankohoumaa' tai 'metsää' tarkoittavasta perusosasta. Poikkeuksen muodostavat pelkän määriteosan sisältävä *Kärme* (Pusula) sekä genetiivin sisältävät *Kärmeenkorpi* (Sääksmäki) ja *Kärmeenousu* (Kaustinen).

Ryhmän yleisimmät perusosat ovat *suo* (73 kpl), *neva* (19 kpl), *korpi* (5 kpl) ja *jänkä* (4 kpl). Muut aineistossa esiintyvät perusosat ovat *aapa*, *aro*, *jänkkä*, *järvi*, *keidas*, *kontto*, *kumpu*, *kuru*, *kynnäs*, *käri*, *loma*, *luikku*, *luoto*, *maa*, *mäki*, *niemi*, *perä*, *puru*, *rabka*, *rimpi*, *ropakko*, *räme*, *rämäkkä*, *rämäkkö*, *saajo*, *saareke*, *saari*, *salo* ja *vuoma*. Näistä *aapa*, *aro*, *jänkkä*, *keidas*, *kontto*, *kynnäs*, *käri*⁴¹, *luikku*, *puru*, *rabka*, *rimpi*, *rämäkkä*, *rämäkkö*, *saajo* ja *vuoma* kantavat 'suon' tai 'suosaaren' merkitystä (NA, SMS). Myös maankohoumiin viittaavat perusosat kuuluvat tyyppillisesti suosaarille ja kovan maan alueille. Loput perusosat viittaavat paikan sijaintiin, (vetisiin) notkoihin, lätäkköihin sekä vesistötarkoitteisiin. *Käriä* lukuun ottamatta joukossa ei ole yhtään vaikeatulkintaista perusosaa.

Nimilipuissa yleisin suotarkoitteisiin liitetty ominaisuus on odotuksenmukaisesti käärmeisyys (40 mainintaa). Toiseksi eniten on mainintoja muiden *Käärme*-alkuisten paikannimien läheisyydestä (34 mainintaa), mikä näkyy myös liitynnäisten ja nimirypäiden määrässä: peräti 42 % (59) suotarkoitteiden nimistä kuuluu nimirypäisiin tai on annettu toisen paikannimen pohjalta. Käärmeisyyden ja muiden *Käärme*-paikkojen läheisyyden lisäksi suotarkoitteisiin liitettyjä ominaisuuksia ovat paikan kaita tai mutkitteleva muoto (neljä mainintaa) sekä paikkaan liitetty tarina (1 maininta).

Taulukko I0. Aineiston suotarkoitteiden lajien lukumäärät.

paikan laji	lkm	%-osuus
suo (määrittelemätön)	92	64,3
suo (neva)	13	9,1
suo (räme)	6	4,2
suo (metsä-)	1	0,7
suoalue	8	5,6
suomaa(sto)	2	1,4
suosaari, -saareke	11	7,7
suon osa	2	1,4
kosteikko	2	1,4
lähde	4	2,8
turvealue	1	0,7
soistuva alue	1	0,7
yhteensä	143	100

⁴¹ Nimilipussa nimi on muodossa *Kärmeskärr*, ääntöasu kuitenkin *Kärmeskäri*. Perusosa *käri* lienee lainaa ruotsista (*kärr* 'vetinen maa, lätäkkö' [FO s.v. *kärr*]; 'suo; mutasuo; rämekorpi; korpikangas' [IRS s.v. *kärr*]).

4.7 Muut maastotarkoitteet

4.7.1 Käärmeennousupaikat

Aineistossa on jonkin verran paikkoja, joissa käärmeet nousevat keväisin suurina määrinä maan alta talvehtimasta. Näitä paikkoja kutsutaan *käärmeennousuiksi* tai *käärmeennousupaikoiksi*. Tyypillisesti paikat ovat louhikkoisia ja sijaitsevat tasamaalla tai mäenrinteessä.

Nimistön tasolla käärmeennousupaikat näkyvät aineistossa vaihtelevasti. Neljän paikan lajiksi on nimilipuissa määritelty ”käärmeennousupaikka”; nämä paikat ovat Alavieskan *Käärme kangas* sekä Kälviän *Kärmeennousupaikka*, *Kärmeharju* ja *Kärmeräme*. Aineistossa on myös yksitoista *Kärmeennousu*-alkuista paikannimeä, joiden tarkoitteen lajiksi on merkitty maankohouma, metsä, suo tai rinne. Nämä nimet ovat seitsemän *Kärmeennousupaikkaa* (kaksi Alajärvellä, kaksi Kälviällä ja yksi Halsualla, Isossakyrössä ja Laihialla), kolme *Kärmeennousua* (Evijärvellä, Kaustisilla ja Vetelissä) sekä yksi *Kärmeennousukangas* (Kälviällä). Lisäksi aineistossa on 16 muuta *Käärme*-alkuista paikannimeä, joiden tarkoituksia on nimilipuissa kuvattu käärmeennousupaikoiksi. Nämä nimet käyvät ilmi taulukosta II.

Taulukko II. Aineiston käärmeennousupaikat (n=31).

Käärmeennousu-alkuiset nimet			Käärmeennousupaikoiksi nimilippukuvauksissa mainitut paikat		
Kärmeennousupaikka	kallio	Alajärvi	Kärme kangas	metsä	Alajärvi
Kärmeennousupaikka	metsä	Alajärvi	Kärme kallio	kallio	Alajärvi
Kärmeennousu	kankaanreunama	Evijärvi	Kärme hauta	notko	Joutseno
Kärmeennousupaikka	kankaansyrjä	Halsua	Kärme harju	kivikko	Kälviä
Kärmeennousupaikka	kohta mäessä	Isokyrö	Kärme skallio	kallio	Laihia
Kärmeennousu	räme	Kaustinen	Kärme shauta	notkelma	Lappajärvi
Kärmeennousupaikka	metsäniemeke	Kälviä	Kärme saari	metsäalue	Lapua
Kärmeennousupaikka	metsänurkka	Kälviä	Kärme mäki	mäki	Pieksämäki
Kärmeennousukangas	metsä	Kälviä	Kärme kangas	metsän osa	Sievi
Kärmeennousupaikka	kohta metsässä	Laihia	Käärme luola	kuoppa	Sievi
Kärmeennousu	kangas	Veteli	Käärme kuru	louhikko	Sievi
Paikat, joiden lajiksi on NA:n lipussa merkitty käärmeennousupaikka			Kärme harju	harju	Sievi
			Käärme kangas	kangas	Toholampi
Kärme skallio	kallio	Vähäkyrö	Kärme rämäkkö	suo	Ylistaro
Kärme kangas	Alavieska	Kärme nousut	kalliopaikka	Ylistaro	
Kärmeennousupaikka	Kälviä				
Kärme harju	Kälviä				
Kärme räme	Kälviä				

Kärmeennousu-alkuiset nimet keskittyvät keskiselle Pohjanmaalle (kartta 6). Myös lajiltaan käärmeennousupaikoiksi ilmoitetut paikat osuvat samalle alueelle. *Kärmeennousu*-nimet ovat siis leimallisesti pohjalainen ilmiö. Muualla maassa käärmeennousupaikoista on yksittäisiä mainintoja

nimilippujen kuvauksissa, mutta lippujen sanamuotoihin lienee vaikuttanut kulloisenkin nimestäjän murretausta. Paljon käärmeennousupaikkaa useammin nimilipuissa puhutaan käärmeiden talvehtimis- tai kerääntymispaikoista.

4.7.2 Käärmeukuusi-nimet

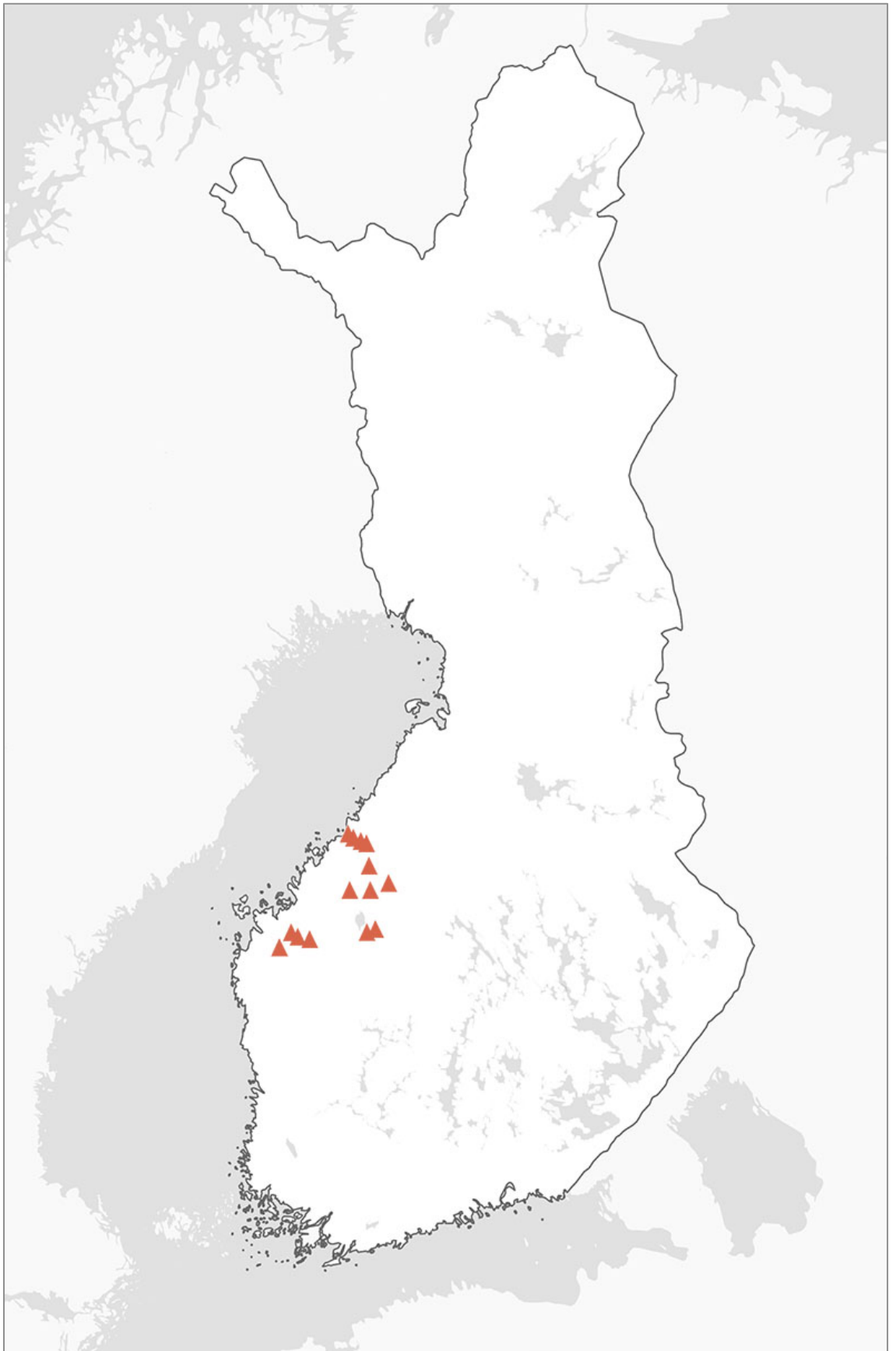
Aineistossa on kaikkiaan 85 nimettyä kuusta tai muutaman kuusen ryhmää, joista kaikkien nimi on *Kä(ä)rmekuusi*, *Kärmeskuusi*, *Kärmikuusi* tai *Kä(ä)rmekuuset*. Nimitän näitä nimiä jatkossa *Käärmeukuusi*-nimiksi. Kuten [kartasta 7](#) näkyy, näitä nimiä esiintyy melko tasaisesti koko maassa aivan Pohjois- ja Koillis-Lappia lukuun ottamatta.

Käärmeukuusi-nimien proprius on kuitenkin kyseenalainen, sillä murteissa on vanhastaan tunnettu appellatiivi *käärmeukuusi*. Tämän appellatiivin tuntee niin Suomen murteiden sanakirja kuin Otavan Iso tietosanakirjakin (1931–1939). Molempien mukaan käärmeukuusille ovat tyypillisiä käärmemäiset, harvoin haaroittuneet oksat. Käärmeukuuselle on olemassa myös luonnontieteellinen nimi ja luokitus (*Picea abies* f. *virgata*). Metsäntutkimuslaitoksen metsäpuiden erikoismuotoja käsittelevässä julkaisussa todetaan seuraavaa:

Käärmeukuuselle on ominaista, että silmuja ja oksia tai sivuoksia muodostuu vain vähän. Pääoksat työntyvät rungosta jäykkinä ja harvaan haaroittuneina. Lisäksi oksien kärkiosia peittävät säteittäisesti tavallista pitemmät ja paksummat neulaset. Käärmeukuusten ulkomuoto kuitenkin vaihtelee melko paljon eikä muotoa voida pitää kovin yhtenäisenä ryhmänä. (Oskarsson & Nikkanen 1998: 17.)

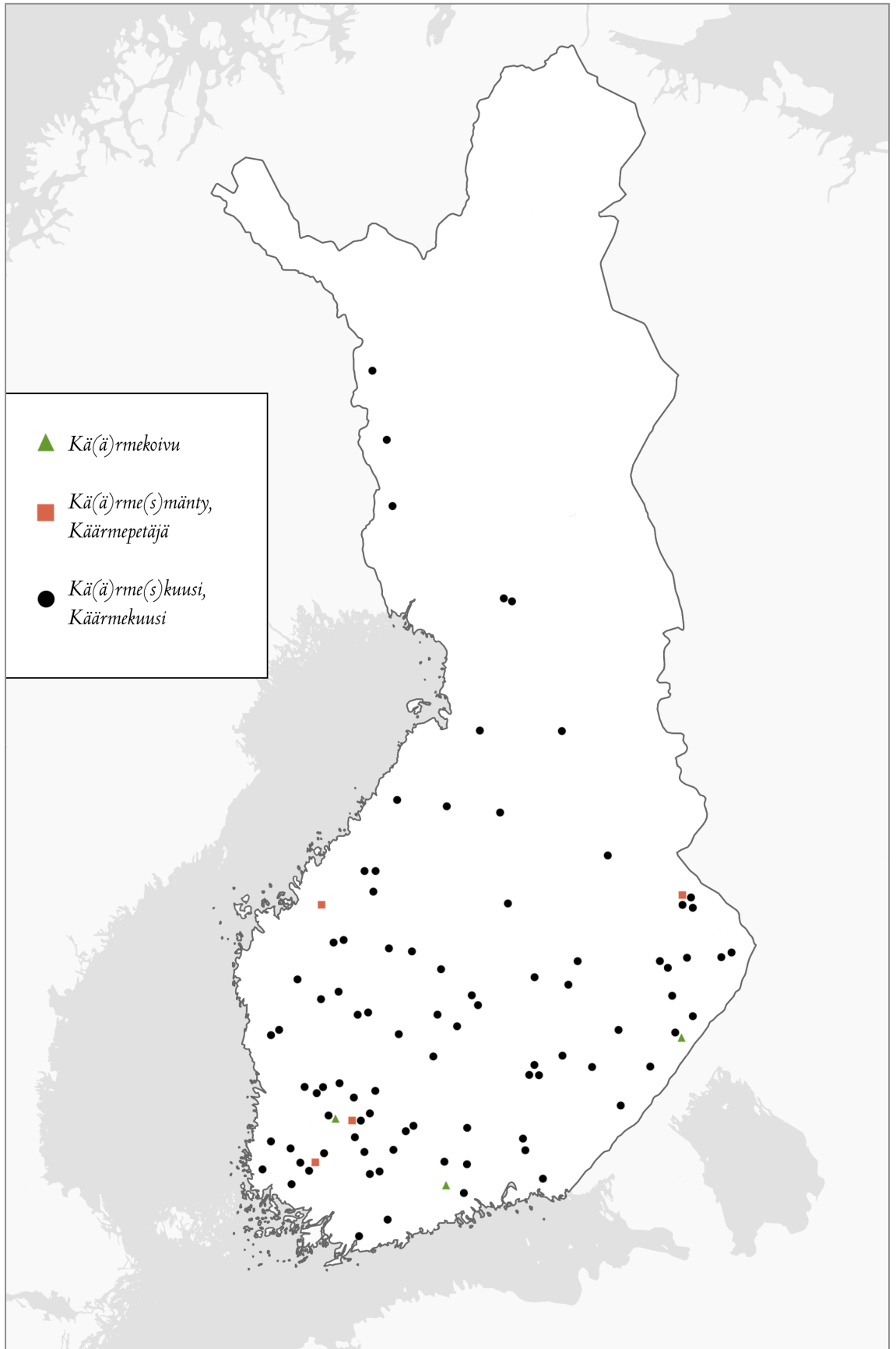
Käärmemäisistä tai muutoin erikoisista oksista on aineiston *Käärmeukuusi*-nimien yhteydessä runsaasti mainintoja: erikoiset oksat mainitaan peräti 58 nimen kohdalla. Muutamassa nimilipussa on myös suoraan sanottu, että kyse on (appellatiivisesta) käärmeukuusesta. Todennäköisesti suuri osa aineiston *Käärmeukuusi*-nimistä onkin puhtaasti appellatiiveja, jotka on nimestystilanteessa tulkittu virheellisesti erisnimiksi.

Selvien appellatiivisten ilmausten poistamisen jälkeen aineistoon jää kuitenkin vielä reilut kaksikymmentä *Käärmeukuusi*-nimeä, joiden luonteesta on vaikea olla varma. Muuramessa kasvavaa *Käärmeukuusta* luonnehditaan esimerkiksi jonkinlaiseksi tuuheaksi, vänkyräksi pensaaksi, joka ei kasva sen enempää pituutta kuin leveyttäkään. Kolarin *Käärmeukuusen* taas kerrotaan olevan siitä erikoinen, että se on vihanta vain latvasta. Oksista ei sanota mitään. Muissa epäselvissä *Käärmeukuusi*-nimissä puun ominaisuuksiksi mainitaan mm. rungon (ei oksien) kiemuraisuus, puun yleinen muoto (”pitkä ja kiemurteleva”) tai pelkkä puun kierous. Kuusia luonnehditaan toistuvasti myös erikoisiksi, luonnonoikuiksi tai rauhoitetuiksi. Käärmeitä ei kerrota nähdyin missään.

Kartta 6. Aineiston *Kärmeennousu*-alkuiset nimet.

Kartta 7. Aineiston Kä(ä)rme(s)kuusi-, Kä(ä)rme(s)mänty- ja Kä(ä)rme(s)kuusi-nimet.

Vain kolmelle *Käärmeukuusi*-nimelle on kirjattu rinnakkaisnimi tai -muoto. Nämä nimiparit ovat *Käärmeukuusi* ~ *Kaivolan käärmeukuusi*, *Käärmeukuusi* ~ *Käärmepuu* ja *Käärmeukuusi* ~ *Köynnöskuusi*. Näistä nimipari *Kaivolan käärmeukuusi* ~ *Käärmeukuusi* vaikuttaa appellatiivilta, johon on liitetty sijaintia ilmaiseva etuliite (nimilipun mukaan kuusi kasvaa lähellä Kaivolan rajaa).

Kuva 10. Käärmeukuusen harvoja, vähäneulasisia oksia Helsingin Meilahdessa.

Kaksi jälkimmäistä tapausta sen sijaan ovat hankalia tulkittavia. *Käärmepuu* ja *Köynnöskuusi* ovat eittämättä propreja – vastaavia appellatiiveja ei tunneta – mutta ovatko myös niiden *Käärmeukuusi*-parit propriasia? Nimilipuissa ei kuvailta näiden puiden ulkonäköä, joten varmaa vastausta on mahdoton antaa. Erikoinen ulkonäkö on kuitenkin niin tunnusmerkkinen piirre appellatiivisille käärmeukuusille, että se mainitaan jollakin tavalla lähes kaikissa nimilipuissa. Ulkonäön kuvauksen puute antaa viitettä siitä, että *Käärmepuu* ja *Köynnöskuusi* eivät välttämättä viittaa tyyppillisiin, appellatiivisiin käärmeukuusiin.

Edellä mainittujen rinnakkaisnimien lisäksi *Käärmeukuusi*-nimien joukossa on vielä yksi erikoistapaus, nimittäin Orimattilasta nimestetty *Käärneukuusi*. Sen enempää sanakirjat kuin murrearkistokaan eivät tunne appellatiivia *käärne*, mutta tähän ääntöasuun nimilipun tiedot ohjaavat. Nimen ääntämys on niin lähellä *Käärmeukuusta*, että se tekisi mieli luokitella *Käärmeukuusen* äänteelliseksi muunnokseksi, varsinkin kun appellatiivia *käärne* ei tunneta. On toki myös mahdollista, että nimestäjälle on sattunut nimeä kirjatessa yksinkertaisesti virhe.

4.7.3 Muut puut

Aineistossa on kuusten lisäksi yhdeksän nimettyä puuta. Mäntyjä on viisi, koivuja kolme. Lisäksi on yksi kanto, jonka lajia ei ole mainittu. Ryhmän nimet ovat *Kärmekeivu*, kaksi *Käärmekeivua*, *Kärmemänty*, *Kärmesmänty*, *Käärmemänty*, *Käärmejuurikka*, *Käärmevetäjä* ja *Kärmeskanto*. Puut ovat hajallaan Pohjanmaalla, Varsinais-, Etelä- ja Itä-Suomessa. Varsinaisia nimirypäitä tai paikallisia keskittyymiä ei ole.

Toisin kuin *käärmeukuusen* kohdalla, murteissa ei tunneta vastaavia appellatiiveja *käärmejuurikka, *käärmekeivu, *käärmemänty tai *käärmevetäjä. Näitä nimiä ei siis voi pitää appellatiivi-

sina. Kahden koivun ja yhden männyn kohdalla mainitaan kuitenkin, että nimetyllä puulla on käärmemäisen kiemurtelevat tai lonkeromaiset oksat. Nämä nimet ovat saattaneet syntyä itsenäisesti, mutta myös assosiaation pohjalta, kun yleensä käärmekuusiin yhdistetty ominaisuus (kiemuraoksaisuus) on havaittu toisella puulajilla. Lisäksi yhden puun mainitaan olevan luonnonoikku, joskaan asiaa ei täsmennetä sen kummemmin.

Toinen huomio käärmeen mukaan nimetyissä puissa on se, että käärmeiden esiintyminen paikalla on yleinen nimeämisperuste. Yhteensä kuuden puun luona tai lähellä kerrotaan olleen käärmeitä. Näistä kolme on mäntyjä, kaksi koivuja ja yksi kanto. Kiteen *Käärmekoivun* oksilla kerrotaan olleen käärmeenpoikasia ja Pielisjärven *Käärmepeitäjän* alle ei ole uskallettu mennä, sillä siellä on uskottu asuvan käärmeitä. Lisäksi koivujen ja mäntyjen luota on tapettu käärmeitä ainakin Pielisjärvellä ja Virroilla.

Rinnakkaisnimiä tai -muotoja männyllä ja koivuilla ei mainittu olevan.

4.7.4 Muut

Aineistossa on kaikkiaan 14 *Käärme*-alkuista nimeä kantavaa paikkaa, jotka eivät istu kunnolla mihinkään aiemmin mainittuun tarkoiteluokkaan. Joukko sisältää enimmäkseen maa-alueita ja maastoja, mutta joukossa on myös jonkin verran paikkoja, joiden lajia ei ole nimilipuissa määriteltä tai jotka on määriteltä vain ”paikoiksi”. Näistä tarkoitteista ei keruutiedoissa ole yleensä mitään muuta tietoa kuin paikan nimi.

Kokonaisuudessaan tämän ryhmän tarkoitteet ovat *Kärmekorpi* (joutomaata Urjalassa), *Kärmespesänkolo* (maa-alue Valkealassa), *Kärmeshauta* (tienoo Korttesjärvellä), *Kärnessaari* (viljelemätön maasaareke Jalasjärvellä) sekä lajiltaan määrittelemättömät *Käärmevuori* (Savitaipale), *Kärnessaari* (Lapua), *Kärmenoro* (Loppi), *Kärneluola* (Laitila), neljä *Käärmeniemeä* (Inari, Kerimäki, Kitee, Mikkeli), *Käärmekivi* (Somero) ja *Käärmekallio* (Teisko).

Kuuden paikan kohdalla mainitaan käärmeiden runsas esiintyminen. Yhden paikan mainitaan olevan metsässä, toisen sijaitsevan suon laidalla ja kolmannen pellon keskellä. Muita luonnehdintoja ei näistä paikoista sijaintitietoja lukuun ottamatta ole, mutta oletettavaa on, että nimet ovat ainakin syntyjankohtanaan viitanneet perusosansa mukaisesti tarkoitteisiin. Tällöin *Kärmekorpi* olisi alun perin metsä tai suo, *Käärmekivi* kivi ja niin edelleen.

4.8 Yhteenveto maastonimistä

Aineiston maastopaikoilla on muutamia selkeitä, helposti havaittavia piirteitä. Ylivoimaisesti silmiinpistävin piirre on maankohoumien suuri määrä. Yli puolet (58 %) kaikista maastopaikoista on maankohoumia, minkä lisäksi maankohoumiin viittaavia perusosia (*mäki, barju*) esiintyy runsaasti muiden tarkoitteiden, kuten metsien ja rinteiden nimissä. Mikäli kaikki paikat, joiden nimessä esiintyy maankohoumalle tyypillinen perusosa, lasketaan yhteen, ne kattavat liki 70 % kaikista maastopaikoista.

Toinen merkittävä seikka on liitynnäisnimien vaatimaton määrä verrattuna vesistönimisiin. Maastonimistössä on kokoliitynnäisiä suhteessa yhtä paljon kuin aineistossa keskimäärin (9 %), mutta vain 5–24 %:ssa maastotarkoitteiden keruulipuista mainitaan, että paikan lähellä on lisää *Käärme*-alkuisia paikannimiä. Vastaava luku on vesistönimissä 10–61 %. Myös nimiryppäitä on maastonimistössä harvakseltaan, toisin kuin vesistönimistössä.

Muita aineistosta selvästi erottuvia piirteitä ovat toistuvat maininnat paikkojen käärmeydestä ja kivisyydestä (ks. [taulukko 12](#)). Kaikkein useimmin käärmeyys mainitaan luolien (70 %), kivikkojen ja louhikkojen (70 %) sekä rinteiden (68 %) yhteydessä, harvimminkin taas soiden (28 %) kohdalla. Soita lukuun ottamatta käärmeyys mainitaan kaikissa tarkoiteryhmissä vähintään 40 % tapauksista. Vesistö tarkoitteiden ryhmässä vastaaviin lukuihin yltävät vain rantakalliot ja niemet (ks. luku 5.5). Maastopaikat ovat siis keruutietojen valossa vesistöpaikkoja käärmeyempiä.

Kivisyys mainitaan keruutiedoissa usein kivikoitten ja louhikkojen (92 %) sekä rinteiden (32 %) yhteydessä, mutta muissa tarkoiteryhmissä se yhdistetään alle viidesosassa paikoista. Osasyynä ilmiöön lienee se, että kivisiä paikkoja on usein luokiteltu keruussa kallioiksi tai jopa vuoriksi. Appellatiiveihin *kallio* ja *vuori* sisältyy 'maankohouman' ohella myös kivisyyden merkitys niin ilmiselvästi, ettei ominaisuutta ole erikseen kirjattu nimilippuun. Sama pätee mm. kiviksi luokiteltuihin paikkoihin.

Käärmeyden ja kivisyyden lisäksi maastotarkoitteisiin liitetään toisinaan mainintoja paikan jyrkkyydestä, käärmemäisestä muodosta tai kuviosta sekä tarinoista. Jyrkkyys yhdistetään harvakseltaan lähinnä maankohoumiin ja kivikoihin, kun taas käärmemäisiä kuvioita tavataan enimmäkseen kivissä. Aineiston vähät tarinat yhdistetään enimmäkseen maankohoumiin ja kiviin.

Soihin liitetään nimilipuissa selvästi vähemmän ominaisuuksia kuin muihin maastotarkoitteisiin. Käärmeyys mainitaan soista vain 28 %:n kohdalla, kivikkoisuutta ei kerta-

Taulukko I2. Eräisiin maastotarkoitteisiin nimilipuissa yhdistettyjen ominaisuuksien lukumäärät ja mainintojen prosentuaalinen osuus kaikista ryhmään kuuluvista paikoista.

	paikkojen tot. lkm	käärmeisyys		kivisyys tai louhikkoisuus		lähellä muita Käärme-alkuisia paikkoja		jyrkkyys		käärmem. kuvio tai muoto		tarina	
		kpl	%-osuus	kpl	%-osuus	kpl	%-osuus	kpl	%-osuus	kpl	%-osuus	kpl	%-osuus
		maankohoumat	878	523	59,6	59	6,7	56	6,4	21	2,4	18	2,1
maanalenemat	28	12	42,9	5	17,9	5	17,9	0	0,0	0	0,0	0	0,0
rinteet, törmät, jyrkänteet	37	25	67,6	12	32,4	5	13,5	0	0,0	0	0,0	0	0,0
kivet	54	33	61,1	1	1,9	6	11,1	0	0,0	5	9,3	4	7,4
kivikot ja louhi- kot	37	26	70,3	34	91,9	2	5,4	1	2,7	0	0,0	0	0,0
luolat	20	14	70,0	0	0,0	4	20,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0
metsätarkoitteet	203	88	43,3	25	12,3	23	11,3	0	0,0	1	0,5	2	1,0
suotarkoitteet	144	40	27,8	0	0,0	34	23,6	0	0,0	4	2,8	1	0,7

Kunkin ryhmän yleisin ominaisuus on lihavoitu. *Käärme*-alkuisiksi nimiksi on tässä katsottu sekä määräteosaliitynnäiset että kokoliitynnäiset.

kaan. Ilmiö palautunee ainakin osittain soiden luoneeseen: suoksi nimitetään tyypillisesti kosteaa, pehmeämaastoista aluetta, jossa ei juurikaan ole kiviä. Ne harvat kiviset paikat, joita suolla tava-
taan, on nimestettäessä luokiteltu kallioiksi. On hyvä myös huomata, että soiden lähellä on
nimilipputietojen mukaan muita *Käärme*-alkuisia nimiä useammin (24 % soista) kuin muiden
maastotarkoitteiden lähellä (keskimäärin 14 % taulukon I2 muista tarkoitteista). Lisäksi, kuten
luvussa 4.6 totesin, jopa 42 % suonnimistä kuuluu nimiryppäisiin tai on muodostettu muiden
paikannimien pohjalta. Näyttää siis siltä, että aineiston suonnimet ovat muuta nimistöä useammin
sekundaareja, jolloin niiden nimeämisperuste on useimmiten paikan sijainti eikä esimerkiksi
käärmeisyys. Muutoin sekundaarien nimien osuus näyttäisi maastonimissä olevan pienempi kuin
vesistönimistössä.

Kun siirrytään tarkastelemaan maastonimien rakennetta, huomataan, että niissä on viljalti
erikoisia perusosia. Silmiinpistävimpiä ovat vesistötarkoitteille ominaiset perusosat (*saari, niemi*) –
tyypillisesti soilla ja metsillä – mutta toisinaan myös maankohoumilla. Toinen merkittävä ryhmä
on *luola*-lekseemiin päättyvät maankohoumien ja kallioiden nimet (*Käärme**luola*). Nämä nimet ovat
siirtyneet maankohoumille läheisiltä luolilta, tai ne on alun perinkin annettu paikalla sijaitsevien
luolien mukaan. Eero Kiviniemi on todennut, että suuri osa *Käärme**kallio*-tyypin nimistä on
todennäköisesti annettu paikalla pesivien käärmeiden mukaan (1990: I39), mikä sopii hyvin yh-
teen maankohoumien *luola*-nimien kanssa. Muita erikoisia perusosia ovat murteelli-
set 'maankohoumaa', 'notkoa' ym. tarkoittavat ilmaukset, joita esiintyy etenkin metsillä, kivikoilla,

louhikoilla sekä maanalenemillä. Esimerkkeinä mainittakoon *haikka, holvi, ketvene, lukko, niva, orko, saajo, ja uopaja*.

5 Vesistönimet

Aineistossa on kaikkiaan 632 vesistötarkoitetta (29 % kaikista aineiston paikoista). *Käärme*-alkuisia vesistönimiä on huomattavasti vähemmän kuin vastaavia maastonimiä, mikä onkin odotuksenmukaista. Tarkoitteiden tärkein nimeämisperuste on nimittäin paikkojen käärmeisyys, ja käärmeitä tavataan selvästi useammin maalla kuin vedessä.

Osittain tästä johtuen vesistönimet rajautuvat hyvin epätasaisesti erilaisten tarkoitteiden kesken. Ylivoimaisesti eniten on veteen rajautuvia paikkoja: näitä on peräti 442 kpl eli 70 % kaikista vesistöpaikoista (ks. taulukko I). Seuraavaksi eniten on virtavesiä ja niiden osia (85 kpl, 13,4 %) ja vedenkokoumia (78 kpl, 12,3 % vesistöpaikoista). Aineistossa siis korostuvat paikat, joissa vesi ja maa kohtaavat: niemet, saaret, lammet, ojat. Vedenalaiset paikat, kuten vedenalaiset luodot, syvänteet ja apajat, ovat hyvin harvinaisia: ne käsittävät vain 3,5 % kaikista vesistöpaikoista. Aineiston yleisin paikan laji on niemi; niitä on 34 % kaikista vesistöpaikoista.

Seuraavassa analysoin vesistönimiä tarkemmin ryhmittäin. Käyn läpi jokaisen ryhmän yleisimmät nimet, nimilipuissa mainitut nimeämisperusteet sekä paikkoihin liitettyjä ominaispiirteitä. Yritän myös suhteuttaa *Käärme*-tarkoitteita muihin samanlajisiin tarkoitteisiin esimerkiksi koon perusteella.

5.1 Vedenkokoumat

Aineistossa on kaikkiaan 78 vedenkokoumaa tai vedenkokoumaryhmää. Järviä on 11, lampia 61 ja lampiryhmiä 5; lisäksi on yksi pienempi, veden täyttämä syvänte (Kiteen *Käärme*loso). Lampiryhmät olen katsonut aina yhdeksi tarkoitteeksi. Mikäli jokin lampiryhmän lammista on kuitenkin nimetty myös erikseen, olen luokitellut lammen omaksi vedenkokoumanaan. Tästä johtuen esimerkiksi Ranuan *Käärnelampiin* kuuluva *Pieni Käärnelampi* on luokiteltu sekä omaksi lammekseen että lampiryhmän osaksi.

Yleisimmät vedenkokoumien nimet ovat *Käärnelampi* (29 kpl), *Käärnelampi* (19 kpl) sekä *Käärnejärvi* (7 kpl). Myös perusosina *lampi/lammi* ja *järvi* ovat käytännössä yksinomaisia: *lampi* tai *lammi* on perusosana 68 nimessä ja *järvi* 18 nimessä. Näiden lisäksi aineistossa esiintyy kerran perusosa *ojansuu*, joka kuuluu lietelammelle, sekä *loso*, joka kuuluu veden täyttämälle kuopalle tai syvänteelle. Yhdessä nimessä (*Käärme-Pääkkönen*) ei ole perusosaa.

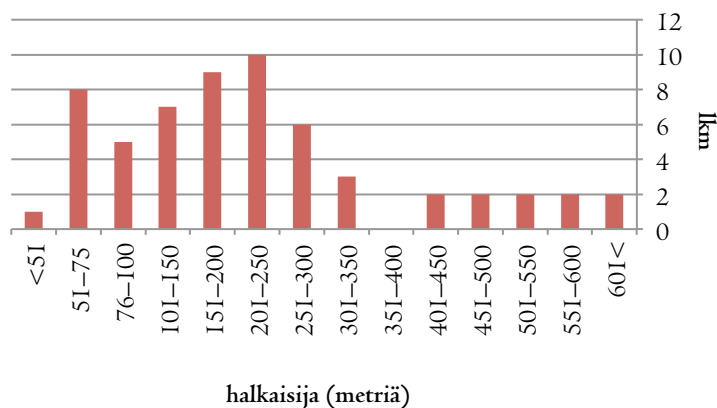
Maantieteellisesti nimet ovat keskittyneet alueille, joilla on suuri vesistötiheys: Kymenlaaksoon, Päijät-Hämeeseen, Etelä-Savoon, Kuusamoon, Kainuuseen ja Pohjois-Karjalaan. Myös Ou-

lun seudulla sekä lännessä, suurten järviolueiden reunalla, on joitakin esiintymiä. Tämä on odotuksenmukaista, sillä alueilla, joilla järviä on runsaasti, niitä myös nimetään paljon.

Vedenkokoumien koko vaihtelee aineistossa rajusti. Siinä missä pienimmän lammen halkaisija on vain 50 metriä, suurin järvi on yli kilometrin. Lampien keskimääräinen halkaisija on 195 metriä (mediaani 225 m) ja järvien 670 metriä (mediaani 500 m).⁴² Lampien keskikoko on sikäli yllättävä, että maantieteellisessä mielessä lammiksi kutsutaan vain vedenkokoumia, joiden halkaisija on alle 200 m (NS s.v. *lampi*). Kannattaa kuitenkin muistaa, että murteissa ja kansanomaisessa kielenkäytössä appellatiivit *lampi* ja *järvi* eivät vastaa maantieteellistä määritelmää, vaan ne voivat viitata hyvinkin pieniin vedenkokoumiin.

Muihin Suomen vedenkokoumiin suhteutettuna *Käärme*-alkuiset vedenkokoumat eivät kuitenkaan ole kovin suuria. Eero Kiviniemi sai vääränmuotoisia vedenkokoumia käsittelevässä työssään värien vedenkokoumien yleisimmäksi pituudeksi 400–800 metriä, ja totesi sen olevan todennäköisesti hieman vähemmän kuin Suomen vedenkokoumilla keskimäärin (1977: 201). Jos näin on, myös *Käärme*-alkuiset vedenkokoumat ovat selvästi keskimääräistä pienempiä, sillä niistä peräti 86 % on halkaisijaltaan 350 metriä tai alle (kaavio 3).⁴³ Myös keruutiedoissa puolia lam-

Kaavio 3. Vedenkokoumien halkaisijat (n=59).

⁴² Lammissa n=50, järvissä n=9. Mitat on otettu vedenkokoumista, jotka ovat olleet paikallistettavissa Kansalaisen Karttapaikka -palvelusta. Halkaisijat on mitattu digitaalisesti vedenkokouman leveimmästä kohdasta viiden metrin tarkkuudella. Osa nimetyistä paikoista on vuosien saatossa hävinnyt, ja osasta ei ole annettu tarpeeksi sijaintitietoja paikantamiseen. Tämän vuoksi osa tarkoitteista puuttuu tilastosta. Lampiryhmien osalta jokainen ryhmän lampi on mitattu itsenäisenä vedenkokoumana.

⁴³ Kiviniemi on mitannut vedenkokoumien pituuden suorimpana mahdollisena vesitienä vedenkokouman kaukaisimmasta nurkasta toiseen. Tämä poikkeaa tavasta, jolla olen itse mitannut halkaisijan (vedenkokouman leveimmästä kohdasta rannalta rannalle ilman mutkia). Koska lähes kaikki aineistoni järvet ja lammet ovat ellipsin muotoisia eivätkä sisällä mutkia, ilmoittamani halkaisija ja Kiviniemen ilmoittama pituus ovat omassa aineistossani muutamaa yksittäistapausta lukuun ottamatta sama asia. Näin ollen Kiviniemen ilmoittamia järvien pituuksia voi melko mielekkäästi verrata oman aineistoni halkaisijoihin.

mista ja kolmasosaa järvistä luonnehditaan pieniksi.

Miksi vedenkokoumien suhteellinen koko on sitten kiinnostavaa? Kiviniemen mukaan luonnonpaikkojen koko korreloi yleensä nimien iän kanssa (1977: 200). Suuret ja keskeiset luonnonpaikat nimetään tyypillisesti ensin, joten niiden nimet ovat yleensä vanhimpia. Koska *Käärme*-alkuiset vedenkokoumat kuuluvat suhteellisen pienille vedenkokoumille, niiden voidaan otaksua syntyneen melko myöhään.

Vedenkokoumien nimeämisperusteista

Nimilippujen selityksistä ja muista tiedoista on hahmotettavissa aineiston vedenkokoumille kolme toistuvaa nimeämisperustetta: läheinen *Käärme*-alkuinen paikka (21 mainintaa), käärmeisyys (11 mainintaa) sekä järven tai lammen muoto (4 mainintaa). Näistä liitynnäiset eli läheisten paikkojen mukaan annetut nimet ovat kaikkein hankalimmin tutkittavia, sillä usein on vaikea hahmottaa, mikä nimi on kantanimi ja mitkä liitynnäisiä. Onko esimerkiksi *Käärmekankaan* keskellä sijaitseva *Käärmelampi* nimetty kankaan mukaan vai päinvastoin?

Aineistossa on vain muutamia vedenkokoumien nimiä, joiden ilmoitetaan olevan liitynnäisiä, mutta joiden sekundaariutta ei voi päätellä itse nimestä. Kerimäen *Käärmelammit* on esimerkiksi lipun tietojen perusteella nimetty läheisen *Käärmebarjun* mukaan, ja Jämijärven *Kärmejärven* arvelaan nimetyin samanimisen nevan mukaan. Muiden nimien sekundaariuteen ei nimilipuissa oteta kantaa.

Aineistossa on myös joitakin vedenkokoumien keskinäistä kokoa kuvaavia nimipareja, kuten *Iso Kärmejärvi* ja *Pieni Kärmejärvi* (Ristiina). Erikoisempaa etuliittein muodostettua nimistöä edustaa Kuhmon *Käärme-Pääkkönen*. Se kuuluu *Pääkköset*-nimisiin lampiin, joiden muita jäseniä ovat *Niemi-Pääkkönen* ja *Ala-Pääkkönen*. Kahden viimeksi mainitun läpi virtaa *Pääkkösenjoki*. *Pääkköset* lienee nimetty alun perin henkilön mukaan, sillä seudulla *Pääkkönen* tunnetaan ennen muuta sukunimenä (Räisänen 1982: 121).

Käärme-Pääkkönen poikkeaa muista *Pääkkösistä* siinä, että se sijaitsee niistä selvästi erillään (ks. [kuva II](#)). *Pääkkösenjoki* ei myöskään virtaa sen läpi. Näistä syistä voidaan olettaa, että *Käärme-Pääkkönen* on todennäköisesti nimetty eri aikaan kuin muut *Pääkköset*. Jää kuitenkin epäselväksi, miksi sen etuliitteeksi on valikoitunut juuri *Käärme*. Se ei ole muodoltaan käärmemäinen (pitkä ja kaita), eikä sen lähetyvillä ole kartassa muita *Käärme*-alkuisia paikkoja. Siellä ei myöskään mainita olevan käärmeitä.

Kuva II. Pääkköset-lampiryhmä.

Käärmeisyys on kuitenkin yleisesti ottaen yksi yleisimmistä *Käärme*-alkuisiin vedenkokoumien nimiin liitetystä ominaisuuksista. Runsas käärmekanta voi hyvinkin olla monen nimen taustalla (sellaistenkin, joiden nimilipuissa ei käärmeisyyttä mainita). On kuitenkin muistettava, että nimiin liitetään usein mielikuvia ja tarinoita jälkikäteen. *Käärmelammen* rannalla saatetaan olettaa olevan tavallista enemmän käärmeitä, vaikka lampi olisi alun perin saanut nimensä esimerkiksi pitkulaisen muotonsa mukaan. Joidenkin vedenkokoumien kohdalla mainitaankin erikseen, että kyseisessä paikassa *ei* esiinny käärmeitä.

Kolmas nimilipuissa mainittu nimeämisperuste on vedenkokouman kaita ja pitkä muoto. Hyrynsalmen *Käärmelammesta* kerrotaan: "[--] se on semmonel luikarenniin kukkeärmej ja sittä syvä." Lisäksi Jämijärven *Kärmejärven* kerrotaan saaneen nimensä samannimisestä suosta, joka on pitkä ja kapea, käärmemäinen. Kovin yleistä muodon mukaan nimeäminen ei tosin ole, sillä koko aineistossa muodon mukaan nimettyjä vedenkokoumia on vain kolme.

5.2 Virtavedet

Aineistossa on yhteensä 57 jokea, (luonnon)ojaa, puroa tai uomaa. Myös virtavesien osia on aineistossa jonkin verran: yhdeksän koskea, kolme joenleventymää tai -kaventumaa, viisi suvantoa, neljä joenmutkaa, kaksi ojan tai puron osaa, kaksi virtapaikkaa sekä yksi joenhaara.

Huomattakoon, että aineiston ojissa ja puroissa saattaa yhä olla jäljellä jokunen kaivettu oja, vaikka olen pyrkinyt ne karsimaan pois. Nimiarkiston aineistossa ei aina tehdä selvää eroa luonnonojan ja kaivetun ojan välille, joten niiden erottaminen toisistaan on välillä mahdotonta. Olen myös luokitellut virtavedeksi veden täyttämän, joesta haarautuvan uoman *Kärnessunti*,⁴⁴ vaikka sen virtavuutta ei erikseen mainita.

⁴⁴ Appell. *sunti* 'salmi, kapeikko, sola' (NA: Merikarvia).

Silmiinpistävää *Käärme*-alkuisten virtavesien tapauksessa on tarkoitteiden pieni koko. Virtavesien nimistä yhdeksän kymmenesosaa kuuluu puroille, ojille tai vähäisille uomille. Jokia on vain neljä, ja ne ovat kaikki hyvin kapeita. Jokien osia on sen sijaan nimetty peräti 24.

5.2.1 Joet

Aineiston neljä jokea ovat Kauhavan *Kärmesluoma*, Suomussalmen kaksi *Käärmejokea* ja Tuusniemen *Käärmelamminjoki*. Kaikki ovat hyvin kapeita: esimerkiksi Kauhavanjoen sivujoki *Kärmesluoma* ei ole satelliittikuvassa juuri ojaa leveämpi, ja Tuusniemen *Käärmelamminjoki* laskee puroon. Toinen Suomussalmen *Käärmejoista* on hieman suurempi. Se alkaa kapeana vanana verrattain kookkaasta *Ylimmäisestä Käärmejärvestä* ja levenee kahdessa kohdin järveksi (*Keskimmäiseksi* ja *Alimmaiseksi Käärmejärveksi*), ennen kuin laskee edelleen Pieneen Pesiöjärveen.

Jokien nimeämisperusteet ovat melko selkeitä. Suomussalmen *Ylimmäisen Käärmejärven* rinnakkaisnimi on pelkkä *Käärmejärvi*, jossa muodossa se esiintyy jo v. 1863 kartassa (HK – Karta öfver Finland: C4). Muita *Käärmejärvä*iä ei kartassa ole. *Alimmainen* ja *Keskimmäinen Käärmejärvi* sekä *Käärmejoki* on siis nimetty *Käärmejärven* mukaan, ja minkä jälkeen myös alkuperäistä *Käärmejärveä* on alettu kutsua *Ylimmäiseksi Käärmejärveksi*.

Käärmelamminjoki puolestaan on liitynnäinen; se on nimetty joen alkulähteen mukaan. Tämä on tyypillistä etenkin ojille, josta ojien ja purojen kohdalla lisää. *Kärmesluoman* lähellä ei ole kartassa muita *Käärme*-alkuisia paikkoja, mutta se kuvataan nimilipussa muodoltaan kiemurtelevaksi ja ”käärmeileväksi”.

5.2.2 Ojat ja purot

Aineistossa on kaikkiaan 52 ojaa ja puroa. Niiden yleisimmät nimet ovat *Käärmeoja* (15 kpl), *Kärmeoja* (7 kpl) ja *Käärmepuro* (4 kpl). Lisäksi tässä ryhmässä on paljon toisen paikannimen sisältäviä nimiä, kuten *Käärmelamminoja* ~ *Käärmelamminpuro* (Juva), *Käärmekallionoro* (Kuusamo) ja *Käärmekivenoja* (Mäntyharju).

Eero Kiviniemen mukaan hyvin suuri osa ojien ja purojen nimistä on sijaintiin perustuvia liitynnäisiä. Esimerkiksi järvien laskuojat nimetään yleensä sen järven mukaan, josta ne alkavat. (1990: 199.) Tämä käy hyvin yksin sen kanssa, että ojista ja puroista peräti 22 alkaa *Käärme*-alkuisesta paikasta (mm. *Kärmejärvi*, *Kärmesprunni*, *Käärmesuo*) ja II kulkee *Käärme*-alkuisten

paikkojen läheltä (mm. *Kärmehauta*, *Käärmebarju*). Vain viiden tarkoitteen kohdalla mainitaan, että paikalla esiintyy käärmeitä, ja kahden ojan mainitaan olevan mutkaisia, kuten käärmeiden.

5.2.3 Virtavesien osat

Virtavesien osista eniten aineistossani on koskia, 9 kappaletta. Niiden nimet ovat hyvin yksioikoisia, sillä kaikkien nimi on joko *Kä(ä)rmekoski* tai *Kä(ä)rmeniva(t)*⁴⁵. Seuraavaksi eniten (5 kpl kutakin) on suvantojen ja mutkien nimiä. *Käärmesuvannon* lisäksi tästä ryhmästä löytyvät nimet *Kärmekoste*⁴⁶ ja *Kärmekallionsuvanto* sekä mutkien osalta *Kärmesniemi* ~ *Kärmesniemenmukka*, *Kärmeslubdanmutka*, *Kärmesmutka* ja *Käärmeniemi*.

Kiviniemi on todennut, että kosket ovat nimiensä puolesta voittopuolisesti liitynnäismuodosteita (1990: 200–201). Koskien välittömässä läheisyydessä on aineistossani enimmäkseen *Kä(ä)rmekallioita* ja *Kä(ä)rmenäkiä*; lämpimät, käärmeiden suosimat maastopaikat lienevätkin primaariniemiä, joiden mukaan muuta nimistöä on muodostettu.

Muista virtavesien osista vajaa puolet kuuluu nimilippujen perusteella nimirypäisiin. Todellinen osuus lienee suurempi, sillä osasta nimilippuja puuttuu paikan ja sen ympäristön kuvaus täysin. Joka tapauksessa Rovaniemen *Käärmesuvannon* vieressä on *Käärmeniemi*, Sodankylässä *Käärmesuvanto* sijaitsee heti *Käärmevuopajan* alla ja *Käärmekallionsuvanto* on osa *Käärmekoskea*. Mutkat on nimetty joko mutkan kohdalla olevan niemen mukaan (*Kärmesniemi* ~ *Kärmesniemenmukka*) tai muun lähellä olevan paikan mukaan (*Kärmeslubdanmutka*). Vain Evijärven *Kärmesmutkan* nimeämisperusteeksi arvellaan joen kiemurtelevaa muotoa.

Muut virtavesien osat ovat lähinnä yksittäismainintoja. Jokien leveitä paikkoja ovat Kittilän *Käärmejyrhämä*⁴⁷, Sallan *Käärmevuopaja* ja Savukosken *Käärmeuopaja*⁴⁸, joista kaksi viimeksi mainittua ovat oikeastaan pieniä joenlahtia. Yli-Iin *Käärmekallionkapeikko* puolestaan on joenkaventuma. Iin *Käärmebaara* on vähäinen joenhaara, Pudasjärven *Käärmeojansuu* kahden ojan yhtymäkohta ja *Käärmeojanlatvat* ja *Kärmelamminbalkeama* ojan tai puron alkupäitä. *Kärmekorva* ja *Käärmekuusenkoski* ovat vähäisiä virtapaikkoja ojassa tai joessa. Viimeksi mainitut kerrotaan nimetyn niemen tai kalliion mukaan.

⁴⁵ Appell. *niva* 'virtapaikka joessa tai purossa' (KS).

⁴⁶ Appell. *koste* 'virrassa kiven, saaren, niemen tms. esteen taakse syntyvä tyyni kohta t. pyörre' (SMS).

⁴⁷ Appell. *jyrhämä* 'leveä paikka vedessä' (NA).

⁴⁸ Appell. (*v*)*uopaja* 'lahdeke joessa tai järvessä' (Salla); 'jokiväylästä sivuun pistäytyvä rantamutka' (Sodankylä) (MA).

5.3 Veteen rajautuvat paikat

Aineistossa on kaikkiaan 442 veteen rajautuvaa paikkaa. Valtaosa tarkoitteista on niemiä (tai niemekkeitä, niemenkärkiä), saaria, lahtia (tai lahden osia) ja rantakallioita. Lisäksi aineistossa on salmia, luotoja, kareja ja rantoja. Yleisimmät nimet ovat *Kärme(s)niemi* (106 kpl), *Käärmeniemi* (99 kpl), *Käärmesaari* (30 kpl), *Käärmekallio* (25 kpl) ja *Kärmelabti* (25 kpl).

Tämän ryhmän tarkoitteista karit voitaisiin yhtä hyvin luokitella vedenalaisiksi paikoiksi. *Kari* tarkoittaa Kielitoimiston sanakirjan mukaan lähelle veden pintaa tai hieman sen yläpuolelle ulottuvaa kalliota tai kivi(kko)a, joskus myös luotoa. Koska Nimiarkiston tiedoissa ei yleensä eritellä, onko nimetty kari vedenalainen vai ei, käsittelemme kaikki karit yhdessä luotojen kanssa.

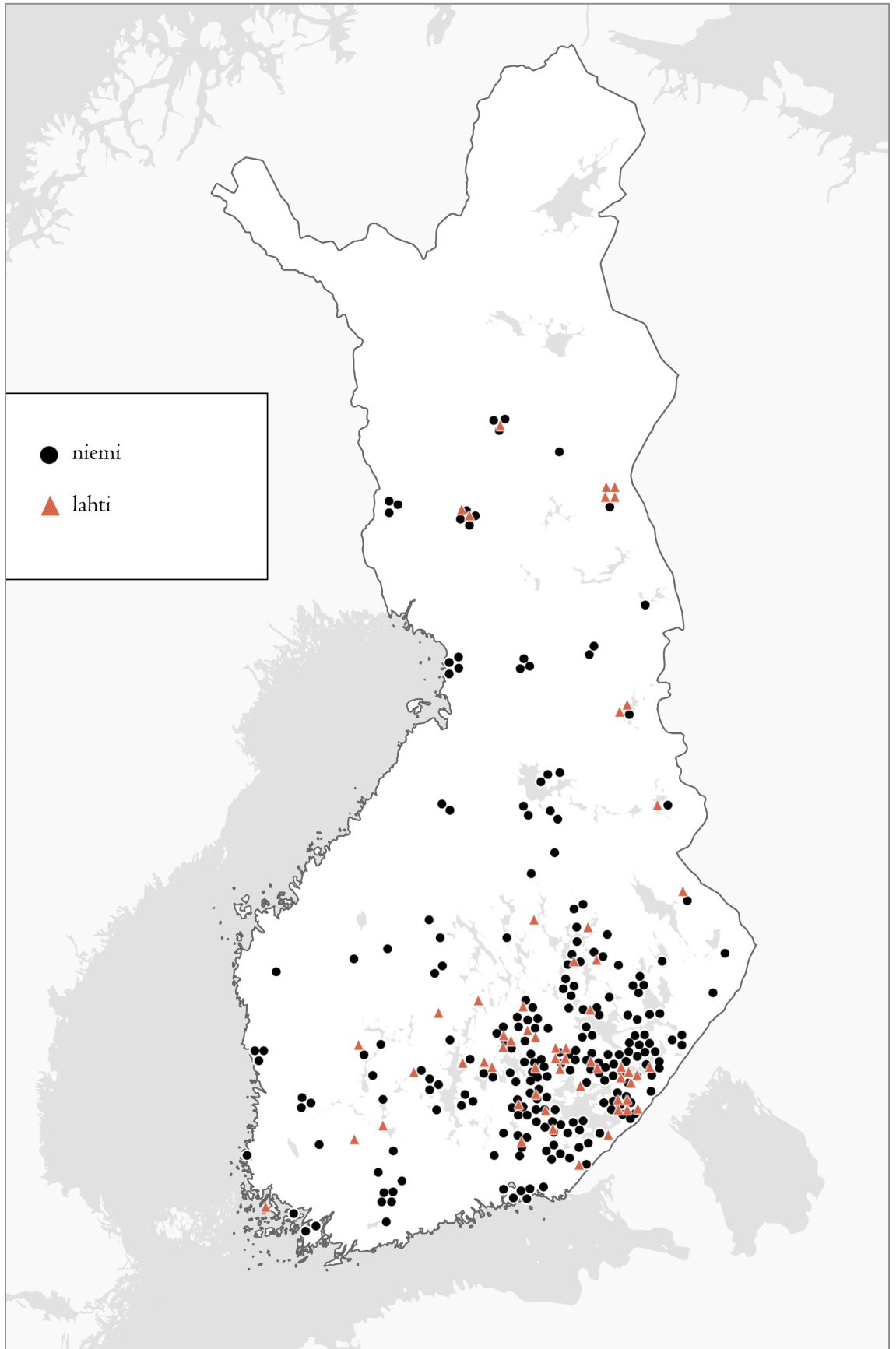
5.3.1 Niemet ja lahdet

Lukumäärällisesti niemiä on aineistossa reilusti enemmän kuin muita vesistötarkoitteita (216 kpl). Jonkin verran on myös niemekkeitä (16 kpl) sekä niemenkärkiä (8 kpl). Lahtia on vastaavasti 54 kpl ja lahdenpohjia kaksi. Ei ole yllätys, että tarkoitteet sijoittuvat enimmäkseen Itä- ja Järvi-Suomeen (ks. [kartta 8](#)), jossa järviä on runsaimmin. Jonkin verran esiintymiä on myös Lounais-Suomessa – myös rannikolla – sekä Pohjois-Suomessa.

Sekä niemien että lahtien nimistö on melko yksipuolista. Nimet *Kärmeniemi* ja *Käärmeniemi* toistuvat niemennimissä peräti 185 kertaa. Jos mukaan otetaan nimimuodot *Kärmesniemi*, *Kärmesnokka* ja *Kä(ä)rmenokka* sekä genetiivialkuiset *Kä(ä)rme(e)nniemi* ja *Kärmeenokka*, mainintoja tulee jo 204. Lahdissa osuudet ovat samansuuntaisia: 45 aineiston lahden ja poukaman nimi on joko *Kärmelabti*, *Käärmelabti* tai *Kärmeenlabti*. Nimeä *Kärmeslabti* ei esiinny kertaakaan.

Jäljelle jäävät niemien ja lahtien nimet ovat melko kirjavia. Eniten on selvästi toisen paikannimen sisältäviä liitynnäisiä, kuten *Käärmekallionniemi* (Heinävesi) ja *Käärmesaarenlabti* (Punkaharju). Näitä nimiä on hieman vajaat 40. Tähän ryhmään kuuluu myös ilmeisesti talonnimen sisältävä Teiskon *Kärmeistönokka* sekä Peräseinäjoen nimipari *Kärmesniemi* ~ *Kärmesniemenmukka*, jossa kumpikin nimi viittaa sekä joenmutkaan että mutkassa olevaan niemeen.

Toisen ryhmän muodostavat nimet, joiden perusosa poikkeaa nimetyn paikan lajista. Esimerkiksi Pudasjärven *Käärmekuusi* ei viittaa puuhun vaan niemeen. Kyse on metonyymisestä siirrynnäisestä: nimi on laajentunut tarkoittamaan puun lisäksi myös niemeä, jolla se kasvaa (Ainiala ym. 2008: I04–I05). Syntaktis-semanttisesta näkökulmasta voisi sanoa, että nämä nimet ovat yksiosaisia ja perusosattomia: ne sisältävät vain erikoispiirrettä (toisen paikan läheisyyttä)

Kartta 8. Aineiston niemet ja lahdet.

ilmaisevan nimenosan (Ainiala ym. 2008: 110). Muita ”väärän perusosan” sisältäviä nimiä ovat Kaavin *Käärmeidenpesä* (niemi) ja Sallan *Käärmebauta* (lahti). Luumäen *Kärmesaari* ~ *Kärmeissaari* ~ *Kärmeniemi* puolestaan on vedenkorkeudesta riippuen joko niemi tai saari, joten sillä on asiaankuuluvasti sekä *-saari-* että *-niemi-*loppuiset rinnakkaisnimet. Samalla logiikalla Taipalsaaren *Kärme kallio* on matalan veden aikaan niemeke.

Aineistossa on myös muutama nimi, joiden tausta on epäselvä. Tällaisia ovat Ruokolahden ja Merimaskun kaksi *Kärniemeä*, Aitolahden *Kärmeistö* (niemi) sekä Ruokolahden *Kärmebanka* (niemi). *Kär-*alkuisten nimien syntyhistoriasta ei ole tietoja; nimen alkuosa voi käärmeen lisäksi viitata myös esimerkiksi kärryihin, käräjiin tai suohon.⁴⁹ *Kärmeistö* taas lienee siirtynyt niemen nimeksi samannimiseltä talolta joko metonymisena siirrynnäisenä tai ellipsin kautta (*Kärmeistön-niemi* > *Kärmeistö*). Koska asiakirjatietoja *Kärmeistö*-nimisestä talosta ei ole, asiasta on vaikea olla varma. *Kärmebangan* osalta ongelmia tuottaa perusosa, joka viittaa itämurteissa haaraan, haaraumakohtaan tai kannakseen vesien välillä (SMS; NA: Pukaharju). Niemi ei kuitenkaan kartalla ole muodoltaan erityisen kaksihaarainen.

Niemien ja lahtien lukumääristä ja nimeämisperusteista

On erikoista, että niemiä on aineistossa melkein neljä kertaa niin paljon kuin lahtia. Yleensä niemiä ja lahtia on nimetty suunnilleen yhtä paljon (Kiviniemi 1990: 76). Syy epäsuhtaan lienee kuitenkin luonnollinen: käärmeiden tyypillisin esiintymisympäristö on maalla, vedessä niihin törmää harvemmin.

Niemet kuvataankin tyypillisesti nimenomaan käärmeisiksi (87 nimilipussa) tai louhikkoi-siksi (22 nimilipussa) paikoiksi. Selvästi harvemmin niihin yhdistetään käärmemäinen muoto (8 nimilipussa). Lahtiin käärmeisyys tai louhikkoisuus liitetään toisinaan (kaikkiaan 11 nimilipussa). Enimmäkseen niitä kuvataan nimilipuissa kuitenkin sijainnin kautta. Esimerkiksi Sallan *Käärmebautan* kerrotaan olevan ”lahti Käsijärvessä, lounaispäässä” ja Juvan *Kärme lahten* ”lahti Jukajärven pohjoisrannalla”.

Maantieteellisen sijainnin ohella lahtia määritellään myös muiden *Käärme*-alkuisten paikkojen perusteella. Aineiston 54 lahdesta ja poukamasta peräti 36 mainitaan sijaitsevan toisen *Käärme*-alkuisen paikan läheisyydessä. Tähän tapaan:

Lahti, saanut nimensä Käärmekarista. (Laukaa)

Lahti Pihlajavedessä Suuren-Kontiaisen itärannalla Käärmesaaren kupeessa. (Pukaharju)

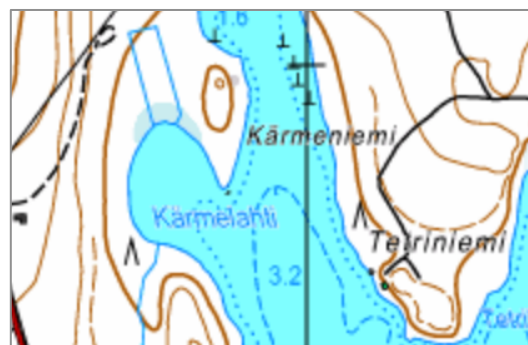
Puulaan Kärmeniemen itäpuolella sijaitseva lahti. (Kangasniemi)

⁴⁹ Ruots. *kärr* ’vetinen maa, lätäkkö’ (FO s.v. *kärr*); ’suo; mutasuo; rämekorpi; korpikangas’ (IRS s.v. *kärr*).

Toinen yleinen trendi on, että *Käärme*-alkuiset lahdennimet muodostavat pareja niemennimien kanssa. *Kärmeniemen* vieressä on tyypillisesti *Kärmelahti* (tai *Kärmeniemenlahti*) ja *Kärmelabden* vieressä *Kärmeniemi* (tai *Kärmelabdenniemi*). Aineistossa tällaisia *Käärme*-alkuisia niemi–lahti-nimipareja on 24 kpl.

On huomionarvoista, että lahdennimet osallistuvat suhteellisesti nimiparien muodostamiseen useammin kuin niemennimet. Lahdennimistä vajaa puolet on mukana muodostamassa niemi–lahti-paria, niemennimistä vain reilu kymmenesosa. Vastaavasti muiden *Käärme*-alkuisten paikkojen lähellä sijaitsee lahdista noin joka neljäs (15 kpl) mutta niemistä vain joka seitsemäs (30 kpl).

Nämä luvut sekä nimilippujen nimeämistiedot viittaavat siihen, että niemennimet ovat lahdennimiä useammin primaareja. Niemet siis nimetään tyypillisesti paikan ominaisuuksien (käärmeisyys, louhikkoisuus, muoto) mukaan. Lahdet taas nimetään usein jo aiemmin nimettyjen paikkojen – niemien, saarten, soiden, vuorten, peltojen – mukaan. Jako palautunee jo aiemmin mainittuun seikkaan, käärmeiden elinympäristöön: vaikka ne osaavat uida, niiden tyypillisin elinympäristö on kova maa.

Kuva 12. Kärmeniemi ja Kärmelahti Kangasniemellä.

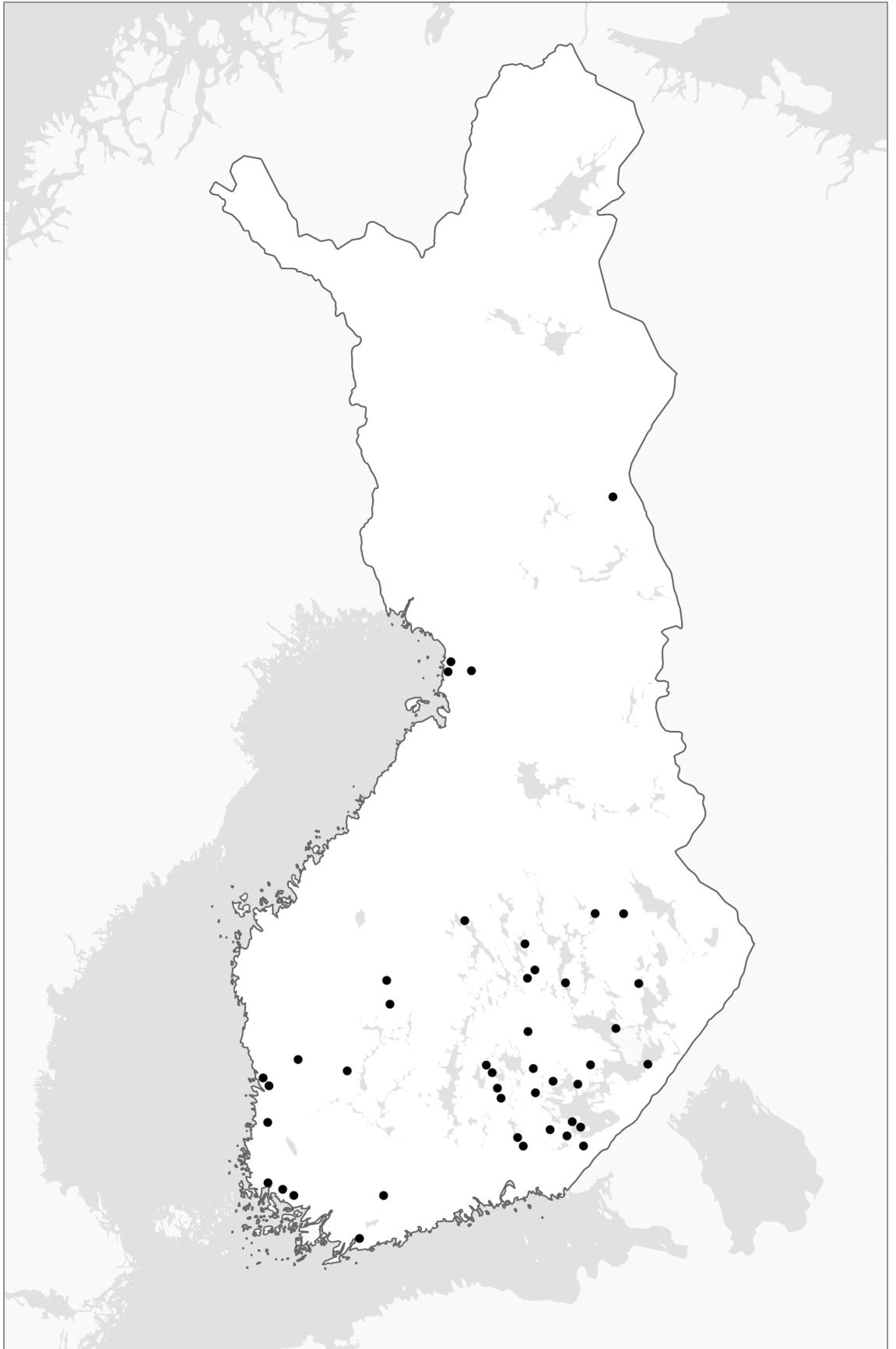
5.3.2 Kalliot

Aineistossa on kaikkiaan 42 rantakalliota ja 3 vedessä olevaa kalliota. Kuten [kartasta 9](#) käy ilmi, kalliot keskittyvät Keski- ja Itä-Suomen järviseduille sekä Lounais-Suomen rannikolle.

Kallioiden nimissä on hyvin vähän vaihtelua: nimimuodot *Kärme(s)kallio(t)*, *Käärmekallio* ja *Käärmeenkallio* kattavat lähes kaikki nimet. Poikkeuksia on vain neljä: *Käärmevuori* Savitaipaleella, *Kärmeluola* Velkualla, *Kärmeluolankallio* Eurajoella sekä *Kärmeenpesänvuori* Taipalsaaressa. Näistä paikoista *Käärmevuori* on jyrkkä, suoraan vedestä nouseva kallio, joka on ilmeisesti nimeämistilanteesta tulkittu vuoreksi. *Kärmeluola* puolestaan on rantakallio, jossa on käärmeenkoloja. *Kärmeluolankallio*- ja *Kärmeenpesänvuori*-nimet ovat sekundaarisia liitynnäismuodosteita.

Kallioiden yleisin nimeämisperuste näyttäisi olevan paikan käärmeisyys (26 nimilipussa). Neljän kallion kohdalla mainitaan, että lähistöllä on muita *Käärme*-alkuisia paikkoja. Lisäksi kahden kallion nimeä perustellaan paikalla sattuneella tapahtumalla tai uskomuksella: Joutsan

Kartta 9. Aineiston vesistötarkoitteiksi luokitellut kalliot.

Kärmealliolla käärme on purrut kissaa, ja Pertunmaan *Kärmealliosta* kerrotaan, että jos siellä heitti juhannusyönä käärmeen olkansa yli, sai omakseen aarteen.

5.3.3 Rannat

Aineiston rantojen nimet ovat huomattavasti monipuolisempia kuin kallioiden. Nämä nimet ovat *Kärmekeivenalus*, *Kärmekeviranta*, *Kärmebieta*, *Käärmeenperäksin*, *Käärmeenranta*, *Kärmebiekka*, *Kärmeidenkäräjäpaikka*, kaksi *Kärmealliota* ja *Kärmeniemi*. Lisäksi aineistossa on yksi rannassa oleva rinne, Sotkamon *Käärmetörmä*.

Perusosat *ranta*, *biekka* ja *bieta* tarkoittavat 'rantaa' ja *törmä* 'rantapengertä'⁵⁰, mutta muut nimet ovat pääosin liitynnäisiä tai siirrynnäisiä. Esimerkiksi Puumalan *Kärmekeivenalus* lienee viitannut alun perin apajaan⁵¹ ja Säamingin *Kärmeniemi* niemeen. Taipalsaaren *Kärmekeviranta* on puolestaan osa suurempaa *Kärmekevi*-nimiryvästä, johon kuuluvat myös *Kärmekevinieniemi*, *Kärmekevivuori* ja *Kärmekeviabo*.

Erikoisen kuuloinen *Käärmeenperäksin* selitetään nimilipussa rannaksi, jolle "[nimenantaja] antoi [--] nimen Käärmeenperäksin, koska siellä oli paljon käärmeitä". *Peräksin* tarkoittaa lahdenpoukamaa tai -pohjukkaa (NA), mutta nimilipun mukaan nimi on annettu suoraan rannalle.

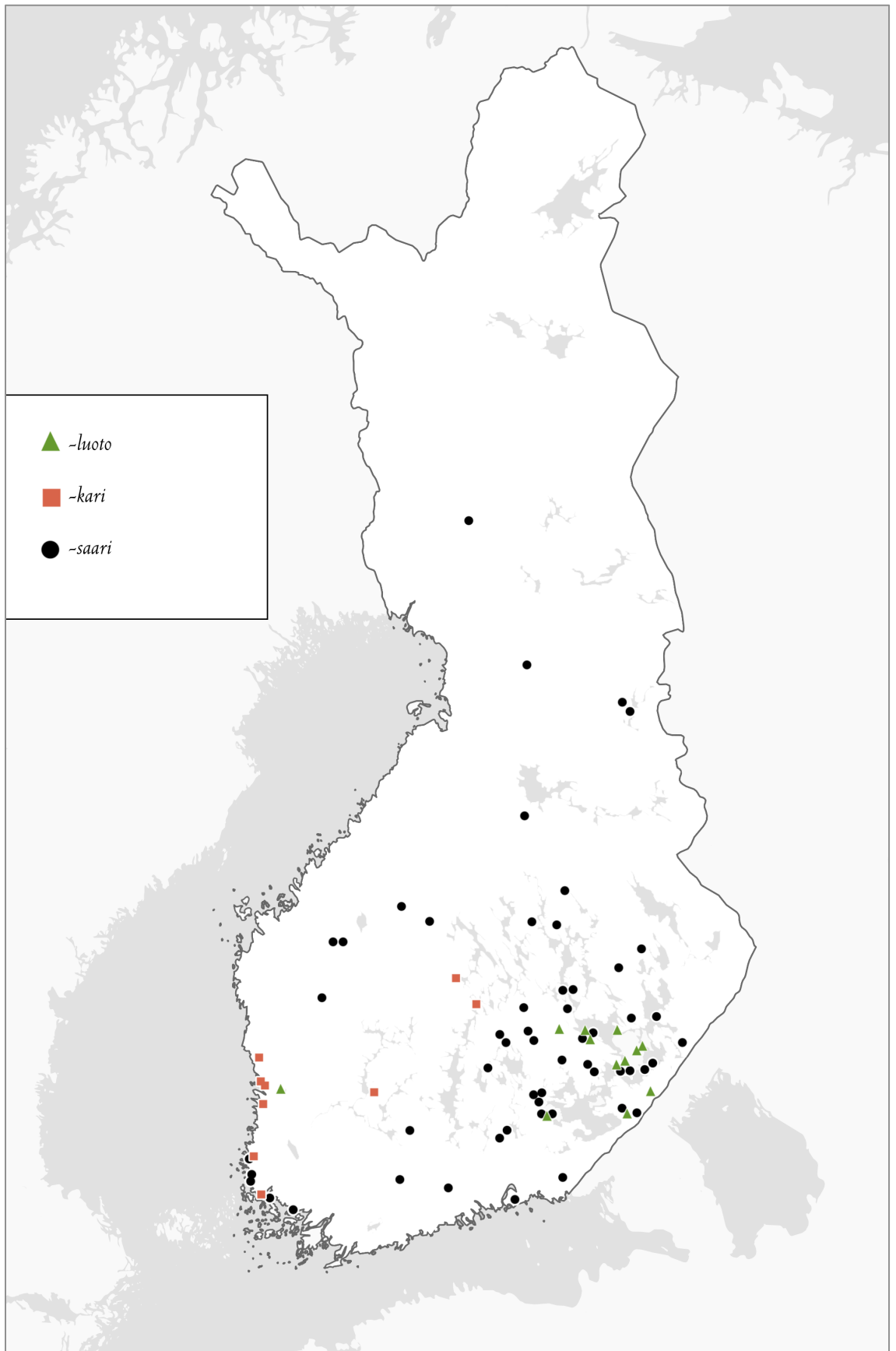
Viimeinen rannaksi merkitty tarkoite, Muhoksen *Kärmeidenkäräjäpaikka*, on luonteeltaan epäselvä. Se saattaa olla rannalla sijaitseva käärmeennousupaikka, mutta voi olla nimenä siirrynnäinenkin.

5.3.4 Saaret, karit ja luodot

Aineistossa on kaikkiaan 81 saarta, karia ja luotoa. Kolme yleisintä nimeä *Käärmeasaari*, *Kärmeasaari* ja *Käärmeluoto* kattavat kolme viidesosaa tämän ryhmän nimistä. Maantieteellisesti *saari*- ja *luoto*-perusosaiset nimet keskittyvät Itä- ja Keski-Suomen järviolueille (*kartta 10*). *Kareja* taas on pienenä rypäänä länsirannikolla Merikarvian ja Uudenkaupungin välillä. *Saaren*, *karin* ja *luodon* lisäksi nimien perusosina esiintyvät appellatiivit *harju*, *krunni*, *letto*, *mäki*, *niemi*, *säri* ja *vuori*.

⁵⁰ Appell. *törmä* 'jyrkkä rantapenger t. -äyräs, mäenrinne; töyräs, töyry, ahde, törmänne, töyränne' (KS). Nimilipussa Sotkamon *Käärmetöyryä* kuvataan rannassa olevaksi rinteeksi.

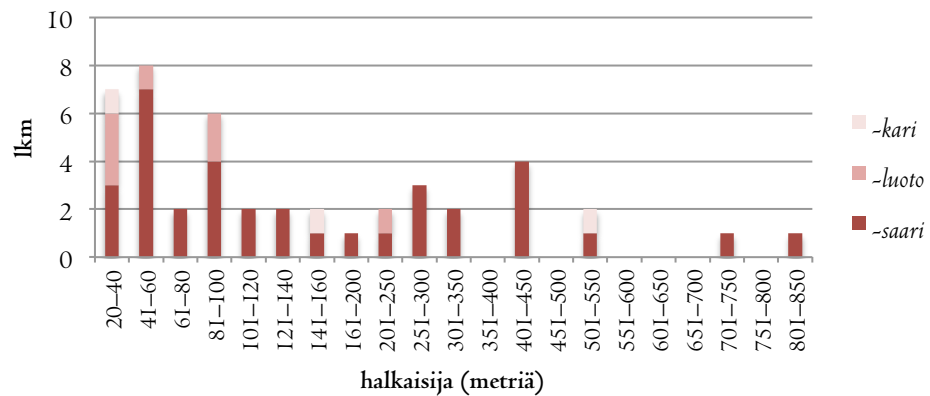
⁵¹ Appell. *alus* 'apajapaikka, paikka jonkin toisen paikan alapuolella' (NA: Taipalsaari).

Kartta 10. Aineiston veden ympäröimät maa-alueet, joiden perusosa on *saari, kari* tai *luoto*.

Ryhmän tarkoitteet ovat kooltaan melko pieniä: saarten, karien ja luotojen keskimääräinen halkaisija on 191 metriä (mediaani 90 m). Kuten kaaviosta 4 näkyy, yli 80 % tämän ryhmän tarkoitteista on alle 350-metrisiä. Myös keruutiedoissa pienuus korostuu, sillä paikan pieni koko mainitaan kolmasosassa ryhmän nimilipuista.

Kaavio 4. -saari-, -luoto- ja -kari-perusosaisten saarten halkaisijat (n=45 kpl).⁵²

Olen aineistoa käsitellessäni pyrkinyt sisällyttämään tähän nimiryhmään vain sellaiset tarkoitteet, joita voi luonnehtia 'pieniksi veden ympäröimiksi maa-alueiksi'. On kuitenkin hyvä muistaa, että rajanveto tällaisten nimitysten välillä on hankalaa (Kiviniemi 1990: 77), sillä niiden merkityskentät ovat osittain päällekkäisiä. Kielitoimiston sanakirjan mukaanhan *saari* on joka puolelta veden ympäröimä (mannerta pienempi) maa-alue, *luoto* taas pieni (puuton) saari ja *kari* lähelle veden pintaa tai hieman sen yläpuolelle ulottuva kallio, kivi(kko) tai pieni luoto. Tämä kokojaottelu ei aineistossa aina toteudu: esimerkiksi *kari* voi viitata yli puolikilometrisiin saariin (Alatornion *Käärme-kari*).

Ritva Liisa Pitkänen onkin todennut, että appellatiivit *luoto* ja *kari* voivat viitata eri puolilla maata hyvin eri suuruisiin tarkoitteisiin. Siinä missä *luoto*-perusosaiset tarkoitteet ovat esimerkiksi Kustavin ja Rymättylän alueilla tyypillisesti *kareja* suurikokoisempia, Kotkan saaristossa *luodot* ja *karit* ovat samaa kokoluokkaa keskenään. (Pitkänen 1972: 343.) Tämän takia en pidä erityisen yllättävänä, että osa aineiston saarista, kareista ja luodoista kantaa nimessään ”väärää” perusosaa. Pyhämaan *Kärmeensaari* on esimerkiksi keruutietojen mukaan luoto ja Uudenkaupungin *Kärmeen-kari* saari. Näennäiset ristiriidat paikan lajin ja perusosan välillä johtunevat osin nimestäjien, osin

⁵² Saarten halkaisijat on mitattu digitaalisesti viiden metrin tarkkuudella Maanmittauslaitoksen Karttapaiikka-palvelun avulla. Halkaisija on mitattu saaren pisimmästä kohdasta. Mukana kaaviossa ovat saaret, jotka olivat paikallistettavissa palvelun avulla.

informanttien tulkinnoista. Sama paikka voi yhden kielenkäyttäjän mielestä kuulua karien ja toisen mielestä pikemminkin luotojen luokkaan.

Todettakoon vielä, että nimilipuissa appellatiivi *saari* voi tarkoittaa myös metsälamparettia (Ylistaron *Kärnessaari*) tai maankohoumaa suolla (Jalasjärven *Kärnessaaret*). Eero Kiviniemen mukaan *luoto* taas voi viitata saaren lisäksi myös vedenalaiseen ja *kari* vastaavasti myös mantereeseen tarkoitteeseen (1990: 77–79). Koska Nimiarkiston keruutiedoissa ei yleensä mainita, ovatko nimilippujen karit ja luodot vedenalaisia vai eivät, aineistossani saattaa piillä myös jokunen vedenalainen kari tai luoto. Sellaiset vedenalaiset karit ja luodot, jotka olen varmistanut vedenalaisiksi, käsitellään seuraavassa luvussa.

Saarten, karien ja luotojen nimeämisperusteista

Saarten, karien ja luotojen yleisimmät nimeämisperusteet ovat nimilippujen perusteella käärmeisyys (21 mainintaa) sekä muiden *Käärme*-alkuisten paikkojen läheisyys (16 mainintaa). Yleisimmin saaren, karin tai luodon lähellä on joko *Kä(ä)rmeniemi* tai *Kä(ä)rmesalmi*. Monet saarenimet lienevätkin alun perin liitynnäisiä, kuten Ruokolahden *Kärneluoto* ~ *Kärmeniemenluoto* ja Alatornion *Käärmekarinkrunni*.⁵³

Muita nimilipuissa mainittuja nimeämisperusteita ovat käärmeisiin liittyvät tarinat (yksi maininta) ja kiemurainen tai kaita muoto (kaksi mainintaa: Haukivuoren *Kärmeniemi* sekä Punkaharjun *Käärnesaari*). Uudenkaupungin *Kärmevuoren* nimeämisperusteena taas on mahdollisesti saaren kallioisuus. Saaresta ei ole arkistossa tarkkoja karttatietoja, mutta sen kerrotaan olevan Isossaluodossa, joka on lähisaarineen hyvin kallioista seutua. Muutamien nimien erikoisilta tuntuvat *-niemi*-perusosat selittyvät vesistöjen vedenkorkeuden vaihtelulla. Esimerkiksi Kerimäen *Kärmeissaari* ~ *Kärnesaari* ~ *Kärmeniemi* on matalan veden aikaan niemi ja korkean veden aikaan saari, mikä näkyy myös vaihtelevana nimen perusosana. Myös Haukivuoren *Kärmeniemen* lienee ollut nimeämisajankohtanaan niemi.

Saarten, karien ja luotojen nimistössä on myös jonkin verran ns. vertailevia nimipareja. Kangasniemellä kaksi lähekkäistä saarta tunnetaan nimillä *Käärnesaari* ~ *Iso Käärnesaari* ja *Pieni Käärnesaari*. Jaalassa puolestaan on *Iso Kärnesaari* ja *Vähä Kärnesaari*, ja Haukivuoressa *Kärnesaari* ja *Pieni Kärnesaari*. Usein tällaisissa vertailevissa nimipareissa pienempi tarkoite on nimetty lähellä olevan suuremman tarkoitteen mukaan (Kiviniemi 1971: 125–128). Näyttää siis todennäköiseltä,

---

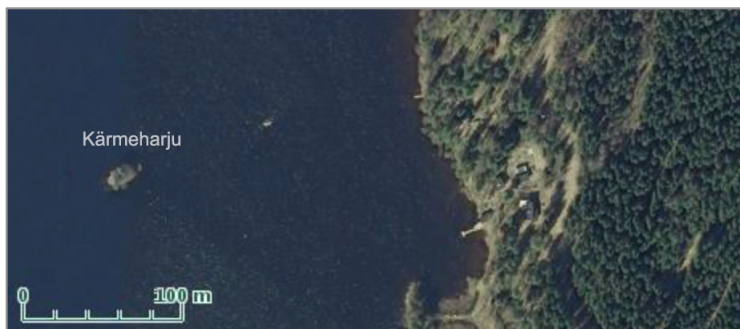
⁵³ Appell. *krunni* 'matalikko, kari, luoto' (SMS); Kiviniemen mukaan voi tarkoittaa myös vedenalaista luotoa (1990: 77).

että (*Iso*) *Kärmesaari* olisi nimenä primaari ja *Vähä* tai *Pieni Kärmesaari* luonteeltaan myöhäisempi liitynnäinen.

Aineistossa on myös joitakin johdannaisia, kuten Askaisten *Kärmäläinen* ~ *Käärmesaari*. Vuoden 1953 keruutiedoissa mainitaan, että *Kärmäläinen* on saaren kansanomaisen nimi, *Käärmesaari* puolestaan virallinen. Saarella mainitaan myös olevan *Kärmäläinen*-niminen yksinäistila. Uusimissa peruskartoissa saaren nimi on *Kärmäläinen*, mutta tilasta ei ole mainintoja. Aitolahdella puolestaan tunnetaan *Kärmeistönkari*-niminen kari, joka sijaitsee *Kärmeistö*-nimisen niemen lähellä. Niemi on voinut saada nimensä *Kärmeistö*-nimisen talon mukaan, vaikkakaan Nimiarkistossa ei ole tällaisesta talosta tietoja.

Kenties erikoisin aineiston saarenimi on Kangasniemen *Kärmesäri*. Perusosan appellatiivia *säri* ei tunne sen enempää Murreakisto kuin sanakirjatkaan, mutta Kiviniemi mainitsee, että *säri* voi viitata nimen perusosana saareen (1990: 77). Kenties perusosassa on aiemmin ollut pitkä vokaali. Kysymyksiä herättää myös Hartolan *Kärmeharju*, joka on pieni, matala ja käärmeetön saari Jääsjärvessä (kuva I2). Nimiarkiston tiedoissa ei ole muita mainintoja *Kärmeharju*-alkuisista nimistä Hartolassa, ei myöskään tietoja *Kärme*-alkuisista paikoissa Jääsjärven välittömässä läheisyydessä. *Kärmeharju* voi toki olla siirrynnäinen tai liitynnäinen, mutta yhtä hyvin kyseessä voi olla primäärinimi, jonka nimeämisperuste jää epäselväksi.

Kolmas kummallinen saarenimi on Uudestakaupungista nimestetty *Kärmeenjakakkiletto*, joka muodostaa yhdessä *Sileäkajakakkileton* kanssa kariparin *Kajakketot*. Yleiskielessä *letto* viittaa puuttoon, hyllyvään suohon (KTS). Nimiarkiston tietojen mukaan taas *kajakki* tarkoittaa appellatiivina Lounais- ja Länsi-Suomessa seudulla lorkkia tai lokinsukuista lintua ja *letto* karia, palasta kalliota tai pientä saarta. Yleiskielisenä *Kärmeenjakakkiletto* tarkoittaisi siis 'käärmeenlokkikaria' tai 'käärmeenlokkisaarta'. Semanttisesti nimi on absurdi, mutta viereisen karin nimi *Sileäkajakakkiletto* ja karien yhteisnimi *Kajakketot* viittaavat siihen, että kyseessä on liitynnäinen. Uudestakaupungista on tietoja ainakin kahdesta muusta *Kärmeen*-alkuisesta paikannimestä, *Kärmeenkalliosta* ja *Kärmeenkarrista*. Näistä ainakin *Kärmeenkari* sijaitsee *Kajakkettojen* välittömässä läheisyydessä.

Kuva I3. Hartolan *Kärmeharju*.

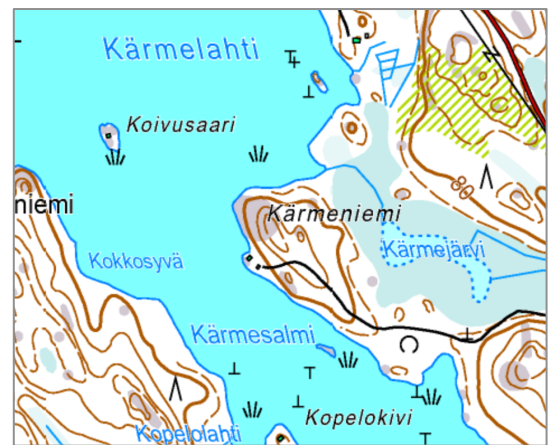
Satelliittikuvassa 20 metrin mittainen *Kärmeharju* ei ole järin harjumainen.

5.3.5 Salmet ja kannakset

Aineistossa on kaikkiaan 12 salmea ja kaksi kannasta. Yleisimmät tämän ryhmän nimet ovat *Kärmesalmi* (5 kpl), *Käärmesalmi* (4 kpl) ja *Kärmeniemensalmi* (2 kpl). Näiden lisäksi aineistossa on salmi *Kärmelouhu*⁵⁴ (Konginkangas) sekä kannakset *Kärmekevene*⁵⁵ (Leivonmäki) ja *Kärmebaikka*⁵⁶ (Rymättylä).

Selvien liitynnäisten (*Kärmeniemensalmien*) lisäksi kuusi muuta salmea sijaitsee *Käärme*-alkuisten paikkojen välittömässä läheisyydessä. Haukivuoren ja Iisalmen salmet ovat lähellä *Kä(ä)rmeniemiä*, Joutsan ja Rantasalmen lähellä *Kä(ä)rmesaaria* ja Säamingin lähellä *Kärmelabtea*, *Kärmeniemiä* ja *Kärnejärveä*. Salmennimet kuuluvat siis nimirypäisiin, mutta niiden primaarisuudesta ei ole tietoa.

Nimilipuissa salmiin yhdistetään toistuvasti maininnat uivista käärmeistä ja salmien mutkaisuudesta. Myös toisella kannaksella mainitaan olevan käärmeitä. *Kärmelouhun* todetaan myös olevan nimensä mukaisesti louhikkoinen – sellaisessa maastossa myös käärmeet viihtyvät. Salmien ja kannasten nimet näyttävätkin palautuvan joko paikkojen käärmeisyyteen, *Käärme*-alkuisten paikannimien läheisyyteen tai salmien mutkaisuuden muotoon.

Kuva 14. Säamingin Kärmesalmi sekä läheiset Kärnelahti, Kärnejärvi ja Kärmeniemi.

5.3.6 Muut

Edellä käsiteltyjen tarkoitteiden lisäksi aineistossa on vielä kaksi veteen rajautuvaa paikkaa, Ahlaisten *Kärmeviiki* sekä Joutsenon *Kärmebauta*. *Kärmeviiki* on vesijättömaa⁵⁷, joka sijaitsee *Kärmekearin* edustalla Pohjanlahdessa. Nimen perusosa *viiki* on länsirannikolle tyypillinen ruotsalaislaina (IRS s.v. *vik* 'lahti, lahdelma, poukama'). Alueella on *-viiki*-loppuisia paikannimiä vanhastaan paljon: esimerkiksi Maanmittauslaitoksen Kansalaisen karttapaikan rekisterissä länsi- ja lounaisranni-

⁵⁴ Appell. *louhu* 'kivikko, louhikko, kivirykelmä' (NA).

⁵⁵ Appell. *kevene* 'kannas, kapea maakaista, niemen kaula' (SMS).

⁵⁶ Appell. *baikka* 'kannas' (Kiviniemi 1990: 76); 'kannaskohta; pitkän niemen kapeampi paikka; kapea rantakohta; ylimenopaikka esim. saareen mentäessä; kahden saaren väli' (NA: Rymättylä).

⁵⁷ Appell. *vesijättö(maa)* 'aik. veden peitossa ollut pysyvästi kuivaksi jäänyt maa-ala' (KS).

kolle sijoittuvia *-viiki*-nimiä on lähes sata. Määriteosa *kärme* lienee yhteydessä viereiseen *Kärmekeariin*. Ilman vanhoja karttamerkintöjä on kuitenkin mahdotonta arvioida, kumpi nimistä on vanhempi tai primaari.

*Kärmebauta*⁵⁸ puolestaan on kivinen, raurinkoinen syväne tai monttu Saimaan rantamaalla. Sen kuvataan olevan ”pinnalt mitattun kymmene metrii [leveä], iha niiko iso pata puotettu siihe.” Kyseessä on vanha käärmeiden talvehtimispaikka, joten nimi on todennäköisesti saanut motivaationsa paikalla esiintyvistä käärmeistä.

5.4 Vedenalaiset paikat

Vedenalaisia paikkoja on aineistossa melko vähän, kaikkiaan 22. Näistä apajia on 17 ja kareja ja luotoja 3. Lisäksi matalikkoja ja syvänteitä on kumpiakin yksi.

Apajien nimet ovat hyvin kirjavia, ja käytännössä aina siirrynnäisiä. Tämä näkyy jo siinä, että vain reilu kolmannes (7 kpl) apajanimistä päättyy apajaa tarkoittaviin appellatiiveihin *apaja* tai *alus*. Lisäksi kaikissa *-apaja-* ja *-alus-*päätteisissä nimissä määriteosa sisältää toisen paikannimen: Taipalsaaren *apaja* on *Käärmeenpesänalus*, Mikkelin *Kärmevuorenalus* ja Savitaipaleen *Kärmeaudanapaja*. Kaikkien tämän tyyppin apajanimien määriteosa on myös genetiivissä, ja muutamissa tapauksissa suorastaan hämmästyttävän pitkä (*Kärmeniemenvuorenalus*, *Käärmeenalusranta-apaja*). Näin pitkät nimet alkavat olla jo hankalia jokapäiväisessä käytössä. Koska niissä ei kuitenkaan ole tapahtunut elliptisiä lyhennyksiä, voidaan olettaa, ettei niitä ole tarvinnut käyttää kovin usein.

Loput aineiston apajanimet päättyvät näennäisesti väärämerkityksiseen appellatiiviin (esimerkiksi *niemeen*, *saareen* tai *pesään*). Ne ovatkin enimmäkseen metonyymisiä siirrynnäisiä, eli siirtyneet apajanimiksi joltakin läheiseltä paikalta (Ainiala ym. 2008: 104–105). Esimerkiksi Kajaanin ja Taipalsaaren *Käärmeniemet* sijaitsevat samannimisen niemen lähellä, ja Hartolan *Kärmesyvä* on siirtynyt samannimiseltä syvänteeltä. Joukossa on myös yksi liitynnäinen, *Kärmesyvännapa*. Sekin on saanut nimensä syvänteeltä, mutta saanut perusosakseen sijaintia kuvaavan appellatiivin *napa*.

Aineiston ainoa matalikko *Käärmealonmatala* (Pello) on rakenteeltaan liitynnäinen, mutta keruutietojen mukaan kantanimeä *Käärmealo* ei tunneta. Tämä ei ole yllättävää, sillä appellatiivi *palo* viittaa kaskiviljelyyn (Kiviniemi 1990: 67), ja kaskiviljelyn loputtua myös siihen liittyvä nimitys on valtaosin unohtunut. Matalikon lähellä on kuitenkin runsaasti muita *Käärme*-alkuisia ni-

---

⁵⁸ Appell. *bauta* ’kuoppa, monttu, syväne’ (SMS).

miä, kuten *Käärmeoja*, *Käärmelampi* ja *Käärmejuppo* ~ *Käärmejupukka*⁵⁹ (Karttapaikan tiedoissa myös *Käärmelampi*). *Käärmepalo* lienee ollut osa samaa nimiryöstä.

Aineiston ainoa syväne on yllätyksettömästi nimeltään *Kärmesyvä* (Joutsa). Se sijaitsee jo mainitun *Kärmesyvännapa*-apajan ympärillä. Syvänteen nimeen liittyy tarina, jonka mukaan käärmeeet uivat paikalla pyhäpäivinä nuottaan.

Loput vedenalaiset tarkoitteet on nimetty hyvin suoraviivaisesti. Aineiston molemmat karit ovat *Käärmekareja* (Laukaa, Äänekoski) ja ainoa luoto *Käärmeniemenluoto* (Kerimäki). Toisen karin lähellä on keruutietojen *Käärmelabi*, toisen yli ui usein käärmeeitä. *Käärmeniemenluoto* taas sijaitsee *Käärmeniemen* edustalla, mistä kertoo nimen määriteosakin.

Kuva 15. Pellon *Käärmepalonmatala* ja muita *Käärme*-alkuisia nimiä.

5.5 Yhteenvedo vesistönimistä

Vesistönimille ja -paikoille on löydettävissä muutamia toistuvia ominaisuuksia. Silmiinpistävin niistä on liittynäisnimien suuri määrä. Vesistönimissä ei ole suoranaisia kokoliittynäisiä sen enempää kuin maastonimissäkään (molemmissa noin 9 % nimimuodoista), mutta vesistöpaikkojen lähellä on keruutietojen mukaan huomattavasti maastopaikkoja useammin muita *Käärme*-alkuisia nimiä. Erityisesti tämä korostuu virtavesien, virtavesien osien, lahtien ja vedenalaisten paikkojen kohdalla, joista peräti 44–61 % sijaitsee muiden *Käärme*-nimiä kantavien paikkojen läheisyydessä (taulukko I3). Vertailun vuoksi todettakoon, että korkein vastaava luku maastotarkoitteissa on soilla (24 %). Eroa selittää se, että vesistönimet kuuluvat maastonimiä useammin nimiryöstäisiin. Useimmat rypäiden nimet ovat määriteltyinä, jolloin rypään

⁵⁹ Appell. *jupukka* 'pieni vaara, vaarannyppylä, juppura' (SMS).
Appell. *juppo* 'keilamainen vaaran huippu, juppura' (SMS).

kantanimeä on hankala jäljittää: esimerkiksi Pellon *Käärmepalonmatalan* lähellä on *Käärmevaara*, *Käärmeoja*, *Käärmekaula* ja *Käärmejuppo* ~ *Käärmejupukka*.

Toinen aineistoa yhdistävä tekijä on tarkoitteiden pieni koko, joka korostuu erityisesti vedenkokoumien, saarten ja virtavesien tapauksessa. Erityisesti vedenkokoumat ovat aineistossa selvästi maan keskiarvoa pienempiä (Kiviniemi 1977: 201). Maastotarkoitteiden koko ei samalla tavalla korostu aineistossa, joskin monet maastotarkoitteiden perusosat pitävät sisälleen 'pienuuden' merkityksen (*kumpu*, *mätäs*). Toisaalta maastotarkoitteiden, kuten soiden ja metsien, tarkka mittaaminen kartoilta on vaikeampaa kuin selvärajaisten saarten ja lampien.

Taulukko 13. Eräiden vesistötarkoitteisiin nimilipuissa yhdistettyjen ominaisuuksien lukumäärät ja mainintojen prosentuaalinen osuus kaikista ryhmään kuuluvista paikoista.

	paikkojen tot. lkm	käärmeisyys		louhikkoisuus		lähellä muita <i>Käärme-</i> alkuisia paikkoja		käärmemäinen muoto		tarina	
		kpl	%-osuus	kpl	%-osuus	kpl	%-osuus	kpl	%-osuus	kpl	%-osuus
vedenkokoumat	78	11	14,1	1	1,3	23	29,5	4	5,1	0	0,0
joet, ojat, purot	58	5	8,6	0	0,0	35	60,3	3	5,2	1	1,7
kosket	9	3	33,3	0	0,0	4	44,4	1	11,1	0	0,0
muut virtavesien osat	20	3	15,0	0	0,0	9	45,0	1	5,0	0	0,0
niemet	216	87	40,3	19	8,8	32	14,8	6	2,8	1	0,5
lahdet ja poukamat	56	5	8,9	0	0,0	34	60,7	1	1,8	1	1,8
saaret, karit, luodot	81	20	24,7	1	1,2	11	13,6	2	2,5	2	2,5
rantakalliot	42	28	66,7	3	7,1	4	9,5	0	0,0	2	4,8
vedenalaiset paikat	22	2	9,1	0	0,0	10	45,5	0	0,0	1	4,5

Kunkin ryhmän yleisin ominaisuus on lihavoitu. *Käärme*-alkuisiksi nimiksi on tässä katsottu sekä määriteosaliitännäiset että kokoliitännäiset.

Nimilipuissa paikkoihin liitetystä ominaisuuksista yleisin on käärmeisyys. Tämä ominaisuus on yleisin niemien ja rantakallioiden kohdalla (taulukko 13), mikä on loogista sikäli, että käärmeet viihtyvät nimenomaan kallioilla ja rantamailla. Jonkin verran sitä esiintyy myös koskien, saarten, karien ja luotojen ryhmissä. Muita nimilipuissa mainittuja ominaisuuksia ovat paikan muoto ja paikkaan liitetty tarina. Molemmat ovat melko harvinaisia nimeämisperusteita, mutta niitä liitetään silloin tällöin mm. kallioihin, niemiin, lahtiin ja salmiin.

Aineiston vesistönimillä on selvästi vähemmän erikoisia perusosia kuin maastonimillä. Ero Kiviniemikin on todennut, että vaikka esimerkiksi veteen rajautuvia niemiä on varmaankin yhtä paljon erilaisia kuin mäkiä, niitä on luonnehdittu vain harvoilla ilmauksilla (Kiviniemi 1990: 75–76). Tämä havainto näyttää pätevän ainakin oman aineistoni vesistötarkoitteisiin yleisemminkin. Nimien perusosissa on muutamia semanttisia erikoisuuksia, kuten *säri* ja *viiki*, mutta muutoin

perusosat ovat semanttisesti läpinäkyviä vaikkakin välillä murteellisia appellatiiveja (*baikka* 'kannas', *jyrhämä* 'leveä paikka vedessä'). Siirrynnäisnimiä on jonkin verran, enimmäkseen apajien mutta joskus myös niemien ja rantojen nimissä.

Yksittäisistä tarkoiteryhmistä mainittakoon, että lahdet hahmotetaan nimilipuissa tyypillisesti ilmansuuntien avulla ja suhteessa toisten paikkojen sijaintiin. Nimilippujen mukaan ne ovat usein esimerkiksi jonkin niemen itä- tai länsipuolella, järven etelä- tai pohjoispäässä tai vaikkapa tietyn saaren luoteispuolella.

6 Lopuksi

Tässä työssä olen pyrkinyt selvittämään maamme *Käärme*-alkuisten perinnäisten paikannimien rakennetta, levikkiä ja nimeämisperusteita. Olen mahdollisuuksien mukaan kiinnittänyt huomiota nimettyjen paikkojen ominaisuuksiin sekä niistä kerrottuihin tarinoihin. Tarkoitukseni on ollut luoda yleiskuva siitä, minkälaisia luonnonpaikkoja käärmeiden mukaan on nimetty, mitä nimeämisperusteita nimien taustalla on ja minkälaisia näiden paikkojen nimet ylipäätään ovat.

Rakenteellisesti olen lähestynyt aineistoa perinteisin onomastisin menetelmin. Enimmäkseen olen jakanut nimet perus- ja määriteosiin ja käsitellyt nimielementtejä leksikaaliselta kannalta. Joissakin kohdin olen kuitenkin nähnyt tarpeelliseksi lähestyä nimiä myös syntaktis-semanttisesti; näin on ennen muuta silloin, kun olen käsitellyt metonyymisten siirrynnäisten rakennetta tai aineiston nimityyppisiä nimenosien lukumäärän kannalta. Olen käyttänyt tässä työssä aina kulloinkin mielestäni parhaiten soveltuvaa analyysimallia, ja vaikka tämä ratkaisu voi aluksi tuntua epäjohdonmukaiselta, olen näin saanut aikaan mielestäni sängen tyydyttävän tarkastelukulman. Tärkeimpiä rakenteellisia havaintoja aineistosta on mm. se, että vesistönimet ovat maastonimiä useammin liitynnäisiä. Toinen merkittävä rakenteellinen havainto on se, että *luola*-loppuiset nimet ovat muuta nimistöä useammin metonyymisiä.

Nimien rakenteen ohella olen kiinnittänyt huomiota Nimiarkiston keruulipuissa kerrottuihin tietoihin. Arkistolipuissa luonnehditaan usein nimettyjä paikkoja: niiden ominaisuuksia, ikää ja paikkoihin liitettyjä uskomuksia ja tapahtumia. Käärmeisiin vanhastaan liitetyt uskomukset näkyvät toistuvasti mm. *Mato*-kiertoilmauksen sisältävissä nimien rinnakkaismuodoissa sekä paikoista kerrotuissa tarinoissa. Myös keruulipuissa toistuvilla kertomuksilla käärmeiden käräjistä, kruunupäisistä käärmeistä ja käärmeiltä varastamisesta on pohja suomalaisessa kansanperinteessä (Pulkinen 2014: 279; Reinholm 1896: IOI–IO3).

Keruutiedoissa on myös muita toistuvia elementtejä. Vaikka tiedoista ei voi saada täysin luotettavaa kuvaa *Käärme*-nimien nimeämisperusteista, lipuissa jatkuvasti toistuvat maininnat paikkojen käärmeisyydestä ja kivisyydestä osoittavat, että nimetyt paikat edustavat käärmeiden suosimia paikkatyyppisiä. Lisäksi nimien levikki osuu hyvin yksin käärmeiden levinneisyysalueiden kanssa. Eero Kiviniemi lienee siis oikeassa arvellessaan, että useimmat *Käärmekallio*-tyypin nimet viittanevat käärmeiden pesintään tai esiintymiseen paikalla (1990: 139).

Aineiston paikoissa korostuvat maankohoumat, metsät ja suot sekä kallioiset ja kiviset paikat, vesistötarkoitteiden tapauksessa myös niemet. Myös tämä vastaa hyvin tietojamme käärmeiden elinympäristöistä. Kyyt viihtyvät paitsi kivisillä paikoilla, myös esimerkiksi aurinkoisilla rin-

teillä ja metsittyneiden peltojen ja ojien reunoilla (Latva & Tarnanen 2013: 52). Rantakäärme suosii kaikenlaisia kosteita paikkoja rantamaista seisoviin ja hitaasti virtaaviin vesiin, ja vaskitsa hakeutuu ensisijaisesti suojaisiin, pintakasvillisuuden tai maan peittämiin paikkoihin (Latva & Tarnanen 2013: 27, 212). Lisäksi mäkien rinteissä sijaitsee usein luolia ja koloja, jotka ovat suotuisia käärmeiden pesinnälle; tästä kertovat aineistossa toistuvat *Käärme luola*-nimet.

Käärmeen nimityksen sisältävissä nimissä on kuitenkin vielä paljon tutkittavaa. Tämän työn ulkopuolelle on jätetty mm. kulttuurinimet sekä luovutetun Karjalan nimet, joista olisi varmasti vielä paljon sanottavaa. Olisi lisäksi mielenkiintoista tietää, onko nimeä *Kärme* tai *Käärme* käytetty henkilönnimenä; Nimiarkiston tiedot *Kä(ä)rme(s)*-nimisistä taloista viittaavat siihen suuntaan, että näin on saattanut olla. Oman lukunsa muodostavat vielä *mato*-appellatiivin sisältävät nimet, joissa on vältetty kutsumasta käärmettä nimeltä. Sanatabusta ja käärmeiden merkityksestä suomalaisessa uskomusjärjestelmässä on jonkin verran kirjoitettu, mutta olisi mielenkiintoista lukea siitä lisää erityisesti paikannimien yhteydessä.

Lähteet

- AALTONEN, HANNA 1987: Joutsenen nimityksen sisältävät paikannimet. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto, suomen kieli.
- AHONEN, SARI 1994: *Jänis*-alkuiset paikannimet Suomessa. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto, suomen kieli.
- AINIALA, TERHI 1997: *Muuttuva paikannimistö*. SKST 667. Helsinki: SKS.
- AINIALA, TERHI – MINNA SAARELMA – PAULA SJÖBLOM 2008: *Nimistöntutkimuksen perusteet*. Tietolipas 221. Helsinki: SKS.
- ARJOVUO, HANNAMAIJA 1994: Suomen *Poro*-alkuiset paikannimet. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto, suomen kieli.
- ETELÄINEN, ERJA 1997: Suomen *Sammako-* ja *Konna*-alkuiset paikannimet. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto, suomen kieli.
- FO = *Ordbok över Finlands svenska folkmål*. <http://kaino.kotus.fi/fo/>. 10.II.2015.
- GANANDER, CHRISTFRID 1937–1940: *Nytt finskt lexicon*. Näköispainos v. 1787 käsikirjoituksesta. Tutkimuslaitos ”Suomen suvun” julkaisuja 2. Porvoo: Söderström.
- HK = Historialliset kartat: vesistökartat. <http://www.vanhakartta.fi/historialliset-kartat/vesistoe kartat>. 17.II.2015.
- ISK = ALHO, IRJA – AULI HAKULINEN – TARJA HEINONEN – VESA KOIVISTO – RIITTA KORHONEN – MARIA VILKUNA 2010 [2004]: *Iso suomen kielioppi*. 4. painos. SKST 950. Helsinki: SKS.
- Iso tietosanakirja*. 1931–1939. Helsinki: Otava.
- IRS = KARLSSON, GÖRAN 1984: *Iso ruotsalais-suomalainen sanakirja*. Jyväskylä: Gummerus.
- JOHANSSON, AIJA 1972: Käärmeen nimitykset suomen murteissa. Esitelmä laudaturseminaarissa 18.I0.1972. Säilytteillä Nimiarkistossa.
- JOHANSSON, AIJA 1974: Käärmeen, sisiliskon ja sammakon nimitykset suomen murteissa. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto, suomen kieli.
- Kansalaisen karttapaikka -palvelu. <http://kansalaisen.karttapaikka.fi/>. 17.II.2015.
- KS = *Kielitoimiston sanakirja* 1–3. 2012. Kotimaisten kielten keskuksen julkaisuja 170. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus.
- KASKIMIES, S. JUSSI – HANNU SINISALO 1999: *Viljakkala, pitäjä Pirkanmaalta*. 3. painos. Viljakkala: Viljakkalan kunta.
- KIVINIEMI, EERO 1971: Vastakohta- ja variointinimistä. – *Virittäjä* 75 s. 123-134.

—— 1975: *Paikannimien rakennetyypeistä*. Suomi 118:2. Helsinki: SKS.

—— 1977: *Väärät vedet: tutkimus mallien osuudesta nimenmuodostuksessa*. SKST 337. Helsinki: SKS.

—— 1990: *Perustietoa paikannimistä*. Suomi 148 i.e. 149. Helsinki: SKS.

KotusI = Paikannimikokoelmien historia. Sivut Kotimaisten kielten keskuksen Nimiarkisto 100 vuotta -verkkonäyttelyssä. http://www.kotus.fi/julkaisut/nimijulkaisut/nimiaiheet_verkkonayttelyt/nimiarkisto_100_vuotta/kokoelmien_historia/paikannimikokoelmat/. 10.12.2015.

KUUSI, MATTI 1936: *Vanhan kirjasuomen eläintennimistöä*. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto, suomen kieli.

LATVA, JARMO – LISSE TARNANEN 2013: *Suomen käärmeet ja liskot: tunsitko? tiesitkö?* Espoo: Madella.

MA = Murrearkisto. Kotimaisten kielten keskus.

MALLAT, KAIJA 2007: *Naiset rajalla: Kyöpeli, Nainen, Naara(s), Neitsyt, Morsian, Akka ja Ämmä Suomen paikannimissä*. SKST 1122. Helsinki: SKS.

NA = Nimiarkisto. Kotimaisten kielten keskus.

NISSILÄ, VILJO 1962: *Suomalaista nimistöntutkimusta*. SKST 272. Helsinki: SKS.

—— 1975: *Suomen Karjalan nimistö*. Joensuu: Karjalaisen kulttuurin edistämisseura.

NS = *Nyky-suomen sanakirja 1–6*. 1980. Porvoo: WSOY.

OSKARSSON, OLE – TEIJO NIKKANEN 1998: *Metsäpuiden erikoismuotoja kultakuudesta luutakoivuun*. Metsäntutkimuslaitoksen tiedonantoja 670. Punkaharju: Metsäntutkimuslaitos.

PITKÄNEN, RITVA LIISA 1972: Saarta tai karia tarkoittavia maastoappellatiiveja saaristonimissä. Teoksessa Hannes Sihvo (toim.) *Nimikirja* s. 333–359. Kalevalaseuran vuosikirja 52. Porvoo: WSOY.

PULKKINEN, RISTO 2014: *Suomalainen kansanusko: samaaneista saunatonntuubin*. Helsinki: Gaudeamus.

RÄISÄNEN, ALPO 1982: *Kainuun murteiden ja nimistön opas*. Kajaani: Kainuun sanomain kirjapaino.

REINHOLM, HENRIK AUGUST 1896: *Käärmeet vanhan kansan käsityksessä* H.A. Reinholmin muistiinpanojen mukaan. Teoksessa *Suomen muinaismuistoyhdistyksen aikakauskirja* 15 s. 101–109. Helsinki: J. Simeliuksen perillisten kirjapaino osakeyhtiö.

SIRELIUS, U. T. 1989: *Suomen kansanomaista kulttuuria: esineellisen kansatieteen tuloksia 2*. Helsinki: Erika-kirjat.

SKES = *Suomen kielen etymologinen sanakirja*. Osat 1–6. 1955–1978. Helsinki: Suomalais-ugrilainen seura.

SMS = *Suomen murteiden sanakirja*. Osat I–8 (a-kurvottaa). 1985–2008. Helsinki: Kotimaisten kielten tutkimuskeskus.

Suomen murteiden sanakirja verkossa (ja-lasiäijä). 2010–2015.

<http://kaino.kotus.fi/sms/>. 17.11.2015.

SSA = *Suomen sanojen alkuperä*. Osat I–3. 1992–2000. Helsinki: SKS.

TENHO, JAANA 1996: Pirulliset nimet eli *Piru*-alkuiset nimet ja niiden selitykset. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto, suomen kieli.

TOLJANDER, TIINA 1999: Käärme tietäjän ja noidan taikavälineenä. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto, uskontotiede.

ZILLIACUS, KURT 1966: *Ortnamnen i Houtskär: en översikt av namnförrådets sammansättning*. Studier i nordisk filologi 55. Helsingfors.

Kuvalähteet

Kannen kuva Pixabay

<https://pixabay.com/fi/käärme-mateliija-vaarallisten-37585/>
(23.11.2015)

Kuva 1 s. 5 Tutkielman tekijän piirros teoksen *Suomen käärmeet ja liskot* tietojen pohjalta

Kuva 2 s. 6 **Kyy**: Piet Spaans, Wikimedia Commons

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:ViperaBerusMale.JPG>
(20.4.2015)

Vaskitsa: Wikimedia Commons

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Anguidae.jpg>
(20.4.2015)

Rantakäärme: Pawel Ryszawa, Wikimedia Commons

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Natrix_natrix_Kalejty.jpg
(20.4.2015)

Kuva 3 s. 10 Tutkielman tekijän valokuva

Kuva 4 s. 14 Kansalaisen karttapaikka / Maanmittauslaitos (10.11.2015)

Kuva 5 s. 27 Nimiarkiston keruukartta,
Kustavi / Turunen 1971; signum 2: 3 D 2

Kuva 6 s. 31 Kansalaisen karttapaikka / Maanmittauslaitos (22.4.2015)

Kuva 7 s. 35 **Peruskarttalehti**: Nimiarkiston keruukartta,
Kerimäki / Martikainen 1978; signum 421304: 67/30 5

Satelliittikuva: Kansalaisen karttapaikka (28.11.2014)

- Kuva 8** s. 40 Kansalaisen karttapaikka / Maanmittauslaitos (23.II.2015)
- Kuva 9** s. 47 Kansalaisen karttapaikka / Maanmittauslaitos (17.II.2015)
- Kuva 10** s. 55 Anneli Salo, Wikimedia Commons
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Picea_abies_f_virgata_Käärmeukuusi_Ormgran_C_DSC02586.JPG
(21.II.2015)
- Kuva 11** s. 63 Kansalaisen karttapaikka / Maanmittauslaitos (30.I.2015)
- Kuva 12** s. 69 Kansalaisen karttapaikka / Maanmittauslaitos (14.3.2015)
- Kuva 13** s. 75 Kansalaisen karttapaikka / Maanmittauslaitos (15.3.2015)
- Kuva 14** s. 76 Kansalaisen karttapaikka / Maanmittauslaitos (15.3.2015)
- Kuva 15** s. 78 Kansalaisen karttapaikka / Maanmittauslaitos (22.6.2015)

Nimielementtien leksikaalinen hakemisto

- ke 32
-nen 75
-stö 46, 68, 75
aapa 50
ahde 27
alho 34
alus 71, 77
apaja 77
aro 50
haikka 76
halkeama 65
hanka 68
harju 27, 29, 33, 45, 71, 75
hauta 34, 56, 77
hiekkä 71
hieta 71
hoilo 9
holvi 38
joki 64
juontuva 29
juppo 31, 38
jupukka 31
juurikka 55
jyppyrä 38
jyrhämä 65
jänkkä 50
jänkä 50
järvi 60, 64
kaaro 45
kaisto 87, 43
kallio 24, 29, 31, 33, 36, 38, 69
kangas 22, 27, 29, 33, 36, 42, 46, 48, 48
kankare 27, 46
kanta 34, 35
kanto 55
kapeikko 65
kari 71, 73, 78
kaula 29
keidas 50
kerm(i) 8
ketvene 76
kivi 28, 37, 38
klumpi 45
koivu(t) 42, 46, 55
kolo 56
kolu 39
konto 43, 46, 50
korpi 46, 47, 49, 56
korva 65
koski 65
kouru 34
krunni 71
kukkula 27, 32, 38
kumpu 27, 32, 47, 50
kuoppa 35
kuru 39, 40, 50
kuusi 52, 66
kuusikko 42, 47
kynnäs 36, 50
kynnös 43
kär 8, 13
käri 50
kärki 28
kärmeenkieli 38
kä(ä)rmeennousu 51
kä(ä)rmeenpesä 40
kärri 13
kärjäjäkivi 38
kärjäjäpaikka 71
laakso 34
lahti 66
laki 28
lammi 34, 60
lampi 60
lassi 27
lehto 31, 45
letto 71, 75
loma 50
loso(t) 35, 60
louhi 28, 36, 39
louho 39
louhu 39, 76
loukko 39
luikka 50
lukko 34
luola 28, 35, 39, 40, 69
luolikko 38, 39
luoma 64
luoto 27, 47, 50, 71, 73, 78
lähde 49
maa 47, 50
matala 77
mato 9
metsä 43, 46
mukka 65, 66
mutka 65
mäki 24, 29, 33, 36, 39, 42, 46, 47, 50, 71
mänty 55
mätäs 27
napa 77
nenä 28
neva 50
niemi 43, 47, 50, 65, 66, 71
niva 65
nokka 47, 66
noro 34, 56
notko 34
nousu(t) 33, 50
nummi 27
näreikkö 47
oiva 31
oja 47, 64
ojansuu 65
orko 34
orma 9
paikka 28, 36, 51
palo 45, 77
pata 41
perä 39, 50
peräksin 71
pesä 34, 40, 48, 68
petäikkö 45
petäjä 55
prunni 35
puro 64
puru 50
puu 55
pää 28
rahka 50
rakka 31, 38
ranta 71
raunio 27
rimpi 50
rinne 27, 29, 36
riutta 27, 36, 39
ropakko 50
rotko 40
räme 50
rämäkkä 27, 48, 50
rämäkkö 50
röytä 39
saajo 45, 50
saareke 50
saarenko 43, 47
saari 27, 37, 39, 45, 46, 50, 68, 71
salmi 76
salo 50
selkä 27, 29, 31, 33
sunti 63
suo 48–50
suvanto 65
syrjä 29
syvä 78
säri 71, 75
särikkä 27, 28, 32, 36, 45
törmä 71
töyry 32, 38
uopaja 65
vaara 27, 45
vaaru 29
vanne 43
vesakko 46
viiki 35, 76
viita 47
vuoma 50
vuopaja 65
vuori 24, 29, 33, 71

Aineisto

Tähti paikan tai kylän nimen perässä tarkoittaa, että tieto on epävarma. Nimi on voinut olla hankalasti luettavissa Nimiarkiston tiedoista, tai paikan laji on jouduttu päättämään esimerkiksi kartoista. Kysymysmerkki paikan lajin kohdalla tarkoittaa, että lajia ei ilmoiteta nimilipussa eikä tietoa ole saatu muuta kautta.

	Nimi	Paikan laji	Pitäjä
1.	Kärmekallio	kallio (ranta-)	Ahlainen (Alakylä)
2.	Kärmekari	kari	Ahlainen (Alakylä)
3.	Kärmeviiki	vesijättömaa	Ahlainen (Alakylä)
4.	Kärmemäki	mäki	Ahlainen (Kellahti)
5.	Kärmemäki	mäki	Ahlainen (Lamppi)
6.	Käärmekallio	kallio (ranta-)	Ahlainen (Lamppi)
7.	Kärmekari	kari	Ahlainen (Ylikylä)
8.	Kärmeistö	niemi	Aitolahti (Hirvenniemi)
9.	Kärmeistönkari	kari	Aitolahti (Hirvenniemi)
10.	Kärmeukuusi	puu tai puita	Aitolahti (Hirvenniemi)
11.	Kärmekallio	mäki	Aitolahti (Nurmi)
12.	Kärmemäki	metsäsaareke	Aitolahti (Nurmi)
13.	Käärmemäki	mäki	Aitolahti (Nurmi)
14.	Kärmemäki	mäki	Akaa (Nahkiala)
15.	Kärmesmetsä ~ Kärmesmäki	metsikkö	Alahärmä (Hakola)
16.	Kärmesmäki	mäki	Alahärmä (Knuuttila)
17.	Kärmesmäki ~ Pikkukallio	suo (räme)	Alahärmä (Laituri)
18.	Kärmesmäki	metsä, kivikko	Alahärmä (Lehtimäki)
19.	Kärmesmänty	puu tai puita	Alahärmä (Vuoskoski)
20.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Alajärvi (Iiruu)
21.	Käärmekallio ~ Vähä-Iirunkallio	kallio (maalla)	Alajärvi (Iiruu/Karstaperä)
22.	Kärmekangas	metsä	Alajärvi (Kaartunen)
23.	Kärmesniemi	metsä	Alajärvi (Mankijärvi)
24.	Kärmeennousupaikka	kallio (maalla)	Alajärvi (Ojajärvi)
25.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Alajärvi (Paalijärvi)
26.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Alajärvi (Paalijärvi)
27.	Kärmeennousupaikka	metsä	Alajärvi (Saukonpää)
28.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Alajärvi (Teerineva)
29.	Kärmekallio	kallion osa	Alastaro (Mälläinen)
30.	Kärmeukuusi	puu tai puita	Alastaro (Niinijoensuu)
31.	Kärmesuo	metsä (ent. suo)	Alastaro (Virttaa)
32.	Käärmekangas	kangas	Alatornio
33.	Kärmekorpi	korpi	Alatornio (Arpela)
34.	Kärmekangas	metsä	Alatornio (Karun*)
35.	Käärmekangas	kangas	Alatornio (Laivajärvi)
36.	Käärmesuo	suo	Alatornio (Laivajärvi)
37.	Käärmekari	saari	Alatornio (Pirkkiö)
38.	Käärmekarinkrunni	kari	Alatornio (Pirkkiö)
39.	Käärmeukuusi	puu tai puita	Alavieska (Alavieska)
40.	Käärmekangas	käärmeennousupaikka	Alavieska (Alavieskan kylä)

41.	Käärme kangas ~ Matolankangas	nyppylä, kangas	Alavieska (Alavieskan kylä)
42.	Kärmeluikku	suo (neva)	Alavieska (Somero)
43.	Kärmemäki	kallio (maalla)	Alavieska (Taluskyliä)
44.	Kärmeslassi ~ Hallisenmäki	mäki	Alavus (Alavudenkyliä)
45.	Käärmekalliot ~ Katajamäen kalliot ~ Joenkalliot	kallioita (maalla)	Alavus (Niinimaa)
46.	Kärmeskallio	maankohoumatarkoite	Alavus (Rantatöysä)
47.	Kärmeskallio	kallio (maalla)	Alavus (Sulkavankylä)
48.	Kärnessaari	metsäsaareke, mäki	Alavus (Sydänmaa)
49.	Kärmemäki	nyppylä	Angelniemi (Karviainen)
50.	Kärmissuo	suo	Angelniemi (Sapalahti)
51.	Kärmesmäki	mäki	Anjala (Muhniemi)
52.	Kärmeharju	harju	Anttola (Anttolan kylä)
53.	Kärmeharjuniemi	niemi	Anttola (Anttolan kylä)
54.	Kärme kallio	mäki	Anttola (Anttolan kylä)
55.	Kärme kallio	vuori	Anttola (Hylkyliä)
56.	Käärmekalliot	kallioita (maalla)	Anttola (Kähköliä)
57.	Käärmekallio	kallio (ranta-)	Anttola (Kääriäliä)
58.	Kärme kallio	kallio (maalla)	Anttola (Maljala)
59.	Kärmesaari	niemenkärki	Anttola (Montola)
60.	Käärmemäki	mäenrinne	Anttola (Murhola)
61.	Kärmemäki	mäki	Anttola (Nurhola)
62.	Kärmelouho	kivikko tai louhikko	Anttola (Pitkälahti)
63.	Kärmeniemi	niemi	Anttola (Pitkälahti)
64.	Kärmevuori	vuori	Anttola (Pitkälahti)
65.	Käärme korpi	metsikkö	Anttola (Pitkälahti)
66.	Käärmemäki	mäki	Anttola (Pitkälahti)
67.	Käärmeniemi	niemi	Anttola (Pitkälahti)
68.	Kärme kallio	kallio (maalla)	Asikkala (Ilonen)
69.	Kärme kuusi	puu tai puita	Asikkala (Kalkkinen)
70.	Kärmemäki	mäenrinne	Asikkala (Kurahila)
71.	Kärmemäki	mäki	Asikkala (Kurahila)
72.	Kärmemäki	mäki	Asikkala (Salo)
73.	Kärme kallio	kallio (maalla, suolla)	Asikkala (Urajärvi)
74.	Kärme lammi	lampi	Asikkala (Urajärvi)
75.	Kärmemäki	mäki	Asikkala (Urajärvi)
76.	Kärmesyrjä	kallionreuna	Asikkala (Urajärvi)
77.	Kärmetmäki	mäki	Asikkala (Urajärvi)
78.	Kärme kivenmäki ~ Puolaitankallio	kallio (maalla)	Asikkala (Vesivehmaa)
79.	Kärme luolat	kivikko tai louhikko	Askainen (Kainu)
80.	Kärme luolavuori ~ Kärmevuori	mäki, vuori	Askainen (Livonsaari)
81.	Kärmevuori	kallio (laatu epäselvä)	Askainen (Livonsaari)
82.	Kärmesaari ~ Kärme läinen	saari	Askainen (Livonsaari)
83.	Kärme luola	luola	Askainen (Riihilä)
84.	Kärmevuori	mäki	Askainen (Vuorlahti)
85.	Kärme kuusi	puu tai puita	Askola (Juornaankylä)
86.	Kärme oja ~ Kärme oja	oja	Askola (Vahijärvi)
87.	Kärme enmäki ~ Elomäki	mäki	Aura (Leinakkala)
88.	Käärme kallio	kallio (maalla)	Eno
89.	Käärme kallio	kallio (maalla)	Eno
90.	Käärme suo	suo	Eno
91.	Käärme kangas	kangas	Eno (Enonkyliä)

92.	Käärmeukuusi	puu tai puita	Eno (Enonkylä)
93.	Käärmesärkkä	mäenrinne	Eno (Enonkylä)
94.	Käärmekallio	kallio (ranta-), ranta	Enonkoski (Hanhijärvi)
95.	Käärmeluoto	luoto	Enonkoski (Hanhijärvi)
96.	Käärmeukuusi	puu tai puita	Enonkoski (Haukiniemi)
97.	Käärmekivi	kivi	Enonkoski (Paakkunala)
98.	Käärmekallionmäki	mäki	Enonkoski (Simanala)
99.	Kärmevuori	mäki	Eräjärvi (Leväslahti)
100.	Käärmemäki	mäki	Eura (Juudaanmäki)
101.	Kärmemäki	mäki	Eura (Kauttua)
102.	Käärmeluolanmäki	mäki	Eura (Kirkonkylä)
103.	Kärmeluola	kivikko tai louhikko	Eurajoki (Kuivalahti)
104.	Kärmemäki	kallionrinne	Eurajoki (Saari)
105.	Kärmeluolankallio	kallio (ranta-)	Eurajoki (Vuojoki)
106.	Kärnessaari	metsä	Evijärvi (Haapajärvenkylä)
107.	Kärmeennousu	reunama	Evijärvi (Jokikylä)
108.	Kärmesharju	harju	Evijärvi (Jokikylä)
109.	Kärmeskallio	kallio (maalla)	Evijärvi (Jokikylä)
110.	Kärmeskallio	kallio (suolla)	Evijärvi (Jokikylä)
111.	Kärmekivi	kivi	Evijärvi (Kerttua)
112.	Kärmesmutka	joenmutka	Evijärvi (Pietilä)
113.	Kärmesharju	harjanne, kangas	Evijärvi (Sydänmaa)
114.	Käärmekaarro	kangas	Haapajärvi (Kuusaa)
115.	Käärmeekkaaronneva	suo (neva)	Haapajärvi (Kuusaa)
116.	Käärmeniemi	niemeke	Haapavesi (Ainali)
117.	Käärmeniemi	niemi	Haapavesi (Ainali)
118.	Käärmerimpi	suo	Haapavesi (Ainali)
119.	Käärmeukuusi	puu tai puita	Haapavesi (Mieluskoski)
120.	Käärmekangas	kangas	Hailuoto (Hai)
121.	Käärmekangas	kangasmaa	Hailuoto (Hai)
122.	Käärmemäki	mäki	Halikko (Vartsala)
123.	Kärmeennousupaikka	kankaansyrjä	Halsua (Ylikylä)
124.	Käärmeharju	harju	Hankasalmi (Hankavesi)
125.	Kärmeharju	harju	Hankasalmi (Kynsivesi)
126.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Hankasalmi (Käkkäälä)
127.	Käärmekalliot ~ Hermunkalliot	kallioita (maalla)	Harjavalta (Pirilä)
128.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Harjavalta (Pirkkala)
129.	Kärmevuori	vuori	Hartola
130.	Kärmeharju	saari	Hartola (Hartolan kylä)
131.	Kärmekallio ~ Kärmevuori	mäki	Hartola (Hartolan kylä)
132.	Käärmesyvä	apaja	Hartola (Kirkkola)
133.	Kärmemäki	mäki	Hartola (Kirkonkylä)
134.	Kärmekekukkula ~ Kärmetöyry	mäki, kivikko	Hartola (Kuivajärvi)
135.	Kärmesuo	suo	Hartola (Kuivajärvi)
136.	Kärmekallio	kallio (laatu epäselvä)	Hartola (Ruskeala)
137.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Hartola (Ruskeala)
138.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Hartola (Vastamäki)
139.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Hartola (Ylemmäinen)
140.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Hattula (Rahkoila)
141.	Kärmeniemi	niemi	Hattula (Tenhola)
142.	Käärmeukuusi	puu tai puita	Hattula (Ventola)
143.	Kärmemäki	mäki	Hauho (Agoranta)
144.	Käärmeukuusi	puu tai puita	Hauho (Alvettula)
145.	Kärmelammi	suppa	Hauho (Kokkila)
146.	Käärmeukuusi	puu tai puita	Hauho (Sotjala)

147.	Käärmesaari	saari	Hauho (Torvila)
148.	Käärmekurunrotko	rotko	Haukipudas (Kello)
149.	Kärmepohjukka	lahdenpohja	Haukivuori (Haukivuoren kylä)
150.	Kärmeniemi	niemi	Haukivuori (Hoilala)
151.	Kärmelahti	lahti	Haukivuori (Häkkilä)
152.	Kärmeniemi	niemi	Haukivuori (Häkkilä)
153.	Kärmeniemi	saari	Haukivuori (Häkkilä)
154.	Kärmerotko	rotko	Haukivuori (Häkkilä)
155.	Kärmesalmi	salmi	Haukivuori (Häkkilä)
156.	Käärmekallio	kallio (ranta-)	Haukivuori (Häkkilä)
157.	Kärmeniemi	niemi	Haukivuori (Kaipola)
158.	Kärmesaari	saari	Haukivuori (Kapustasalmi)
159.	Pieni Kärmesaari	saari	Haukivuori (Kapustasalmi)
160.	Kärmeharju	harjanne	Haukivuori (Kirkonkylä)
161.	Kärmesalmi	salmi	Haukivuori (Kärjenniemi)
162.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Haukivuori (Moilala)
163.	Kärmelehto	metsikkö	Haukivuori (Pitkäaho)
164.	Kärmeniemi	niemi	Haukivuori (Saari)
165.	Kärmeniemi	niemi	Haukivuori (Tuliniemi)
166.	Kärmesalo	suosaareke	Haukivuori (Tuliniemi)
167.	Kärmesalonkangas	kangas	Haukivuori (Tuliniemi)
168.	Kärmeniemi	niemi	Haukivuori (Tylönen)
169.	Kärmeenmäki ~ Käärmeenmäki	mäki	Hausjärvi (Erkylä)
170.	Kärmesuo	suoalue	Hausjärvi (Erkylä)
171.	Kärmemäki	mäki	Hausjärvi (Haminankylä)
172.	Kärmemäki	mäki	Hausjärvi (Karhi)
173.	Kärmemäki	kallio (suolla)	Hausjärvi (Maitoinen)
174.	Käärmemäki	mäki	Hausjärvi (Rutajärvi)
175.	Kärmenoro	notkelma	Hausjärvi (Torhola)
176.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Heinola (Hujansalo)
177.	Kärmesuo	suo	Heinola (Hujansalo)
178.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Heinola (Marjoniemi)
179.	Kärmevuori	mäki	Heinola mlk. (Marjoniemi)
180.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Heinävesi (Hasumäki)
181.	Käärmekangas	kangas	Heinävesi (Koskijärvi)
182.	Käärmerinne	rinne	Heinävesi (Palokki)
183.	Käärmekallionniemi	niemi	Heinävesi (Petruma)
184.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Helsingin pit. (Kuninkaala)
185.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Himanka
186.	Kärmeriutta	kangas	Himanka (Rahkola)
187.	Kärmeriutankangas	kangas	Himanka (Sauri)
188.	Kärmeenmäki	mäki	Hirvensalmi (Merrasmäki)
189.	Kärmelampi	lampi	Hirvensalmi (Parkkola)
190.	Kärmenoronoja	puro	Hirvensalmi (Pöyry)
191.	Kärmenoronsuo	suo	Hirvensalmi (Pöyry)
192.	Kärmeniemi	niemi	Hirvensalmi (Vahvamäki)
193.	Kärmeniemi	niemi	Hirvensalmi (Vahvamäki)
194.	Kärmemäki	mäki	Hollola (Hatsina)
195.	Kärmemäki	mäki	Hollola (Järventausta)
196.	Käärmeenmäki	mäki	Hollola (Korpikylä)
197.	Kärmemäki	mäki	Hollola (Miekkio)
198.	Kärmemäki	mäki	Hollola (Miekkio)
199.	Käärmemäki	metsäalue	Hollola (Miekkio)
200.	Kärmemäki ~ Kärmekallio	kallio (maalla)	Hollola (Tennilä)
201.	Kärmesmäki	mäki	Honkajoki (Antila)
202.	Kärmejärvi	lampi	Honkilahti (Honkilahti)

203.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Honkilahti (Honkilahti)
204.	Käärmekuusi	puu tai puita	Honkilahti (Mannila)
205.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Huittinen (Karniemi)
206.	Kärmeluolat	luola	Huittinen (Mommola)
207.	Kärmemäki	mäki	Humppila (Koivisto)
208.	Kärmemäki	mäki	Humppila (Venäjä)
209.	Käärmejärvi	järvi	Hyrnsalmi (Letuskylä)
210.	Käärmepuro	puro	Hyrnsalmi (Letuskylä)
211.	Käärmejuurikka	puu tai puita	Hyrnsalmi (Luvankylä)
212.	Käärmelampi	lampi	Hyrnsalmi (Luvankylä)
213.	Käärmemäki	harjanne	Hyvinkää (Kytäjä)
214.	Käärmemäki	mäen osa	Hyvinkää (Kytäjä)
215.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Hyvinkää (Ridasjärvi)
216.	Käärmemäki	metsämäki	Hyvinkää mlk. (Kytöjärvi)
217.	Kärmeharju ~ Hiiriharju	harju	Hämeenkyrö (Heinijärvi)
218.	Kärmemäki	mäki	Hämeenkyrö (Järvenkylä)
219.	Kärmekuusi	puu tai puita	Hämeenkyrö (Mahnala)
220.	Kärmekallio	mäki	Hämeenkyrö (Vesajärvi)
221.	Käärmekallio ~ Levonkallio	kallio (maalla)	Hämeenlinna (Hättilä)
222.	Käärmeniemi	niemi	Ii (Olhava)
223.	Käärnesuo	suo	Ii (Olhava)
224.	Käärnesuo	suo	Ii (Olhava)
225.	Käärmeoja	oja	Ii (Olhava)
226.	Käärmehaara	joenhaara	Ii (Pohjois-Ii)
227.	Käärmekallio	kallio (ranta-)	Ii (Pohjois-Ii)
228.	Käärmekallio	kallio (vedessä)	Ii (Pohjois-Ii)
229.	Käärmelammenojansuu	lampi	Ii (Pohjois-Ii)
230.	Käärmeniemenokka	niemenkärki	Ii (Pohjois-Ii)
231.	Käärmeniemi	niemi	Ii (Pohjois-Ii)
232.	Käärmeniemi	niemi	Ii (Pohjois-Ii)
233.	Käärmeniemi	niemi	Ii (Ruuki)
234.	Käärmelampi	lampi	Ii (Ylipanta)
235.	Käärmesalmi	salmi	Iisalmi (Iisalmi)
236.	Käärmeniemi	niemi	Iisalmi (Lapinmäki)
237.	Kärmeskallio	kallio (maalla)	Iitti (Koskenniska)
238.	Kärmestöyry	töyry (hiekk-)	Iitti (Koskenniska)
239.	Käärnesuo	suo	Iitti (Kymmentaka)
240.	Kärmestöyry ~ Kärmestöyrymäki	mäki	Iitti (Perheniemi)
241.	Kärmesniemi	niemi	Iitti (Säyhde)
242.	Kärmesmäki	mäki	Iitti (Vuolankoski)
243.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Iitti (Vuolankoski)
244.	Kärmessalo	mäki	Ikaalinen (Kilvakkala)
245.	Kärmesmäki	suosaareke	Ikaalinen (Pirttijärvi)
246.	Kärmesmäenmetsä	metsä	Ikaalinen (Riitjala)
247.	Kärmesmäki	mäki	Ikaalinen (Riitjala)
248.	Kärmeskukkula ~ Kärmeskukkulat	vuori, kalliomäkialue	Ikaalinen (Vahojärven valtionpuisto)
249.	Kärmevuori ~ Korkeavuori	mäki	Ikaalinen (Vehuarpee)
250.	Kärmesneva	suo (neva)	Ilmajoki
251.	Käärmesmaa ~ Kärmesojanmaa	metsä	Ilmajoki (Huissinkylä)
252.	Kärmeskalliot	kallioita (maalla)	Ilmajoki (Kirkonkylä)
253.	Kärmesluhdanmutka	joenmutka	Ilmajoki (Koskenkorva)
254.	Kärmeskallio	kallio (maalla)	Ilmajoki (Nopankylä)
255.	Kärmesmäki	metsä	Ilmajoki (Pajanluoma)

256.	Kärmesoja	metsäsaareke	Ilmajoki (Peltoniemi)
257.	Kärmesojanmäki	metsä	Ilmajoki (Peltoniemi)
258.	Kärmeskallio	kallio (maalla)	Ilmajoki (Pohjanluoma)
259.	Kärmeskallio	kallio (maalla)	Ilmajoki (Rengonkylä)
260.	Kärmesmäki	kivikko tai louhikko	Ilmajoki (Röyskölä)
261.	Käärmeukuusi	puu tai puita	Iломantsi
262.	Käärmesärkkä	särkkä	Iломantsi
263.	Käärmekangas	kangas	Iломantsi (Huhus)
264.	Käärmeniemi	niemi	Iломantsi (Käenkoski)
265.	Käärmekukkula	kukkula	Iломantsi (Marjoavaara)
266.	Käärmekivi	kivi	Iломantsi (Tyrjä)
267.	Käärmeukuusi	puu tai puita	Iломantsi (valtionmaa)
268.	Kärmemäki	mäki	Imatra (Meltola)
269.	Kärmekoste	suvanto	Imatra (Vuoksi)
270.	Käärmeniemi	?	Inari
271.	Käärmerotko	rotko	Inari (Inarin kylä)
272.	Käärmeenpesäharju	harju	Isojoki (Isojoenkylä)
273.	Käärmeukuusi	puu tai puita	Isojoki (Isojoenkylä)
274.	Käärmeukuusi	puu tai puita	Isojoki (Isojoenkylä)
275.	Kärmeskallio	kallio (maalla)	Isojoki (Vesijärvi)
276.	Kärmeskallio	kallio (maalla)	Isojoki (Vesijärvi)
277.	Käärmekeidas	suo	Isojoki (Vesijärvi)
278.	Kärmeskallio	kallio (maalla, suolla)	Isokyrö (Hevonkoski)
279.	Kärmeskukkula	kukkula	Isokyrö (Hevonkoski)
280.	Kärmeennousupaikka	kohta metsässä	Isokyrö (Kuivila)
281.	Kärmeennousupaikka	kohta mäessä	Isokyrö (Kuivila)
282.	Kärnessaari	kivikko tai louhikko	Isokyrö (Kylkkälä)
283.	Kärnessaari	mäki	Isokyrö (Orismala/Kuivila)
284.	Kärmeskallio	töyry	Jaala
285.	Kärmeskouru	notko	Jaala (Hartola)
286.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Jaala (Huhdasjärvi)
287.	Iso Kärnessaari	saari	Jaala (Kimala)
288.	Vähä Kärnessaari	saari	Jaala (Kimala)
289.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Jaala (Kimola)
290.	Kärmesmäki	mäki	Jaala (Metsäkylä)
291.	Kärmekallio	mäki	Jaala (Pohjakka)
292.	Kärmeniemi	niemi	Jaala (Taipale)
293.	Kärmetöyry	mäki	Jaala (Vesala)
294.	Kärmeskonto	turvealue	Jalasjärvi
295.	Kärnessaari	viljelemätön saareke	Jalasjärvi
296.	Kärmeskallio	kallio (maalla)	Jalasjärvi (Ala-Valli)
297.	Kärnessaaret	saariryhmä	Jalasjärvi (Ala-Valli)
298.	Kärmeskuusi	puu tai puita	Jalasjärvi (Hirvijärvi)
299.	Kärmesrämäkkä	ryteikkö	Jalasjärvi (Hirvijärvi)
300.	Kärnessaari	kalliosaari	Jalasjärvi (Hirvijärvi)
301.	Kärmeskallio	kallio (maalla)	Jalasjärvi (Ilvesjoki)
302.	Kärmeskallio	maankohoumatarkoite	Jalasjärvi (Ilvesnevan valtionpuisto)
303.	Kärmesmäki	kallio (maalla)	Jalasjärvi (Jokipii)
304.	Kärmesperä	kivikko tai louhikko	Jalasjärvi (Jokipii)
305.	Kärmesharju	maankohoumatarkoite	Jalasjärvi (Luopajärvi)
306.	Kärmesmäki	metsäsaareke	Jalasjärvi (Luopajärvi)
307.	Kärmesrämäkkä	mäki	Jalasjärvi (Viinämäki)
308.	Kärmesrämäkkä	suo	Jalasjärvi (Yli-Valli)
309.	Kärnessaari	metsäsaareke	Jalasjärvi (Yli-Valli)
310.	Kärmelammi ~ Käärmelammi	lampi	Janakkala (Hiidenkylä)
311.	Kärmemäki	mäki	Janakkala (Kerkkola)
312.	Kärmemäki	mäki	Janakkala (Kiipula)

313.	Käärmemäki	mäki	Janakkala (Kilpiälä)
314.	Käärme kuusenmäki	mäki	Janakkala (Konttila)
315.	Kärmemäki	mäki	Janakkala (Monikkala)
316.	Kärmemäki	kallio (maalla)	Janakkala (Sauvala/Tervakoski)
317.	Kärmekallio ~ Takalanmäki	mäen osa	Janakkala (Vähikkälä)
318.	Kärmekoski	koski	Jokioinen (Kiipu/Vaulammi)
319.	Kärmekallio ~ Kärmekoskenkallio	mäki, kallio (ranta-)	Jokioinen (Vaulammi)
320.	Käärme kallio	kallio (maalla)	Joroinen (Katisenlahti)
321.	Käärmeluoto ~ Käärmeluodot	saari	Joroinen (Kotkatlahti)
322.	Kärmelahti	lahti	Joutsa (Jousa)
323.	Kärmesaari	saari	Joutsa (Jousa)
324.	Kärmesalmi	salmi	Joutsa (Jousa)
325.	Kärmekallio	kallio (ranta-)	Joutsa (Kullasniemi)
326.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Joutsa (Laitjärvi)
327.	Käärme kallio	kallio (ranta-)	Joutsa (Mieskonmäki)
328.	Kärmelahti	lahti	Joutsa (Miestenmäki)
329.	Kärmeniemi	niemi	Joutsa (Miestenmäki)
330.	Käärme kaivo	oja	Joutsa (Pärnämäki)
331.	Kärmesyvä	syväne (v)	Joutsa (Uimaniemi)
332.	Kärmesyvännapa	apaja	Joutsa (Uimaniemi)
333.	Kärmesyvänniemi	niemeke	Joutsa (Uimaniemi)
334.	Kärmetöyrynmäki	mäki	Joutsa (Uimaniemi)
335.	Kärmemetsä	metsä	Joutseno (Ahola)
336.	Kärmelahti	lahti	Joutseno (Arpolahdi)
337.	Kärmeniemi	niemi	Joutseno (Arpolahdi)
338.	Kärme harju	harju	Joutseno (Korvenkylä)
339.	Kärme hauta	monttu, syväne	Joutseno (Korvenkylä)
340.	Kärmesuo	suo	Joutseno (Leppälä)
341.	Käärmesuo	suo	Joutseno (Leppälä)
342.	Kärmesaareke	suosaareke	Joutseno (Mietinsaari)
343.	Kärme hauta	notko	Joutseno (Tiuruniemi)
344.	Käärmelahdenkallio ~ Tirroksenkallio	kallio (maalla)	Juankoski (Kotasalmi)
345.	Käärme lahti	lahti	Juankoski (Kotasalmi)
346.	Käärme kallio	kallio (maalla)	Juankoski (Kuopion Pelonniemi)
347.	Kärmeskari	kari	Jurva (Kirkonkylä)
348.	Kärmeskari	niemeke	Jurva (Niemenkylä)
349.	Kärmesmäki	mäki, mäkimaa	Jurva (Närvijoki)
350.	Käärmeniemi	joenmutka	Juuka (Kajoo)
351.	Käärme kallio	kallio (ranta-)	Juuka (Vuokko)
352.	Käärme louhi	kivikko tai louthikko	Juuka (Vuokko)
353.	Kärmesaarensuo	suo	Juva (Hyötynen)
354.	Kärmesaari ~ Käärmesaari	kangas	Juva (Hyötynen)
355.	Kärmesuo	suo	Juva (Hyötynen)
356.	Käärme kangas	saareke	Juva (Hyötynen)
357.	Käärme kallio	kallio (maalla)	Juva (Härkälä)
358.	Kärme lamminpuro	puro	Juva (Järvenpää)
359.	Kärme lampi	lampi	Juva (Järvenpää)
360.	Kärmeniemi	niemi	Juva (Järvenpää)
361.	Kärmesaari ~ Saari	saari	Juva (Järvenpää)
362.	Kärme vuori	mäki	Juva (Kaihumäki)
363.	Kärme lahti ~ Kärmeniemenlahti	lahti	Juva (Karkiamaa)

364.	Kärmeniemensuo ~ Orisuo	suo	Juva (Karkiaama)
365.	Kärmeniemi	niemi	Juva (Karkiaama)
366.	Kärmemäki	mäki	Juva (Kettula)
367.	Kärmeniemi	niemi	Juva (Kuosmala)
368.	Kärmeniemi	niemi	Juva (Lautiala)
369.	Kärmevuori	mäki	Juva (Leskelä)
370.	Kärmelampi	lampi	Juva (Maarala)
371.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Juva (Maivala)
372.	Kärmelamminhalkeama	poukama, puron osa	Juva (Maivala)
373.	Kärmelamminmäki ~ Kärmemäki	mäki	Juva (Maivala)
374.	Kärmelamminoja ~ Kärmelamminpuro	puro	Juva (Maivala)
375.	Kärmemäki	mäki	Juva (Maivala)
376.	Käärmeenlampi ~ Kärmelampi ~ Kärmetlampi	lampi	Juva (Maivala)
377.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Juva (Murtonen)
378.	Kärmeniemi	niemi	Juva (Männynmäki)
379.	Kärmenäre	puu tai puita	Juva (Näärinki)
380.	Kärmelampi	lampi	Juva (Paatela)
381.	Kärmemäki	mäki	Juva (Paatela)
382.	Kärmelahti	lahti	Juva (Pohjoinen)
383.	Kärmeniemi	niemi	Juva (Pohjoinen)
384.	Kärmelahti ~ Kärrinlahti	lahti	Juva (Poikola)
385.	Kärmekivi	kivi	Juva (Soiniemi)
386.	Käärmeholvi	kivi	Juva (Suurniemi)
387.	Kärmekangas	metsä	Juva (Vehmainen)
388.	Kärmesuo	suo	Jyväskylän mlk. (Vesanka)
389.	Kärmekalliot	kallioita (maalla)	Jämijärvi (Jämi)
390.	Kärmejärvi	järvi (ent.)	Jämijärvi (Sydänmaa)
391.	Kärmesuo	suo	Jämsä (Juokslahti)
392.	Kärmekallio	kallio (laatu epäselvä)	Jämsä (Moiskala)
393.	Käärmeukuusi	puu tai puita	Jämsänkoski (Patala)
394.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Jäppilä (Heinämäki)
395.	Kärmekallio	kallio (maalla, suolla)	Jäppilä (Rummukka)
396.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Jäppilä (Ruuhilampi)
397.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Jäppilä (Suontientaipale)
398.	Kärmesuonharju	harju	Jääski (Kirvula)
399.	Kärmekallio	kallio (maalla), mäki	Jääski (Käriniemen kylä)
400.	Kärmesuonmäki	mäki	Jääski (Littula)
401.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Jääski (Myllylä)
402.	Kärmekallio	vuori	Jääski (Oravala)
403.	Kärmekallionmäki	mäki	Jääski (Oravala)
404.	Kärmesuo	suo	Jääski (Velkula)
405.	Kärmemäki	mäki	Kaarina (Haga)
406.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Kaavi (Kortteiskylä)
407.	Käärmeidenpesä	niemi	Kaavi (Maarianvaara)
408.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Kaavi (Retuinen)
409.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Kaavi (Sivakavaara)
410.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Kaavi (Sivakkavaara)
411.	Käärmeniemi	apaja	Kajaanin mlk. (Koutaniemi)
412.	Käärmeniemi	niemi	Kajaanin mlk. (Koutaniemi)
413.	Käärmeniemi	niemi	Kajaanin mlk. (Lehmusjärvi)
414.	Käärmekallio ~ Matokallio	kallio (maalla)	Kajaanin mlk. (Murtoämäki)
415.	Käärmekalliot	kallioita (maalla)	Kajaanin mlk. (Murtoämäki)

416. Käärmekallio	kallio (ranta-)	Kakskerta (Höyttinen)
417. Kärmesaari	saari	Kakskerta (Kollinkylä)
418. Käärmenokka	niemi	Kakskerta (Kollinkylä)
419. Kärmekeuru	suo (räme)	Kalajoki
420. Kärmesaarenneva	suo (neva)	Kalajoki (Kärkinen)
421. Kärmekalliot ~ Kärneluolikko	kivikko tai louhikko	Kalajoki (Tynkä)
422. Kärmeennokka	niemenkärki	Kalanti (Hyyinen)
423. Käärmekuusi	puu tai puita	Kalanti (Korpi)
424. Käärmekallio	kallio (maalla)	Kalvola
425. Kärmemetsä	metsä	Kalvola (Ahlajärvi)
426. Kärmekallio	kallio (maalla)	Kalvola (Kanajärvi/Hattula)
427. Kärmekeivi	kivi	Kalvola (Kotkajärvi)
428. Kärmemäki	mäki	Kalvola (Kotkajärvi)
429. Kärmekallio	kallio (maalla)	Kalvola (Sittala)
430. Kärmemäki	mäki	Kalvola (Toljala)
431. Kärmekallio	kallio (maalla)	Kangasala (Keso)
432. Kärmekalliot	kallioita (maalla)	Kangasala (Lihassala)
433. Kärmekallio	kallio (maalla)	Kangasala (Riku)
434. Kärmeniemi	niemi	Kangasala (Tiihala)
435. Käärmemäki	mäki	Kangasala (Vääksy)
436. Käärnelahti	lahti	Kangaslampi (Hevonlahti)
437. Käärmeniemi	niemi	Kangaslampi (Hevonlahti)
438. Käärmeniemi	niemi	Kangaslampi (Hevonlahti)
439. Käärmeniemi	niemi	Kangaslampi (Joutsenlahti)
440. Pieni Kärmesaari	saari	Kangasniemi
441. Kärmesaari ~ Iso Kärmesaari	saari	Kangasniemi (Hokanniemi/Ohensalo)
442. Kärmemäki	metsämäki	Kangasniemi (Hokka, Etelä-Partti)
443. Kärnelahti	lahti	Kangasniemi (Istruala)
444. Kärmeniemi	niemi	Kangasniemi (Istruala)
445. Kärnelampi	lampi	Kangasniemi (Kutemajärvi)
446. Kärmekeuru	metsä	Kangasniemi (Nousiala)
447. Kärmekallio	kallio (maalla)	Kangasniemi (Ohensalo)
448. Kärnelahti	lahti	Kangasniemi (Ohensalo)
449. Kärmeniemi	niemi	Kangasniemi (Ohensalo)
450. Kärmesäri (sic!)	saari	Kangasniemi (Ohensalo)
451. Kärnelahti	lahti	Kangasniemi (Rauhajärvi)
452. Kärmeniemi	niemi	Kangasniemi (Rauhajärvi)
453. Kärnelampi ~ Matolampi	lampi	Kangasniemi (Rekola)
454. Käärmeniemi	niemi	Kangasniemi (Salmenkylä)
455. Kärmekeuru	puro	Kangasniemi (Vihave)
456. Kärmekeurunmäki	mäki	Kangasniemi (Vihave)
457. Kärmenoro	notko	Kangasniemi (Äkry)
458. Kärmenneva	suo (neva)	Kankaanpää
459. Kärmeskallio	kallio (ranta-)	Kankaanpää
460. Kärmesluola	luola	Kankaanpää
461. Kärmesmäki	mäki	Kankaanpää (Alahonkajoki)
462. Kärmesmäki	mäki	Kankaanpää (Alahonkajoki)
463. Kärmesjärvi	suo	Kankaanpää (Jämiänkeidas)
464. Kärmeskallio	kallio (maalla)	Kankaanpää (Jämiänkeidas)
465. Kärmesmetsänmaa	metsämaa	Kankaanpää (Jämiänkeidas)
466. Kärmesneva	suo	Kankaanpää (Jämiänkeidas)
467. Käärmekallio	kallio (maalla)	Kankaanpää (Kankaanpää)
468. Kärmemäki	mäki	Kankaanpää (Kirkonkylä)
469. Kärmeskivi	kivi	Kankaanpää (Kynnärjärvi)
470. Kärmesmäki	mäki	Kankaanpää (Kynnärjärvi)

471.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Kankaanpää (Veneskoski)
472.	Kärmemäki	mäki	Kankaanpää (Vihteljärvi)
473.	Kärmeskallio	kallio (maalla)	Kankaanpää (Vihteljärvi)
474.	Kärmeskallionneva	suo (neva)	Kankaanpää (Vihteljärvi)
475.	Kärmesmäki	mäki	Kankaanpää (Vihteljärvi)
476.	Kärmesvuori	vuori	Kankaanpää (Vihteljärvi)
477.	Kärmeniemi	niemi	Kannonkoski (Jauhoniemi)
478.	Kärmekangas	metsä	Kannus
479.	Kärmeräme	suo (neva)	Kannus (Kannus)
480.	Kärmesharju	mäki	Karijoki (Alakylä)
481.	Käärmemäki ~ Pikkumäki	mäki	Karinainen (Karinainen)
482.	Kärmekallio	rinne	Karjala
483.	Kärmeluola	kallio (maalla)	Karjala (Vehmainen)
484.	Kärmekruopinnotko	notkelma	Karjalohja (Lohjantaipale)
485.	Kärmemäki	mäki	Karjalohja (Puujärvi)
486.	Kärmekallio	mäki	Karkkila (Haavisto)
487.	Kärmemäki	mäki	Karkkila (Haavisto)
488.	Kärmemäki	mäki	Karkkila (Vaskijärvi)
489.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Karkku (Hieta)
490.	Kärmeistö	metsä	Karkku (Koivunkylä)
491.	Kärmemäki	mäki	Karkku (Kojola)
492.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Karkku (Kärppälä)
493.	Kärmekuusi	puu tai puita	Karstula (Isokylä)
494.	Kärnelampi	lampi	Karstula (Kangasaho)
495.	Käärmekallio	kallio (ranta-)	Karttula (Airaksela)
496.	Kärmenkallionnokka	niemi	Karuna (Kupiluoto)
497.	Kärmemäki	mäki	Karuna (Savisalo)
498.	Kärmesmäki	mäki	Karvia (Kantti)
499.	Kärmesoja	oja	Karvia (Kantti)
500.	Kärmesprunni	kuoppa	Karvia (Kantti)
501.	Kärmeskallio	kallio (maalla)	Karvia (Karvian kylä)
502.	Kärmeskallio	mäki	Karvia (Suomijärvi)
503.	Kärmesmetsä ~ Mikinhaka	metsikkö	Kauhajoki (Filppula)
504.	Kärmeskangas ~ Käärmekallio	kangasmaa	Kauhajoki (Könnö)
505.	Kärmesmäki	nyppylä	Kauhajoki (Nummijärvi)
506.	Kärmesharju	harju, kangas	Kauhajoki (Päntäne)
507.	Kärmeskallio	kallio (maalla)	Kauhava
508.	Kärmesluoma	joki	Kauhava (Hirvijoki)
509.	Kärmesvuori	mäki	Kauhava (Hirvijoki)
510.	Kärmesvuori	mäki	Kauhava (Pelkkikangas)
511.	Kärmeskallio	kumpare	Kauhava (Varpula)
512.	Kärmesmäki	mäki	Kauhava (Viinikan kylä)
513.	Kärmesneva	suo	Kauhava (Viinikan kylä)
514.	Kärmesmäki	mäki	Kauhava (Viinikankylä)
515.	Kärmeklumpit	kangas	Kaustinen
516.	Kärmeoja	puro	Kaustinen
517.	Kärmeennousu	suo (räme)	Kaustinen (Juoperi)
518.	Kärmesaari	kangas	Kaustinen (Kaustin kylä)
519.	Käärmeukuusi	puu tai puita	Kaustinen (Kaustinkylä)
520.	Kärmeoja	oja	Kaustinen (Metsäkylä)
521.	Kärmekuusi	puu tai puita	Kaustinen (Varila)
522.	Kärmemaa	metsä	Kaustinen (Varila)
523.	Kärmekivi	kivi	Kauvatsa (Kauvatsankylä)
524.	Kärmenokka	niemi	Kauvatsa (Kotkainen)
525.	Kärmemäki	mäki	Kauvatsa (Lievikoski)

526.	Kärmemäki	mäki	Kauvatsa (Piilijoenmaa)
527.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Keitele (Hannula)
528.	Käärmejänkä	suo (metsä-)	Kemin mlk. (Akkunusjoki)
529.	Kärmekallio	mäki	Kemiö (Kuggböle)
530.	Käärmeniemi	?	Kerimäki (Alakuona)
531.	Käärmeharju	harju	Kerimäki (Anttola)
532.	Käärmelammit	lampia	Kerimäki (Anttola)
533.	Käärmeniemi	niemi	Kerimäki (Anttola)
534.	Käärmeniemi	niemi	Kerimäki (Anttola)
535.	Käärmekanta	notkelma	Kerimäki (Hälvä)
536.	Käärmeniemi	niemi	Kerimäki (Hälvä)
537.	Käärmeluoto ~ Kierminluoto ~ Kotaluoto	luoto	Kerimäki (Jouhenniemi)
538.	Käärmeniemenluoto	luoto (vedenalainen)	Kerimäki (Kaijankylä)
539.	Käärmeniemi	niemi	Kerimäki (Kaijankylä)
540.	Käärmevuori	mäki	Kerimäki (Kerimäki)
541.	Käärmeniemi	niemi	Kerimäki (Kumpuranta)
542.	Käärmekangas	harju, kangas	Kerimäki (Paasniemi)
543.	Käärmeenniemi	apaja	Kerimäki (Pihlajaniemi)
544.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Kerimäki (Pihlajaniemi)
545.	Käärmekallio	vuori	Kerimäki (Pihlajaniemi)
546.	Käärmeniemi	metsä	Kerimäki (Pohjukankylä)
547.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Kerimäki (Rauvanniemi)
548.	Käärmekallionnenä	kallion osa	Kerimäki (Rauvanniemi)
549.	Käärmeniemi	niemeke	Kerimäki (Rauvanniemi)
550.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Kerimäki (Ruokolahti)
551.	Käärmeniemi ~ Käärmesaari	niemi	Kerimäki (Ruokolahti)
552.	Käärmeenmäki	mäki	Kesälahti
553.	Käärmekumpu	kumpu	Kesälahti (Kesälahti)
554.	Käärmekumpu	kumpu	Kesälahti (Purujärvi)
555.	Käärmekangas	kangasmaa	Kesälahti (Villala)
556.	Kärmemäki	kankaan osa	Kesälahti (Villala)
557.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Keuruu (Keuruu)
558.	Kärmekallio	kallio (ranta-)	Keuruu (Pihlajavesi)
559.	Käärmesärkkä	harjanne	Kiihtelysvaara (Palo)
560.	Käärmelouhi	kivikko tai louhikko	Kiihtelysvaara (Uskali)
561.	Kärmemäki	mäki	Kiikka (Yltäkylä)
562.	Kärneluola	kivikko tai louhikko	Kiikka (Kiimajärvi)
563.	Kärmemäki	mäki	Kiikka (Mielaanniemi)
564.	Kärmeittenluola	luola	Kiikka (Nevo)
565.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Kiikka (Nevo)
566.	Kärmemäki	mäki	Kiikka (Nevo)
567.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Kiikka (Ruotsila)
568.	Kärmekivi	kivi	Kiikka (Vehkakorpi)
569.	Kärmekivi	kivi	Kiikoinen (Kiikanoja)
570.	Kärmekallio ~ Kärmekalliot	kallioita (maalla)	Kiikoinen (Kiikka)
571.	Kärmemäensuo	suo	Kiikoinen (Kiikoinen)
572.	Kärmemäki	mäki	Kiikoinen (Kiikoinen)
573.	Kärmekallio	mäki	Kiikoinen (Kuorsumaa)
574.	Kärmekivi ~ Kärmemäki	kivikkomäki	Kiikoinen (Kuorsumaa)
575.	Kärmemäki	mäki	Kiikoinen (Kuorsumaa)
576.	Kärmemäki	mäki	Kiikoinen (Niemenmaa)
577.	Kärmehakannokka ~ Kärmenokka	niemi	Kiikoinen (Rautu)

578.	Käärmevuori	mäki	Kirkkonummi
579.	Kärmessuo	suo	Kisko (Liuhto)
580.	Kärmessuonmäki	mäki	Kisko (Liuhto)
581.	Käärmeniemi	?	Kitee
582.	Käärmeniemi	niemi	Kitee (Ikolansaari/Puhossalo)
583.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Kitee (Juurikkajärvi)
584.	Käärmekumpu	kumpu	Kitee (Juurikkajärvi)
585.	Käärmekumpu	kumpu, raunio	Kitee (Juurikkajärvi)
586.	Käärmeniemi	niemi	Kitee (Juurikkajärvi)
587.	Käärmekoivu	puu tai puita	Kitee (Kantosyrjä)
588.	Käärmekumpu	mäki	Kitee (Kiteenlahti)
589.	Käärmerinne	mäki	Kitee (Kiteenlahti)
590.	Käärmelouhi	kivikko tai louhikko	Kitee (Kunonniemi)
591.	Käärmeukuusi	puu tai puita	Kitee (Leinävaara)
592.	Käärmekumpu	kumpu	Kitee (Muljula)
593.	Käärmekumpu	kumpu	Kitee (Niinikumpu)
594.	Käärmenotko	notko	Kitee (Niinikumpu)
595.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Kitee (Potoskavaara)
596.	Käärmemäki	mäki	Kitee (Satulavaara)
597.	Käärmekallio	niemeke	Kitee (Suoparsaari)
598.	Käärmesaari	apaja	Kitee (Suoparsaari)
599.	Käärmesaari	kangassaareke	Kitee (Suoparsaari)
600.	Käärmesaari	saari	Kitee (Suoparsaari)
601.	Käärmelosot	kuoppia	Kitee (Suorlahti)
602.	Käärmekivi	kivi	Kitee (Säynejärvi)
603.	Käärmeloso	syväne (jossa vettä)	Kitee (Säynejärvi)
604.	Käärmejärhämä	joenleventymä	Kittilä (Alakylä)
605.	Käärmekumpu	metsäsaareke	Kittilä (Kelontekemä)
606.	Kärmeenmäki ~ Kukkula ~ Kukkulamäki	mäki	Kiukainen (Eurakoski)
607.	Kärmeenmäki	mäki	Kiukainen (Panelia)
608.	Kärmeenmäki	mäki	Kiukainen (Rahvola, Jaakkola)
609.	Kärmeenmäki	mäki	Kiukainen (Rahvola, Jaakkola)
610.	Kärmesaari ~ Mäntysaari	saari	Kivijärvi
611.	Käärmeniemi	niemi	Kivijärvi (Heinolahden valtionpuisto)
612.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Koijärvi (Kokko)
613.	Kärmekivi	kivi	Koijärvi (Matkun kylä, Kölli)
614.	Kärmekuusi	puu tai puita	Koijärvi (Niittumäki)
615.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Kokemäki (Hintikkala)
616.	Kärmeharju ~ Harju	muinaisranta	Kokemäki (Huivoo)
617.	Kärmekivi	kivi	Kokemäki (Huivoo)
618.	Kärmemäki	mäki	Kokemäki (Kiettare)
619.	Kärmemäki	mäki	Kokemäki (Kuoppala)
620.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Kokemäki (Penttilä)
621.	Kärmeenranta	ranta	Kolari (Halijoki)
622.	Käärmejänkkä ~ Rytijänkkä	suo	Kolari (Äkäsjoensuu)
623.	Käärmeukuusi	puu tai puita	Kolari (Äkäsloppolo)
624.	Käärmerakka	kivikko tai louhikko	Kolari (Äkäsloppolo)
625.	Kärmelouhu	salmi	Konginkangas (Valtionmaa)
626.	Käärmesärkkä	metsäalue	Kontiolahti (Kontiolahti)
627.	Käärmekukkula	mäki	Kontiolahti (Lehmo)
628.	Käärmekumpu	kivikko tai louhikko	Kontiolahti (Lehmo)
629.	Käärmeniemi	niemeke	Kontiolahti (Paihola)
630.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Kontiolahti (Puso)
631.	Käärmeukuusi	puu tai puita	Kontiolahti (Puso)
632.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Kontiolahti (Selkie)
633.	Käärmeukuusi	puu tai puita	Kontiolahti (Selkie)

634.	Käärmekallio	kallioranta	Kontiolahti (Varparanta)
635.	Kärmemäki	mäki, mäenrinne	Korpilahti (Korpilahden kylä)
636.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Korpilahti (Muuratjärvi)
637.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Korpilahti (Nuorlahti)
638.	Käärmeniemi	niemi	Korpilahti (Oittila)
639.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Korpilahti (Riihijärvi)
640.	Kärmäki	mäki	Korpilahti (Riihijärvi)
641.	Kärmeshauta	tienoo	Kortesjärvi (Kukkola)
642.	Kärmeskäri	suo (neva)	Kortesjärvi (Kukkola)
643.	Kärmeskallio	kallio (maalla)	Kortesjärvi (Mannisenkylä)
644.	Kärmeskallio ~ Kärmesmäki	maankohoumatarkoite	Kortesjärvi (Rantala)
645.	Kärmeskallionneva	suoalue	Kortesjärvi (Rantala)
646.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Kuhmalahti (Kivisalmi)
647.	Käärnelahti	lahti	Kuhmo (Timoniemi)
648.	Käärme-Pääkkönen	lampi	Kuhmo (Vieksi)
649.	Käärnelampi	lampi	Kuhmo (Vieksi)
650.	Käärmeniemi	niemi	Kuhmo (Vieksi)
651.	Kärmeniemi	niemi	Kuhmoinen (Kaukola)
652.	Kärmesaari	metsäsaareke	Kuhmoinen (Lästilä)
653.	Kärmeenmäki	metsämäki	Kuhmoinen (Patavesi)
654.	Kärmeniemi	niemi	Kuhmoinen (Puukkoinen)
655.	Kärmeniemi	niemi	Kuhmoinen (Puukkoinen)
656.	Kärmemäki	mäki	Kuhmoinen (Päijälä)
657.	Kärmemäki	mäki	Kuhmoinen (Päijälä)
658.	Käärnevuori	maankohouma*	Kuhmoinen/Längelmäki (Päijälä/Vinkkiä)
659.	Käärnevuori	vuori	Kuhmoinen/Längelmäki (Päijälä/Vinkkiä)
660.	Kärneluolanmäki	mäki	Kullaa
661.	Kärmekivi	kivi	Kullaa (Ahmaus)
662.	Kärmemäki	mäki	Kullaa (Ahmaus)
663.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Kullaa (Palus)
664.	Kärmekallio	vuori	Kullaa (Palus)
665.	Kärmekangas	metsä	Kullaa (Palus)
666.	Kärmekivi	kivi	Kullaa (Palus)
667.	Kärmemäki	mäki	Kullaa (Palus)
668.	Kärmemäki	mäki	Kullaa (Palus)
669.	Kärmennokanmäki	mäki	Kullaa (Palus)
670.	Kärmesaari	suosaareke	Kullaa (Palus)
671.	Kärmesaarikko	saareke	Kullaa (Palus)
672.	Kärmesaarikonsuo	suo	Kullaa (Palus)
673.	Kärnelouhu	kivikko tai louhikko	Kullaa (Saarijärvi)
674.	Kärmemäki	mäki	Kullaa (Saarijärvi)
675.	Käärmeahonrinne	rinne	Kuopio (Haminalahti)
676.	Kärmeshieta	veneranta	Kuortane (Länsiranta)
677.	Kärmeskangas	kangas	Kuortane (Salmi)
678.	Kärmesniemi	niemi	Kuortane (Salmi)
679.	Kärmeskuusi	puu tai puita	Kurikka (Luova)
680.	Kärmeskallio ~ Kärmesvuori	kallio (maalla, suolla)	Kurikka (Riitaluomankylä)
681.	Kärmesmäki	metsä, kallio (maalla, suolla)	Kurikka (Riitaluomankylä)
682.	Kärmesneva	suo (neva)	Kurikka (Riitaluomankylä)
683.	Kärnessaari	metsäsaareke	Kurikka (Tuiskula)
684.	Kärmesneva	suo	Kurikka (Viitalankylä)
685.	Kärmesmäki	mäki	Kuru (Karjula)
686.	Kärmekukkula	kivikko tai louhikko	Kuru (Länsi-Aure)
687.	Käärnelammi	lahti	Kuru (Länsi-Aure)
688.	Käärmeniemi	niemi	Kuru (Länsi-Aure)

689.	Kärmesmäki	mäki	Kuru (Riuttaskorpi)
690.	Kärmeskorpi	korpi	Kuru (Sontu)
691.	Kärneluoto	maankohouma	Kustavi (Vähä-Rahi)
692.	Käärmeniemi	niemi	Kuusamo
693.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Kuusamo (Alakitka)
694.	Käärmekallionnoro	puro	Kuusamo (Alakitka)
695.	Käärmekorpi	metsä	Kuusamo (Irni)
696.	Käärmesuvanto	suvanto	Kuusamo (Oulangan kansallispuisto)
697.	Käärmelampi	lampi	Kuusamo (Salla)
698.	Kärmesmäki	mäki	Kuusankoski (Hirvelä)
699.	Kärmesmäki	mäki	Kuusankoski (Hirvelä/Valkeala/Oravala)
700.	Kärmesmäki	mäki	Kuusankoski (Mattila)
701.	Käärmekallio ~ Matokallio	kallio (maalla)	Kuusankoski (Mattila)
702.	Kärmemäki	mäki	Kuusankoski (Ruotsula)
703.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Kuusajoki (Hämäläinen)
704.	Kärmesaarenko	metsäsaareke	Kymi
705.	Kärmesniemi	niemi	Kymi
706.	Kärmesniemi	niemi	Kymi
707.	Kärmeskallio	kallio (maalla)	Kymi (Jäppilä)
708.	Käärmemäki	nyppylä	Kymi (Kaarniemi)
709.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Kymi (Kuutsalo)
710.	Kärmeskallio	kallio (maalla)	Kymi (Kuutsalo)
711.	Kärmesniemi	apaja	Kymi (Kymilinna)
712.	Kärmesniemi	niemi	Kymi (Kymilinna)
713.	Kärmesaari	metsäsaari	Kyyjärvi (Hokkala)
714.	Kärmeenousukangas	metsä	Kälviä
715.	Kärmekangas	kangas	Kälviä (Honkiperä)
716.	Kärmeenousupaikka	kärmeenousupaikka	Kälviä (Kirkonkylä)
717.	Kärmeenousupaikka	metsäniemeke	Kälviä (Kirkonkylä)
718.	Kärmeharju	metsä	Kälviä (Lohtaja, Rüppä)
719.	Kärmeharju	kivikko tai louhikko	Kälviä (Passoja)
720.	Kärmeharju	metsä	Kälviä (Ridankylä)
721.	Kärmeräme	suo (räme), kärmeenousupaikka	Kälviä (Ridankylä)
722.	Kärmekorvenoja	oja	Kälviä (Rüppä)
723.	Kärmeenousupaikka	metsänurkka	Kälviä (Ruotsalo)
724.	Kärmeharju	metsä	Kälviä (Ruotsalo)
725.	Kärmekallio	kallio (suolla)	Kälviä (Ruotsalo)
726.	Kärmekallio	metsä	Kälviä (Ruotsalo)
727.	Kärmeharju	kärmeenousupaikka	Kälviä (Välilikylä)
728.	Kärnessaari	metsäalue	Kälviä (Välilikylä)
729.	Kärmemäki	mäki	Kärkölä (Härkäniemi)
730.	Kärmearo	puro	Kärkölä (Iso-Sattiala)
731.	Kärmearonmäki	mäki	Kärkölä (Iso-Sattiala)
732.	Kärmemäki	mäki	Kärkölä (Iso-Sattiala)
733.	Käärme kuuset	puu tai puita	Kärkölä (Kärkölä)
734.	Kärme kyrönsuo ~ Jussin hakkaus	suo (räme)	Kärkölä (Lappila)
735.	Kärmemäki	mäki	Kärkölä (Lappila)
736.	Kärmemäki	mäki	Kärkölä (Maavehmaa)
737.	Käärmemäki	mäki	Kärkölä (Maavehmaa)
738.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Kärkölä (Marttila)
739.	Kärmekallio ~ Huovilankallio ~ Liipolankallio	kallio (maalla)	Lahti (Lahdenkylä)
740.	Kärmeskallio	kallio (maalla)	Laihia (Jakkula)
741.	Kärmesmäki	mäki (ent.)	Laihia (Jokikylä)
742.	Kärmesmäki	mäki	Laihia (kirkonkylä)

743.	Kärmesmäki	mäki	Laihia (Kylänpää)
744.	Kärmesmäki	kivikko tai louhikko	Laihia (Maunula)
745.	Kärmesmäki	metsäalue	Laihia (Perälä)
746.	Kärmesneva	suo	Laihia (Perälä)
747.	Kärmesneva	suo (neva)	Laihia (Perälä)
748.	Kärmeskallio	vuori	Laihia (Pukkala)
749.	Kärmesmäki	kivikko tai louhikko	Laihia (Tyllijoki)
750.	Kärmesmäki	mäki	Laihia (Tyllijoki)
751.	Kärneluola	mäki	Laitila (Kovio)
752.	Kärneluolavuori	mäki	Laitila (Leinmäki/Kivijärvi)
753.	Käärneluolanmäki	mäki	Laitila (Malko)
754.	Kärneluola	paikka	Laitila (Pahojoki)
755.	Kärneluolamäki	mäki	Laitila (Palttila)
756.	Kärneluola	luola	Laitila (Salo)
757.	Käärnekallio	kallio (maalla)	Laitila (Salo)
758.	Kärneluolamäki	mäki	Laitila (Soukainen)
759.	Käärneluolanmäki	mäki	Laitila (Syttyä)
760.	Kärnekallio	mäki	Laitila (Vidilä)
761.	Kärneluola	luola	Laitila (Vidilä)
762.	Kärmemäki	mäki	Lammi (Riikona)
763.	Kärmeskallio ~ Käärnekallio	mäki	Lapinjärvi (Porlammi)
764.	Kärmesaari	suosaareke	Lappajärvi (Kirkonkylä)
765.	Kärmeshauta	notkelma	Lappajärvi (Lamminkylä)
766.	Kärmeskallio	kallio (laatu epäselvä)	Lappajärvi (Savonkylä)
767.	Kärmesmäki	metsä	Lappajärvi (Tarvola)
768.	Kärnekallio	mäki	Lappee (Antamoinen/Nuijamaa)
769.	Kärmeniemi	niemi	Lappee (Haapajärvi)
770.	Kärmemäki	mäki	Lappee (Haikala)
771.	Kärmeniemi	niemi	Lappee (Iitiä)
772.	Kärmesuo	suoalue	Lappee (Lavola)
773.	Käärnevuori	mäki	Lappee (Lensula)
774.	Kärnevuori	vuori	Lappee (Melkkola)
775.	Kärnekallio	kallio (ranta-)	Lappee (Niemi)
776.	Kärmeniemenkangas	metsä	Lappee (Rutola)
777.	Kärnelampi	lampi	Lappee (Tujula)
778.	Kärmeenmäki	mäki	Lappeenranta (Korkia-aho)
779.	Kärmekuusi	puu tai puita	Lappi (Ala-Kieri)
780.	Kärmeniitunmäki ~ Matomäki ~ Vienolanmäki	kallio (maalla)	Lappi (Ala-Kieri)
781.	Kärneluolanmäki	yrkänne	Lappi (Kivikylä)
782.	Kärneluola ~ Mäyrämäki	luola	Lappi (Ruona)
783.	Kärneluolanmäki	mäenrinne	Lappi (Sukkala)
784.	Kärmeskallio	kallio (maalla)	Lapua
785.	Kärmeskallionneva	suo	Lapua
786.	Kärmesmäki	kangas	Lapua
787.	Kärmesaari	mäki	Lapua (Alanurmo)
788.	Kärmeskalliot	kallioita (maalla)	Lapua (Alanurmo)
789.	Kärnessaari	metsäalue	Lapua (Haapakoski)
790.	Kärmeskallio	kallio (maalla)	Lapua (Hirvijoki)
791.	Kärmeskuusi	puu tai puita	Lapua (Hirvijärvi)
792.	Kärnessaari	saari	Lapua (Hirvijärvi)
793.	Kärnessaari	metsäsaareke	Lapua (Länsikylä)
794.	Kärnessaari	paikka	Lapua (Länsikylä)
795.	Kärmeskuusi	puu tai puita	Lapua (Rautakorpi)
796.	Kärnessaari	mäki	Lapua (Ruha)

797.	Kärmesaari	saari	Lapua (Tiisineva)
798.	Käärmekari	kari (vedenalainen)	Laukaa (Haapavatia)
799.	Käärmeukuusi	puu tai puita	Laukaa (Haapavatia)
800.	Käärnelahti	lahti	Laukaa (Haapavatia)
801.	Kärmeharju	harju	Laukaa (Kuusvesi)
802.	Käärmeukuusi	puu tai puita	Laukaa (Kuusvesi)
803.	Kärmemäki	mäki	Laukaa (Leppävesi)
804.	Käärmeharju	nyppylä	Laukaa (Petunna)
805.	Käärmeharjut	harju	Laukaa (Vehniä)
806.	Kärmevuori	harju	Laukaa (Vehniä)
807.	Kärmemäki	mäki	Lavia (Haunia)
808.	Kärmemäki	mäki	Lavia (Kalliala)
809.	Kärmekuusi	puu tai puita	Lavia (Mustajoki)
810.	Kärmemäki	kallio (suolla)	Lavia (Niemenkylä)
811.	Kärmemäki	suosaareke	Lavia (Niemenkylä)
812.	Kärmevuori	vuori	Lavia (Niemenkylä)
813.	Kärmekivenmäki	mäki	Lavia (Riuttala)
814.	Kärmesaari	saareke	Lavia (Riuttala)
815.	Kärmekoski	koski	Lavia (Saarijärvi)
816.	Kärmemäki	mäki	Lavia (Saarijärvi)
817.	Kärmejärvi	lampi (kuivunut)	Lavia (Saarijärvi)
818.	Kärmeskivi	kivi	Lehtimäki (Lehtimäen kylä)
819.	Kärmeketvene	kannas	Leivonmäki
820.	Kärmemäki	mäki	Leivonmäki (Leivonmäki)
821.	Kärmekivi	kivi	Lemi (Hyvärilä, Pukki)
822.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Lemi (Kaamanniemi)
823.	Kärmevuori	niemenkärki	Lemi (Kaarnaniemi)
824.	Kärmekallio	kallio (ranta-)	Lemi (Kärmeniemi)
825.	Kärmeenpesät	kallio (maalla)	Lemi (Merenlahti)
826.	Kärmekukkula	mäki	Lemi (Ruoluala)
827.	Kärmevuori	mäki	Lemi (Ruomi)
828.	Kärmeenpesänmetsä	metsä	Lemi (Sairala)
829.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Lemi (Sutela)
830.	Kärnelampi	lampi	Lemi (Tevaniemi)
831.	Kärmevuori	mäki	Lemi (Uiminiemi)
832.	Kärmevuori	mäki	Lemi (Värtölä)
833.	Kärmeenkallio	kallio (maalla)	Lempäälä (Hävältilä)
834.	Käärmekallio ~ Kärmevuori	kallio (maalla)	Lempäälä (Jokipohja)
835.	Kärmekoivut	koivikko	Lempäälä (Lastunen)
836.	Kärmekuusi	puu tai puita	Lempäälä (Lastunen)
837.	Kärmemäki	mäki	Lempäälä (Lastunen)
838.	Käärmemäki ~ Lintukopinmäki	mäki	Lempäälä (Maisenranta)
839.	Käärmemäki	mäki	Lempäälä (Putkisto)
840.	Kärmevuori	vuori	Lemu (Luodonmaa)
841.	Kärmeenankare	mäki	Lemu (Nikarla)
842.	Kärmeenmäki	mäki	Lemu (Nyyinäinen)
843.	Kärmeenperäksin	ranta	Lemu (Nyyinäinen)
844.	Kärmevuori	metsäalue	Lemu (Nyyinäinen)
845.	Kärneluola	luola	Lemu (Vastila)
846.	Käärmeniemi	niemi	Leppävirta (Haapamäki)
847.	Käärmeniemi	niemi	Leppävirta (Haapamäki)
848.	Kärmeenalusranta-apaja	apaja	Leppävirta (Konnuslahti)
849.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Leppävirta (Kurjalanranta)
850.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Leppävirta (Kurjalanranta)
851.	Käärmeukuusi ~ Köynnöskuusi	puu tai puita	Leppävirta (Leppävuiran kylä)

852.	Käärmeniemi	niemeke	Leppävirta (Leppävirta)
853.	Käärmeniemi	niemi	Leppävirta (Leppävirta)
854.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Leppävirta (Moninmäki)
855.	Käärmeniemi	niemi	Leppävirta (Osmajärvi)
856.	Käärmekallio	kallio (ranta-)	Leppävirta (Paukarlahti)
857.	Käärmesaari	saari	Leppävirta (Paukarlahti)
858.	Käärmesaari	saari	Leppävirta (Riihiranta)
859.	Käärmeniemi	niemi	Leppävirta (Saamaiskylä)
860.	Käärmeniemi	niemi	Leppävirta (Sarkamäki)
861.	Kärmekivi	kivi	Lestijärvi (Kinnula)
862.	Käärmesalmi	salmi	Liekka (Vuonisolahti)
863.	Kärmeorvonmäki	mäki	Lieto (Pokkola)
864.	Kärmemäki	mäki	Lieto (Pränikkälä)
865.	Kärmemäki	mäki	Lieto (Pränikkälä)
866.	Kärmesuo	metsälohko	Lieto (Tammentaka)
867.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Lieto (Viikka)
868.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Liperi (Leppälahti)
869.	Käärmeniemi	niemi	Liperi (Leppälahti)
870.	Käärmevuori	vuori	Liperi (Leppälahti)
871.	Käärmekallio ~ Matokallio	vuori	Liperi (Liperi)
872.	Käärmekallio	kallio (ranta-)	Liperi (Liperinsalo)
873.	Käärmesärkkä	kumpare, kangas	Liperi (Risti)
874.	Käärmeniemi	niemi	Liperi (Roukalahti)
875.	Käärmeniemi	niemi	Liperi (Tutjunniemi)
876.	Käärmeniemi	niemi	Liperi (Tutjunniemi)
877.	Kärmesuo	suoalue	Lohja (Röylä)
878.	Kärmekuusi	puu tai puita	Lohja (Talpela)
879.	Kärmesaari	niemi (ent. saari)	Lohja (Varola)
880.	Kärmemäki	mäki	Lohjan pit. (Paloniemi)
881.	Kärneluoma	oja	Lohtaja (Alaviirret)
882.	Kärmekorpi ~ Retukorpi	metsä	Lohtaja (Lohtaja)
883.	Kärmeenmäki	mäki	Loimaa (Haaroinen)
884.	Kärmesuo ~ Käärmesuonmäki	vuori	Loimaa (Onkijoki)
885.	Kärmesaari ~ Kantolankari	saari	Lokalahti (Hermansaari/Suomenkylä)
886.	Käärneluola	luola	Lokalahti (Rauttinen)
887.	Kärmemäki	mäki	Loppi (Hunsala)
888.	Kärmemäki	mäki	Loppi (Joentaka)
889.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Loppi (Loppi)
890.	Käärmeensuo	suo	Loppi (Piipola)
891.	Kärmemäki	niemi	Loppi (Räyskälä)
892.	Kärmemäki	mäki	Loppi (Sajaniemi)
893.	Kärmemäki	mäki	Loppi (Sajaniemi)
894.	Kärmenoro	paikka	Loppi (Salo)
895.	Kärnessaari	saari	Loppi (Salo)
896.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Loppi (Topeno)
897.	Kärmemäki	mäki	Loppi (Topeno)
898.	Kärmemäki	mäki	Loppi (Topeno)
899.	Käärmekallio	harjanne	Loviisa (Valko)
900.	Kärmevuori	vuori	Luhanka (Judinsalo)
901.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Luhanka (Luhangan kylä)
902.	Kärnelahdenniemi	niemi	Luhanka (Tammijärvi)
903.	Kärnelahti	lahti	Luhanka (Tammijärvi)
904.	Kärjärvi ~ Kärnejärvi	lampi	Luhanka (Tommijärvi)
905.	Käärmekärki	kallio (maalla)	Luopioinen (Kantola)

906.	Käärmesuo ~ Körrinmäensuo ~ Vilppulankorpi	suo	Luopioinen (Puutikkala)
907.	Kärmekivi	kivi	Luumäki
908.	Kärmeniemi	metsä	Luumäki
909.	Kärmepeännotko	notko	Luumäki (Heinola)
910.	Kärmepeännotkonmäki	mäki	Luumäki (Heinola)
911.	Kärmeniemi ~ Kärmeissaari ~ Kärmeisaari	niemi, saari	Luumäki (Huomola)
912.	Kärmeryöpäs	ryöpäs	Luumäki (Keskinen)
913.	Kärmevuori	mäki	Luumäki (Koskela)
914.	Käärmekivi	kivi	Luumäki (Nuppola)
915.	Kärmekallio	kalliorinne	Luumäki (Pien-Juurikas)
916.	Kärmeenpesänkallio	kallio (maalla)	Luumäki (Sarkalahti)
917.	Kärmeenpesä ~ Kärmeihenpesä	metsän osa	Luumäki (Toikkala)
918.	Kärmeniemi	niemi	Luumäki (Venäläinen)
919.	Kärmeoja	oja	Luumäki (Venäläinen)
920.	Kärmemäki	mäki	Luumäki (Viuhkola)
921.	Kärmeniemensuo	suo	Luumäki/Lappee (Kärki/Sarvilahti)
922.	Kärmeniemi	niemi	Luumäki/Lappee (Kärki/Sarvilahti)
923.	Kärnelahti	lahti	Längelmäki (Kaukola)
924.	Käärmeniemi	niemi	Längelmäki (Kaukola)
925.	Kärmekivi	kivi	Längelmäki (Rasi)
926.	Käärnelahti	lahti	Maaninka
927.	Käärmeisaari	saari	Maaninka
928.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Maaninka (Tervaslahti)
929.	Käärmeenmäki	mäki	Maaria (Niuskala)
930.	Käärmeluola	luola	Maaria (Niuskala)
931.	Käärmemäki	mäki	Maaria (Niuskala)
932.	Kärmeenmäki	mäki	Marttila (Palainen)
933.	Kärmekallio ~ Käärmekallio	metsäkangas	Merijärvi (Merijärvi)
934.	Käärmeräme	suo (räme)	Merijärvi (Merijärvi)
935.	Kärmessunti ~ Heinosenjuopa	uoma	Merikarvia (Alakylä)
936.	Kärmesmäki	mäki	Merikarvia (Filppula)
937.	Kärmesnokka	metsäsaari	Merikarvia (Köörttilä)
938.	Kärmesnokka	niemi	Merikarvia (Köörttilä)
939.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Merikarvia (Lammela)
940.	Kärmeviikinkallio	kallio (maalla)	Merikarvia (Lammela)
941.	Kärmesniemi	niemi	Merikarvia (Lankoski)
942.	Kärmesluoto	suosaareke	Merikarvia (Lauttijärvi)
943.	Kärmeskivi	kivi	Merikarvia (Tuovila)
944.	Kärmeskallionniemi	niemi	Merikarvia (Ylikylä)
945.	Kärmeskari	kari	Merikarvia (Ylikylä)
946.	Kärmesneva	suo (neva)	Merikarvia (Ylikylä)
947.	Kärmevuori	kallio (maalla)	Merimasku
948.	Kärniemi	niemi	Merimasku (Iskola)
949.	Kärmeenpesänvuori	mäki	Miehikkälä (Heikkilä)
950.	Kärmekangas	kangasmaa	Miehikkälä (Järvelä)
951.	Käärmeisaari	saari	Miehikkälä (Kylmäla)
952.	Kärmemäki	mäki	Miehikkälä (Muurikkala)
953.	Kärmemäki	mäki	Miehikkälä (Muurikkala)
954.	Kärmeniemi	niemeke (maalla)	Miehikkälä (Pitkäkoski)
955.	Kärmemäki	mäki	Miehikkälä (Saivikkala)
956.	Kärmeenhännänöjamaa	suo	Miehikkälä (Suur-Miehikkälä)

957.	Kärmekkeentöyry	töyry (pieni)	Miehikkälä (Suur-Miehikkälä)
958.	Kärmeluola	luola	Mietoinen (Hiitola)
959.	Käärmekallio	kallio (maalla)	Mikkeli
960.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Mikkeli (Kirkonkylä)
961.	Käärmekangas	kangas	Mikkeli (Liukkola)
962.	Käärmeniemi	?	Mikkeli (Vuolinko)
963.	Käärmeniemi	niemi	Mikkeli (Vuolinko)
964.	Kärmevuori	kallio (maalla)	Mikkeli mlk. (Korpijärvi)
965.	Kärmeniemi	niemi	Mikkelin mlk. (Anianniemi)
966.	Kärmelamminoja	oja	Mikkelin mlk. (Asila/Juva)
967.	Kärmelammiojasuulahti	lahti	Mikkelin mlk. (Asila/Juva)
968.	Kärmelampi	lampi	Mikkelin mlk. (Asila/Juva)
969.	Käärmeniemi	niemi	Mikkelin mlk. (Haahkala)
970.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Mikkelin mlk. (Harjumaa)
971.	Kärmekuusi	puu tai puita	Mikkelin mlk. (Harjumaa)
972.	Kärmeniemensalmi	salmi	Mikkelin mlk. (Harjumaa)
973.	Kärmeniemi	niemi	Mikkelin mlk. (Harjumaa)
974.	Käärmekuusi	puu tai puita	Mikkelin mlk. (Haukkakorhola)
975.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Mikkelin mlk. (Häyrylä)
976.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Mikkelin mlk. (Kekkola)
977.	Kärmevuorenalus	apaja	Mikkelin mlk. (Kekkola)
978.	Kärmevuori	vuori	Mikkelin mlk. (Kekkola)
979.	Kärmevuori	mäki	Mikkelin mlk. (Koprijärvi)
980.	Kärmeniemi	niemi	Mikkelin mlk. (Korpijärvi)
981.	Kärmekuusi	puu tai puita	Mikkelin mlk. (Kovala)
982.	Kärmekallio	kallioita (suolla)	Mikkelin mlk. (Norola)
983.	Kärmelamminmäki	mäki	Mikkelin mlk. (Norola)
984.	Kärmelamminoja	oja	Mikkelin mlk. (Norola)
985.	Kärmelampi	lampi	Mikkelin mlk. (Norola)
986.	Kärmevuori	vuori	Mikkelin mlk. (Norola)
987.	Käärmeniemenvuori	vuori	Mikkelin mlk. (Olkkolanniemi)
988.	Käärmeniemi	niemi	Mikkelin mlk. (Olkkolanniemi)
989.	Kärmekallio	kallio (maalla)	Mikkelin mlk. (Pajula)
990.	Kärmekangas	metsä	Mikkelin mlk. (Rieppola)
991.	Kärmesuo	suo	Mikkelin mlk. (Rämälä)
992.	Kärmekallio	vuori	Mikkelin mlk. (Sairila)
993.	Kärmekynnös	metsä	Mikkelin mlk. (Seppälä)
994.	Kärmeniemi ~ Väisäsenniemi	niemi	Mikkelin mlk. (Tikkala)
995.	Kärmekangas	metsä	Mikkelin mlk. (Vanhala)
996.	Kärmekukkula	mäki	Mikkelin mlk. (Vanhala)
997.	Kärmekallio	kallio (ranta-)	Mikkelin mlk. (Vatila)
998.	Kärmekangas	metsä	Mikkelin mlk. (Vehmaskylä)
999.	Kärmenoro	notko	Mikkelin mlk. (Vehmaskylä)
1000.	Kärmeviita	metsikkö	Mikkelin mlk. (Vehmaskylä)
1001.	Kärmevuori	vuori	Mikkelin mlk. (Vehmaskylä)
1002.	Kärmeniemi	niemi	Mikkelin mlk. (Väärälä)
1003.	Kärmekalliot	kallioita (maalla)	Mouhijärvi (Uotsola)
1004.	Käärmeniemi	metsäsaareke	Muhos
1005.	Käärmekuusi	puu tai puita	Muhos (Hyrkäs)
1006.	Käärmekangas	metsä	Muhos (Laitasaari)
1007.	Käärmesuo	suo	Muhos (Laitasaari)
1008.	Käärmeidenkäräjäpaikka	ranta	Muhos (Rokua)
1009.	Kärmevuori	kallio (laatu epäselvä),	vuori Multia (Vahko)
1010.	Kärmekuusi	puu tai puita	Muonio (kirkonkylä)
1011.	Käärmekuusi	puu tai puita	Muurame (Valkola)
1012.	Käärmeoja	oja	Muurame (Valkola)

I013. Kärmeseljänmäki ~ Kärmeseljännummi	mäki	Muurla (Kaukola)
I014. Kärmeselkä	harjanne	Muurla (Kistola/Muurla/Ranta/Koski/Hakola)
I015. Käärmekeivi	kivi	Muuruvesi (Murtolahti)
I016. Käärmeniemi	niemi	Muuruvesi (Murtolahti)
I017. Kärneluolanmäki ~ Kärmevuorenmäki	mäki	Mynämäki (Korvensuu)
I018. Kärmenkallio	mäki	Mynämäki (Kukola)
I019. Kärmeinenmäki ~ Punaisenkivenmäki	mäki	Mynämäki (Lempiskallio)
I020. Kärneluola	mäki	Mynämäki (Mäenkylä)
I021. Kärmekeivi	kallio (maalla)	Mynämäki (Nakkila)
I022. Kärmekeivi	mäki	Mynämäki (Nakkila)
I023. Kärmekeivi	kallio (maalla)	Mäntsälä (Mäntsälän kylä)
I024. Kärmekeivi	puu tai puita	Mäntsälä (Mäntsälän kylä)
I025. Käärmekeivi	mäki	Mäntsälä (Nikinoja)
I026. Kärmekeivi	kallio (maalla)	Mäntsälä (Numminen)
I027. Käärmekeivi	kallio (maalla)	Mäntsälä (Ohkola)
I028. Käärmekeivi ~ Rajakallio ~ Valäkänkallio	kallio (maalla)	Mäntsälä (Olkinen)
I029. Käärmekeivi	mäki	Mäntsälä (Sulkava)
I030. Kärmekeivi ~ Lähdeoja	luonnonoja	Mäntsälä (Sulkava)
I031. Kärmekeivi ~ Matosaari	saari	Mäntsälä (Sälinkää, Soukkio)
I032. Käärmekeivi	mäki	Mäntsälä (Sälinkää)
I033. Kärmeniemi	niemi	Mäntyharju (Halmeniemi)
I034. Kärmeniemi	niemi	Mäntyharju (Halmeniemi)
I035. Kärmekeivi ~ Kärmekeivi	kangas	Mäntyharju (Halmeniemi)
I036. Käärmekeivi	mäki	Mäntyharju (Halmeniemi)
I037. Kärmekeivi	mäki	Mäntyharju (Kokkosenkylä)
I038. Kärmekeivi	vuori	Mäntyharju (Kousanniemi)
I039. Kärmekeivi	oja	Mäntyharju (Kukonkorpi)
I040. Kärmekeivi	suo	Mäntyharju (Kukonkorpi)
I041. Kärmekeivi	kivi	Mäntyharju (Kukonkorpi)
I042. Kärmekeivi ~ lähde	lähde	Mäntyharju (Lahniemi)
I043. Kärmekeivi ~ mäki	mäki	Mäntyharju (Lahniemi)
I044. Kärmekeivi	metsä	Mäntyharju (Luhtanen)
I045. Kärmeniemi	niemi	Mäntyharju (Luhtanen)
I046. Kärmeniemi	niemeke	Mäntyharju (Ollikkala)
I047. Kärmekeivi	lampi	Mäntyharju (Outila)
I048. Käärmekeivi	maankohoumatarkoite	Mäntyharju (Outila)
I049. Käärmekeivi	mäki	Mäntyharju (Outila)
I050. Kärmekeivi ~ lahti	lahti	Mäntyharju (Partsimaa)
I051. Kärmekeivi	mäki	Mäntyharju (Partsimaa)
I052. Kärmekeivi	suo	Mäntyharju (Partsimaa)
I053. Kärmekeivi	mäki	Mäntyharju (Partsimaa)
I054. Kärmekeivi ~ notko	notko	Mäntyharju (Pertunmaa)
I055. Kärmeniemi	niemi	Mäntyharju (Pärnämäki)
I056. Kärmeniemi	niemi	Mäntyharju (Tiilikkala)
I057. Kärmekeivi	kallio (maalla)	Mäntyharju (Vanonen)
I058. Kärmeniemi ~ salmi	salmi	Mäntyharju (Vanonen)
I059. Kärmeniemi	niemi	Mäntyharju (Vanonen)
I060. Kärmeniemi	niemi	Mäntyharju (Vanonen)
I061. Kärmekeivi	mäki	Nastola (Immilä)
I062. Käärmekeivi	mäki	Nastola (Koiskala)
I063. Kärmeniemi	niemenkärki	Nastola (Koiskala)
I064. Käärmekeivi	mäenrinne	Nastola (Nastola)
I065. Kärmekeivi ~ suo	suo	Nastola (Pyhäntaka)

1066. Kärme kallio	kallio (maalla)	Nastola (Pyhäntä)
1067. Kärme kallio	kallio (maalla)	Nastola (Ruuhijärvi)
1068. Käärme kallio	kallio (maalla)	Nilsia (Haluna)
1069. Käärme kallio	kallio (maalla)	Nilsia (Konttimäki)
1070. Käärme kallio	kallio (maalla)	Nilsia (Nilsian kylä)
1071. Käärme kallio	kallio (maalla)	Nilsia (Siikajärvi)
1072. Käärmeniemi	niemi	Nilsia (Siikajärvi)
1073. Käärmeniemi	niemi	Nilsia (Siikajärvi)
1074. Käärme kangas	kangas	Nivala (Järvikylä)
1075. Käärme kivi ~ Kilometrikivi	kivi	Nivala (Järvikylä)
1076. Käärme kuusenmäki	mäki	Nokia (Pinsiö)
1077. Kärme kuusi	puu tai puita	Nokia (Sorva)
1078. Kärme kivi	kivi	Noormarkku (Finpyy)
1079. Kärme luoto	saari	Noormarkku (Rudanmaa)
1080. Kärme mäki	kallio (maalla)	Noormarkku (Rudanmaa)
1081. Kärme mäki	mäki	Noormarkku (Rudanmaa)
1082. Kärme mäki	mäki	Noormarkku (Söönmarkku)
1083. Käärme kallio	kallio (maalla)	Noormarkku (Söörmarkku)
1084. Kärme luolankallio	kallio (maalla)	Nousiainen (Haatila)
1085. Kärme kallio	kallio (maalla)	Nousiainen (Kaisela)
1086. Kärme kallio	kallio (maalla)	Nousiainen (Kytöinen)
1087. Kärme luola	luola	Nousiainen (Laihoinen)
1088. Käärme kuusi	puu tai puita	Nousiainen (Mustakulma)
1089. Kärme kallionsuo	suo	Nuijamaa (Lautala)
1090. Kärme kivi	kivi	Nuijamaa (Rapattila)
1091. Kärme lamensuo	suo	Nuijamaa (Rapattila)
1092. Kärme lampi ~ Käärnelampi	lampi	Nuijamaa (Rapattila)
1093. Käärme suo	suo	Nummi (Hylsyla/Remala)
1094. Kärme suo	suo	Nummi (Hyvelä)
1095. Käärme suo	suo	Nummi (Hyvelä)
1096. Käärme lamminlehto	metsä	Nurmes (Palojärvi)
1097. Käärme lampi	lampi	Nurmes (Palojärvi)
1098. Kärme enlukko	notkelma	Nurmijärvi (Hyvinkäänkylä)
1099. Kärme kallio	kallio (maalla)	Nurmijärvi (Raala)
1100. Kärme niemi	mäki	Nurmo (Koura)
1101. Kärme kallio	kallio (maalla)	Nurmo (Ruhankylä)
1102. Kärme mäki	mäki	Orimattila
1103. Kärme mäki	mäki	Orimattila (Leitsamaa)
1104. Kärme oja	oja	Orimattila (Niemenkylä)
1105. Käärme oja	luonnonoja	Orimattila (Niemenkylä)
1106. Käärme kuusi (sic!)	puu tai puita	Orimattila (Pennala)
1107. Kärme kallio	kallio (maalla)	Orimattila (Viljaniemi)
1108. Kärme suo	suo	Orimattila (Viljaniemi)
1109. Kärme mäki	mäki	Oripää (Juvankoski)
1110. Kärme rahka	suo	Oripää (Oripää)
1111. Kärme mänty	puu tai puita	Oripää (Tanskila)
1112. Käärme saari	metsäsaari	Oulainen (Piipsjärvi)
1113. Käärme kangas ~ Matokangas	kangas	Oulujoki (Oulunsuu)
1114. Käärmeniemi	kangas	Oulujoki (Utajärvi)
1115. Käärme kangas	kangas	Oulunsalo (Oulunsalo)
1116. Käärme kallio	kallio (maalla, suolla)	Outokumpu (Maljasalmi)
1117. Käärme saari	saari	Outokumpu (Maljasalmi)
1118. Käärme särkkä	mäki	Outokumpu (Maljasalmi)
1119. Käärme kallio	kallio (maalla)	Outokumpu (Rikkaranta)
1120. Käärme kangas	kangas	Outokumpu (Sysmä)

1121. Käärmekangas ~ Käärmepetaikkö	kangasmaa	Outokumpu (Sysmä)
1122. Käärmekangas ~ Matosärkkä	mäki	Outokumpu (Sysmä)
1123. Käärmelampi	lampi	Outokumpu (Sysmä)
1124. Käärmesuo	suo	Outokumpu (Sysmä)
1125. Käärmesärkkä	mäki	Outokumpu (Sysmä)
1126. Käärmesärkkä	särkkä	Outokumpu (Sysmä)
1127. Käärmesärkkä	särkkä	Outokumpu (Sysmä)
1128. Käärmeniemi	niemi	Outokumpu (Taipale)
1129. Käärmekangas	kangas	Paavola (Lappi)
1130. Kärmeikivenlähde	lähde	Padasjoki (Jokioinen)
1131. Kärmeikivi	kivi	Padasjoki (Jokioinen)
1132. Kärmemäki	mäki	Padasjoki (Jokioinen)
1133. Kärmemäki	mäki	Padasjoki (Kasiniemi/Vesijako)
1134. Kärmeniemi	niemi	Padasjoki (Kellosalmi)
1135. Kärmemäki	mäki	Padasjoki (Maakeski)
1136. Kärmemäki	mäki	Padasjoki (Nyystölä)
1137. Käärmemäki	mäki	Paimio (Kerkola)
1138. Kärneluola	kallio (maalla)	Paimio (Tuuvola)
1139. Käärmeniemi	niemi	Paltamo (Kiehimä)
1140. Käärmeniemi	niemi	Paltamo (Kiehimänsuu)
1141. Käärmekallio	kallio (maalla)	Paltamo (Melalahti)
1142. Käärmeniemi	niemi	Paltamo (Melalahti)
1143. Kärneluoto	luoto	Parikkala (Joensuu)
1144. Kärmeikallio	kallio (maalla)	Parikkala (Joukio)
1145. Kärmeikallio	kivikko tai louthikko	Parikkala (Joukio)
1146. Kärnelouhi	kivikko tai louthikko	Parikkala (Joukio)
1147. Kärnelouhi	mäenrinne	Parikkala (Joukio)
1148. Käärnelouhenmäki	mäki	Parikkala (Joukio)
1149. Kärmeihauta	notko	Parikkala (Järvenpää)
1150. Kärmeikallio	kallio (maalla)	Parikkala (Järvenpää)
1151. Kärmeniemi	niemeke	Parikkala (Kaukola)
1152. Kärmemäki	mäki	Parikkala (Kinnarniemi)
1153. Käärmekallio	kallio (maalla)	Parikkala (Kinnarniemi)
1154. Kärmeikallio	kallio (maalla)	Parikkala (Melkoniemi)
1155. Käärmekallio	kallio (maalla)	Parikkala (Oravaniemi)
1156. Kärmeikallio	kallio (maalla)	Parikkala (Rautalahti)
1157. Kärmemäki	mäki	Parikkala (Saarikumpu)
1158. Kärmeslampi ~ Morsiuslampi	lampi	Parkano (Lapinneva)
1159. Kärmeskallio	kallio (maalla)	Parkano (Raivala)
1160. Kärmeikallio	kallio (maalla)	Parkano (Sohojärvi)
1161. Kärmeikallio	kallio (maalla)	Parkano (Sydänmaa)
1162. Kärmeskalliot	kallioita (maalla)	Parkano (Sydänmaa)
1163. Kärmeskallio	kallio (maalla)	Parkano (Valtionmaa)
1164. Kärmeskallio	mäki	Parkano (Vuorijärvi)
1165. Käärmeenniemi	niemi	Pelkosenniemi
1166. Käärmeniemi	niemi	Pello (Alposjärvi)
1167. Käärmeoja	oja	Pello (Alposjärvi)
1168. Käärmeipalonmatala	matalikko	Pello (Alposjärvi)
1169. Kärmeikuusi	puu tai puita	Pello (Juoksenki)
1170. Käärmeikorva	niemeke	Pello (Nivanpää)
1171. Kärmeikorva	virtapaikka	Pello (Pello)
1172. Kärmeniemi	niemi	Pello (Pello)
1173. Kärmeiperä	suon osa	Pello (Pello)
1174. Käärmeijuppo ~ Käärmeijupukka	vaara	Pello (Pello)

1175. Käärmekeula	harju	Pello (Pello)
1176. Käärmevaara	vaara	Pello (Puoksenki)
1177. Kärmesaajo	suosaareke	Pello (Ruukijärvi)
1178. Kärnelampi	lampi	Perho
1179. Kärmeharju ~ Kärmekangas	maankohouma*	Perho (Humalajoki)
1180. Kärnelampi	lampi	Perho (Humalajoki)
1181. Kärmesaari	saari (maalla)	Perho (Humalajoki/Kuusjärvi)
1182. Kärmekangas ~ Kärmekoskenaho	maankohouma*	Perho (Jänkä)
1183. Kärmekoski	koski	Perho (Jänkä)
1184. Kärmekekukula	mäki	Perho (Jänkä)
1185. Kärmesaari	metsäsaaria	Perho (Kellokoski)
1186. Kärmesaari	metsäsaari	Perho (Kivelä)
1187. Kärmesaari	saareke	Perho (Kokkoneva)
1188. Kärmesaari	metsäsaareke (hävinn.)	Perho (Oksakoski)
1189. Kärmemäki	mäki	Perniö (Kynärä)
1190. Kärmesuo	suo	Perniö (Nurkkila)
1191. Kärmemäki	mäki	Perniö (Talonpojanteijo)
1192. Kärmekekallio	kallio (ranta-)	Pertunmaa (Anettu)
1193. Kärnelamminoja	oja	Pertunmaa (Hartola)
1194. Kärnelamminsuu	suo	Pertunmaa (Hartola)
1195. Kärnelampi	lampi	Pertunmaa (Hartola/Pertunmaa)
1196. Kärmekekallio	kallio (maalla)	Pertunmaa (Hartolan kylä)
1197. Kärmekekallio	kallio (maalla)	Pertunmaa (Joutsjärvi)
1198. Kärmesuo	suo	Pertunmaa (Kuortti)
1199. Kärmemäki	mäki	Pertunmaa (Kälkyttä)
1200. Kärmekekallio	kallio (ranta-)	Pertunmaa (Pertunmaa)
1201. Kärmeoja	luonnonoja	Pertunmaa (Pertunmaa)
1202. Kärmeriutta	kivikko tai louhikko	Pertunmaa (Pohjola)
1203. Kärmesniemenmukka ~ Kärmesniemi	joenmutka, niemi	Peräseinäjoki (Kihniä)
1204. Kärmespesänkuusi	puu tai puita	Peräseinäjoki (Kihniä)
1205. Kärmespesänmäki	mäki	Peräseinäjoki (Kihniä)
1206. Kärmesaari	metsäsaari	Peräseinäjoki (Kihniä)
1207. Kärmesjuontuva	selänne	Peräseinäjoki (Luoma)
1208. Kärmesaari	metsäalue	Peräseinäjoki (Luoma)
1209. Kärmesaari	mäki	Peräseinäjoki (Viitalankylä)
1210. Kärmekangas	metsä	Petäjavesi (Kuivasmäki)
1211. Kärmekekynnäs	nyppylä	Petäjavesi (Kuivasmäki)
1212. Kärmesuo	suo	Petäjavesi (Kuivasmäki)
1213. Käärmekuusi	puu tai puita	Petäjavesi (Kuivasmäki)
1214. Kärmeperu	oja	Petäjavesi (Kukkaro)
1215. Kärnelahti	lahti	Petäjavesi (Kumpujärvi)
1216. Kärmemäki	mäki	Petäjavesi (Kumpujärvi)
1217. Kärmekekallio	töyry	Petäjavesi (Pengerjoki)
1218. Kärmeperu ~ Kärmeperunsuo	suo	Petäjavesi (Petäjavesi)
1219. Kärnelahti	lahti	Pieksämäen mlk. (Karjalankylä)
1220. Käärmekorpi	korpi	Pieksämäki (Karjala)
1221. Kärmeniemi	niemi	Pieksämäki (Kirkonkylä)
1222. Käärmesaari	metsäsaareke	Pieksämäki (Paltanen)
1223. Kärmelehto	metsäalue	Pieksämäki (Pyhäjärvi)
1224. Kärmemäki	mäki	Pieksämäki (Vanaja)
1225. Kärmeniemi	niemi	Pieksämäki (Vanaja)
1226. Kärmenäreikkö	metsikkö	Pieksämäki (Vanaja)
1227. Kärmekekallio	kallio (maalla)	Pieksämäki kpla. (Kirkonkylä)
1228. Käärmesaari	saari	Pieksämäki mlk. (Kirkonkylä)

1229. Käärmekangas	kangas	Pieksämäki mlk. (Kumpunen)
1230. Kärmesuo	suoalue	Pieksämäki mlk. (Maavesi)
1231. Käärmekuusi	puu tai puita	Pielavesi (Koivujärvi)
1232. Käärmekalliot ~ Käärmekumpu	kallioita (maalla)	Pielisensuu (Hovila)
1233. Käärmekumpu	kumpu	Pielisensuu (Hovila)
1234. Käärmekuusi ~ Käärmepuu	puu tai puita	Pielisjärvi (Hattusaari)
1235. Käärmekallio	kallio (maalla)	Pielisjärvi (Koli)
1236. Käärmevaara	vaara	Pielisjärvi (Koli)
1237. Käärmekangas	kangas	Pielisjärvi (Kuora)
1238. Käärmevaara	mäki	Pielisjärvi (Kuora)
1239. Käärmekallio ~ Ukonkallio	kallio (maalla)	Pielisjärvi (Liksan kylä)
1240. Käärmekuusi	puu tai puita	Pielisjärvi (Louhivaara)
1241. Käärmevaara	vaara	Pielisjärvi (Nurmijärvi)
1242. Käärmevaara	vaara	Pielisjärvi (Nurmijärvi)
1243. Käärmelammit	lampia	Pielisjärvi (Ohtavaara)
1244. Käärmeniemi	niemi	Pielisjärvi (Paukajärvi)
1245. Käärmepetäjä	puu tai puita	Pielisjärvi (Sokojärvi)
1246. Käärmelahti	lahti	Pielisjärvi (valtionmaa)
1247. Kärme kangas	metsä	Pihlajavesi (Pihlajaveden kylä)
1248. Kärme kallio	kallio (maalla)	Pihlajavesi (Pihlajavedenkylä)
1249. Kärmemäki	mäki	Pihlajavesi (Pihlajavesi)
1250. Kärme kankare	mäki	Piikkiö (Kavallo)
1251. Kärme kankare	metsä	Piikkiö (Raadelma, Tuorla)
1252. Kärmemäki	metsäalue	Piikkiö (Ratsula)
1253. Käärmeoja	luonnonoja	Piippola (Lamu)
1254. Käärmemäki	mäki	Pirkkala (Partola)
1255. Kärme kallio ~ Käärme kallio	kallio (ranta-)	Pohja (Kuovila)
1256. Kärme lampi ~ Käärme lammi ~ Käärme lampi	lampi	Pohja (Kuovila)
1257. Kärme kuusi	puu tai puita	Pohja (Slicko)
1258. Kärme vuori	vuori	Pohjaslahti (Kuivikko)
1259. Kärme mäki ~ Konipenkka	töyry	Pohjaslahti (Pohjaslahti)
1260. Kärme laakso	laakso	Pohjaslahti (Ylä-Kolkki)
1261. Kärme vuori	vuoren osa	Pohjaslahti (Ylä-Kolkki)
1262. Kärme vuori	vuori	Pohjaslahti (Ylä-Kolkki)
1263. Käärme saari	saari	Polvijärvi (Kaianlahti)
1264. Käärme kallio	kallio (maalla)	Polvijärvi (Sotkuma)
1265. Käärmekangas ~ Palokangas	kangas	Polvijärvi (Sotkuma)
1266. Kärme mäki	mäki	Pomarkku (Ilonkakoski)
1267. Kärme mäki	mäki	Pomarkku (Kiilholma)
1268. Kärme mäki	mäki	Pomarkku (Längelmäki)
1269. Kärme mäki	mäki	Pomarkku (Pomarkku)
1270. Kärme mäki	mäki	Pomarkku (Pomarkku)
1271. Kärme luolankalliot ~ Kärme luolanmäki	metsämaasto	Pomarkku (Tuunajärvi)
1272. Kärme faarinkorpi	suo	Pomarkku (Uusikylä)
1273. Kärme kallio	kallio (maalla)	Pomarkku (Uusikylä)
1274. Kärme kalliot	kallioita (maalla)	Pomarkku (Uusikylä)
1275. Kärme mäki	mäki	Pomarkku (Uusikylä)
1276. Kärme mäki	mäki	Pomarkku (Uusikylä)
1277. Kärme kari	kari	Pori

1278. Kärmeriutta	kalliorinne, kivikko	Pori
1279. Kärneluola	kivikko tai louhikko	Pori (Lyttylä)
1280. Kärmeahde	metsämäki	Pori (Ruosniemi)
1281. Kärmesmetsä	metsä	Porin kappala
1282. Käärmeharju	metsämaa	Posio (Akanlahti)
1283. Käärmelampi	lampi	Posio (Kynsiperä)
1284. Käärmelampi	lampi	Posio (Raistakka)
1285. Käärmeniemi	niemi	Pudasjärvi (Ala-Kollaja)
1286. Käärmekangas	kankaannokka	Pudasjärvi (Hetekylä)
1287. Käärmeniva	koski	Pudasjärvi (Hetekylä)
1288. Käärmesaari	suosaareke	Pudasjärvi (Jonku)
1289. Käärmesaari	metsäsaareke	Pudasjärvi (Kipinä)
1290. Käärmeakaisto	vaaran osa, kangas	Pudasjärvi (Kollaja)
1291. Käärmesaari	metsikkösaareke	Pudasjärvi (Kollaja)
1292. Käärmesuo	suo	Pudasjärvi (Kollaja)
1293. Käärnepuro	puro	Pudasjärvi (Kurki)
1294. Käärmekuusenkoski	virtapaikka	Pudasjärvi (Livo)
1295. Käärmekuusi	niemeke	Pudasjärvi (Livo)
1296. Käärmeniemi	niemi	Pudasjärvi (Livo)
1297. Käärmesuo	suo	Pudasjärvi (Pärjänsuo)
1298. Käärmesaari	saari	Pudasjärvi (Sarakylä)
1299. Käärmekorpi	suomaasto	Pudasjärvi (Siurua)
1300. Käärmekumpu	suosaareke	Pudasjärvi (Siurua)
1301. Käärmeoja	luonnonoja	Pudasjärvi (Siurua)
1302. Käärmeoja	luonnonoja	Pudasjärvi (Siurua)
1303. Käärmeoja	oja	Pudasjärvi (Siurua)
1304. Käärmeojanlatvat	luonnonojan osa	Pudasjärvi (Siurua)
1305. Käärmeojansuu	ojan osa	Pudasjärvi (Siurua)
1306. Käärmesaaret	metsäsaareke	Pudasjärvi (Siurua)
1307. Käärmesaaret	metsäsaaria	Pudasjärvi (Siurua)
1308. Käärmesuo	suo	Pudasjärvi (Siurua)
1309. Käärmekorpi	metsäsaareke	Pudasjärvi (Sotkajärvi)
1310. Käärmesuo	suo	Pudasjärvi (Yli-Livo)
1311. Kärmekallio	kallio (maalla)	Pukkila (Naarkoski)
1312. Kärmesuo	suo	Pukkila (Naarkoski)
1313. Kärmeenmäki	mäki	Pukkila (Torppi, Arvila)
1314. Kärmeniemi	niemi	Punkaharju
1315. Käärmeenkärjäjäkivi ~ Käärmeidenkärjäjäkivi	kivi	Punkaharju (Laukansaari)
1316. Käärmesaarenlahti	lahti	Punkaharju (Pietolansaari)
1317. Käärmesaari	niemi	Punkaharju (Pietolansaari)
1318. Käärmesaari	saari	Punkaharju (Ruokolahti)
1319. Käärmekallio	kallio (ranta-)	Punkaharju (Saukonsaari)
1320. Käärmekuusi	puu tai puita	Punkaharju (Saukonsaari)
1321. Käärmeniemi	niemi	Punkaharju (Saukonsaari)
1322. Käärmesaari	saari	Punkaharju (Saukonsaari)
1323. Käärmeniemi	niemi	Punkaharju (Särkilahti)
1324. Käärmerinne	rinne	Punkaharju (Vaahersalo)
1325. Käärmesuo	suo	Puolanka (Kotila)
1326. Käärmekuusi	puu tai puita	Puolanka (Puokio)
1327. Kärmeniemi	niemi	Pusula (Ahonpää, Ollaa)
1328. Kärmeniemennokka	niemi	Pusula (Hyrkkölä)
1329. Kärme	suo, metsä, mäki	Pusula (Kankela, Paakkala)
1330. Kärmeenniemi	niemi	Pusula (Karisjärvi)
1331. Kärmekallio	kallio (maalla)	Pusula (Karisjärvi)
1332. Kärmekallio	kallio (ranta-)	Pusula (Karisjärvi)
1333. Kärmemäki	mäki	Pusula (Karisjärvi)
1334. Kärmenokka	niemi	Pusula (Karisjärvi)

1335. Kärmeniemi	niemi	Puumala (Kauppila)
1336. Kärmehausta	lahti	Puumala (Kiljula)
1337. Kärmekallio	kallio (ranta-)	Puumala (Kontila)
1338. Kärmekivenalus	rantamaa	Puumala (Maunola)
1339. Kärmekivenapaja	apaja	Puumala (Maunola)
1340. Kärmevuori ~ Majavuori	vuori	Puumala (Ruokotaipale)
1341. Kärmemäki	mäki	Pyhtää (Heinlahti)
1342. Kärmesniemi	niemi	Pyhtää (Kaunissaari)
1343. Kärmesaari	saari	Pyhtää (Kiviniemi)
1344. Kärmekallio	mäki	Pyhäjärvi (U L) (Haavisto)
1345. Kärmemäki	mäki	Pyhäjärvi (U L) (Siikala)
1346. Kärmeniemi	nummi	Pyhäjärvi (U L) (Vuotinainen)
1347. Kärmeensaari	luoto	Pyhämaa
1348. Kärmeniemi	niemi	Pyhämaa (Kukainen)
1349. Käärmeenpesä	notkelma	Pyhäntä (Ahokylä)
1350. Käärmeukuusi	puu tai puita	Pyhäntä (Ahokylä)
1351. Kärmekivi	kivi	Pyhäranta (Pihntiemi)
1352. Käärmekallio	kallio (maalla)	Pyhäselkä (Hammaslahti)
1353. Käärmekallio	kallio (maalla)	Pyhäselkä (Hammaslahti)
1354. Käärmekallio	kallio (maalla)	Pyhäselkä (Hammaslahti)
1355. Käärmekallio	kallio (maalla)	Pyhäselkä (Hammaslahti)
1356. Käärmekallio	kallio (maalla)	Pyhäselkä (Hammaslahti)
1357. Käärmekallio	kallio (maalla)	Pyhäselkä (Hammaslahti)
1358. Käärmekumpu ~ Latomäki	kumpu	Pyhäselkä (Hammaslahti)
1359. Kärmemäki	mäki	Pyhäselkä (Hammaslahti)
1360. Kärmemäki ~ Käärmerinne	rinne	Pyhäselkä (Hammaslahti)
1361. Käärmerinne	harjanne	Pyhäselkä (Hammaslahti)
1362. Käärmekallio	kallio (maalla, suolla)	Pyhäselkä (Mulo)
1363. Käärmeukuusi	puu tai puita	Pyhäselkä (Mulo)
1364. Käärmesärkkä	särkkä	Pyhäselkä (Mulo)
1365. Kärmeluoto	mäki	Pälkäne (Luikala)
1366. Kärmemäki	mäki	Pälkäne (Salmentaka)
1367. Käärmekallio	kallio (maalla)	Pöytyä
1368. Kärmenotko	notko	Pöytyä (Kaulansuu)
1369. Kärmemäki	mäki	Pöytyä (Kolkkinen)
1370. Kärmemäki	mäki	Pöytyä (Kumila)
1371. Kärmevuorenmäki	mäki	Pöytyä (Mustanoja)
1372. Kärmerahka	suo	Pöytyä (Mäkiäinen)
1373. Käärmeen kallio ~ Käärmekallio	kallio (ranta-)	Raisio (Hauninen)
1374. Kärmevuori	kallio (maalla), vuori	Raisio (Mahittula)
1375. Käärmesaari	saari	Rantasalmi (Ahvensalmi)
1376. Käärmeniemi	niemi	Rantasalmi (Joutsenmäki)
1377. Käärmekallio	kallio (maalla)	Rantasalmi (Parkuinmäki)
1378. Käärmeniemenkangas	kangas	Rantasalmi (Parkuinmäki)
1379. Kärmevuori	vuori	Rantasalmi (Parkuinmäki)
1380. Käärmekallio	kallio (laatu epäselvä)	Rantasalmi (Pirilä)
1381. Käärmeluoto	luoto	Rantasalmi (Putkisalo)
1382. Käärmeniemi	niemi	Rantasalmi (Putkisalo)
1383. Käärmeluoto	luoto	Rantasalmi (Rantasalo)
1384. Käärmeselkä	järvenselkä	Rantasalmi (Repomäki)
1385. Käärmesaari	saari	Rantasalmi (Torasalo)
1386. Käärmesalmi	salmi	Rantasalmi (Torasalo)
1387. Käärmesalmi	salmi	Rantasalmi (Toratalo)
1388. Käärmeniemi	niemi	Rantasalmi (Tornisniemi)

1389. Käärmekangas	metsämaa	Ranua (Ranuankylä)
1390. Käärmekankaanvanne	metsämaa	Ranua (Ranuankylä)
1391. Käärmekuusi	puu tai puita	Ranua (Ranuankylä)
1392. Käärmesaari	metsäsaareke	Ranua (Ranuankylä)
1393. Käärmesuo	suo	Ranua (Ranuankylä)
1394. Käärmesuo	suoalue	Ranua (Ranuankylä)
1395. Käärmesuo ~ Rautasuo	suoalue	Ranua (Ranuankylä)
1396. Iso Käärmelampi	lampi	Ranua (Ylimaankylä)
1397. Käärmejärvi	järvi	Ranua (Ylimaankylä)
1398. Käärmekuusi	puu tai puita	Ranua (Ylimaankylä)
1399. Käärmelammet	lampia	Ranua (Ylimaankylä)
1400. Käärmelamminkumpu	kangas	Ranua (Ylimaankylä)
1401. Käärmeoja	oja	Ranua (Ylimaankylä)
1402. Käärmepalo ~ Käärmevaara	kangas	Ranua (Ylimaankylä)
1403. Käärmesuo	suo	Ranua (Ylimaankylä)
1404. Pieni Käärmelampi	lampi	Ranua (Ylimaankylä)
1405. Pikku Käärmelampi ~ Haukilampi	lampi	Ranua (Ylimaankylä)
1406. Kärmekallio	kallio (maalla)	Rauma (Sampaanala)
1407. Kärmekallio	kallio (maalla)	Rauma (Sampaanala)
1408. Kärneluola	kivikko tai louhikko	Rauman mlk. (Uunaja)
1409. Käärmevuori	harjanne	Rautalampi (Kerkonjoensuu)
1410. Käärmehiekkä	ranta	Rautavaara (Rautavaaran kylä)
1411. Kärmekangas	metsä	Rautio
1412. Kärmekankaat	metsäryhmä	Rautio (Raution kylä)
1413. Kärmekangas ~ Taartinmäki	kangas	Rautio (Rautionkylä)
1414. Kärmekallio	kallio (maalla)	Rautjärvi (Haakanala)
1415. Kärmekallio	kallio (maalla)	Rautjärvi (Hallilanmäki)
1416. Kärmekivi	kivi	Rautjärvi (Ilmee)
1417. Kärnelahti	lahti	Rautjärvi (Ilmee)
1418. Kärmeniemi	niemi	Rautjärvi (Ilmee)
1419. Kärmekallio	kallio (maalla)	Rautjärvi (Iso-Ilmee)
1420. Kärmeenkielikivi	kivi	Rautjärvi (Miettilä)
1421. Kärämäki	kumpare	Rautjärvi (Miettilä)
1422. Kärmekallio	kallio (maalla)	Rautjärvi (Pirhola)
1423. Kärmesaari	saari	Rautjärvi (Purnujärvi)
1424. Kärmekoski	koski	Renko (Kuittila)
1425. Kärmekuusenmäki	mäki	Renko (Vehmainen)
1426. Käärmeoja	oja	Revonlahti (Ruukki)
1427. Kärmesaari	metsäsaareke	Riihimäki (Herajoki)
1428. Käärmemäki	mäki	Riihimäki (Herajoki)
1429. Käärmemäki ~ Kusimäki ~ Kiskanmäk ~ Kiskanlavanmäki ~ Rajalanmäki	mäki	Riihimäki (Rajala)
1430. Käärmeenniemi	niemi	Riistavesi (Kotasalmi)
1431. Käärmekallio	kallio (maalla)	Riistavesi (Riistavesi)
1432. Käärmesaari	luoto	Ristiina
1433. Kärmeniemi	niemi	Ristiina (Himalansaari)
1434. Kärnelamminsuu	suo	Ristiina (Huttula)
1435. Kärnelampi	lampi	Ristiina (Huttula)
1436. Käärmekalliot	kallioita (maalla)	Ristiina (Jukara)
1437. Käärnelampi	lampi	Ristiina (Jukara)
1438. Kärmeniemi	niemi	Ristiina (Juottila)
1439. Kärmemätäs	mäki	Ristiina (Juvela)

1440. Kärme kallio	kallio (ranta-)	Ristiina (Järvenpää)
1441. Kärmeselkä	kukkula	Ristiina (Koivakkala)
1442. Kärmesuo	suo	Ristiina (Koivakkala)
1443. Käärme kallionniemi	niemi	Ristiina (Kuomio)
1444. Kärmesaari	saari	Ristiina (Laasola)
1445. Kärme järvi ~		
Iso Kärme järvi	järvi	Ristiina (Laurikkala)
1446. Pieni Kärme lampi	lampi	Ristiina (Laurikkala)
1447. Kärmeniemi	niemi	Ristiina (Liikala)
1448. Kärme lahti	lahti	Ristiina (Minkkilä)
1449. Käärmesuo	suo	Ristiina (Minkkilä)
1450. Kärmesaari	saari	Ristiina (Pettilä)
1451. Käärme vuori	vuori	Ristiina (Pöntilä)
1452. Kärme kallio	kallio (maalla)	Ristiina (Rahikkala)
1453. Käärme paikka	töyry (pieni)	Ristiina (Rahikkala)
1454. Kärme lammin suo	kosteikko	Ristiina (Sokkala)
1455. Kärme kivi	kivi	Ristiina (Tuukkala)
1456. Kärme kallio	kallio (maalla)	Ristiina (Yövesi)
1457. Käärme kallio	kallio (maalla)	Ristijärvi (Hiisijärvi)
1458. Käärme harju	mäki	Ristijärvi (Jokikylä)
1459. Käärme kangas	kangas	Ristijärvi (Jokikylä)
1460. Käärme puro	puro	Ristijärvi (Jokikylä)
1461. Käärmesuo	suo	Ristijärvi (Jokikylä)
1462. Kärme aapa	suoalue	Rovaniemen mlk. (Kemihaara)
1463. Iso Kärme selkä	vaara	Rovaniemen mlk./Sodankylä
1464. Käärme selkä	vaaroja	Rovaniemen mlk./Sodankylä
1465. Käärme selänjänkä	suo	Rovaniemen mlk./Sodankylä
1466. Pahka-Käärme selkä ~		
Paska-Käärme selkä	vaara	Rovaniemen mlk./Sodankylä
1467. Talvi-Käärme selkä	vaara	Rovaniemen mlk./Sodankylä
1468. Käärme niemi	niemi	Rovaniemi (Meltausjoki)
1469. Käärme suvanto	suvanto	Rovaniemi (Meltausjoki)
1470. Käärmejänkä	suo	Rovaniemi (Namma)
1471. Käärme lahti	lahti	Rovaniemi (Namma)
1472. Käärme niemi	niemi	Rovaniemi (Ounasjoki)
1473. Käärme jyyppyrä ~		
Käärme rakka	kivikko tai louhikko	Rovaniemi (Sonka)
1474. Kärme rakka	kivikko tai louhikko	Rovaniemi (Tapionkylä)
1475. Kärme saari	saari	Rovaniemi mlk. (Jaatila)
1476. Käärme lahti	lahti	Rovaniemi mlk. (Kemihaara)
1477. Käärme niemi	niemi	Rovaniemi mlk. (Kemihaara)
1478. Käärme niemi	niemi	Rovaniemi mlk. (Marrasjärvi)
1479. Käärme lehto	vaara	Rovaniemi mlk. (Orma)
1480. Käärme oja	puro	Rovaniemi mlk./Sodankylä
1481. Käärme vuoma	suo	Rovaniemi mlk./Sodankylä
1482. Kärme luoto ~		
Kärmeniemen luoto	luoto	Ruokolahti
1483. Kärmeniemen vuori	kallio (maalla)	Ruokolahti (Huuhtasen kylä)
1484. Kärme niemi	niemi	Ruokolahti (Huuhtasen kylä)
1485. Kärmeniemi	niemi	Ruokolahti (Hyrkäs)
1486. Kärme kallio	kallio (maalla)	Ruokolahti (Hännilä)
1487. Kärme kivi	kivi	Ruokolahti (Hännilä)
1488. Kärmeniemi	niemeke	Ruokolahti (Härskiänsaari)
1489. Kärme lampi	lampi	Ruokolahti (Ilmajärvi)
1490. Kärme hanka	niemi	Ruokolahti (Immalanjärvi)
1491. Kärme ravinmäki	metsämäki	Ruokolahti (Kietävälä)
1492. Kärme mäki	mäki	Ruokolahti (Kurvola)

1493. Kärme kallio ~ Kirkkokallio	kallio (maalla, suolla)	Ruokolahti (Lassila)
1494. Kärme kallionsuo	suo	Ruokolahti (Lassila)
1495. Kärme lampi	lampi	Ruokolahti (Rasila)
1496. Kärme kuusi	puu tai puita	Ruokolahti (Savilahti)
1497. Kärme lahti	lahti	Ruokolahti (Savilahti)
1498. Kärme luhta	lahdenpohja	Ruokolahti (Savilahti)
1499. Kärme niemi ~ Kankaanniemi	niemi	Ruokolahti (Savilahti)
1500. Kärme saari	saari	Ruokolahti (Savilahti)
1501. Kärme lahti	lahti	Ruokolahti (Suikkala)
1502. Kärme lahti	lahti	Ruokolahti (Suikkala)
1503. Kärme lampi	lampi	Ruokolahti (Suikkala)
1504. Kärme niemi	niemi	Ruokolahti (Suikkala)
1505. Kärme niemi	niemi	Ruokolahti (Suikkala)
1506. Kärme niemi	niemi	Ruokolahti (Tetriniemi)
1507. Kärme koski	koski	Ruokolahti (Torsantaka)
1508. Kärme niemi	niemi	Ruokolahti (Valtola)
1509. Kärme kivet	kivi	Ruokolahti (Vehviälä)
1510. Kärme niemi	niemi	Ruotsinpyhtää (Haavisto)
1511. Kärme kallio	kallio (maalla)	Ruotsinpyhtää (Vastila)
1512. Kärme mäki	mäki	Ruovesi (Kekkonen)
1513. Käärme vuori ~ Nätkivuori	mäki	Ruovesi (Pihlajanlahti)
1514. Kärme niemi	niemeke	Ruovesi (Pitkälä)
1515. Kärme kallio	kallio (maalla)	Ruovesi (Pohja)
1516. Kärme kalliot	metsäalue	Ruovesi (Ruoveden valtionpuisto)
1517. Käärme kuusenmäki	mäki	Ruovesi (valtionmaa)
1518. Käärme vuori	vuori	Ruovesi (Viljakkala)
1519. Käärme kivi	kivi	Ruskeala (Kontiolahti)
1520. Käärme aro	kosteikko	Ruukki (Lappi)
1521. Kärme luola	kivi	Rymättylä
1522. Kärme luola	luola	Rymättylä (Koivusaari)
1523. Kärme luola	luola	Rymättylä (Paavainen)
1524. Kärme luola	luola	Rymättylä (Paavainen)
1525. Kärme niemi	niemi	Rymättylä (Paavainen)
1526. Kärme kallio	kallio (maalla)	Rymättylä (Paavaistenkulma)
1527. Kärme haikka	kannas	Rymättylä (Pakinainen)
1528. Kärme enluola	luola	Rymättylä (Poikko)
1529. Kärme luola	luola	Rymättylä (Sakoluoto)
1530. Käärme kallio	kallio (maalla)	Rääkkylä (Jaama)
1531. Käärme särkkä	särkkä	Rääkkylä (Jaama)
1532. Käärme kumpu	kumpu	Rääkkylä (Oravilahti)
1533. Käärme kumpu	kumpu	Rääkkylä (Oravilahti)
1534. Käärme kumpu	kumpu	Rääkkylä (Oravilahti)
1535. Käärme kallio	kallio (maalla)	Rääkkylä (Oravisalo)
1536. Käärme kivi ~ Riksikivi ~ Riksinkivi	kivi	Rääkkylä (Oravisalo)
1537. Käärme niemi	niemi	Rääkkylä (Oravisalo)
1538. Käärme niemi	niemi	Rääkkylä (Oravisalo)
1539. Käärme kumpu	kumpu	Rääkkylä (Sintsi)
1540. Käärme saari	saari	Rääkkylä (Täitimanniemi)
1541. Käärme kalliot	kivikko tai louhikko	Rääkkylä (Varpasalo)
1542. Käärme kumpu	kumpu	Rääkkylä (Venturinniemi)
1543. Käärme kumpu	kumpu	Rääkkylä (Venturinniemi)
1544. Kärme kallio ~ Juohekallio	kallio (maalla)	Saari (Kesusmaa)
1545. Käärme pesienmäki	mäki	Saari (Saarenkylä)

1546. Kärmeneva ~ Matosuo	suo	Saarijärvi (Kalmari)
1547. Käärmeharju	harjanne	Saarijärvi (Kiimasjärvi)
1548. Kärmekallio	kallio (maalla)	Saarijärvi (Koskenkylä)
1549. Käärmekallio ~ Käärmekukkula	mäki	Saarijärvi (Lannevesi)
1550. Kärmekynnäs	rinne	Saarijärvi (Mahlu)
1551. Kärmekangas	metsä	Saarijärvi (Pyhäjärvi)
1552. Kärmekangas	metsä	Saarijärvi (Pyhäjärvi)
1553. Kärmeuusi	puu tai puita	Saarijärvi (Pyhäjärvi)
1554. Kärmeniemi	niemi	Saarijärvi (Pyhäjärvi)
1555. Käärmeniemi	niemi	Saarijärvi (Pyhäjärvi)
1556. Kärmekangas	metsä	Saarijärvi (Saarijärvi)
1557. Käärmekallio	mäki	Saarijärvi (Summasjärvi)
1558. Käärmeoja	oja	Salla
1559. Käärmeuopaja	lahti	Salla (Alakurtti)
1560. Iso Käärmeoiva	vaara	Salla (Korja)
1561. Käärmeharjut	harju	Salla (Korja)
1562. Käärmelammet	lampia	Salla (Korja)
1563. Käärmelamminkangas	kangas	Salla (Korja)
1564. Käärmeoiva	vaara	Salla (Korja)
1565. Käärmeoja	oja	Salla (Korja)
1566. Käärmeoja	oja	Salla (Korja)
1567. Pieni Käärmeoiva	vaara	Salla (Korja)
1568. Käärmejänkä	suo	Salla (Märkäjärvi)
1569. Käärmeoja	oja	Salla (Saija)
1570. Käärmeharju	harju	Salla (Selkälä)
1571. Käärmelahti	lahti	Salla (Selkälä)
1572. Käärmelampi	lampi	Salla (Selkälä)
1573. Käärmehauta	lahti	Salla (Tuutijärvi)
1574. Käärmekallio	kallio (ranta-)	Salla (Tuutijärvi)
1575. Käärmekangas	kangas	Salla (Vuorikylä)
1576. Käärmelahti	lahti	Salla (Vuorikylä)
1577. Käärmelampi	lampi	Salla (Vuorikylä)
1578. Käärmeniemi	niemi	Salla (Vuorikylä)
1579. Käärmeoja	oja	Salla (Vuorikylä)
1580. Kärmemäki	mäki	Sammatti (Leikkilä)
1581. Käärmekallio	kallio (maalla)	Sammatti (Lohilampi)
1582. Kärmeuluola	kallio (maalla)	Sauvo (Naarslahti)
1583. Kärmekallio	kallio (maalla)	Savitaipale (Hyytikkälä)
1584. Kärmekallio	kallio (maalla)	Savitaipale (Jokeinmaa)
1585. Kärmevuori	kallioita (maalla)	Savitaipale (Kaihtula)
1586. Kärmevuori	vuori	Savitaipale (Karhula)
1587. Kärmeenpesäkalliot	kallioita (maalla)	Savitaipale (Kaskeinkylä)
1588. Käärmekallio	kalliorinne	Savitaipale (Kaskeinkylä)
1589. Käärmevuori	mäki	Savitaipale (Kaskeinkylä)
1590. Käärmevuori	paikka	Savitaipale (Kaskeinkylä)
1591. Kärmekallio	kallioseinä	Savitaipale (Kaulio)
1592. Kärmekallionmäki	rinne	Savitaipale (Kaulio)
1593. Kärmevuori	mäki	Savitaipale (Kaulio)
1594. Kärmeniemi	niemi	Savitaipale (Kiesilä)
1595. Kärmehaudanapaja	apaja	Savitaipale (Korhola)
1596. Kärmehaudanniemi	niemi	Savitaipale (Korhola)
1597. Kärmeniemenlahti	lahti	Savitaipale (Korhola)
1598. Kärmekallio	kallio (maalla)	Savitaipale (Koskeinkylä)
1599. Kärmeorko	laakso	Savitaipale (Koskeinkylä)
1600. Kärmeenpesä	rotko	Savitaipale (Kuivainen)
1601. Käärmemäki	mäki	Savitaipale (Kunttula)
1602. Kärmekallio	kallio (maalla)	Savitaipale (Laksiainen)

1603. Kärme kallio	kallio (maalla)	Savitaipale (Niinimäki)
1604. Kärme vuori	yrjänne	Savitaipale (Paukkula)
1605. Kärme lampi	lampi	Savitaipale (Peltolahti)
1606. Kärme niemi	niemi	Savitaipale (Purtoimäki)
1607. Kärme niemi	metsäniemeke	Savitaipale (Pönttylä)
1608. Kärme suo	suo	Savitaipale (Pöntylä)
1609. Käärme vuori	kallio (ranta-)	Savitaipale (Rahikkala)
1610. Kärme kivi	kivi	Savitaipale (Rantala)
1611. Kärme vuori	yrjänne	Savitaipale (Rantala)
1612. Kärme kallio	kallio (maalla)	Savitaipale (Solkein)
1613. Kärme mäki ~ Kulopalo	mäki	Savitaipale (Säänjärvi)
1614. Kärme kallio	mäki	Savitaipale (Tukiala)
1615. Kärme lamminmäki	mäki	Savitaipale (Valkolanmäki)
1616. Kärme lampi	lampi	Savitaipale (Valkolanmäki)
1617. Kärme äänropakko	suo	Savitaipale (Virmajärvi)
1618. Kärme mäki	mäki	Savitaipale (Virmajärvi)
1619. Käärme lahti	lahti	Savonlinna (Kosola)
1620. Kärme kallio	kallio (maalla)	Savonlinna (Laakkola)
1621. Käärme lahti	lahti	Savonlinna (Otavanniemi)
1622. Käärme niemensuo	suo	Savonlinna (Otavanniemi)
1623. Käärme niemi	niemi	Savonlinna (Otavanniemi)
1624. Kärme vuori	kallio (laatu epäselvä)	Savonlinna (Pietolansaari)
1625. Käärme saari	saari	Savonlinna (Pihlajavesi)
1626. Käärme kallio	niemeke	Savonlinna (Sääminki, Tolvanniemi, Lehtiniemi)
1627. Käärme niemi	metsäniemeke	Savonlinna (Varparanta)
1628. Käärme niemi	niemi	Savonlinna (Varparanta)
1629. Käärme niemi	niemi	Savonranta
1630. Käärme lahti*	lahti	Savonranta (Hankavaara)
1631. Käärme niemi	niemi	Savonranta (Hankavaara)
1632. Käärme saaret	saariryhmä	Savonranta (Hankavaara)
1633. Käärme louhi	kivikko tai louhikko	Savonranta (Riikola)
1634. Käärme kuusikko	metsikkö	Savukoski
1635. Käärme uopaja	joenlahti	Savukoski
1636. Käärme nivat	koskia	Savukoski (Väniö)
1637. Kärme neva	suo (neva)	Seinäjoki (Esko)
1638. Kärme harju	harju	Sievi (Jokikylä)
1639. Kärme harju	harju	Sievi (Jyrinki)
1640. Kärme harju	kangas	Sievi (Jyrinki)
1641. Kärme kangas	metsän osa	Sievi (Jyrinki)
1642. Kärme kuru	kivikko tai louhikko	Sievi (Järvikylä)
1643. Käärme kurunkukkula	kukkula	Sievi (Järvikylä)
1644. Käärme luola	kuoppa	Sievi (Kangasoja)
1645. Käärme harju ~ Käärme harju	metsäkangas	Sievi (Paskoperä)
1646. Kärme neva	soistuva alue	Siikainen (Hirvijärvi)
1647. Kärme luoto	metsäsaareke	Siikainen (Leppijärvi)
1648. Kärme mäki	mäki	Siikainen (Leväsjoki)
1649. Kärme mäki	mäki	Siikainen (Saarikoski)
1650. Kärme luoto	metsäalue	Siikainen (Sanninmaja)
1651. Käärme saari ~ Uitonsaari	saari	Siilinjärvi (Kolmisoppi)
1652. Käärme harju	harju	Siilinjärvi (Pöljä)
1653. Kärme aavanlampi	lampi	Simo (Jokikylä)
1654. Kärme aapa	suo	Simo (Jokikylä)
1655. Kärme oja	puro	Simo (Jokikylä)
1656. Käärme mäki ~ Matomäki	mäki	Simpele
1657. Kärme kallio	kallio (maalla)	Simpele (Änkilä)

1658. Kärme kallio	kallio (maalla)	Simpele (Änkilä)
1659. Käärme kallio	kallio (laatu epäselvä)	Simpele (Änkilä)
1660. Kärme mäki	metsämäki	Sippola
1661. Kärme mäki	mäki	Sippola (Enäjärvi)
1662. Kärme mäki	mäki	Sippola (Hirvelä)
1663. Kärme kivi	kivi	Sippola (Kaipiainen)
1664. Kärme kivi	niemi	Sippola (Kaipiainen)
1665. Kärmeenpesä kallio	kallio (maalla)	Sippola (Mämmälä)
1666. Kärme kallio ~		
Käärme kallio	kallio (maalla)	Sippola (Ruotila)
1667. Käärme kallio	kallio (maalla)	Sippola (Ruotila)
1668. Kärme nokka	niemenkärki	Sodankylä
1669. Kärme niva	koski	Sodankylä (Kierinki)
1670. Kärme suvanto	suvanto	Sodankylä (Moskuvaara)
1671. Kärme vuopaja	joenlahti	Sodankylä (Moskuvaara)
1672. Kärme niemi	niemi	Sodankylä (Mutenia)
1673. Kärme kumpu	maankohouma	Sodankylä (Unari)
1674. Kärme lampi	lampi	Sodankylä (Unari)
1675. Kärme selkä	maankohouma	Sodankylä (Unari)
1676. Kärme niemi	niemi	Sodankylä (Vaalajärvi)
1677. Kärmeenpesä lähde	lähde	Soini (Hallaperä)
1678. Kärme kangas	metsä	Soini (Hallapää)
1679. Kärme saari	metsäsaareke	Soini (Hautakylä)
1680. Kärme kallio	kallio (maalla)	Soini (Jokiperä/Kataaperä)
1681. Kärme kallio	kallio (maalla)	Soini (Kirkonkylä)
1682. Käärme kallio	kallio (maalla)	Soini (Kirkonkylä)
1683. Kärme kuusi	puu tai puita	Soini (Laasala)
1684. Kärme kallio	kallio (maalla)	Soini (Pesola)
1685. Kärme niemi ~		
Kärme niemi	niemi	Soini (Sauruperä)
1686. Kärme kallio	kallio (maalla)	Somerniemi (Härjänoja)
1687. Käärme kallio	kallio (maalla)	Somerniemi (Oinasjärvi)
1688. Käärme kallio ~		
Käärme kallionmäki	vuori	Somerniemi (Oinasjärvi)
1689. Kärme kallio	kallio (maalla)	Somerniemi (Palikainen)
1690. Käärme kallio	kallio (maalla)	Somerniemi (Viuvalla)
1691. Kärme kivi	?	Somero (Hankurinaho)
1692. Kärme saari ~ Matosaari	metsäsaareke	Sonkajärvi (Ryhälänmäki)
1693. Kärme niemi	niemi	Sonkajärvi (Sälevä)
1694. Käärme kalliot	vuori	Sonkajärvi (Viitaa)
1695. Kärme harju	harju	Sonkajärvi (Vänninmäki)
1696. Kärme harjun lähde	lähde	Sonkajärvi (Vänninmäki)
1697. Käärme kallio	kalliorinne	Sotkamo (Alasotkamo)
1698. Kärme suo	suo	Sotkamo (Alasotkamo)
1699. Kärme kangas	kangas	Sotkamo (Laaka)
1700. Käärme kallio	kallio (laatu epäselvä)	Sotkamo (Nuasjärvi)
1701. Käärme kallio	kallio (maalla)	Sotkamo (Nuasjärvi)
1702. Kärme saari	kivi	Sotkamo (Nuasjärvi)
1703. Kärme törmä	rantatörmä	Sotkamo (Ylisotkamo)
1704. Kärme vaara	vaara	Sotkamo (Ylisotkamo)
1705. Kärme kumpu	kumpu	Sulkava (Eerikkilä)
1706. Kärme lahti	lahti	Sulkava (Hintsala)
1707. Kärme niemi	niemi	Sulkava (Hintsala)
1708. Kärme kallio ~		
Kärme kalliot	kallio (ranta-)	Sulkava (Iitlahti)
1709. Kärme kallio ~ Ropola	kallio (ranta-)	Sulkava (Iitlahti)
1710. Kärme vuori	vuori	Sulkava (Iitlahti)
1711. Kärme saari	saariryhmä	Sulkava (Kaartilanmäki)

1712. Käärnesaari	saari	Sulkava (Kaartilanmäki)
1713. Käärmekivi	kivi	Sulkava (Leipämäki)
1714. Kärmekorpi	suo	Sulkava (Lohikosken valtionpuisto)
1715. Käärmeniemi	niemi	Sulkava (Lohikosken valtionpuisto)
1716. Kärmejärvenjoenmäki	mäki	Sulkava (Lohilahti)
1717. Kärmejärvenjoki ~ Kärmejärvenoja	oja	Sulkava (Lohilahti)
1718. Kärmejärvensuo	suo	Sulkava (Lohilahti)
1719. Kärmejärvi ~ Iso Kärmejärvi ~ Suuri Kärmejärvi	järvi	Sulkava (Lohilahti)
1720. Pieni Kärmejärvi	järvi	Sulkava (Lohilahti)
1721. Käärmeniemi	niemi	Sulkava (Mäntynen)
1722. Käärnevuori	mäki	Sulkava (Rauhaniemi)
1723. Käärmekallio	mäki	Sulkava (Ruottila)
1724. Käärmeniemi	niemi	Sulkava (Ruottila)
1725. Käärmeniemi	niemi	Sulkava (Ruottila)
1726. Kärnelahti	lahti	Sulkava (Ryhälä)
1727. Kärnelampi	lampi	Sulkava (Ryhälä)
1728. Kärmeniemi	niemi	Sulkava (Ryhälä)
1729. Käärnelampi	lampi	Sulkava (Rykälä)
1730. Kärmeniemi	niemi	Sulkava (Sulkava)
1731. Kärmekuusi	puu tai puita	Sulkava (Vääränmäki)
1732. Käärmeharju	harju	Sumiainen (Raikkkaus)
1733. Käärmekuusi	puu tai puita	Suodenniemi (Kiikoinen)
1734. Kärmekallio	kallio (maalla)	Suodenniemi (Lahdenperä)
1735. Kärmekuusi	puu tai puita	Suodenniemi (Leppälampi)
1736. Kärmemäki	mäki	Suodenniemi (Pajuniemi)
1737. Kärmemäki	mäki	Suodenniemi (Peräkunta)
1738. Kärmekallio	kallio (maalla)	Suodenniemi (Pyykoskenmaa)
1739. Kärnevuori	kallio (maalla)	Suodenniemi (Taipale)
1740. Käärmekallio ~ Käärmekari	kallio (maalla)	Suolahti (Sirkkaharju)
1741. Kärnelammi	lampi	Suomenniemi
1742. Kärmeniemi	niemi	Suomenniemi (Kiesilä)
1743. Kärnevuori	vuori	Suomenniemi (Kiesilä)
1744. Kärmeenpata	kalliopainanne	Suomenniemi (Laamala)
1745. Kärnelahti	lahti	Suomenniemi (Laamala)
1746. Kärneluoto	luoto	Suomenniemi (Laamala)
1747. Kärmeniemi	niemi	Suomenniemi (Laamala)
1748. Kärmekorvanmäki	mäki	Suomenniemi (Luotolahti)
1749. Kärmeniemi	niemi	Suomenniemi (Pajulahti)
1750. Kärnesaari	saari	Suomenniemi (Pajulahti)
1751. Kärnesaari	saari	Suomenniemi (Pajulahti)
1752. Kärmekallio	kallio (maalla)	Suomenniemi (Pukkila)
1753. Kärnelampi	lampi	Suomenniemi (Suomenkylä)
1754. Kärnelamminsuu	suo	Suomenniemi (Suomenniemi)
1755. Kärnelammit ~ Kärnelampi	lampia	Suomenniemi (Suomenniemi)
1756. Kärmekallio	kallio (maalla)	Suomenniemi (Suomenniemi/kirkonkylä)
1757. Kärmettömänmäki	mäki	Suomusjärvi (Laidike)
1758. Käärmekivi	kivi	Suomusjärvi (Lemula)
1759. Käärmevaara	vaara	Suomussalmi (Alajärvi)
1760. Käärmekynnäs	suon osa	Suomussalmi (Alamokki)
1761. Käärmelehto	kankaan osa	Suomussalmi (Kerälä)
1762. Kärnelahti	lahti	Suomussalmi (Kianta)
1763. Käärnelampi	lampi	Suomussalmi (Kianta)
1764. Käärnesuo	suo	Suomussalmi (Kianta)

1765. Käärmevesakko	koivikko, mäki	Suomussalmi (Kianta)
1766. Käärmekangas	kangas	Suomussalmi (kirkonkylä)
1767. Käärmelampi	lampi	Suomussalmi (kirkonkylä)
1768. Alimmainen Käärmejärvi	järvi	Suomussalmi (Pesiö)
1769. Keskimäinen Käärmejärvi	järvi	Suomussalmi (Pesiö)
1770. Käärmejoki	joki	Suomussalmi (Pesiö)
1771. Käärmejärvi ~ Ylimmäinen Käärmejärvi	järvi	Suomussalmi (Pesiö)
1772. Käärmesaari	saari	Suomussalmi (Pesiö)
1773. Käärmejoki	joki	Suomussalmi (Piispajärvi)
1774. Käärmejärvi	järvi	Suomussalmi (Piispajärvi)
1775. Käärmekallio	vuori	Suomussalmi (Piispajärvi)
1776. Käärnelahti	lahti	Suomussalmi (Piispajärvi)
1777. Käärmeniemi	niemi	Suomussalmi (Ruhtinaansalmi)
1778. Käärmeloma	suo	Suomussalmi (Ruhtinansalmi)
1779. Käärmesaari	saari	Suomussalmi (Yli-Vuokki)
1780. Käärmemäki	mäki	Suonenjoki (Jauhämäki, Levä)
1781. Käärmekangas	kangas	Suonenjoki (Jauhämäki)
1782. Käärmekorpi	metsäalue	Suonenjoki (Kutumäki)
1783. Käärmekorvensuo	suo	Suonenjoki (Kutumäki)
1784. Käärmekallio	kallio (ranta-)	Suonenjoki (Kärkkäälä)
1785. Käärmekangas	kangas	Suonenjoki (Markkala)
1786. Käärmeahonrinne	rinne	Suonenjoki (Rieponlahti)
1787. Käärmekallio	kallio (ranta-)	Suonenjoki (Suonenjoki)
1788. Käärmekangas	metsämaa	Suonenjoki (Suonenjoki)
1789. Käärmekuusi	puu tai puita	Suonenjoki (Vauhkola)
1790. Käärmekivi	kallio (maalla)	Suonenjoki (Vehvilä)
1791. Kärmeniemi	niemenkärki	Sysmä (Liikola)
1792. Kärmeniemi	niemi	Sysmä (Nuoramoinen)
1793. Kärmekallio	kallio (maalla)	Sysmä (Onkiniemi)
1794. Kärmemäki	mäki	Sysmä (Rapala)
1795. Kärmeniemi	niemi	Sysmä (Suopelto)
1796. Kärmemäki	nyppylä	Sysmä (Suurikylä)
1797. Kärmeniemi	niemi	Sysmä (Taipale)
1798. Kärmesalmi	salmi	Sysmä (Taipale)
1799. Kärmevuori	vuori	Sysmä (Virtaa)
1800. Kärämäki	mäki	Säkkijärvi (Hyppälä)
1801. Kärmeenluolankallio	kallio (maalla)	Säkylä (Isokylä)
1802. Käärmekallio	kallio (maalla)	Säyneinen (Likosaari)
1803. Käärmekallio	kallio (maalla)	Säyneinen (Säyneiskylä)
1804. Käärmekallio	kallio (ranta-)	Säyneinen (Säyneiskylä)
1805. Käärmemäki	mäki	Säyneinen (Säyneiskylä)
1806. Käärmekukkula	kukkula	Säyneinen (Viitaniemi)
1807. Kärmeenkorpi	suomaa	Sääksmäki (Mustilahti)
1808. Kärmeenlahti	lahti	Sääksmäki (Mustilahti)
1809. Käärmelouhi	kallio (maalla)	Sääminki
1810. Kärmeniemi	niemi	Sääminki (Ahvensalmi)
1811. Käärmeluoto	saari	Sääminki (Haukivesi)
1812. Käärmeluoto	luoto	Sääminki (Immonranta)
1813. Kärmeniemi ~ Käinniemi	niemi	Sääminki (Kaartila)
1814. Kärmeniemennotko	notko	Sääminki (Kokonsaari)
1815. Kärmeniemi	ranta	Sääminki (Kokonsaari)
1816. Käärnelahti	lahti	Sääminki (Kosola)
1817. Käärmesaari	saari	Sääminki (Kosola)
1818. Käärnelahti	lahti	Sääminki (Loikansaari)
1819. Kärmeniemi	niemi	Sääminki (Lötjölä)

1820. Kärmejärvi	järvi	Sääminki (Mikkolanniemi)
1821. Kärnelahti	lahti	Sääminki (Mikkolanniemi)
1822. Kärmeniemi	niemi	Sääminki (Mikkolanniemi)
1823. Kärmesalmi	salmi	Sääminki (Mikkolanniemi)
1824. Kärämäki	mäki	Sääminki (Mikkolanniemi)
1825. Käärmekalliokangas	metsäalue	Sääminki (Multalo)
1826. Käärmekallio	vuori	Sääminki (Pihlajaniemi)
1827. Käärmevuori	vuori	Sääminki (Pihlajaniemi)
1828. Käärmekivi	kivi	Sääminki (Sorsasalo)
1829. Käärmeniemi	niemi	Sääminki (Särkilahti)
1830. Kärmeröytä	kivikko tai louhikko	Taipalsaari (Haikola)
1831. Kärmekallio	maankohoumatarkoite	(muu) Taipalsaari (Kirvesniemi)
1832. Kärmeniemi	niemeke	Taipalsaari (Kuhala)
1833. Kärmeenpesänvuorenalus	apaja	Taipalsaari (Merenlahti)
1834. Kärmeenpesänvuori	kallio (ranta-)	Taipalsaari (Merenlahti)
1835. Kärmeniemenvuorenalus	apaja	Taipalsaari (Merenlahti)
1836. Kärmeniemi	niemi	Taipalsaari (Merenlahti)
1837. Käärmeniemi	apaja	Taipalsaari (Märkälä)
1838. Kärmeenpesä	apaja	Taipalsaari (Nieminen)
1839. Kärmekallio	kallio (maalla)	Taipalsaari (Nieminen)
1840. Käärmeenpesänalus	apaja	Taipalsaari (Nieminen)
1841. Kärmekallio	kallio (vedessä), niemeke	Taipalsaari (Taipale)
1842. Kärmekiviniemi	niemi	Taipalsaari (Tellikkälä)
1843. Kärmekiviranta	ranta	Taipalsaari (Tellikkälä)
1844. Kärmekivivuori	vuori	Taipalsaari (Tellikkälä)
1845. Kärmeniemi	niemi	Taipalsaari/Lappee
1846. Käärnepuro	luonnonoja	Taivalkoski (Jokijärvi)
1847. Käärmeniemi	niemi	Taivalkoski (Jurmu)
1848. Käärmeoja	puro	Taivalkoski (Jurmu)
1849. Käärmesuo	suo	Taivalkoski (Jurmu)
1850. Käärmekivi	kivi	Taivalkoski (Metsäkylä)
1851. Käärmeniemi	niemi	Taivalkoski (Metsäkylä)
1852. Kärmealho	notko	Taivassalo (Heidsilä)
1853. Kärmeinenkari	saari	Taivassalo (Kahiluoto)
1854. Käärmevuori	kallio (maalla)	Taivassalo (Kaitainen)
1855. Kärmeen kallio	kallio (maalla)	Taivassalo (Koivisto)
1856. Kärmeenluolavuori	vuori	Taivassalo (Mussalo)
1857. Kärmemäki	mäki	Tammela
1858. Kärme kuusi	puu tai puita	Tammela (Keikkala)
1859. Kärmekallio ~ Palokallio	kallio (maalla)	Tammela (Kytö)
1860. Käärmekallio	maankohoumatarkoite	Tammela (Letku)
1861. Käärmekukkula	mäki	Tammela (Letku)
1862. Käärmekallio	kallio (maalla)	Tammela (Liesjärvi)
1863. Kärmesyrjä	harju	Tammela (Porras)
1864. Kärmekivi	kivi	Tammela (Torro)
1865. Kärme kuusi	puu tai puita	Tammela (Torro)
1866. Käärmekallio	?	Teisko
1867. Kärmeistön nokka	niemi	Teisko (Itä-Teisko)
1868. Käärmevuori	nyppylä	Teisko (Saarlahti)
1869. Käärmeniemi	niemi	Tervo (Joutsensalmi/Verkkokylä)
1870. Käärmekangas	metsärinne	Tervo (Savilahti)
1871. Kärmesharju	metsä	Teuva (Nori)
1872. Käärmekallio	kallio (maalla)	Tohmajärvi (Jouhkola)
1873. Käärmekallio	vaaran osa	Tohmajärvi (Jouhkola)
1874. Käärmekivi	kivi	Tohmajärvi (Jouhkola)
1875. Käärmekumpu	kumpare	Tohmajärvi (Järventaus)
1876. Käärme kuusi	puu tai puita	Tohmajärvi (Kantosyrjä)
1877. Käärmekalliot	kallio (suolla)	Tohmajärvi (Kemie)

1878. Käärmekallio	kallio (maalla)	Tohmajärvi (Kutsu)
1879. Käärmerinne	rinne	Tohmajärvi (Onkamo)
1880. Käärmekivi	kivi	Tohmajärvi (Riikola)
1881. Käärmekeusennotko	notko	Tohmajärvi (Sairio)
1882. Käärmerinne	mäenrinne	Tohmajärvi (Vepsä)
1883. Kärme kangas	metsä	Toholampi
1884. Käärme kangas	kangas	Toholampi (Loukkuunjärvi)
1885. Kärme kallio	kivikko tai louhikko	Toivakka (Toivakan kylä)
1886. Kärme kallionmäki	mäki	Toivakka (Toivakan kylä)
1887. Kärme vuori	mäki	Toivakka (Toivakan kylä)
1888. Kärme mäki	mäki	Tottijärvi (Kirkonkylä)
1889. Kärme mäki	mäki	Tottijärvi (Koivusalo)
1890. Kärme mäki	mäki	Tottijärvi (Peränoja)
1891. Kärme loukko ~ Karmanloukko	kivikko tai louhikko	Turku (Haarla)
1892. Kärme luola	kallio (maalla)	Turku (Häppilän kylä)
1893. Kärme luola	kallio (maalla)	Turku (Kukkolan kylä)
1894. Kärme luola	kallio (maalla)	Turku (Lauttaranta)
1895. Käärme korpi	metsä	Tuulos (Pohjoinen)
1896. Käärme kolu	kivikko tai louhikko	Tuulos (Syrjäntaka)
1897. Käärme kallio	kallio (maalla)	Tuulos (Teuro)
1898. Käärme särkkä	särkkä	Tuupovaara (Konnunniemi)
1899. Käärme louhi	yrjänne	Tuupovaara (Kovero)
1900. Käärmerinne	rinne	Tuupovaara (Kovero)
1901. Käärme niemi	niemi	Tuupovaara (Pirttijärvi)
1902. Käärme kallio	kallio (maalla)	Tuusniemi (Hauranki)
1903. Käärme kallio	kallio (maalla)	Tuusniemi (Juurikkamäki)
1904. Käärme lamminjoki	joki	Tuusniemi (Kartansalo)
1905. Käärme lammin kalliot	kallioita (maalla)	Tuusniemi (Kartansalo)
1906. Käärme lammin rinne	rinne*	Tuusniemi (Kartansalo)
1907. Käärme lampi	lampi	Tuusniemi (Kartansalo)
1908. Käärme vaaru	harjun osa	Tuusniemi (kirkonkylä)
1909. Käärme kivi	kivi	Tuusniemi (Litmaniemi)
1910. Käärme harju	kukkula	Tuusniemi (Ohtaanniemi)
1911. Käärme lahti	lahti	Tuusniemi (Ukonlahti)
1912. Käärme niemi	niemi	Tuusniemi (Ukonlahti)
1913. Käärme vuori	niemi, kallio (maalla)	Tuusniemi (Ukonlahti)
1914. Kärme korpi	metsäalue	Tuusula (Järvenpään kauppala)
1915. Kärme mäki	metsämäki	Tuusula (Nahkela)
1916. Kärme kallio ~ Kelpakankallio	kallio (maalla)	Tuusula (Vanhakylä)
1917. Kärme enpää	mäki	Tyrväntö (Immala)
1918. Kärme kivi	kivi	Tyrväntö (Retula)
1919. Kärme enoja ~ Kovero-oja	luonnonoja	Tyrvää (Eko)
1920. Kärme vuori	kallio (maalla)	Tyrvää (Eko)
1921. Kärme mäki	kumpare	Tyrvää (Houhajärvi)
1922. Kärme mäki	mäki	Tyrvää (Kaltsila)
1923. Käärme kallio	kallio (maalla)	Tyrvää (Nuupala)
1924. Käärme kuusi	puu tai puita	Tyrvää (Nuupala)
1925. Käärme kallio	kallio (maalla)	Tyrvää (Pohjala)
1926. Kärme kuoppa	kuoppa	Tyrvää (Rautajoki)
1927. Kärme vuori	vuori	Tyrvää (Vataja)
1928. Käärme koivu	puu tai puita	Tyrvää (Vataja)
1929. Kärme mäki	mäki	Tyrvää (Vihattula)
1930. Kärme skonto	korpi	Töysä (Tuuri)
1931. Kärme skonto	metsäalue	Töysä (Tuuri)
1932. Kärme neva	suo (neva)	Töysä (Tuuri)

1933. Kärrestehtaankallio	kallio (maalla)	Töysä (Töysänkylä)
1934. Kärmemäki	mäki	Ulvila (Harjunpää)
1935. Kärneluola	luola	Ulvila (Juormeri)
1936. Kärmesmäki	mäki	Ulvila (Lattovuori)
1937. Kärmekallio ~ Töyräänkallio	kallio (maalla)	Ulvila (Suolisto)
1938. Käärmeenmäki	mäki	Ulvila (Suolisto)
1939. Kärmeekorpi	metsä (nyk. pelto)	Urjala (Huhti)
1940. Kärme kuuset	puu tai puita	Urjala (Ikaala)
1941. Kärmemäki	mäki	Urjala (Kamppari)
1942. Kärnelahti	poukama	Urjala (Kankaanpää)
1943. Kärmeekorpi	joutomaata	Urjala (Kehro)
1944. Kärmekallio	kallio (maalla, suolla)	Urjala (Salmi)
1945. Kärmekivi	kivi	Urjala (Salmi)
1946. Kärmekallio	kivi	Urjala (Urjalankylä)
1947. Kärmevuori	mäki	Urjala (Urjalankylä)
1948. Kärmemäki	mäki	Urjala (Velkala)
1949. Kärmeharju	harju	Urjala (Välkkilä)
1950. Kärmesuo	suo	Urjala (Välkkilä)
1951. Kärmemäki	kallio (maalla)	Uudenkaupungin mlk.
1952. Kärmeen kajakki letto	kari	Uudenkaupungin mlk. (Kuusisto)
1953. Kärmeen kallio	kallio (maalla)	Uudenkaupungin mlk. (Vohdensaari)
1954. Kärmekallio	kallio (maalla)	Uurainen
1955. Kärmekallio ~ Kärmemäki	mäki	Uurainen (Kuukkajärvi)
1956. Kärmemäki	mäki	Uurainen (Kuukkajärvi)
1957. Kärmevuori	saari	Uusikaupunki mlk. (Vohdensaari)
1958. Kärmeenkari	saari	Uusikaupunki
1959. Kärmeniemi	niemenkärki	Uusikaupunki
1960. Kärmekallio	kallio (maalla)	Vahto (Kierikkala)
1961. Kärmeen kallio	kallio (maalla)	Vahto (Koivisto)
1962. Kärmeen kallio	kallio (maalla)	Vahto (Peijerlä)
1963. Kärmeskallio ~ Käärmekallio	kallio (maalla)	Valkeala (Haimila)
1964. Kärmeskallio	kallio (maalla)	Valkeala (Heikkilä)
1965. Kärmeskallio	kallio (ranta-)	Valkeala (Inkerilä)
1966. Kärmesmäki	mäki	Valkeala (Inkerilä)
1967. Kärmesniemi	niemi	Valkeala (Inkerilä)
1968. Kärmes pesänkolo	maa-alue	Valkeala (Inkerilä)
1969. Kärmekallio	kallio (maalla)	Valkeala (Kinansaari)
1970. Kärnelampi	lampi	Valkeala (Kinansaari)
1971. Kärmeniemenlahti	lahti	Valkeala (Kinansaari)
1972. Kärmeniemi	niemi	Valkeala (Kinansaari)
1973. Kärmevuori	vuori	Valkeala (Kinansaari)
1974. Kärmeskallio ~ Kärmeskalliot	kallio (maalla)	Valkeala (Kourula)
1975. Kärmeskallionmäki	mäki	Valkeala (Kourula)
1976. Kärmesvuori	vuori	Valkeala (Kourula)
1977. Kärmeskallio	kallio (maalla)	Valkeala (Kouvolan kylä)
1978. Kärmes metsä	metsä	Valkeala (Kouvolankylä)
1979. Kärmemäki	mäki	Valkeala (Kuivala)
1980. Kärmeskallio ~ Käärmekallio	kallio (maalla)	Valkeala (Kuivala)
1981. Kärmekallio	kallio (maalla)	Valkeala (Parola)
1982. Kärmeniemi	niemi	Valkeala (Parola)
1983. Kärmeniemi	niemi	Valkeala (Parola)
1984. Käärme kuusi ~ Kaivolan käärme kuusi	puu tai puita	Valkeala (Saarento)

1985. Kärmeskallio	kallio (ranta-)	Valkeala (Selänpää)
1986. Käärmeukuusi	puu tai puita	Valtimo
1987. Kärmeennokka	niemi	Vampula (Matkusjoki)
1988. Kärmekallio	kallio (maalla)	Vampula (Salmenoja)
1989. Kärmemäki ~ Matomäki	mäki	Vanaja (Syrjäntaka)
1990. Käärmekallio	kallio (maalla)	Vantaa (Linnainen)
1991. Käärmeniemi	niemi	Varkaus
1992. Käärmesaari	saari	Varkaus
1993. Käärmekallio	kallio (maalla)	Varkaus (Pitkälänniemi)
1994. Käärmekangas	kangas	Varkaus (Pitkälänniemi)
1995. Käärmesaari	saari	Varpaisjärvi (Juminen/Palonen)
1996. Käärmekallio	kallio (maalla)	Varpaisjärvi (Kärsämäki)
1997. Käärmekivi ~ Matokivi	kivi	Varpaisjärvi (Sutela)
1998. Kärmevuori	mäki	Vehkalahti (Husula)
1999. Kärmeniemi	niemi	Vehkalahti (Kannusjärvi)
2000. Kärmevuori	vuori	Vehkalahti (Kannusjärvi)
2001. Kärmekallio	kallio (maalla)	Vehkalahti (Kitula)
2002. Kärmekallio ~ Kärmemäki	mäki	Vehkalahti (Kitula)
2003. Kärmemäenniemi	mäen osa	Vehkalahti (Kitula)
2004. Kärnelammenmäki	mäki	Vehkalahti (Metsäkylä)
2005. Kärnelammi	lampi	Vehkalahti (Metsäkylä)
2006. Kärnelamminmäki	mäki	Vehkalahti (Metsäkylä)
2007. Kärnelammi	lampi	Vehkalahti (Salo-Turkila)
2008. Kärniemi	metsän osa	Vehkalahti (Sivalti)
2009. Kärmeukuusi	puu tai puita	Vehkalahti (Sivatti)
2010. Kärmekallio	mäki	Vehkalahti (Turkia)
2011. Käärmekallio	kallio (maalla)	Vehkalahti (Töytäri)
2012. Kärämäki	mäki	Vehmaa (Koski)
2013. Kärneluodonmäki	mäki	Vehmaa (Pummainen)
2014. Kärneluola	luola	Vehmaa (Takala)
2015. Kärmevuori	mäki	Vehmaa (Takala)
2016. Kärmemäki	metsä	Vehmaa (Vallila)
2017. Käärnelahti	lahti	Vehmersalmi
2018. Käärmeniemi	apaja	Vehmersalmi
2019. Käärmeniemi	niemi	Vehmersalmi
2020. Käärmeniemi	niemi	Vehmersalmi
2021. Käärmeniemi	niemi	Vehmersalmi
2022. Käärmekallio	kallio (maalla)	Vehmersalmi (Litmaniemi)
2023. Käärmekallio	apaja	Vehmersalmi (Puutosmäki)
2024. Käärneluola	luola	Vehmersalmi (Puutosmäki)
2025. Käärmeukuusi	puu tai puita	Vehmersalmi (Ritoniemi)
2026. Kärneluolanvuori	kallio (maalla)	Velkua (Haukka)
2027. Kärnelauva	lahti	Velkua (Pohjakylä)
2028. Kärneluola	kallio (ranta-)	Velkua (Pohjakylä)
2029. Käärmerinne	rinne	Vesanto (Sonkari)
2030. Käärmemänty	puu tai puita	Vesilahti (Hinsala)
2031. Kärmeukuusi	puu tai puita	Vesilahti (Krääkkiö)
2032. Kärmevuori ~ Ojavuori	vuori	Vesilahti (Kurala)
2033. Kärmemäki	mäki	Vesilahti (Narva)
2034. Kärmevuori	mäki	Vesilahti (Narva)
2035. Kärmekorpi	korpi	Vesilahti (Pöyhölä)
2036. Kärmekorpi	suo	Vesilahti (Pöyhölä)
2037. Kärmevuori	vuori	Vesilahti (Pöyhölä)
2038. Kärmemäki	mäki	Vesilahti (Riehu)
2039. Kärmemäki	mäki	Vesilahti (Vanhatalo)
2040. Kärmekangas	metsä	Veteli (Kainu)

2041. Kärmeennousu	kangas	Veteli (Patana)
2042. Kärme kallio	kallio (maalla, suolla)	Veteli (Veteli)
2043. Kärme kangas	kangas	Veteli (Veteli)
2044. Kärme oja	oja	Veteli (Veteli)
2045. Kärme kuusi	puu tai puita	Veteli (Yli-Veteli)
2046. Kärme oja	oja	Veteli (Yli-Veteli)
2047. Käärme kangas	kangas	Vihanti (Alpua)
2048. Käärme kallio	kallio (maalla)	Vihanti (Vihanti)
2049. Käärme saari	kangassaareke	Vihanti (Vihanti)
2050. Kärme suo	suo	Vihti (Haimoo)
2051. Kärme kallio	kallio (maalla)	Vihti (Holma)
2052. Käärme kallio	kallio (maalla)	Vihti (Hulttila)
2053. Käärme kallio	kallio (maalla)	Vihti (Hulttila)
2054. Kärme kallio	kallio (maalla)	Vihti (Kourla)
2055. Käärme mäki ~		
Kärjenmäki	mäki	Viiiala (Riitiälä)
2056. Käärme puro	puro	Viitasaari (Juovanlahti)
2057. Käärme kallio	kallio (ranta-)	Viitasaari (Suovanlahti)
2058. Käärme kallio	kallio (ranta-)	Viljakkala (Sontu)
2059. Käärme kallio	kallio (maalla)	Viljakkala (Viljakkala)
2060. Käärme mäki	mäki	Vilppula (Keuruunkylä)
2061. Kärme kuusi	puu tai puita	Vilppula (Leppäkoski)
2062. Käärme oja ~ Myllypuro	puro	Vilppula (Loila)
2063. Kärme neva	suo	Vimpeli (Sääksjärvi)
2064. Kärme kallio	kallio (maalla)	Vimpeli (Vimpelinkylä)
2065. Kärme kuusi	puu tai puita	Virrat (Rantakunta)
2066. Kärme mäki	mäki	Virrat (Sipilänperä)
2067. Käärme kuusi	puu tai puita	Virrat (Toisvesi)
2068. Kärme kallio	kallio (maalla)	Virrat (Uurainen)
2069. Käärme vuori	mäki	Virrat (Uurainen)
2070. Kärme vuori	jyrkänne	Virrat (Vaskivesi)
2071. Kärme vuori	nyppylä	Virrat (Vaskivesi)
2072. Kärme vuori	vuori	Virrat (Vaskivesi)
2073. Kärme vuori	vuori	Virrat (Vaskivesi)
2074. Kärme kanto	puu tai puita	Virrat (Äijäneva)
2075. Kärme mäki	mäki	Virrat (Äijäneva)
2076. Kärme kallio	kallio (maalla)	Virtasalmi (Hällinmäki)
2077. Kärme niemi	niemi	Virtasalmi (Längelmäki)
2078. Kärme lampi ~		
Häyhteenlampi	lampi	Virtasalmi (Salmenkylä)
2079. Kärme kukkula	mäki	Virtasalmi (Väisälä)
2080. Käärme niemi	niemi	Vuolijoki (Saaresmäki)
2081. Käärme niemi	niemi	Vuolijoki (Vuottolahti)
2082. Käärme saari	saari	Vuolijoki (Vuottolahti)
2083. Kärme kallio	kallio (maalla)	Vähäkyrö (Merikaarto)
2084. Käärme kivi	kivi	Värtsilä (Uusikylä)
2085. Kärme mäki ~		
Kärme raunio	mäki	Vöyri (Korpi)
2086. Käärme kallio	kallioita (vedessä)	Yli-Ii (Karjalankylä)
2087. Käärme kallio	särkkä	Yli-Ii (Karjalankylä)
2088. Käärme kallionkapeikko	joenkaventuma	Yli-Ii (Karjalankylä)
2089. Käärme kallionsuvanto	suvanto	Yli-Ii (Karjalankylä)
2090. Käärme kalliot	kallioita*	Yli-Ii (Karjalankylä)
2091. Käärme koski	koski	Yli-Ii (Karjalankylä)
2092. Kärme mäki	mäki	Ylihärmä (Kosola)
2093. Kärme mäki	mäki	Ylihärmä (Kurki)
2094. Käärme harju	harju	Ylikiiminki (Jokikulma)
2095. Kärme lammin kangas	kangas	Ylikiiminki (Joloskylä)

2096. Käärmelampi	lampi	Ylikiiminki (Joloskylä)
2097. Käärmeniemi	suosaareke	Ylikiiminki (Joloskylä)
2098. Käärmeoja	luonnonoja	Ylikiiminki (Joloskylä)
2099. Käärmesuo	suo	Ylikiiminki (Rekikylä)
2100. Käärmeharju	harju	Ylikiiminki (Vuotto/Yli-Vuotto)
2101. Käärmekangas	harjanne, kangas	Ylikiiminki (Yli-Vuoto)
2102. Käärmelehto	kangas	Ylikiiminki (Yliperä)
2103. Käärmeniemi	kangasniemi	Ylikiiminki (Yliperä)
2104. Käärmesuo	suo	Ylikiiminki (Yliperä/Joloskylä)
2105. Kärmesnousut	hietikko, muu maankohouma- tarkoite	Ylistaro
2106. Kärmesrämäkkö	suo	Ylistaro
2107. Kärmesmäki	saari (maalla)	Ylistaro (Hööpakka)
2108. Kärmeskallio	kallio (maalla)	Ylistaro (Jääskönjoki)
2109. Kärmesaari	metsäsaareke	Ylistaro (Kainasto)
2110. Kärmeskallio	kallio (maalla)	Ylistaro (Kaukola)
2111. Kärnessaari	metsäsaari	Ylistaro (Kaukolan)
2112. Kärmesmäki	mäki	Ylistaro (Topparla)
2113. Käärmerakka	vaaran osa	Ylitornio
2114. Kärmejuppo ~ Kärmerakka	kivikko tai louhikko	Ylitornio (Palojoki)
2115. Kärmesaajo	kangas	Ylitornio (Svanstein)
2116. Kärnelaki	mäen osa	Ylitornio (Törmäsjärvi)
2117. Käärmekallio	kallio (maalla)	Ylivieska (Kantokylä)
2118. Kärmekangas	metsä	Ylivieska (Raudaskylä)
2119. Käärmekallio	kallio (maalla)	Ylivieska (Raudaskylä)
2120. Kärmesaari	kangas	Ylivieska (Ylivieska)
2121. Kärmeniemi	niemi	Ylämaa (Hujakkala)
2122. Kärmekivi	kivi	Ylämaa (Lahnajärvi)
2123. Kärmekallio	mäki	Ylämaa (Miehikkälä)
2124. Kärnelahdenvuori	mäki	Ylämaa (Sirkjärvi)
2125. Kärnelahti	lahti	Ylämaa (Sirkjärvi)
2126. Kärmemäki	mäki	Ylämaa (Sirkjärvi)
2127. Kärmevuori	kallio (suolla)	Ylämaa (Ylijärvi)
2128. Käärmekallio	kallio (maalla)	Yläne (Heinijoki/Kirkonkylä)
2129. Kärmekallio	mäki	Yläne (Keihäskoski)
2130. Käärmekuusi	puu tai puita	Yläne (Kirkonkylä)
2131. Käärmekuusi	puu tai puita	Yläne (Nokkala)
2132. Kärmekallio	mäki	Yläne (Uusikartano)
2133. Kärmevuori	maankohouma	Ylöjärvi (Ilmari)
2134. Kärmevuori	mäki	Ylöjärvi (Ilmari)
2135. Käärmekallio	kallio (maalla)	Ylöjärvi (Penko)
2136. Kärmeenoja	oja	Ypäjä (Levä)
2137. Kärmeselkä	mäki	Ypäjä (Perttula)
2138. Kärmemäki	syrrjä	Ypäjä (Varsanoja)
2139. Käärmekallio	kallio (maalla, suolla)	Ähtäri
2140. Käärmekallio ~ Patrunessankallio	kallio (ranta-)	Ähtäri (Hankavesi)
2141. Käärmekukkula	kukkula	Ähtäri (Kivijärvi-Vehunperä)
2142. Käärmekallio	kukkula	Ähtäri (Kivijärvi)
2143. Kärmekallio	kallio (maalla)	Äänekoski (Hietama)
2144. Kärmemäki ~ Matomäki	kumpare	Äänekoski (Honkola)
2145. Kärmekallio	kallio (maalla)	Äänekoski (Koivisto)
2146. Käärmekallio	kallio (maalla)	Äänekoski mlk. (Koivisto)
2147. Käärmekari	kari (vedenalainen)	Äänekoski mlk. (Koivisto)